

แนวทางการส่งเสริมการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี
ของเกษตรกรในอำเภอชำสูง จังหวัดขอนแก่น

นางสาวสุภัทษญา เกรือศิริกุล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต
วิชาเอกส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2564

**Guidelines for Extension of Chili Production According to Appropriate Good
Agricultural Practice standard of Farmer in Sam Sung District,
Khon Kaen Province**

Miss Supakchaya Khruesirikul

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Agriculture in Agricultural Extension and Development

School of Agriculture and Cooperatives

Sukhothai Thammathirat Open University

2021

ชื่อวิทยานิพนธ์ แนวทางการส่งเสริมการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร
ในอำเภอชำสูง จังหวัดขอนแก่น

ผู้วิจัย นางสาวสุภัทษญา เครือศิริกุล รหัสนักศึกษา 2629002821

ปริญญา เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร)

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์ ดร.เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ (2) รองศาสตราจารย์ ดร.สินีนุช กรุฑเมือง แสนเสริม
ปีการศึกษา 2564

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร 2) ความรู้ของเกษตรกรในการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี 3) การผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี 4) การได้รับการส่งเสริมการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี และ 5) ปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร

ประชากรที่ศึกษา คือ เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการปลูกพริก โดยใช้ตลาดนำการผลิต ปี 2564 ในอำเภอชำสูง จังหวัดขอนแก่น โดยกรมส่งเสริมการเกษตร จำนวน 100 คน เก็บข้อมูลจากประชากรทั้งหมด เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์ และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษา พบว่า 1) เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุเฉลี่ย 59.36 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีพื้นที่ปลูกพริกเฉลี่ย 0.44 ไร่ ต้นทุนเฉลี่ย 9,405.96 บาท/ไร่ ผลผลิตเฉลี่ย 1,626.64 กิโลกรัม/ไร่ รายได้จากการขายพริกเฉลี่ย 19,045 บาท/ปี 2) เกษตรกรได้รับความรู้เรื่องการผลิตพริกในระดับมากที่สุด จากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร มีความรู้เกี่ยวกับการผลิตพริกตามปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีเกือบทุกประเด็นอยู่ในระดับมากที่สุด และมีความรู้ในระดับน้อยที่สุดในประเด็นการเก็บวัตถุดิบทรายที่เหลือจากการใช้ในแปลง 3) เกษตรกรทั้งหมดมีการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี โดยทั้งหมดมีการใช้วัตถุดิบทรายทางการเกษตรตามคำแนะนำ การพักผลิตผล การขนย้าย การเก็บรักษา และการรวบรวมผลิตผล โดยมีการปฏิบัติน้อยในประเด็นการเก็บบันทึกข้อมูลอย่างน้อย 3 ปี 4) การได้รับการส่งเสริมความรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยได้รับการส่งเสริมในด้านแหล่งน้ำ พื้นที่ปลูก แล วัตถุดิบทรายทางการเกษตร และ 5) เกษตรกรมีปัญหาในด้านเนื้อหาการส่งเสริมและด้านวิธีการส่งเสริมอยู่ในระดับปานกลาง โดยพบปัญหามากที่สุด ในประเด็นขาดความรู้เรื่องกระบวนการก่อนการเก็บเกี่ยว การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว และขาดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยเกษตรกรเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีในระดับมากที่สุด ในประเด็น เจ้าหน้าที่ควรให้ความรู้เรื่องแหล่งน้ำ และพื้นที่ปลูก วัตถุดิบทรายทางการเกษตร และกระบวนการก่อนและหลังการเก็บเกี่ยว และควรจัดให้มีการประชุม และแหล่งเรียนรู้เพื่อให้เกษตรกรแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

คำสำคัญ การผลิตพริก แนวทางการส่งเสริม การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

Thesis title: Guidelines for Extension of Chili Production According to Appropriate Good Agricultural Practice standard of Farmer in Sam Sung District, Khon Kaen Province

Researcher: Miss Supakchaya Khruesirikul; **ID:** 2629002821;

Degree: Master of Agriculture (Agricultural Extension and Development);

Thesis advisors: (1) Dr.Benchamas Yooprasert, Associate Professor;

(2); Dr.Sineenuch Khrutmuang Sanserm, Associate Professor; **Academic year:** 2021

Abstract

The results of the research were to study 1) social and economic conditions of farmers 2) knowledge of farmers in chili production according to good agricultural practice 3) chili production according to good agricultural practice 4) the receiving of the extension in chili production according to good agricultural practice and 5) problems and suggestions for extension guidelines on chili production according to good agricultural practice of farmers.

The population of this study was 100 farmers who participated in chili production extension project by applying the marketing before in 2021 in Sam Sung district, Khon Kaen province by agricultural extension department. Data were collected from the entire population. Tool used in data collection was interview form. Data were analyzed by using descriptive statistics such as frequency, percentage, minimum value, maximum value, mean, and standard deviation.

The results of the study revealed that 1) most of the farmers were female with the average age of 59.36 years old and completed primary school education. The average chili production area was 0.44 Rai, the average cost was 9,405.96 Baht/Rai, the average productivity was 1,626.64 kilogram/Rai, and the average income from chili selling was 19,045 Baht/year. 2) Farmers received the knowledge in chili production at the highest level from the agricultural extension officers. They had knowledge about chili production according to good agricultural practice at almost every aspect at the high to highest level and had the least level of knowledge in the aspect of dangerous substance storage after the use in the crop. 3) All of the farmers produced chili according to good agricultural practice. They all applied dangerous agricultural substances per the recommendation, rested the products, transported, stored, and collected the products. They practiced the least in the aspect of data recording at least 3 years. 4) The receiving of knowledge extension, overall, was at the highest level by receiving the extension in regards to water resource, production area, and dangerous agricultural materials. 5) Farmers faced with the problems in the extension content and extension method at the moderate level. The most problematic aspects were on the lack of knowledge in the process prior to harvest, during harvest, and post harvest and the lack of learning exchange. Farmers agreed with suggestions in the extension guidelines for chili production according to good agricultural practice at the highest level in the aspect that the officers should give the knowledge about water resource and production area, dangerous agricultural materials and pre and post harvest processes. They should also organize the meeting and learning source so that farmers could exchange the learning about chili production according to good agricultural practice.

Keywords: Chili production, Extension guideline, Good agricultural practice

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยมีความสนใจในเรื่อง แนวทางการส่งเสริมการผลิตพริก ตามเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกรในอำเภอชำสูง จังหวัดขอนแก่น วิทยานิพนธ์ได้บรรลุ เป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ตามที่มหาวิทยาลัยกำหนดไว้ นั้น เพราะได้รับความอนุเคราะห์จาก หลายฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผู้วิจัยรู้สึก ซาบซึ้งในไมตรีจิตที่ได้รับ จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกษตรกรผู้ผลิตพริกในอำเภอชำสูง จังหวัดขอนแก่นทุกท่าน ที่กรุณาให้ความเมตตา ด้วยการให้สัมภาษณ์และได้รับความกรุณาอย่างสูงจาก รองศาสตราจารย์ ดร.เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ ในการเป็นที่ปรึกษาได้ช่วยเหลือให้แนวคิด คำแนะนำ ตลอดจนแก้ไข ข้อบกพร่องในการทำวิจัยตั้งแต่ต้นจนสำเร็จลุล่วงสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาและ ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณท่านประธานสอบวิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร.ปริญญารัตน์ ภูศิริ ที่กรุณา ให้คำปรึกษา คำแนะนำ และแนวคิดตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องในการทำวิจัย

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.สินีนุช ครูทเมือง แส่นเสริม คณะกรรมการ สอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษา คำแนะนำ และแนวคิดตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องในการทำวิจัย

ขอขอบพระคุณผู้บังคับบัญชา และเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรจังหวัดทุกท่าน ที่ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง และให้กำลังใจเสมอมา และกรุณาให้ความช่วยเหลือ อย่างเต็มที่ในการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณท่านเกษตรอำเภอ และเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอทุกท่าน ที่อำนวยความสะดวกในการจัดเก็บข้อมูล และการนัดหมายเกษตรกร

ขอบพระคุณผู้นำชุมชนที่อำนวยความสะดวกในการลงพื้นที่ให้สัมภาษณ์เกษตรกร และคอยให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์กับงานวิจัย

กราบเท้าในความห่วงใย และให้กำลังใจของ คุณพ่อ คุณแม่ ครอบครัวอันเป็นที่รักยิ่ง ที่ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้วิจัยได้มีโอกาสศึกษาในชั้นปริญญาโท และคอยให้กำลังใจ ทั้งยังคอย ช่วยเหลือสนับสนุนในทุกๆ ด้านตลอดมา

ท้ายนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านที่ได้เอ่ยนามข้างต้นที่ได้มีส่วนผลักดัน ให้งานวิจัยมีความสมบูรณ์ และหวังว่าวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์กับบุคคลที่มีความสนใจ ต่อไป

สุภัทชญา เครือศิริกุล

กุมภาพันธ์ 2565

สารบัญ

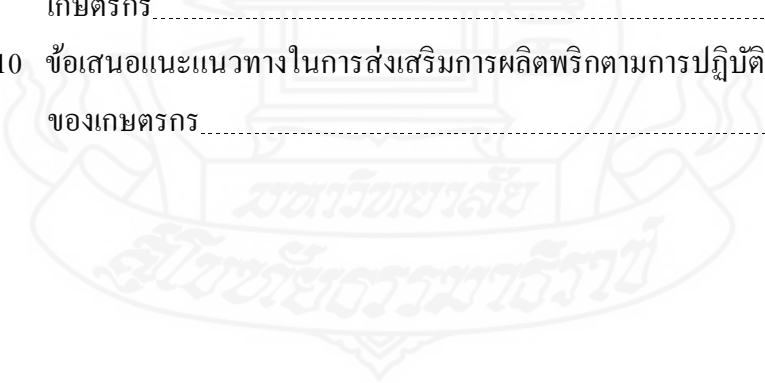
	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	3
กรอบแนวคิดการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	7
แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร	7
สถานการณ์การผลิตพริกและวิธีการผลิตพริก	19
การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพริก	24
ข้อมูลพื้นฐานอำเภอชำสูง จังหวัดขอนแก่น	30
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	33
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	44
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	44
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	44
การเก็บรวบรวมข้อมูล	48
การวิเคราะห์ข้อมูล	49

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	52
ตอนที่ 1 สภาพสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ผลิตพริกในอำเภอชำสูง จังหวัดขอนแก่น	52
ตอนที่ 2 ความรู้ของเกษตรกรในการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ในอำเภอชำสูง จังหวัดขอนแก่น	60
ตอนที่ 3 การผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรที่ดีของเกษตรกร ผู้ผลิตพริกในอำเภอชำสูง จังหวัดขอนแก่น	67
ตอนที่ 4 การได้รับการส่งเสริมการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของ เกษตรกรผลิตพริกในอำเภอชำสูง จังหวัดขอนแก่น	73
ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมการผลิตพริกตามการปฏิบัติ ทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรผู้ผลิตพริกในอำเภอชำสูง จังหวัดขอนแก่น ..	75
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	85
สรุปการวิจัย	85
อภิปรายผล	91
ข้อเสนอแนะ	101
บรรณานุกรม	103
ภาคผนวก	109
ก แบบสัมภาษณ์	110
ข รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือ	126
ค การทดสอบความเที่ยง	147
ประวัติผู้วิจัย	148

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1	พื้นที่การผลิตพริกในประเทศไทย 20
ตารางที่ 2.2	การผลิตพริกในประเทศไทย ปี พ.ศ. 2564 20
ตารางที่ 2.3	พื้นที่การผลิตพริกในอำเภอชำสูง จังหวัดขอนแก่น 21
ตารางที่ 4.1	สภาพทางสังคมของเกษตรกร 53
ตารางที่ 4.2	การรับรู้ข่าวสารด้านการผลิตพริกของเกษตรกร 55
ตารางที่ 4.3	สภาพทางเศรษฐกิจของเกษตรกร 56
ตารางที่ 4.4	ความรู้เกี่ยวกับการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร 61
ตารางที่ 4.5	สรุปจำนวนข้อระดับความรู้เกี่ยวกับการผลิตพริกตามการปฏิบัติ ทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร 66
ตารางที่ 4.6	การผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร 67
ตารางที่ 4.7	สรุปจำนวนข้อที่เกษตรกรปฏิบัติตามการผลิตพริกตามการปฏิบัติ ทางการเกษตรที่ดี 73
ตารางที่ 4.8	การได้รับการส่งเสริมการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร 74
ตารางที่ 4.9	ปัญหาในการส่งเสริมการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของ เกษตรกร 75
ตารางที่ 4.10	ข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ของเกษตรกร 79

ญ

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย	4
ภาพที่ 4.1 แสดงที่ตั้ง อาณาเขต อำเภอชำสูง จังหวัดขอนแก่น	31

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พริก นับว่าเป็นพืชที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจหนึ่งของประเทศ คาดว่าพื้นที่ปลูกพริกของเกษตรกรไทยในปี 2562 มีรวมทั้งสิ้น 167,4439 ไร่ ผลผลิต 283,515 ตัน (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2563, น. 1) ตลาดส่งออกที่สำคัญได้แก่ ใต้หวัน มาเลเซีย สิงคโปร์ อินโดนีเซีย ซาอุดีอาระเบีย อิสราเอล แคนาดา และสหรัฐอเมริกา พันธุ์พริกที่เกษตรกรนิยมปลูกได้แก่ พริกชี้ฟ้าพันธุ์ใหญ่พันธุ์ต่างๆ เช่น พันธุ์จินดา หัวสี่ทนต์ หัวเรือ และยอดสน รองลงมาได้แก่ พริกชี้ฟ้า และพริกชี้หนุสวน (กมล เลิศรัตน์, 2550, น. 20-29) สำหรับการปลูกพริกเพื่อการค้า โดยทั่วไปมีปัญหาเรื่องต้นทุนสูง การระบาดของโรคพืชและแมลงศัตรูพืช ทำให้มีการใช้สารเคมีมากเกิดปัญหาสารพิษตกค้างในพริก ตั้งแต่เพาะกล้าจนถึงระยะเก็บเกี่ยว (เทคโนโลยีชาวบ้าน, 2561, น. 1) ด้วยเหตุนี้กรมวิชาการเกษตรจึงได้จัดทำคำแนะนำในการผลิตพริกตามแนวทางการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) มาเพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว (วีระ ภาคอุทัย, 2553, น. 46)

จากรายงานของ กรมส่งเสริมการเกษตร (2564, น. 1-4) ในปี พ.ศ. 2564 ประเทศไทยมีพื้นที่ผลิตพริกทั้งหมด 132,255.91 ไร่ พริกที่ผลิตมากที่สุดคือ พริกชี้ฟ้าพันธุ์ใหญ่ ได้แก่ พริกหัวเรือ พริกยอดสน พริกจินดา พริกแจวพริกซูปเปอร์ฮอท และพริกลูกผสมอื่นๆ โดยพื้นที่ผลิตพริกลดลงจากปีก่อน ๆ เป็นอย่างมาก เทียบกับปี พ.ศ. 2561 มีพื้นที่ผลิตพริก 198,194.60 ไร่ ปัญหาสำคัญในการส่งเสริมการผลิตพริก คือ เรื่องของโรคและแมลง สาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดการระบาดคือระบบการผลิตยังไม่ได้มาตรฐาน เป็นการผลิตที่พึ่งพาธรรมชาติเป็นส่วนใหญ่ จึงทำให้ไม่สามารถควบคุมปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการผลิตได้ รวมทั้งเกษตรกรมีอายุมาก อาศัยประสบการณ์ในการผลิตที่ทำมาดั้งเดิม จึงทำให้ระบบการผลิตไม่แตกต่างกันมากนัก จึงสมควรที่จะหันกลับมาศึกษาค้นคว้าการผลิตพริก เพื่อให้ได้ผลผลิตที่ดีมีมาตรฐานสามารถแปรรูป เพื่อสร้างอาชีพ และสนองความต้องการของตลาด ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาของประเทศ ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564 มุ่งยกระดับการผลิตสินค้าเกษตรและอาหารเข้าสู่ระบบมาตรฐานและสอดคล้องกับความต้องการของตลาดและการบริโภคเพื่อสุขภาพ

จังหวัดขอนแก่น มีพื้นที่ปลูกพริกประมาณ 2,200 ไร่ อำเภอชำสูง จังหวัดขอนแก่น มีเกษตรกรสมัครเข้าร่วม โครงการส่งเสริมการปลูกพริก โดยใช้ตลาดนำการผลิตจังหวัดขอนแก่น ปี พ.ศ. 2564 จำนวน 100 คน (สำนักงานเกษตรจังหวัดขอนแก่น, 2564, น. 1-5) แต่ปัญหาส่วนใหญ่ที่พบ คือ เกษตรกรยังขาดความรู้ในด้านการผลิตพริกที่ถูกต้องตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี และสถานการณ์การค้าในปัจจุบันผู้บริโภคหันมาให้ความสำคัญเกี่ยวกับเรื่องสุขภาพในการบริโภคอาหาร เช่นเดียวกับในพื้นที่อำเภอพิบูลมังสาหาร พบว่า เกษตรกรมีการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชในพริกกันอย่างแพร่หลาย ในขณะที่ผลผลิตยังไม่ปลอดภัยต่อตัวเกษตรกรและผู้บริโภค (สำนักงานเกษตรอำเภอพิบูลมังสาหาร, 2554, น. 1) สอดคล้องกับ สุชีลา เตชะวงศ์เสถียร และคณะ (2558, น. 95-96) พบว่า เกษตรกรในพื้นที่ยังขาดความรู้และความเข้าใจด้านเทคโนโลยีการผลิตพริกที่เหมาะสม ขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในการใช้สารเคมีและความสำคัญของระบบนิเวศน์ อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาข้อมูลรายงานผลการตรวจรับรองแหล่งพืช GAP (ภัทรนันท์ พิชะ, 2556, น. 203-204) พบว่า มีเกษตรกรผู้ผลิตพริกในตำบลยมเพียงบางส่วนที่มีการผลิตพริก โดยได้รับการรับรองมาตรฐานตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี แต่เกษตรกรในพื้นที่ส่วนใหญ่ยังผลิต พริกโดยไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ทั้งนี้ สำนักงานเกษตรจังหวัดขอนแก่น ได้ดำเนินการส่งเสริมการผลิตพริก โดยมีโครงการส่งเสริมการปลูกพริก โดยใช้ตลาดนำการผลิต จังหวัดขอนแก่น ปี พ.ศ. 2564 โดยมีกลุ่มเป้าหมายให้เกษตรกรในอำเภอชำสูง จังหวัดขอนแก่น มีความรู้ด้านการเกษตรที่ถูกต้องเหมาะสม เน้นผลผลิตที่มีคุณภาพดีและเป็นที่ต้องการของตลาด ส่งเสริมให้มีการวางแผนการผลิตพริก แต่ในการอบรมเชิงวิชาการให้ความรู้แก่เกษตรกรอาจยังสื่อสารไม่เข้าใจเพียงพอ อาจเนื่องด้วยระยะเวลาและสื่อการเรียนยังไม่เป็นที่ต้องการของเกษตรกร ทำให้เกษตรกรยังขาดความรู้ในการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

จากข้อมูลดังกล่าว จะเห็นได้ว่าพื้นที่การปลูกพริกในแต่ละปีมีพื้นที่ลดลง และการผลิตพริกก็ยังไม่ปลอดภัยต่อตัวเกษตรกรและผู้บริโภค จึงควรศึกษาถึงแนวทางการส่งเสริมการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรในอำเภอชำสูง จังหวัดขอนแก่น เพื่อนำผลการศึกษาไปใช้ เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนพัฒนาส่งเสริมให้การสนับสนุนเกษตรกรผู้ผลิตพริก เพื่อให้มีการส่งเสริมให้แก่เกษตรกรได้ตามความต้องการทั้งด้านประเด็นการส่งเสริม วิธีการส่งเสริมและด้านการสนับสนุนที่จะมีผลทำให้การดำเนินงานส่งเสริมที่มีประสิทธิภาพเป็นแนวทางในการวางแผนส่งเสริม และพัฒนาการผลิตพริก รวมทั้งพัฒนาและปรับปรุงวิธีการส่งเสริมการเกษตรให้เหมาะสมสำหรับเกษตรกรยิ่งขึ้น นำไปสู่การผลิตพริกให้ได้มาตรฐานตามความต้องการของตลาด

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

งานวิจัยเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา

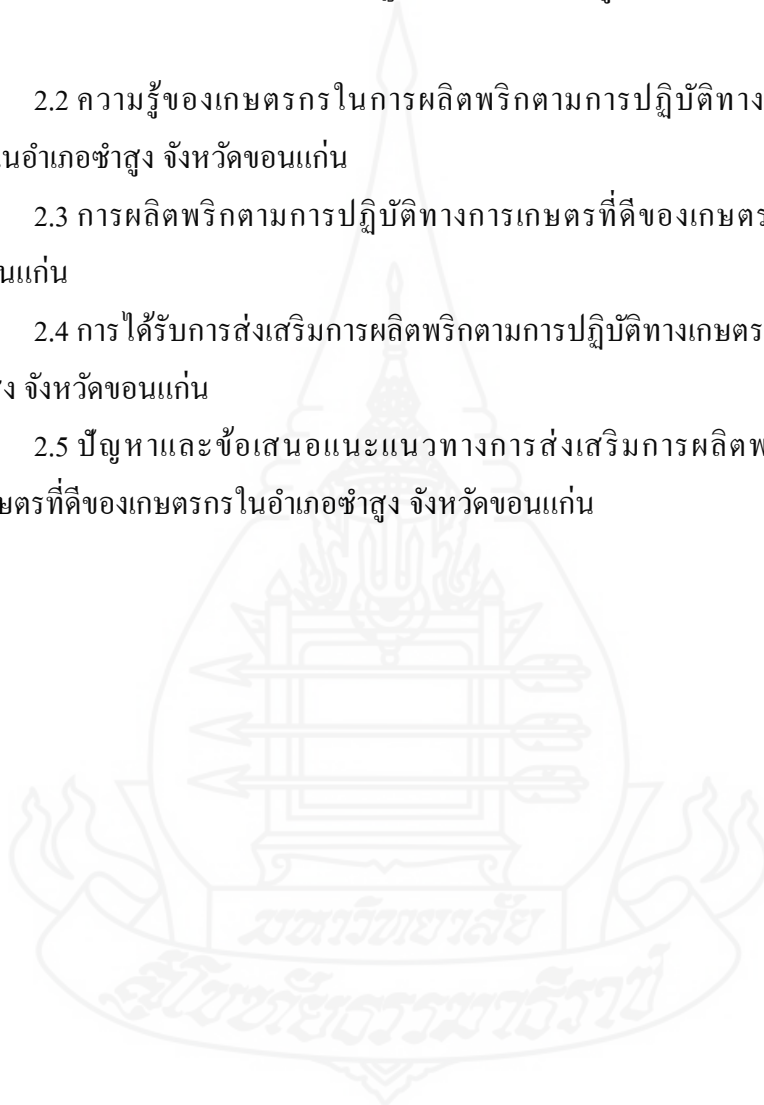
2.1 สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ผลิตพริกในอำเภอชำสูง จังหวัดขอนแก่น

2.2 ความรู้ของเกษตรกรในการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรในอำเภอชำสูง จังหวัดขอนแก่น

2.3 การผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรในอำเภอชำสูง จังหวัดขอนแก่น

2.4 การได้รับการส่งเสริมการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางเกษตรที่ดีของเกษตรกรในอำเภอชำสูง จังหวัดขอนแก่น

2.5 ปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรในอำเภอชำสูง จังหวัดขอนแก่น

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. ขอบเขตของการวิจัย

4.1 ขอบเขตด้านพื้นที่ พื้นที่สำหรับการศึกษาในครั้งนี้ คือ พื้นที่อำเภอชำสูง จังหวัดขอนแก่น

4.2 ขอบเขตเชิงเนื้อหา การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับสภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร การผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ความรู้ในการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

4.3 ขอบเขตด้านเวลา การทำวิจัยครั้งนี้เริ่มดำเนินการตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2564 ถึงเดือน กุมภาพันธ์ 2565 โดยมีระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล ตั้งแต่เดือนธันวาคม 2564 ถึงเดือนกุมภาพันธ์ 2565

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 เกษตรกรผู้ผลิตพริก หมายถึง เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการปลูกพริก โดยตลาดนำการผลิต ปี 2564 อำเภอชำสูง จังหวัดขอนแก่น

5.2 การผลิตพริก หมายถึง การผลิตพริกทุกสายพันธุ์ ได้แก่ พริกเม็ดเล็ก และพริกเม็ดใหญ่ ในพื้นที่อำเภอชำสูง จังหวัดขอนแก่น

5.3 ความรู้ในการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี หมายถึง ความรู้ในการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีใน 8 ด้าน ได้แก่ แหล่งน้ำ พื้นที่ปลูก การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร กระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว การพักผลผลิตการขนย้ายในบริเวณพื้นที่ปลูกการเก็บรักษาและการรวบรวมผลผลิต สุขลักษณะส่วนบุคคล และการบันทึกข้อมูลและการตามสอบ

5.4 การผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี หมายถึง การผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีใน 8 ด้าน ได้แก่ แหล่งน้ำ พื้นที่ปลูก การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร กระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว การพักผลผลิตการขนย้ายในบริเวณพื้นที่ปลูกการเก็บรักษาและการรวบรวมผลผลิต สุขลักษณะส่วนบุคคล และการบันทึกข้อมูลและการตามสอบ

5.5 การได้รับการส่งเสริมการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร เจ้าหน้าที่ที่มีการส่งเสริมให้ความรู้ หมายถึง การได้รับการส่งเสริมด้านเนื้อหาการผลิตพริกตามการ

ปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีใน 8 ด้าน ได้แก่ แหล่งน้ำ พื้นที่ปลูก การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร กระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว การพักผลผลิต การขนย้ายในบริเวณพื้นที่ปลูกการเก็บรักษาและการรวบรวมผลผลิต สุขลักษณะส่วนบุคคล และการบันทึกข้อมูลและการตามสอบ

5.6 ปัญหาในการส่งเสริมการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี หมายถึง ปัญหาในการส่งเสริมในประเด็น ด้านการส่งเสริมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ด้านวิธีการส่งเสริม แบบรายบุคคล แบบรายกลุ่ม และแบบมวลชน และด้านการสนับสนุนปัจจัยการผลิต และเจ้าหน้าที่

5.7 ข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี หมายถึง ข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมในประเด็น เนื้อหาการส่งเสริมด้านการส่งเสริมตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ด้านวิธีการส่งเสริม แบบรายบุคคล แบบรายกลุ่ม และแบบมวลชน และด้านการสนับสนุนปัจจัยการผลิต และเจ้าหน้าที่

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 เกษตรกรสามารถนำข้อมูลจากการศึกษามาเป็นแนวทางในการปรับปรุงการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

6.2 หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง สามารถนำข้อมูลจากการศึกษามาใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีให้สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกร

6.3 เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการส่งเสริมการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีแก่เกษตรกรให้ดียิ่งขึ้น

6.4 ผลการวิจัยสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลทางวิชาการในการทำวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีต่อไป

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง แนวทางการส่งเสริมการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรในอำเภอชำสูง จังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิด ทฤษฎี ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการวิจัย โดยแบ่งเป็นประเด็นดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร
2. สถานการณ์การผลิตพริกและวิธีการผลิตพริก
3. การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพริก
4. ข้อมูลพื้นฐานอำเภอชำสูง จังหวัดขอนแก่น
5. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร

แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตรที่นำมากล่าวสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ความหมายของการส่งเสริมการเกษตร แนวคิดของการส่งเสริมการเกษตร มีรายละเอียดดังนี้

1.1 ความหมายของการส่งเสริมการเกษตร

เฉลิมศักดิ์ ตุ่มหิรัญ (2553, น. 1-2) ได้ให้ความหมายของ การส่งเสริมการเกษตร หมายถึง การถ่ายทอดเผยแพร่ความรู้ทางการเกษตรไปสู่เกษตรกรเพื่อให้บรรลุถึงปรัชญาของการส่งเสริมการเกษตรที่ต้องการให้เกษตรกรมีการเปลี่ยนแปลงพัฒนาให้ดีขึ้นทั้งตัวเกษตรกรและครอบครัวเกษตรกรเองด้วย

พงษ์ศักดิ์ อังกสิทธิ์ และสุรพล เศรษฐบุตร (2553, น. 11) ได้ให้ความหมายของการส่งเสริมการเกษตร หมายถึง การให้การศึกษานอกระบบ และการให้บริการความรู้ วิทยาการทางการเกษตร และเทคโนโลยีที่เหมาะสมให้สอดคล้องและตรงกับปัญหา ความต้องการของเกษตรกร โดยมุ่งหวังให้เกษตรกรและกลุ่มเป้าหมายได้นำไปใช้ประโยชน์ เพื่อปรับปรุงและพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมของตนเองและครอบครัว การส่งเสริมการเกษตรจึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศในการสนับสนุนให้เกษตรกร ซึ่งเป็นประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศพัฒนาอาชีพของตนเองเพื่อเพิ่มพูนรายได้ และสถานะความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น

ภรณ์ ต่างวิวัฒน์ (2555, น. 16) ได้ให้ความหมายของ การส่งเสริมการเกษตร หมายถึง การนำความรู้ วิธีการและเทคโนโลยีใหม่ๆ หรือเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรไปแนะนำ เผยแพร่ให้แก่ประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกษตรกร แล้วติดตามให้คำแนะนำช่วยเหลือในการ ปฏิบัติจนประสบผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย

สุนันท์ สีสังข์ (2555, น. 1-3) ได้ให้ความหมายของ การส่งเสริมการเกษตร หมายถึง การพัฒนาคน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกษตรกรซึ่งเป็นประชากรกลุ่มใหญ่ที่สุด ซึ่งมุ่งพัฒนา คุณภาพการดำรงชีวิตของเกษตรกร พัฒนาทั้งด้านการเกษตร เศรษฐกิจ สังคม การศึกษา สุขภาพ อนามัย ฯลฯ ไปพร้อมๆ กัน ดังนั้น กรมการส่งเสริมการเกษตรเพียงหน่วยงานเดียวไม่สามารถ ดำเนินงานพัฒนาคนให้ประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพได้ จึงต้องมีการประสานงานกับ หน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งภายในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และหน่วยงานต่างๆ เพื่อร่วมกัน พัฒนาเกษตรกรให้สามารถยกระดับคุณภาพในการดำรงชีวิตให้ดีขึ้น

สรุป การส่งเสริมการเกษตร หมายถึง กระบวนการในการปรับปรุงประสิทธิภาพ การผลิตของเกษตรกร รวมทั้งวิถีชีวิตให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น อีกทั้งเป็นการให้บริการแก่ ประชาชน ด้านการเกษตร โดยให้คำปรึกษา แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ตลอดจนแก้ไขปัญหาต่างๆ เพื่อให้ เกษตรกรได้รับความรู้นำไปปฏิบัติด้วยตนเอง จนสามารถช่วยเหลือตัวเองได้

1.2 แนวคิดของการส่งเสริมการเกษตร

แนวคิดในการส่งเสริมการเกษตรของนักวิชาการ มีหลายแนวคิดในรูปแบบต่างๆ ตามความเหมาะสม มีรายละเอียดดังนี้

พงษ์ศักดิ์ อังกสิทธิ์ (2551, น. 223-232) กล่าวว่า การส่งเสริมการเกษตรเช่นเดียวกับการ ดำเนินกิจการในลักษณะของการให้การศึกษา การสร้างความรู้ การพัฒนาความคิดให้แก่มนุษย์ ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและยอมรับนำเอาวิทยาการไปดำเนินการ กับชีวิต ของตนเอง การส่งเสริมการเกษตรจำเป็นต้องมีเข็มมุ่ง หรือจะเรียกว่าเป็นแนวทางในการคิดหรือ หลักยึดเป็นแนวทางในการคิดพิจารณา ซึ่งเรียกกันว่า “ปรัชญา” ดังนั้นปรัชญาของการส่งเสริม การเกษตร สามารถวิเคราะห์ได้ว่าเป็นหลักยึดในการคิดหรือแนวทางในการคิดถึงลักษณะงานของ การส่งเสริมการเกษตร วิธีคิด การวิเคราะห์และแนวทางในการนำไปปฏิบัติด้วย โดยมีหลักพื้นฐาน ภายใต้อปรัชญา ได้แก่

1.2.1 การส่งเสริมต้องเข้าถึงถิ่นของเกษตรกร เกษตรกรมีภารกิจต้องดำเนินการ ตลอดเวลา ต้องเฝ้าดูแลรักษาเกี่ยวกับการตลาด ทำให้ไม่มีเวลาในการที่จะเดินทางมารับการพัฒนา ได้อย่างเต็มที่ และชนบทอยู่ห่างไกลมาก การบริการส่งเสริมการเกษตรจำเป็นต้องนำไปสู่เกษตรกร และยังเป็นโอกาสรับทราบสถานการณ์และสภาพ ที่เป็นจริงในพื้นที่ได้เป็นอย่างดี ซึ่งปัจจุบันนี้

จะง่ายและรวดเร็วมากยิ่งขึ้นจากผลการพัฒนาการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ อันจะเป็นผลให้เกิดการถ่ายทอดความรู้ไปสู่เกษตรกรได้รวดเร็วมากยิ่งขึ้น แต่อย่างไรก็ตามยังมีข้อจำกัดในด้านอุปกรณ์อยู่มาก จึงจำเป็นที่เจ้าหน้าที่ต้องไปส่งเสริมการเกษตรตามท้องถิ่นของเกษตรกรเพื่อรับทราบปัญหาและแก้ไขแนะนำให้ได้ดีที่สุด

1.2.2 การส่งเสริมต้องช่วยเกษตรกรให้สามารถช่วยเหลือตนเองได้ และในที่สุดก็จะสามารถพึ่งตนเองได้ ถือว่าเป็นหลักการคิดในการที่เกษตรกรต้องช่วยเหลือตนเองและพึ่งพาตนเองได้ในที่สุด เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรจะเป็นเพียงผู้นำความรู้จากแหล่งวิชาการ ถ่ายทอดและให้แนวทางในการปฏิบัติแก่เกษตรกร โดยเกษตรกรจะสามารถคิดพิจารณาวิเคราะห์และตัดสินใจที่จะนำวิชาการนั้นไปสู่การปฏิบัติได้เอง

1.2.3 การส่งเสริมการเกษตรย่อมอาศัยพื้นฐานความเข้าใจในด้านการเกษตร และปัญหาของเกษตรกรเป็นสำคัญ การที่จะส่งเสริมการเกษตรให้ได้ผลและประสบผลสำเร็จนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องรู้และเข้าใจในธรรมชาติ ตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณีชีวิต ตลอดจนปัญหาของเขา เพราะเมื่อรู้เข้าใจแนวทางอย่างดีแล้วย่อมสามารถตอบสนองสิ่งที่เขาต้องการได้อย่างดียิ่ง

1.2.4 การส่งเสริมการเกษตรต้องการมีส่วนร่วมของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จึงประสบผลสำเร็จได้อย่างดีและยั่งยืนได้ ย่อมต้องอาศัยการทำงานร่วมกันเป็นพื้นฐานสำคัญทำให้งานประสบผลสำเร็จยิ่งขึ้นได้ การมีส่วนร่วมนั้นเป็นหัวใจสำคัญของการทำงานส่งเสริมการผลิตแก่เกษตรกร สามารถเรียนรู้ และนำไปปฏิบัติได้ หากได้มีโอกาสร่วมในการกำหนดแนวทางแผนงานและปฏิบัติได้ ทำให้เกิดความรู้สึกความเป็นเจ้าของ มีความรับผิดชอบต่อการผลิตนั้นๆ ในปัจจุบันการส่งเสริมการเกษตรจึงเน้นการมีส่วนร่วมของเกษตรกรเป็นประเด็นที่สำคัญเป็นอย่างยิ่ง

สมจิต โยชะคง และคณะ (2553, น. 1-10) กล่าวถึง แนวความคิดในฐานะนักส่งเสริมการเกษตร เพื่อสร้างความเป็นอยู่ที่ดีให้เกิดขึ้นแก่เกษตรกรและครอบครัว สามารถนำมาปรับเป็นแนวคิดการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตร ได้แก่ 1) ส่งเสริมให้เกษตรกรทราบ เข้าใจหรือปฏิบัติงานด้านต่างๆ ให้ทำเป็นระบบเป็นขั้นตอน เริ่มจากการศึกษาวิเคราะห์ชุมชน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อทราบประวัติความเป็นมา รากฐานทางสังคม ทรัพยากรของชุมชน ตลอดจนความต้องการในการพัฒนาของชุมชน เพื่อกำหนดรูปแบบและวิธีการในการส่งเสริม 2) การส่งเสริมการเกษตรจุดมุ่งหมายลำดับแรกก่อนการพัฒนาด้านอื่น จำเป็นต้องมีการสร้างความพอกิน พอกิน พอใช้ และสร้างทัศนคติที่ดีต่ออาชีพการเกษตร โดยนักส่งเสริมการเกษตรควรตั้งเป้าหมายในการปฏิบัติ เพื่อให้เกษตรกรสามารถพึ่งพาตนเองได้ในปัจจัยต่างๆ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีพของเกษตรกรและครอบครัว โดยเฉพาะในด้านปัจจัยสี่ 3) ใช้วิธีการ อุปกรณ์

ที่ประหยัดและเหมาะสม เริ่มจากการศึกษาชุมชน ซึ่งทำให้ทราบถึงความสามารถในการเรียนรู้ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีต่างๆ ทั้งนี้พบว่าในแต่ละท้องถิ่นมีความแตกต่างกันในด้านต่างๆ ดังนั้น นักส่งเสริมจึงไม่สามารถใช้วิธีการและอุปกรณ์ที่เหมือนกันในทุกชุมชนได้ จำเป็นต้องศึกษา เทคโนโลยีที่เหมาะสมแก่ชุมชน

กรมส่งเสริมการเกษตร (2563, น. 4) กล่าวถึง การดำเนินงานส่งเสริมการเกษตร ให้มีความสำคัญกับการขับเคลื่อนงานตามนโยบายของรัฐบาลและของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในการช่วยเหลือดูแลเกษตรกร และสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกร โดยเฉพาะนโยบาย “การตลาดนำการเกษตร” ซึ่งต้องบูรณาการการทำงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ตั้งแต่ต้นทาง กลางทาง จนถึงปลายทาง นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญกับการสร้างความเข้มแข็งของภาคการเกษตร ในระดับฐานรากด้วยการส่งเสริมการผลิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง และการพัฒนาเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร โดยกรมส่งเสริมการเกษตรจะมุ่งเน้นการดำเนินงานใน 6 ประเด็นหลัก ดังนี้

(1) ขยายผล โครงการพระราชดำริให้เกิดผลเป็นรูปธรรมและสืบสานศาสตร์

พระราช

(2) บริหารจัดการสินค้าเกษตร โดยยึดหลักการตลาดนำการเกษตรและสร้างรายได้แก่เกษตรกร

(3) พัฒนาองค์กรเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน และเกษตรกรรุ่นใหม่

(4) สร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายและบูรณาการการทำงานกับทุกภาคส่วน

(5) ช่วยเหลือดูแลและให้บริการแก่เกษตรกร

(6) พัฒนาองค์กร ระบบการทำงาน และบุคลากรกรมส่งเสริมการเกษตร

สรุป แนวคิดการส่งเสริมการเกษตรโดยปรัชญาส่งเสริมการเกษตรแบบมีส่วนร่วม โดยค้นหาปัญหา วิเคราะห์ปัญหา กำหนดเป้าหมาย วิธีการและแนวทางในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาที่ต้องการ มีการวางแผน โดยการนำแผนไปใช้ในการปฏิบัติหรือผลักดัน การดำเนินงานตามระบบหรือแนวทางที่วางไว้ เพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมาย รวมถึงการศึกษาหาความรู้เพื่อพัฒนาการดำเนินงาน มีการเข้ามาตรวจสอบผลการดำเนินงาน เพื่อใช้เป็นแนวทางสำหรับการปฏิบัติงาน

1.3 การส่งเสริมการผลิตพริกในจังหวัดขอนแก่น

สำหรับการส่งเสริมการผลิตพริกในจังหวัดขอนแก่น จากรายงานของสำนักงานพัฒนาที่ดิน เขต 5 กรมพัฒนาที่ดิน ในพื้นที่อำเภอบ้านไผ่ได้มีการรวมกลุ่มเป็นวิสาหกิจชุมชน การผลิตพริกในพื้นที่ดินเค็มทุ่งเมืองเพี้ย มีสมาชิกจำนวน 7 คน ปลูกพริกพันธุ์ทนเค็มและทนแล้ง ได้แก่ พันธุ์พื้นเมืองและพันธุ์ซูปเปอร์ฮอท รายละเอียดประมาณ 6 ไร่ ซึ่งกรมพัฒนาที่ดินได้เข้ามาให้ความรู้ในการปลูกพริกให้ปลอดภัยและได้มาตรฐาน จนได้รับการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติ

ทางการเกษตรที่ดี (GAP) ครบทุกแปลง ซึ่งการจัดการแปลงพริกของทางกลุ่มนั้น เริ่มตั้งแต่วิธีการปลูก ขุดหลุมรองพื้กันหลุมด้วยปุ๋ยคอก นำดินพริกลงปลูกแล้วกลบดิน ส่วนการดูแลรักษา จะทำน้ำหมักชีวภาพใช้เองไม่ใช่สารเคมี เพื่อให้เป็นสินค้าปลอดภัยจำหน่ายให้กับผู้บริโภค ส่วนด้านตลาดนั้นมีพ่อค้ามารับซื้อถึงแปลง โดยปีที่ผ่านมาราคาจำหน่ายเฉลี่ย 15-30 บาทต่อกิโลกรัม แต่ด้วยปีนี้เกิดภัยแล้งและน้ำท่วม ทำให้ราคาพริกปรับตัวสูงขึ้นถึง 70 บาทต่อกิโลกรัม ส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้จากการขายพริกเพิ่มขึ้น (สยามรัฐ, 2562, ออนไลน์)

สืบเนื่องจากพื้นที่จังหวัดขอนแก่น มีพื้นที่ดินเค็มประมาณ 2.1 ล้านไร่ กระจายอยู่ตามอำเภอต่างๆ มีทั้งระดับดินเค็มมาก ดินเค็มปานกลาง และดินเค็มน้อย แต่พื้นที่ที่พบปัญหา ดินเค็มมากที่สุดอยู่ที่อำเภอบ้านไผ่ จำนวน 1.5 แสนไร่ สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 5 ร่วมกับสถานีพัฒนาที่ดินขอนแก่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องบูรณาการความร่วมมือในการเข้าไปดำเนินการแก้ไข ปัญหาดินเค็ม โดยแบ่งเป็นการทำโครงการปลูกไม้ยืนต้นทนเค็ม เพื่อป้องกันการแพร่กระจาย ดินเค็มในพื้นที่ลุ่มน้ำโขง ชี มูล (เมืองเพ็ญ) เริ่มดำเนินการตั้งแต่ปี พ.ศ. 2543 จนถึงปัจจุบัน การบริหารจัดการพื้นที่ดินปัญหาเชิงรุก ซึ่งแบ่งพื้นที่ดำเนินการตามเขตโซนนิ่ง คือ N พื้นที่ ไม่เหมาะสมต่อการปลูกข้าว (ดินเค็มจัด) พื้นที่ 25,643 ไร่ คิดเป็นสัดส่วนพื้นที่ 30% ของพื้นที่ทั้งหมด

นอกจากนี้ ได้ทำโครงการผลิตพริกแบบบูรณาการในพื้นที่ดินเค็มทุ่งเมืองเพ็ญ สู้การแข่งขันตลาดปลอดภัยและตลาดโลก โดยคัดเลือกพื้นที่ ดินเค็มน้อย (S2) ดินเค็มปานกลาง (S3) รวมกลุ่มปลูกพริกสายพันธุ์ทนเค็มและทนแล้ง (พันธุ์ Super hot) จนกระทั่งสามารถจัดตั้งเป็น วิสาหกิจชุมชนเกษตรกรผู้ปลูกพริกในพื้นที่ดินเค็มเพื่อการส่งออก มีการทำเกษตรแบบปลอดภัย ได้รับการรับรองมาตรฐานแปลงจีเอพี และยังปฏิบัติตามมาตรการควบคุมพิเศษสำหรับการส่งออก ผักและผลไม้สดไปสหภาพยุโรป (EL - Establishment List) โดยเกษตรกรที่สามารถผลิตพริก ได้ตามมาตรฐานที่กำหนดจะรับซื้อพริกเกรด A ในราคาประกันที่ 80 บาทต่อกิโลกรัม ขณะที่ผลผลิตที่ตกเกรดจะแปรรูปเป็นพริกแห้งหรือพริกป่นขายเองและมีคนมารับซื้อถึงที่ ส่งผลให้เกษตรกรสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจเกษตรกรผู้ปลูกพริกในพื้นที่ดินเค็ม สามารถใช้ ประโยชน์พื้นที่ดินเค็มในการทำเกษตรสร้างรายได้ที่มั่นคงยิ่งขึ้น (คมชัดลึก, 2562)

1.4 วิธีการส่งเสริมการเกษตร

วิธีการส่งเสริมการเกษตร ที่เป็นสาระสำคัญและนำมากล่าวสำหรับการศึกษา ในครั้งนี้ ได้แก่ ประเภทของสื่อที่ใช้ในงานส่งเสริมการเกษตร และวิธีการส่งเสริมการเกษตร โดยมี รายละเอียดดังนี้

1.4.1 ประเภทของสื่อที่ใช้ในงานส่งเสริมการเกษตร

ประเภทของสื่อที่ใช้ในงานส่งเสริมการเกษตรมีมากมาย ขึ้นอยู่กับการจำแนก ในที่นี้แบ่งออกประเภทออกเป็น สื่อตามผู้ส่งสารและผู้รับสารตามวิธีการส่งเสริมการเกษตร สื่อตามเนื้อหา สื่อตามลักษณะของสื่อ สื่อตามข้อได้เปรียบของสื่อมวลชน และสื่อตามสภาพของการนำไปใช้ ดังนี้ (พรชุติย์ นิลวิเศษ, 2554, น. 8-24; พรทิพย์ อุดมสิน, 2556, น. 12-16)

1) การจำแนกประเภทของสื่อตามผู้ส่งสารและผู้รับสาร ผู้ส่งสารและผู้รับสารตามวิธีการส่งเสริมการเกษตร ที่ใช้กันมีการใช้สื่ออยู่ในแต่ละวิธี ได้แก่ (1) การจำแนกสื่อตามผู้รับเป็นรายบุคคล การส่งเสริมเป็นรายบุคคล (individual method) เป็นการสื่อสารของบุคคลเดียว บุคคลคนเดียวกันนั้นโดยทำหน้าที่เป็นทั้งผู้ส่งสารและผู้รับสาร (2) การจำแนกสื่อตามผู้รับเป็นกลุ่มบุคคล การส่งเสริมเป็นกลุ่ม เป็นการสื่อสารระหว่างกลุ่มบุคคลจำนวนมาก ซึ่งอยู่ในที่เดียวกันหรือใกล้เคียงกันของหน่วยงาน เพื่อปฏิบัติการกิจของหน่วยงานให้บรรลุเป้าหมาย และ (3) การจำแนกสื่อตามผู้รับเป็นมวลชน การส่งเสริมมวลชน เป็นการสื่อสารกับมวลชน กลุ่มคนจำนวนมากในขณะเดียวกันพร้อมๆ กัน โดยที่สมาชิกของมวลชนแต่ละคนอยู่ในที่ต่างกัน เพื่อให้ข่าวสารไปถึงมวลชนได้อย่างพร้อมกัน โดยอาศัยสื่อที่เข้าถึงประชาชนจำนวนมากในเวลาอันรวดเร็ว คือ สื่อมวลชน

2) การจำแนกประเภทของสื่อตามเนื้อหาสาร สามารถกระทำได้ 4 แบบ ได้แก่ สื่อที่ยึดประสาทสัมผัสในการรับข้อมูลสารสนเทศได้ด้วยหูกับตา ได้แก่ สื่อโสตทัศน สื่อที่ยึดวิธีแพร่กระจาย เป็นสื่อที่แพร่กระจายไปตามสื่อมวลชน และสื่อที่ใช้คอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือ ทั้งนี้สื่อตามเนื้อหาสารสามารถจำแนกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ (1) สื่อบุคคล หมายถึง การให้บุคคลและวิทยากรเป็นสื่อในการนำเนื้อหาสาระมาถ่ายทอด โดยมีสื่อประเภทอื่นๆ เป็นสื่อเสริม เช่น การพูดคุยกัน การสอนหนังสือในกลุ่มย่อย การประชุมกลุ่มย่อย การเขียนจดหมายโต้ตอบกัน เป็นต้น (2) สื่อวัสดุและอุปกรณ์ สื่อประเภทวัสดุที่สิ้นเปลืองได้ง่าย เช่น ซอด้ก กระดาษ รูปภาพ แผ่นใส ฯลฯ และสื่อประเภทอุปกรณ์ คือเครื่องมือที่มีความคงทนถาวร เช่น กระดานซอด้ก หุ่นจำลอง เครื่องฉาย และเครื่องเสียงต่างๆ และ (3) สื่อวิธีการ หมายถึง การนำกิจกรรมมาใช้เป็นสื่อในการถ่ายทอดเนื้อหาสาระและประสบการณ์แทนการถ่ายทอดด้วยคำพูด และแทนสื่อประเภทวัสดุอุปกรณ์ เช่น เกม การจำลองสถานการณ์ กลุ่มสัมพันธ์ กรณีศึกษา เป็นต้น

3) การจำแนกประเภทของสื่อตามลักษณะของสื่อ จำแนกเป็น 4 รูปแบบ ได้แก่ (1) การจำแนกประเภทของสื่อตามลักษณะของสื่อ (2) การจำแนกประเภทของสื่อตามลักษณะเฉพาะของสื่อ (3) การจำแนกประเภทของสื่อตามรูปแบบของสื่อ (4) การจำแนกประเภทตามสื่อมวลชน

4) การจำแนกประเภทของสื่อตามข้อได้เปรียบของสื่อมวลชน จำแนกเป็น 4 รูปแบบ ได้แก่ (1) วิทยูกระจายเสียง เป็นสื่อที่สามารถส่งสารโดยการเผยแพร่กระจายไปยังมวลชนได้รวดเร็วและไกล โดยไม่จำกัดพื้นที่และเสียค่าใช้จ่ายน้อย (2) วิทยูโทรทัศน์ เป็นสื่อที่เข้าถึงประชาชนได้มากที่สุด (3) หนังสือพิมพ์และสิ่งพิมพ์ เป็นสื่อที่ส่งสารไปยังผู้รับเป็นลายลักษณ์อักษรและภาพประกอบ ผู้รับไม่จำเป็นต้องกำหนดเวลารับสาร (4) ภาพยนตร์และวีดิทัศน์ เป็นสื่อที่แสดงให้เห็นถึงความเคลื่อนไหว สามารถคลี่คลายขยายข่าวสารได้เป็นอย่างดี

5) การจำแนกประเภทของสื่อตามสภาพการนำสื่อไปใช้ สามารถจำแนกได้เป็น 8 รูปแบบ ได้แก่ (1) วิทยูกระจายเสียง (2) หอกระจายข่าวหรือเสียงตามสาย (3) วิทยูโทรทัศน์ (4) ภาพยนตร์และวีดิทัศน์ (5) หนังสือพิมพ์ (6) สิ่งพิมพ์ (7) นิทรรศการและงานพิเศษ และ (8) สื่อสารโทรคมนาคม ทั้งนี้การใช้สื่อในงานส่งเสริมการเกษตรให้มีประสิทธิภาพและบังเกิดประสิทธิผลนั้น จะต้องคำนึงถึงหลักเกณฑ์ต่างๆ เพื่อประกอบการตัดสินใจเลือกใช้สื่อให้เหมาะสม โดยการคำนึงถึงประสิทธิภาพของสื่อ งบประมาณในการจัดหา เนื้อที่หรือเวลาของสื่อ ลักษณะเฉพาะเหมาะสมของสื่อกับเนื้อหาสาระและความคงทนของสื่อ การเป็นที่ยอมรับและเชื่อถือได้ ตลอดจนความถี่ในการส่งสาร นอกจากนี้ยังควรคำนึงถึงลักษณะของผลที่จะได้รับจากการใช้การส่งเสริมผ่านสื่อต่างๆ ว่ามีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใดด้วย

ชุน นุมพร มงคล (2560, น. 19-20) กล่าวว่า ปัจจุบันการใช้สื่อจากอินเทอร์เน็ตเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตของผู้คนทั่วโลก สังคมในยุคดิจิทัลมีความกว้าง ใหญ่และความสะดวกในการเข้าถึงเทคโนโลยีการสื่อสารสมัยใหม่ เช่น อีเมลล์ (e-mail) สื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) เทคโนโลยีบนเว็บไซต์ โทรศัพท์เคลื่อนที่สมาร์ทโฟน และอุปกรณ์ต่างๆ ที่สนับสนุนและตอบสนองความต้องการด้านการทำงานของกลุ่ม ทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันภายในกลุ่มต่างๆ โดยไม่ต้องอยู่ในสถานที่เดียวกันในเวลาเดียวกัน ทำให้บุคคลที่อยู่ต่างสถานที่สามารถติดต่อสื่อสาร พูดคุย เห็นหน้า และได้ยินเสียงแบบเรียลไทม์ เป็นช่องทางอำนวยความสะดวก สามารถคิดตัดสินใจประกอบการทำงานร่วมกันอย่างไม่เป็นทางการ ช่วยให้รู้สึกถึงความใกล้ชิดและคุ้นเคยกันและกันได้

สรุป ประเภทของสื่อที่ใช้ในงานส่งเสริมการเกษตร แบ่งออกเป็น 5 ประเภท ได้แก่ ประเภทของสื่อตามผู้ส่งสารและผู้รับสารตามวิธีการส่งเสริมการเกษตร ประเภทของสื่อตามเนื้อหาสาระ ประเภทของสื่อตามลักษณะของสื่อ ประเภทของสื่อตามข้อได้เปรียบของสื่อมวลชน และประเภทของสื่อตามสภาพของการนำสื่อไปใช้

1.4.2 วิธีการส่งเสริมการเกษตรโดยอิงตามช่องทางหรือสื่อที่ใช้ในงานส่งเสริม

การเกษตร

ชัยชาญ วงศ์สามัญ (2538, น. 55-60) กล่าวถึง การส่งเสริมการเกษตร แบ่งออกเป็น 3 รูปแบบได้แก่ แบบรายบุคคล (individual methods) แบบกลุ่ม (group methods) และแบบมวลชน (mass methods) ซึ่งรายละเอียดของแต่ละรูปแบบ มีดังนี้

1) วิธีการส่งเสริมแบบรายบุคคล (Individual Methods) เป็นการส่งเสริมแบบ ตัวต่อตัว ระหว่างนักส่งเสริมกับเกษตรกร เป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพ เพราะเกษตรกร และนักส่งเสริมปฏิสัมพันธ์กันได้อย่างเต็มที่ ตัวอย่างของวิธีการส่งเสริมแบบนี้ ได้แก่ การเยี่ยมไร่นา การมาเยี่ยมสำนักงานของเกษตรกร การติดต่อจดหมายและการติดต่อทางโทรศัพท์ แต่วิธีการที่เป็นที่นิยมมากที่สุด ได้แก่ การเยี่ยมไร่นา อย่างไรก็ตาม วิธีการส่งเสริมแบบรายบุคคลมีข้อเสีย ได้แก่ ผู้ได้รับประโยชน์มีจำนวนน้อยราย เสียเวลา และงบประมาณมาก นักส่งเสริมอาจจะให้คำแนะนำที่ผิดพลาดโดยไม่มี การตรวจสอบจากบุคคลภายนอก และการถ่ายทอดความรู้จะได้ผลก็ต่อเมื่อเกษตรกร มีความเชื่อถือในตัวนักส่งเสริม

2) วิธีการส่งเสริมแบบกลุ่ม (Group Methods) เป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพ และใช้กันอย่างแพร่หลาย ในการถ่ายทอดเทคโนโลยี เพราะเป็นวิธีการที่มีผู้ได้รับประโยชน์จำนวนมากพอสมควร เกษตรกรผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้มีโอกาสพบปะและ แลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ซึ่งกันและกัน นักส่งเสริมผู้ทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ สามารถจัดกระบวนการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับความต้องการของกลุ่ม ลักษณะของความรู้และ เทคโนโลยีที่ต้องการถ่ายทอด และสภาพสิ่งแวดล้อมต่างๆ ได้ ดังนี้

(1) การฝึกอบรม (Training) เป็นวิธีการส่งเสริมที่มีการใช้กันมากที่สุด วิธีการหนึ่ง ในแต่ละปีหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการเกษตร ได้ใช้งบประมาณ บุคลากร และเวลา เป็นจำนวนมากไปกับการจัดฝึกอบรม การฝึกอบรมจะประสบความสำเร็จก็ต่อเมื่อ มีการเตรียมการที่ดี มีการดำเนินกิจกรรมการฝึกอบรมที่เหมาะสม ประเมินผลหลังจากการจัดฝึกอบรม

(2) การบรรยาย (Lecture) การบรรยายเป็นวิธีการที่มีการใช้มากในทางส่งเสริมการเกษตร โดยการบรรยายส่วนใหญ่มักจะเปิดโอกาสให้ผู้เข้ารับฟังได้ซักถาม และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นด้วย การบรรยายที่ดีควรมีการเตรียมตัว การเตรียมเนื้อหาและการนำเสนอที่เหมาะสมกับกลุ่มผู้ฟังและเวลาที่กำหนด

(3) การสัมมนา (Seminar) การสัมมนาโดยทั่วไป จะเป็นกิจกรรมที่มีกลุ่มคนจำนวนหนึ่งมารวมกันแลกเปลี่ยนความคิดเห็น โดยมีผู้เชี่ยวชาญคอยให้คำปรึกษา

ในตอนแรกผู้เชี่ยวชาญ มักจะบรรยายสั้นๆ เพื่อให้ความรู้พื้นฐานที่มุ่งให้เกิดประเด็น การอภิปรายในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และให้แนวทางทั่วไปเกี่ยวกับการอภิปราย ปกติการสัมมนา มักจะเหมาะสมกับผู้ที่มีประสบการณ์มากพอสมควรในเรื่องที่สัมมนา จึงจะได้ข้อสรุป ที่ลึกซึ้งและเป็นประโยชน์ในเชิงพัฒนา

(4) การอภิปรายคณะ (Panel Discussion) เป็นกิจกรรมการอภิปรายที่มีผู้เชี่ยวชาญจำนวนหนึ่ง อาจจะเป็น 3-5 คน โดยให้แต่ละคนมานำเสนอข้อมูลและข้อคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งร่วมกัน เพื่อให้ได้มุมมองของเรื่องนั้น ๆ แตกต่างกันไป ผู้เชี่ยวชาญที่มาร่วมอภิปรายจึงควรมาจากหลายวิชาชีพ ผู้ร่วมรับฟังก็จะได้ทราบทรรศนะที่ค่อนข้างลึกซึ้งต่อประเด็นใดประเด็นหนึ่ง จากผู้ร่วมอภิปราย นอกจากนั้น ผู้ร่วมฟังยังมีโอกาสซักถามปัญหา เพื่อให้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม การอภิปรายจะดำเนินไปด้วยความราบรื่นก็ต่อเมื่อมีผู้นำการอภิปราย (moderator) ที่ดี ซึ่งผู้นำการอภิปรายนี้จะทำหน้าที่แนะนำผู้ร่วมอภิปรายสรุปการอภิปราย ควบคุมการอภิปราย และเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมรับฟังได้ซักถาม

(5) การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นแบบไม่เป็นทางการ (Informal Discussion) เป็นวิธีการส่งเสริมแบบกลุ่มที่มีการใช้กันมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และประสบการณ์ระหว่างเพื่อนบ้าน ผู้นำกลุ่มและสมาชิก นักส่งเสริมและเกษตรกรกลุ่มเป้าหมายสามารถนัดหมายและดำเนินการได้ง่าย อย่งไรก็ตามควรมีประเด็นสำหรับการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่ชัดเจน และเป็นปัญหาร่วมกันของคนเข้าร่วมประชุม มีการเปิดโอกาสให้ทุกคนได้แสดงความคิดเห็นและที่ประชุมควรหาข้อสรุปร่วมกันจากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในแต่ละครั้ง

ก. การระดมสมอง (Brain-Storming) การระดมสมอง เป็นวิธีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างบุคคลในกลุ่ม โดยมุ่งที่จะรวบรวมประเด็นความคิดเห็นต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งให้มากที่สุด โดยไม่คำนึงว่าความคิดเห็นที่แต่ละคนแสดงออกมามีความเหมาะสมหรือสามารถไปใช้ในทางปฏิบัติได้มากน้อยเพียงใด ความสามารถของสมาชิกกลุ่มในการแสดงความคิดเห็นอย่างรวดเร็วและการมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์จะเป็นส่วนสำคัญต่อความสำเร็จของวิธีการแบบนี้ การระดมสมอง ควรกระทำในกลุ่มที่มีคนไม่เกิน 20 คน เมื่อมีคนเสนอความคิดเห็นต้องมีการจดบันทึกทันที โดยให้ทุกคนสามารถมองเห็นว่ามีใครเสนอข้อคิดเห็นอะไรไปแล้ว และพยายามรวบรวมข้อคิดเห็นจากแต่ละคนในกลุ่มให้ได้มากที่สุด โดยไม่มีการประเมินหรือแสดงทรรศนะใด ๆ ต่อการเสนอความคิดเห็นของแต่ละคน การประเมินและสรุปควรทำหลังจากที่มีการระดมสมองเสร็จเรียบร้อยแล้ว

ข. การสาธิต (Demonstration) หมายถึง การบรรยายประกอบ การแสดง เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เรื่องราวที่นำมาสาธิตอย่างต่อเนื่อง วิธีการนี้อาจจะใช้สอนร่วมกับ วิธีอื่น เช่น การจัดการบรรยายนิทรรศการ เป็นต้น คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น การสาธิตแบ่งออก เป็น 2 แบบ ได้แก่ การสาธิตวิธี และการสาธิตผล

ค. ทักษะศึกษา (Study Tour) เป็นการจัดให้กลุ่มคนได้มีโอกาสเดินทางไปดูวิธีการปฏิบัติทางการเกษตร การสาธิต การดำเนินงานของกลุ่มและอื่นๆ โดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้ผู้เดินทางได้ดูของจริงจากผู้ปฏิบัติ ได้มีโอกาสสอบถามและแลกเปลี่ยนกับเจ้าของสถานที่ที่ ไปดูงานโดยตรง และเป็นการเปลี่ยนบรรยากาศในการเรียนรู้ของผู้เดินทางสถานที่ดูงาน อาจจะเป็น สถานีวิจัย ไร่นาเกษตรกร ครอบครัวยุทธศาสตร์ กลุ่มเกษตรกร สหกรณ์การเกษตร หรือตลาดทาง การเกษตรก็ได้ ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการทัศนศึกษาแต่ละครั้ง การทัศนศึกษาเป็นวิธีการ ส่งเสริมที่มีประสิทธิภาพอย่างหนึ่ง แต่ต้องมีการเตรียมการและดำเนินการที่ดี

3) วิธีการส่งเสริมแบบมวลชน (Mass Methods) เป็นวิธีการส่งเสริม ที่สามารถส่งข่าวสารข้อมูลถึงบุคคลกลุ่มเป้าหมายได้เป็นจำนวนมาก เช่น การใช้วิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ หนังสือพิมพ์ วารสาร การจัดนิทรรศการ และสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ซึ่งวิธีการส่งเสริมแบบนี้ เหมาะสำหรับ ทำให้คนที่ได้รับข่าวสารทราบถึงความรู้และเทคโนโลยีใหม่ๆ เพื่อให้ตระหนัก และ เกิดความสนใจที่จะศึกษาหาความรู้และประสบการณ์เพิ่มเติม หากข่าวสารที่ได้รับมีความสำคัญ ต่ออาชีพและชีวิตความเป็นอยู่ของตนเอง ตัวอย่างสื่อที่ใช้ในการส่งเสริม แบบมวลชน มีดังนี้

(1) สื่อสิ่งพิมพ์ (Printed Media) ได้แก่ หนังสือพิมพ์ จดหมายข่าว แผ่นพับ เอกสารเผยแพร่ และวารสาร เป็นต้น ในการจัดเตรียมสื่อสิ่งพิมพ์ ควรคำนึงถึงการใช้ภาษา ที่เข้าใจง่าย เนื้อหาสั้น และกระชับ มีการใช้ภาษาที่สละสลวย มีสิ่งกระตุ้นความสนใจ มีลำดับ การนำเสนอเนื้อหาที่เหมาะสม มีการวางรูปแบบและภาพประกอบที่ดี และพิมพ์ด้วยกระดาษ ที่มีคุณภาพ

(2) สื่อโสตทัศน์ (Audio-Visual Media) เป็นสื่อที่ผู้รับสัมผัสได้ด้วยหู และตา ดังนั้นคนที่อ่านหนังสือไม่ออกก็สามารถรับข่าวสารข้อมูลได้ สื่อแบบนี้ ได้แก่ วิทยุ เทปเสียง โทรทัศน์ ภาพยนตร์ และชุดสไลด์ประกอบเสียง เป็นต้น ในการจัดเตรียมสื่อแบบนี้ ผู้จัดทำต้องมีความชำนาญเป็นพิเศษจึงจะสามารถผลิตสื่อที่มีคุณภาพ นอกจากนั้น ยังต้องใช้ งบประมาณและเวลาในการจัดทำค่อนข้างมาก

(3) สื่อมวลชนอื่นๆ ได้แก่ ป้ายประกาศ (poster) นิทรรศการ แผนที่ และ flip chart เป็นต้น ในการวางแผนจัดทำและใช้สื่อแต่ละอย่างข้างต้น มีหลักการและวิธีการ โดยเฉพาะ ซึ่งนักส่งเสริมที่จำเป็นต้องจัดทำหรือใช้ควรมีการศึกษาค้นคว้า เพื่อให้สามารถใช้

สื่อต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพในปัจจุบันนี้ มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีการสื่อสารอย่างรวดเร็ว โดยมีคอมพิวเตอร์และดาวเทียมเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการถ่ายทอดข่าวสารข้อมูล ดังนั้น นักส่งเสริมการเกษตรจึงควรให้ความสนใจต่อวิวัฒนาการที่เกิดขึ้น เพื่อให้สามารถนำข่าวสารข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากแหล่งต่าง ๆ มาถ่ายทอดแก่เกษตรกรได้ทันกับการเปลี่ยนแปลงด้านการเกษตรที่เกิดขึ้นในประเทศและต่างประเทศ

นอกจากนี้ ในปัจจุบันเทคโนโลยีและสื่อออนไลน์มีบทบาทสำคัญต่อสังคมทั่วโลก คนส่วนใหญ่ทั่วโลกสื่อสารผ่านสมาร์ตโฟนผ่านช่องทางโซเชียลมีเดียแบบเรียลไทม์ ทั้ง Facebook IG Twitter และ LINE ก็ได้กลายเป็นช่องทางยอดนิยมในการสื่อสารออนไลน์ ทั้งนี้ เครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศที่ใช้ในเครือข่ายสังคม (พีระพัฒน์ อนุรักษ์, 2557, น. 10-20)

1) คอมพิวเตอร์ (Computer) เป็นเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ที่ปฏิบัติงานภายใต้ชุดคำสั่งที่อยู่ในหน่วยความจำของคอมพิวเตอร์ โดยผู้ใช้สามารถป้อนข้อมูลเข้าสู่ หน่วยประมวลผลเพื่อทำการคำนวณและแสดงผลลัพธ์ทางอุปกรณ์แสดงผล โดยที่ผลลัพธ์เหล่านี้จัดว่าเป็นข้อมูลที่ผ่านการประมวลผลและเรียบเรียงแล้ว จึงเรียกผลลัพธ์นี้ว่าสารสนเทศ

2) สมาร์ตโฟน (Smart Phone) คือ โทรศัพท์ที่รองรับระบบปฏิบัติการต่าง ๆ เปรียบเสมือนเอาคุณสมบัติของ PDA และคอมพิวเตอร์มาไว้ในโทรศัพท์ตัวอย่างระบบปฏิบัติการ เช่น IOS, Android OS, Window Phone และ Symbian OS เป็นต้น คุณสมบัติของสมาร์ตโฟนสามารถติดตั้งโปรแกรมใช้งานเฉพาะที่เรียกว่า Application ต่าง ๆ ได้ นอกจากนั้นยังสามารถเชื่อมต่อ อุปกรณ์ไร้สายต่างๆ อาทิเช่น คอมพิวเตอร์ PDA Printer หรือ กล้อง Digital ผ่านทาง อินฟราเรด บลูทูธ หรือ Wi-Fi นอกจากนั้น ยังรองรับรูปแบบไฟล์ Multimedia ได้หลากหลายรูปแบบทั้งเสียง ภาพ และภาพเคลื่อนไหว

3) แท็บเล็ต (Tablet) เป็นเทคโนโลยีเครื่องคอมพิวเตอร์ที่สามารถพกติดตัวไว้ โดยวัตถุประสงค์ของเครื่องคอมพิวเตอร์ชนิดนี้ใช้ เพื่อทดแทนสมุดหรือกระดาษ ซึ่งคุณสมบัติอื่นๆ ของแท็บเล็ตก็จะคล้ายกันกับ Smart Phone เพียงแต่ที่ไม่สามารถใช้สื่อสารในลักษณะของการโทรผ่านเครือข่ายวิทยุได้เหมือนดังกับ Smart Phone และแท็บเล็ตจะมีขนาดหน้าจอแสดงผลที่ใหญ่กว่าสมาร์ตโฟนอีกด้วย

4) ระบบเครือข่ายในงานสารสนเทศ เทคโนโลยีสารสนเทศที่พัฒนาต่อไปจนส่วนหนึ่งกลายเป็นเครือข่ายสังคมนั้น ได้เพิ่มทางเลือกในการติดต่อสื่อสารให้กับบุคคลทั่วไปในการสื่อสารและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในเรื่องที่ตนเอง มีความสนใจ รวมถึงการค้นคว้าหาข้อมูลใหม่ๆ ในการพัฒนางานด้านการเกษตรของตนเองอีกด้วย ในที่นี้จะนำเสนอเครื่องมือในการเป็นเครือข่ายสมาชิกสังคมที่มีการใช้งานอย่างแพร่หลายชนิด ดังนี้

(1) เฟซบุ๊ก (facebook) เป็นเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่นำเสนอรูปแบบใหม่ๆ ของการสื่อสาร โดยผู้ใช้จะมีหน้าบัญชีของตัวเอง และสามารถเข้าเยี่ยมชมหน้าบัญชีของเพื่อน รวมไปถึงการเปิดหน้าบัญชีของร้านค้า สถาบัน หรือนิติบุคคลต่าง ๆ ได้ ผู้ใช้สามารถแบ่งปันรูปภาพ ข้อความ หรือวิดีโอที่ตนเองมีความประสงค์จะแบ่งปัน และยังสามารถโต้ตอบกันระหว่างบุคคลที่มีบัญชีผู้ใช้ได้อยู่ได้ด้วย

(2) ทวิตเตอร์ (twitter) เป็นบริการเครือข่ายสังคมจำพวกไมโครบล็อก โดยผู้ใช้สามารถส่งข้อความสั้นๆ ว่าตัวเองกำลังทำอะไร หรือมีความคิดเห็นอย่างไรได้ ข้อดีของ twitter คือ สามารถเข้าถึงคนกลุ่มมากได้เร็วในระยะเวลาอันสั้น และสามารถส่งข่าวสารให้กับคนที่ติดตาม หรือ follow ทั้งหมดได้ในลักษณะของ short message ในเพียงพริบตา

(3) ไลน์ (line) คือ แอปพลิเคชัน สำหรับการติดต่อสื่อสารที่ได้รับ ความนิยมอย่างมากในปัจจุบัน โดยเฉพาะการสื่อสารผ่านช่องทางแชทที่สามารถส่งได้ทั้งข้อความที่เป็นตัวอักษร รูปภาพ สติกเกอร์ เสียง และวิดีโอ โดยสามารถสนทนากันได้ทั้งในรูปแบบ 1 ต่อ 1 หรือจะสนทนาแบบกลุ่มก็ได้ นอกจากนี้ยังเป็นแอปพลิเคชันที่ใช้งานได้ฟรี ถ้าหากโทรศัพท์มือถือหรือเครื่องคอมพิวเตอร์ของผู้ใช้เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตเอาไว้อยู่แล้ว

(4) ยูทูบ (youtube) คือ เว็บไซต์แลกเปลี่ยนภาพวิดีโอที่มีชื่อเสียง โดยในเว็บไซต์นี้ผู้ใช้สามารถอัปโหลดภาพวิดีโอเข้าไป เปิดดูภาพวิดีโอที่มีอยู่ และแบ่งภาพวิดีโอเหล่านี้ให้คนอื่นดูได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายใดๆ จะมีข้อมูลเนื้อหา รวมถึงคลิปภาพยนตร์สั้นๆ และคลิปที่มาจากรายการโทรทัศน์ มิวสิกวิดีโอ และวิดีโอบล็อกกิ้ง (ซึ่งเป็นการสร้างบล็อกโดยมีส่วนของข้อมูลที่เป็นภาพ วิดีโอเป็นส่วนประกอบ โดยเฉพาะเป็นภาพวิดีโอที่เกิดจากมือสมัครเล่นถ่ายกันเอง) คลิปวิดีโอที่เผยแพร่อยู่บนเว็บไซต์ YouTube ส่วนมากเป็นไฟล์คลิปสั้นๆ ประมาณ 1-10 นาที โดยมีการแบ่งประเภทและจัดอันดับคลิปเอาไว้ด้วย เช่น ไฟล์ล่าสุด ไฟล์ที่มีผู้ชมมากที่สุด ไฟล์ที่ได้รับการโหวตมากที่สุด เป็นต้น

(5) อินสตาแกรม (instagram) คือ แอปพลิเคชันถ่ายภาพและแต่งภาพบนสมาร์ตโฟนที่มาพร้อมกับลูกเล่นการแต่งเติมสีสันให้กับรูปภาพด้วย Filters (ฟิลเตอร์) ต่างๆ ที่ให้สามารถเลือกปรับภาพได้หลากหลายและสวยงาม แนวอาร์ตๆ ได้ตามใจชอบทั้งในเรื่องของสี แสง เรียกได้ว่าสามารถปรับอารมณ์ของรูปภาพได้ตามต้องการ และสามารถแชร์รูปภาพสวยๆ วิวดีเพื่อนๆ ที่อยู่ในสังคมออนไลน์อื่นๆ เช่น Twitter, Facebook, Tumblr และ Foursquare เป็นต้น และในตัว Instagram เองก็เป็นสังคมออนไลน์การแบ่งปันภาพถ่าย เพราะมีระบบ Followers และ Following ให้ผู้ใช้งานสามารถเลือกติดตามชมรูปภาพ ความเคลื่อนไหวการใช้งานของเพื่อนๆ ที่ใช้งานแอปพลิเคชันหากถูกใจ ชอบรูปภาพไหน สามารถกด Like รวมไปถึง Comment รูปภาพนั้นได้

สรุป การส่งเสริมในด้านการเกษตรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ แบ่งออกเป็น 3 รูปแบบ ประกอบด้วย สื่อบุคคล ได้แก่ เจ้าหน้าที่ เพื่อนบ้าน และญาติ สื่อกลุ่ม ได้แก่ การประชุม การฝึกอบรม และการศึกษาดูงาน สื่อมวลชน ได้แก่ หนังสือ ตำรา คู่มือ วารสาร หนังสือพิมพ์ นิทรรศการ เอกสารแนะนำ แผ่นพับ ป้ายประชาสัมพันธ์ วิทยุกระจายเสียง และโทรทัศน์ และ อินเทอร์เน็ต

2. สถานการณ์การผลิตพริกและวิธีการผลิตพริก

พริก เป็นพืชที่มีความต้องการในประเทศสูง ทั้งการบริโภคในชีวิตประจำวัน การทำธุรกิจประกอบอาหาร รวมถึงอุตสาหกรรมแปรรูปด้านอาหาร และเวชสำอาง แต่เนื่องจาก ปริมาณผลผลิตพริกที่เกษตรกรผลิตได้มีไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้บริโภค จึงส่งผลให้ ประเทศไทยต้องนำเข้าพริกสด และพริกแห้งในปริมาณและมูลค่าที่สูงกว่าการส่งออก จากข้อมูล กรมการค้าภายใน (2563, ออนไลน์) พบว่า ประเทศไทยมีการส่งออกผลิตภัณฑ์จากพริก จำพวก ซอสพริกในปริมาณ และมูลค่าที่สูงกว่าการนำเข้า จึงแสดงให้เห็นว่าตลาดในประเทศยังคงมีความต้องการพริกเป็นอย่างมาก แต่อย่างไรก็ตาม พริกเป็นพืชที่อ่อนไหว มีความต้องการในการดูแลอย่างใกล้ชิด ดังนั้น เกษตรกร หรือผู้สนใจควรศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับการผลิต การจัดการ และการตลาดพริกให้ดีกว่าก่อน เพื่อสามารถวางแผนการผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด ไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อการผลิต

พริก มีคุณค่าทางอาหาร โดยเฉพาะวิตามินเอ และวิตามินซี ในปริมาณสูง นำมาใช้ประโยชน์ได้ทั้งผลสด หรือนำผลแห้งไปแปรรูปเป็น อาหารชนิดต่างๆ อาทิ น้ำพริก พริกแกง ซอสพริก น้ำจิ้ม และพริกดอง สี จากพริก น้ำมันพริก (oleoresin) และสารสกัดจากพริก (capsaicin) สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในอุตสาหกรรมยา อาหารเสริม พริกยังเป็นพืชผักที่สำคัญทางเศรษฐกิจพืชหนึ่ง พริกในประเทศไทยมีหลายชนิด ได้แก่ พริกขี้หนูผลใหญ่ พริกขี้หนู พริกขี้หนูสวน พริกหยวก และ พริก หวานพริกถูกนำมาใช้ประโยชน์ทั้งในรูปแบบ ผลสด พริกแห้ง รวมถึงผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เช่น ซอสพริก พริกแห้ง พริกป่นพริกดอง (กรมวิชาการเกษตร, 2563, น. 1)

สถานการณ์การผลิตพริกและวิธีการผลิตพริก ที่นำมากล่าวสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ มีรายละเอียดดังนี้

2.1 สถานการณ์การผลิตพริก

จากรายงานของ กรมส่งเสริมการเกษตร (2564, น. 1-4) ในปี พ.ศ. 2564 ประเทศไทยมีพื้นที่ผลิตพริกทั้งหมด 132,255.91 ไร่ ผลผลิต 226,927 ตัน พริกที่ผลิตมากที่สุดอันดับที่ 1 คือ

พริกขี้หนูผลใหญ่ เนื้อที่ผลิต 74,123.18 ไร่ ผลผลิต 138,219 ตัน อันดับที่ 2 คือ พริกขี้หนูผลเล็ก เนื้อที่ผลิต 43,125.44 ไร่ ผลผลิต 85,949.24 ตัน ไร่ อันดับที่ 3 คือ พริกใหญ่ เนื้อที่ผลิต 12,701.04 ไร่ ผลผลิต 24,212.04 ตัน อันดับที่ 4 คือ พริกหยวก เนื้อที่ผลิต 2,228.50 ไร่ ผลผลิต 2,695.11 ตัน และอันดับสุดท้าย คือ พริกยักษ์ เนื้อที่ผลิต 77.75 ไร่ ผลผลิต 63 ตัน จากข้อมูลดังกล่าวเมื่อเทียบกับปี พ.ศ. 2561 ประเทศไทยมีพื้นที่การผลิตพริกลดลง ดังแสดงในตารางที่ 2.1 และ 2.2

ตารางที่ 2.1 พื้นที่การผลิตพริกในประเทศไทย

ชนิด	ปี 2561 (ไร่)	ปี 2562 (ไร่)	ปี 2563 (ไร่)	ปี 2564 (ไร่)
พริกขี้หนูผลเล็ก	74,443.32	60,015.99	59,808.89	43,125.44
พริกขี้หนูผลใหญ่	107,521.38	90,089.47	77,622.73	74,123.18
พริกใหญ่	14,260.15	16,684.65	13,756.79	12,701.04
พริกยักษ์	49.00	7.00	12.50	2,228.50
พริกหยวก	1,920.75	1,663.75	2,414.10	77.75
รวมทั้งหมด	198,194.60	168,460.86	153,615.01	132,255.91

ที่มา: กรมส่งเสริมการเกษตร (2564, น. 1-2)

ตารางที่ 2.2 การผลิตพริกในประเทศไทย ปี พ.ศ. 2564

ชนิด	เกษตรกร (คน)	เนื้อที่ผลิต (ไร่)	ผลผลิตที่เก็บเกี่ยวได้ (กิโลกรัม)
พริกขี้หนูผลเล็ก	20,932	43,125.44	85,949,242.22
พริกขี้หนูผลใหญ่	30,226	74,123.18	138,219,951.20
พริกใหญ่	3,072	12,701.04	24,212,040.43
พริกยักษ์	113	77.75	63,000.00
พริกหยวก	626	2,228.50	2,695,109.00
รวมทั้งหมด	54,969	132,255.91	226,927,302.42

ที่มา: กรมส่งเสริมการเกษตร (2564, น. 1-2)

จากรายงานกรมส่งเสริมการเกษตร (2564, น. 1-2) ในปี พ.ศ. 2562 ในพื้นที่อำเภอชำสูง จังหวัดขอนแก่น มีพื้นที่ผลิตพริกทั้งหมด 88 ไร่ ผลผลิต 816.8 ตัน ทั้งนี้พบว่า ในปี พ.ศ. 2563 มีพื้นที่ผลิตพริกทั้งหมด 42 ไร่ ผลผลิต 136.2 ตัน ซึ่งลดลงจาก ปี พ.ศ. 2562 46 ไร่ และมีผลผลิตลดลง 680.6 ตัน ดังแสดงในตารางที่ 2.3

ตารางที่ 2.3 พื้นที่การผลิตพริกในอำเภอชำสูง จังหวัดขอนแก่น

ชนิด	เกษตรกร (คน)	เนื้อที่ผลิต (ไร่)	ผลผลิตที่เก็บเกี่ยวได้ (กิโลกรัม)
ปี 2562			
พริกชี้หนูผลเล็ก	250	75.00	685,300.00
พริกชี้หนูผลใหญ่	135	13.00	131,500.00
ปี 2563			
พริกชี้หนูผลเล็ก	250	39.00	118,200.00
พริกชี้หนูผลใหญ่	135	3.00	18,000.00

ที่มา: กรมส่งเสริมการเกษตร (2564, น. 1-2)

ปีที่ผ่านมา พริกชี้หนูสวนที่ออกมาตั้งแต่ฤดูฝน มีผลผลิตมากจนเกินไป ส่งผลทำให้พริกที่ออกในช่วงฤดูหนาว ราคาตกต่ำลงมา เหลือเพียง 30 บาทต่อกิโลกรัม นอกจากนี้ยังพบปัญหาพริกเจอกับแสงแดด ในตอนกลางวันทำให้สุกและแดงไว ค่าแรงงานคนงานเก็บพริกที่เพิ่มสูงขึ้น กิโลกรัมละ 13 บาท ส่งผลให้ชาวสวนพริกเดือดร้อนอย่างมาก แต่ปัจจุบันมีตลาดเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ราคาก็ยังอยู่ในระดับที่ดี ยกตัวอย่าง เกษตรกรผลิตพริกซูปเปอร์หอทประมาณ 1 ไร่ มีรายได้เฉลี่ยประมาณ 60,000-100,000 บาท ถึงแม้จะมีพริกจากประเทศเพื่อนบ้านเข้ามาจำหน่ายในราคาที่ถูกลงกว่าก็ตาม แต่ก็ยังสู้เรื่องของคุณภาพ และความสดไม่ได้ ถึงแม้ว่าพริกจากประเทศเพื่อนบ้านจะมีราคาที่ถูกลง ครึ่งหนึ่งของราคาซื้อขายพริกในประเทศ แต่ก็จะมีเฉพาะกลุ่มที่เลือกใช้ ซึ่งพริกจากประเทศเพื่อนบ้านยังมีจุดอ่อนในเรื่องคุณภาพและความสดใหม่ เนื่องจากระยะเวลาในการขนส่งเข้ามาขายในบ้านเรา ซึ่งใช้ระยะเวลาหลายวันทำให้พริกมีคุณภาพที่ลดลง แต่ถ้ากลุ่มตลาดรับซื้อที่ ต้องการพริกที่มีคุณภาพสูง มีความสดใหม่ พ่อค้าหรือผู้ส่งออกก็ยังเลือกซื้อพริกที่ผลิตในไทยอยู่ ซึ่งอนาคตผู้ส่งออกจะทำจากรับซื้อ นำห้องเย็นมาใช้ในพื้นที่เพื่อรวบรวมสินค้าให้ได้ตามจำนวนที่ต้องการ เพื่อขนส่งต่อไป ส่วนตลาดหลักๆ ที่ขายในประเทศ

ได้แก่ ตลาดไท ตลาดสี่มุมเมือง ตลาดศรีเมือง ตลาดกลางผักและผลไม้จังหวัดราชบุรี (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2563, น. 5)

2.2 วิธีการผลิตพริก

กรมส่งเสริมการเกษตร (2564ก, น. 3-20) กล่าวถึง การส่งเสริมการจัดการการผลิตพริก ให้เข้าใจถึงวิธีการผลิต การดูแลรักษา และการบริหารจัดการ เพื่อสามารถนำไปวางแผนในการผลิตให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ มีรายละเอียดดังนี้

2.2.1 สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของพริก (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2564ก, น. 3)

สภาพภูมิอากาศ พริกเป็นพืชที่เจริญเติบโตได้ดีในสภาพภูมิอากาศร้อนชื้น แสงแดดไม่จัดจนเกินไป อุณหภูมิที่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของพริกอยู่ในช่วง 20-30 องศาเซลเซียส (ยกเว้นพริกหวานที่ต้องการอุณหภูมิต่ำ ประมาณ 18-27 องศาเซลเซียส) อุณหภูมิที่สูงกว่า 33-35 องศาเซลเซียส อาจทำให้ดอกร่วง และผลอ่อนร่วงด้วย สภาพพื้นที่ พื้นที่ปลูกควรมีความสูงจากระดับน้ำทะเลไม่เกิน 1,500 เมตร สำหรับพริกหวานพื้นที่ปลูกควรสูงจากระดับน้ำทะเล 500 เมตรขึ้นไป สภาพดิน ดินร่วนปนทราย มีการระบายน้ำดีค่า pH 6.0-6.5 ปริมาณความต้องการน้ำ ประมาณ 700-800 ลูกบาศก์เมตรต่อไร่ ต่อฤดูการผลิต

2.2.2 การผลิตและการดูแลรักษา

1) การคัดเลือกพันธุ์พริก (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2564ก, น. 3)

การปลูกพริกเชิงการค้าเกษตรกรต้องคำนึงถึงความต้องการของตลาดเป็นสำคัญพันธุ์พริกที่เลือกปลูกจะต้องให้ผลผลิตสูง มีความต้านทานต่อโรค และแมลงศัตรูพืช และต้องเลือกซื้อเมล็ดพันธุ์จากแหล่งจำหน่ายที่มีความน่าเชื่อถือ เมล็ดพันธุ์พริก 1 กรัม มีจำนวนเมล็ดประมาณ 230-260 เมล็ด พื้นที่ปลูก 1 ไร่ ใช้เมล็ดพันธุ์ประมาณ 100 กรัม โดยทั่วไปพื้นที่ปลูก 1 ไร่ จะใช้ต้นกล้า จำนวน 3,200-3,500 ต้น เนื่องจากจำนวนต้นกล้าที่ได้ขึ้นอยู่กับเปอร์เซ็นต์

2) การเพาะกล้า (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2564ก, น. 4)

ควรมีการป้องกันเชื้อโรคที่ติดมากับเมล็ดพันธุ์ โดยนำเมล็ดแช่น้ำอุ่น อุณหภูมิ 50 องศาเซลเซียส ประมาณ 30 นาทีจากนั้นล้างเมล็ดบนผ้าหรือกระดาษให้แห้ง คลุกเมล็ดด้วยสารเคมีป้องกันกำจัดเชื้อรา เช่น แมนโคเซบ (mancozeb) เบนโนมิล (benomyl) แล้วนำไปหยอดลงในถาดเพาะกล้าหลุมละ 1 เมล็ด กลบด้วยวัสดุ เพาะกล้าหนาประมาณ 1 เซนติเมตร (วัสดุเพาะกล้า ได้แก่ พีทมอส หรือเกษตรกร สามารถเตรียมวัสดุเพาะกล้าเอง)

3) การเตรียมแปลงปลูก (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2564ก, น. 5)

การเลือกพื้นที่ปลูกควรเป็นพื้นที่ที่ไม่เคยมีการปลูกพืชตระกูลเดียวกันมาก่อน (ยาสูบ มะเขือ มะเขือเทศและมันฝรั่ง) เพื่อเป็นการตัดวงจรการแพร่ระบาดของของโรคและแมลงศัตรูพืช ในการเตรียมแปลงปลูกควรใส่ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมัก อัตรา 800-1,000 กิโลกรัมต่อไร่ ทำการไถพรวน และตากดินทิ้งไว้อย่างน้อย 7-14 วัน จากนั้นจึงยกแปลงปลูกสูง 25-30 เซนติเมตร กว้าง 120 เซนติเมตร ความยาวขึ้นกับพื้นที่ปลูก ระยะปลูกระหว่างต้น 50 เซนติเมตร ระหว่างแถว 100 เซนติเมตร

4) การใส่ปุ๋ยและการให้น้ำ (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2564ก, น. 7)

การใส่ปุ๋ย ช่วงที่เตรียมแปลงควรใส่ปุ๋ยรองพื้น (ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก) อัตรา 1,000-3,000 กิโลกรัมต่อไร่ และหลังจากปลูกพริกแล้ว ควรใส่ปุ๋ยเคมี ตามช่วงการเจริญเติบโตของพริก ดังนี้

ครั้งที่ 1 อายุ 15 วันหลังย้ายปลูก ใส่ปุ๋ยสูตร 21-0-0 โรยข้างต้น อัตรา 20 กิโลกรัมต่อไร่

ครั้งที่ 2 อายุ 25 วันหลังย้ายปลูก ใส่ปุ๋ยสูตร 15-15-15 โรยข้างต้น อัตรา 30 กิโลกรัมต่อไร่

ครั้งที่ 3 อายุ 40 วันหลังย้ายปลูก ใส่ปุ๋ยสูตร 13-13-21 โรยข้างต้น อัตรา 30 กิโลกรัมต่อไร่

ครั้งที่ 4 อายุ 55 วันหลังย้ายปลูก ใส่ปุ๋ยสูตร 13-13-21 โรยข้างต้น อัตรา 30 กิโลกรัมต่อไร่

การให้น้ำ พริกเป็นพืชที่ต้องการน้ำอย่างสม่ำเสมอตั้งแต่การปลูก จนถึง การเก็บเกี่ยว แต่ไม่ควรให้น้ำมากเกินไป โดยทั่วไปควรให้น้ำทุก 3-5 วัน ทั้งนี้ขึ้นกับสภาพอากาศ และความชื้นในดิน

5) การเก็บเกี่ยวผลผลิต (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2564ก, น. 7)

พริกใหญ่สามารถเก็บผลผลิตได้เมื่ออายุประมาณ 90 วัน พริกเล็กอายุ ประมาณ 110 วัน ในระยะแรกพริกจะให้ผลผลิตในปริมาณที่น้อยและจะเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จนกระทั่ง พริกเริ่มแก่ ปริมาณผลผลิตจะเริ่มลดลง พริกสามารถให้ผลผลิตได้นานตั้งแต่ 6-12 เดือน ขึ้นอยู่กับ การดูแลรักษาและการเก็บเกี่ยวที่เหมาะสม สามารถเก็บเกี่ยวได้ทุก 7-10 วัน ในการเก็บผลผลิต ต้องใช้แรงงานคนเก็บทีละผลพร้อมขั้ว โดยทั่วไปพริกจะมีระยะสุกแก่ 3 ระยะ คือ เขียว ก้ำมปู และ แดง เกษตรกรส่วนใหญ่จะเลือกเก็บผลผลิตในระยะที่มีราคาสูง ณ ขณะนั้น และเมื่อเก็บผลผลิตแล้ว ไม่ควรให้ผลผลิตโดนแสงแดดเป็นเวลานาน ควรรีบนำผลผลิตไว้ในที่ร่ม ที่อากาศถ่ายเทดีและ

ไม่กองสุมกัน จากนั้นจึงคัดแยกผลผลิตที่เน่าเสียมีตำหนิออก และบรรจุลงในบรรจุภัณฑ์ที่มีการระบายอากาศได้ดีที่นิยมใช้คือ ถุงพลาสติกเจาะรู (น้ำหนัก 10 กิโลกรัม)

6) การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2564ก, น. 8)

ควรเก็บรักษาผลผลิตที่อุณหภูมิ 5-10 องศาเซลเซียส ความชื้นสัมพัทธ์ ร้อยละ 85-95 การขนส่งผลผลิต หากไม่มีรถห้องเย็นควรขนย้ายในเวลากลางคืน หากจำเป็น ต้องขนย้ายในเวลากลางวัน ควรใช้ผ้าใบคลุมและให้มีที่ว่างด้านบน เพื่อลดความร้อนจากแสงแดด และให้อากาศหมุนเวียน

7) โรคและแมลงศัตรูพริกที่สำคัญ (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2564ก, น. 9)

(1) โรคพริก มีสาเหตุมาจากเชื้อรา ได้แก่ โรคแอนแทรคโนส หรือโรคกุ้งแห้ง โรคเน่าเปียก โรคเหี่ยว โรคใบจุดตากบ โรคกุ้งแห้งเทียม เชื้อแบคทีเรีย ได้แก่ โรคเหี่ยว โรค รากเน่าโคนเน่า เชื้อไวรัส ได้แก่ โรคใบด่าง โรคใบหงิกเหลือง และไส้เดือนฝอย

(2) แมลงศัตรูพริก ได้แก่ เพลี้ยไฟ ไรขาวพริก เพลี้ยอ่อน และแมลงวัน ผลไม้

กล่าวโดยสรุปได้ว่า สถานการณ์การผลิตพริกในประเทศไทย ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2561 จนถึง ปี พ.ศ. 2564 มีพื้นที่การผลิตลดลง และอีกด้านหนึ่ง พริกเป็นพืชที่สำคัญทางเศรษฐกิจของ ประเทศไทย ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการนำไปใช้เป็นส่วนประกอบในการเพิ่มรสชาติของขนมขบ เคี้ยว และสารสกัดจากพริกยังนำไปใช้ประโยชน์ในด้านอุตสาหกรรมยา และอาหารเสริม วิธีการผลิตพริกที่ถูกต้องจึงเป็นสิ่งสำคัญ เริ่มตั้งแต่สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมจนถึงกระบวนการการผลิต พริก ในขั้นตอนต่างๆ โดยในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำสถานการณ์และวิธีการผลิตพริก มากำหนด ประเด็นศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการผลิตพริก ตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของ เกษตรกรในอำเภอชำสูง จังหวัดขอนแก่น

3. การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพริก

หลักการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพริก ตามมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหาร แห่งชาติ มกอช. 2502-2548 ที่เป็นสาระสำคัญและนำมากล่าวสำหรับการศึกษาในครั้งนี้ ดังนี้

3.1 แหล่งน้ำ

3.1.1 น้ำที่ใช้ในกระบวนการเพาะผลิต ควรเป็นน้ำที่มาจากแหล่งน้ำที่ไม่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่เสี่ยงต่อการปนเปื้อน และน้ำมีคุณภาพเหมาะสมกับการใช้ในการเกษตร ไม่ใช้น้ำเสียจากโรงงานอุตสาหกรรม หรือน้ำที่ก่อให้เกิดการปนเปื้อนสิ่งที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ

เช่น วัตถุอันตรายทางการเกษตร โลหะหนัก จุลินทรีย์ที่ทำให้เกิดโรค กรณีจำเป็นต้องใช้น้ำดังกล่าว ต้องมีหลักฐาน หรือข้อพิสูจน์ที่ชัดเจนกว่าน้ำนั้นได้ผ่านการบำบัดน้ำเสียมาแล้ว และสามารถนำมาใช้ในการเกษตรได้

3.1.2 ในระยะเริ่มจัดระบบการเกษตร ควรมีการเก็บตัวอย่างน้ำอย่างน้อย 1 ครั้ง ส่งห้องปฏิบัติการของทางราชการหรือห้องปฏิบัติการที่ได้รับการรับรองความสามารถ เพื่อวิเคราะห์การปนเปื้อนสิ่งอันตรายตามสภาพความเสี่ยงของแหล่งน้ำ และบันทึกรายละเอียด รวมทั้งเก็บใบแจ้งผลการวิเคราะห์น้ำไว้เป็นหลักฐาน

3.1.3 แหล่งน้ำสำหรับการเกษตรควรเป็นแหล่งน้ำถาวร และมีการอนุรักษ์แหล่งน้ำ และสภาพแวดล้อม

3.2 พื้นที่ผลิต

3.2.1 จัดทำข้อมูลประจำแปลงผลิต โดยระบุชื่อเจ้าของพื้นที่เพาะผลิต สถานที่ติดต่อ ชื่อผู้ดูแลแปลง (ถ้ามี) สถานที่ติดต่อ ที่ตั้งแปลง แผนผังที่ตั้งแปลงผลิต แผนผังแปลงผลิต ชนิดพืชและพันธุ์ที่ผลิต ประวัติการใช้ที่ดินย้อนหลังอย่างน้อย 3 ปี และรายละเอียดอื่นๆ

3.2.2 ในกรณีพื้นที่ผลิตอยู่ใกล้หรืออยู่ในแหล่งอุตสาหกรรมหรือพื้นที่ที่มีความเสี่ยง ในระยะเริ่มจัดระบบการเกษตร ควรมีการวิเคราะห์ดินเพื่อตรวจสอบคุณภาพดิน และการปนเปื้อนจากสิ่งอันตรายตามสภาพความเสี่ยงของพื้นที่อย่างน้อย 1 ครั้ง โดยเก็บตัวอย่างดิน ส่งห้องปฏิบัติการที่ได้รับการรับรองความสามารถตรวจวิเคราะห์ และบันทึกข้อมูล รวมทั้งเก็บใบแจ้งผลการวิเคราะห์ไว้เป็นหลักฐาน

3.3 การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร

3.3.1 หากมีการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรให้ใช้ตามคำแนะนำ หรืออ้างอิงคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร หรือตามคำแนะนำในฉลากที่ขึ้นทะเบียนอย่างถูกต้องกับกรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรต้องสอดคล้องกับศัตรูพืชที่สำรวจพบ หยุดใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรก่อนการเก็บเกี่ยวตามช่วงเวลาที่เหมาะสม ในฉลากกำกับการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรแต่ละชนิดหรือให้เป็นไปตามคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร และบันทึกข้อมูลในแบบบันทึก

3.3.2 การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรต้องใช้วัตถุอันตรายที่ขึ้นทะเบียนถูกต้องตามกฎหมายมีเลขทะเบียนวัตถุอันตราย และมีคำแนะนำบนฉลากให้ใช้กับพืชนั้นๆ ไม่ใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรที่ห้ามผลิต นำเข้าส่งออก หรือการมีไว้ในครอบครอง ตามพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 และในกรณีที่เกิดผลิตเพื่อการส่งออกห้ามใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรที่ประเทศคู่ค้าห้ามใช้

3.3.3 อ่านคำแนะนำที่ฉลากเพื่อให้ทราบคุณสมบัติ และวิธีการใช้วัตถุอันตราย
ทางการเกษตรก่อนนำไปใช้

3.3.4 ผู้ประกอบการและแรงงานที่ปฏิบัติงานด้านการป้องกันกำจัดศัตรูพืช
ควรรู้จักศัตรูพืช การเลือกชนิด และอัตราการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร การเลือกใช้เครื่องพ่น
สารเคมีและอุปกรณ์หัวฉีดรวมทั้งวิธีการพ่นสารเคมีที่ถูกต้อง โดยตรวจสอบเครื่องพ่นสารเคมี
ให้อยู่ในสภาพพร้อมที่จะใช้งานตลอดเวลาเพื่อป้องกันสารพิษเป็นอันตรายต่อเสื้อผ้าและร่างกาย ผู้ปฏิบัติงาน
ควรสวมเสื้อผ้ามิดชิด เพื่อป้องกันอันตรายจากสารพิษ

3.3.5 เตรียมวัตถุอันตรายทางการเกษตรให้มีความเข้มข้นที่ถูกต้อง ก่อนนำไปพ่น
ให้ปรับปริมาณน้ำและคนให้เป็นเนื้อเดียวกัน พ่นวัตถุอันตรายทางการเกษตรในช่วงเช้าหรือเย็น
ขณะลมสงบ หลีกเลี่ยงการพ่นในเวลาแดดจัดหรือลมแรง และขณะปฏิบัติงานผู้พ่นต้องอยู่เหนือลม
ตลอดเวลา

3.3.6 เตรียมวัตถุอันตรายทางการเกษตรหมดแล้ว ให้ล้างภาชนะบรรจุวัตถุอันตราย
ทางการเกษตรนั้นๆ ด้วยน้ำ 2-3 ครั้งเทน้ำลงในถังพ่นสาร เพื่อนำใช้ต่อไป

3.3.7 เตรียมวัตถุอันตรายทางการเกษตร ในปริมาณที่ใช้ให้หมดในคราวเดียว
ไม่ควรเหลือติดค้างในถังพ่น

3.3.8 ภาชนะบรรจุวัตถุอันตรายทางการเกษตรที่ใช้หมดแล้ว ต้องทำให้ชำรุด
เพื่อป้องกันการนำกลับมาใช้อีกแล้วจึงนำไปทิ้งในสถานที่ที่จัดสำหรับทิ้งภาชนะบรรจุวัตถุอันตราย
ทางการเกษตรโดยเฉพาะหรือทำลายโดยการฝังดินห่างจากแหล่งน้ำ ให้ความลึกมากพอ
ที่สัตว์ไม่สามารถคุ้ยขึ้นมาได้ และห้ามเผาทำลาย

3.3.9 หลังการพ่นวัตถุอันตรายทางการเกษตรทุกครั้ง ให้อาบน้ำ สระผม และ
เปลี่ยนเสื้อผ้าทันที เสื้อผ้าที่สวมใส่ขณะพ่นสารควรนำไปซักให้สะอาดทุกครั้ง

3.3.10 ภาชนะบรรจุวัตถุอันตรายทางการเกษตรที่ใช้ไม่หมดในคราวเดียว ให้ปิดฝา
ภาชนะบรรจุให้สนิทเมื่อเลิกใช้ และนำไปเก็บในสถานที่เก็บวัตถุอันตรายทางการเกษตร

3.3.11 ให้จัดเก็บวัตถุอันตรายทางการเกษตรชนิดต่างๆ ที่ใช้ในกระบวนการผลิต
ในสถานที่ที่มีมิดชิด ปลอดภัยป้องกันแดดและฝนได้ และมีอากาศถ่ายเทได้สะดวก

3.3.12 ให้แยกสถานที่เก็บวัตถุอันตรายทางการเกษตรให้เป็นสัดส่วน เพื่อป้องกัน
การปนเปื้อนของวัตถุอันตรายทางการเกษตรสู่ผลิตภัณฑ์อาหาร และสิ่งแวดล้อม

3.3.13 ให้จัดเก็บวัตถุอันตรายทางการเกษตรในภาชนะปิดมิดชิด แสดงป้าย
ให้ชัดเจน และแยกเก็บเป็นหมวดหมู่ ไม่ปะปนกับปุ๋ย สารควบคุมการเจริญเติบโตพืช และอาหาร
เสริมต่างๆ สำหรับพืช วัตถุอันตรายทางการเกษตรที่เปิดใช้แล้วห้ามถ่ายออกจากภาชนะบรรจุเดิม

3.3.14 มีเครื่องมือและวัสดุป้องกันอุบัติเหตุ เช่น น้ำยาล้างตา น้ำสะอาด ทราย และ อุปกรณ์ดับเพลิง เป็นต้น ในสถานที่เก็บหรือสถานที่ใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร

3.3.15 ไม่มีวัตถุอันตรายที่ห้ามผลิต นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครอง ตามพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 เก็บรักษาอยู่ในสถานที่เก็บสารเคมี หรือภายในแปลงเพาะผลิต

3.3.16 ผู้ใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรควรได้รับการฝึกอบรมวิธีการใช้วัตถุอันตรายอย่างถูกต้องเหมาะสม

3.4 กระบวนการก่อนการเก็บเกี่ยว

3.4.1 การป้องกันกำจัดศัตรูพืช

1) เกษตรกรควรรู้จักชนิด วงจรชีวิตของศัตรูพืชที่สำคัญ ตลอดจนวิธีป้องกันกำจัดที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศ รายละเอียดศัตรูพืชที่สำคัญของพริก

2) ติดตามกระระบาดของศัตรูพืชในระยะต่างๆ หากตรวจพบในปริมาณที่เกิดความเสียหายในระดับเศรษฐกิจให้ป้องกันกำจัดศัตรูพืชนั้นอย่างเหมาะสมตามคำแนะนำของทางราชการ และบันทึกข้อมูล

3) ควรใช้วิธีป้องกันกำจัดศัตรูพืช ดังต่อไปนี้โดยวิธีใดอย่างหนึ่งหรือร่วมกัน ได้แก่ วิธีทั่วไป เช่น การใช้กับดักกาวเหนียว ถอนต้นที่เป็น โรคแล้วทำลาย การกำจัดวัชพืชโดยใช้แรงงานขณะที่วัชพืชรยังเล็กหรือยังไม่ออกดอก และการคลุมดินในแถวผลิต วิธีใช้ศัตรูธรรมชาติ เช่น สารชีวอินทรีย์ ตัวห้ำ ตัวเบียน วิธีใช้สารสกัดจากธรรมชาติ เช่น สารสกัดสะเดา และวิธีใช้สารเคมี เช่น วัตถุอันตรายทางการเกษตรที่มีประสิทธิภาพและอยู่ในคำแนะนำของทางราชการ

3.4.2 ปัจจัยการผลิต

1) จัดทำรายการปัจจัยการผลิต แหล่งที่มา และรายละเอียดเฉพาะของปัจจัยการผลิตที่สำคัญ ได้แก่ เมล็ดพันธุ์ ปุ๋ย วัตถุอันตรายทางการเกษตร ที่ใช้ในกระบวนการผลิต พร้อมทั้งระบุรายการ ปริมาณ วัน เดือน ปี ที่จัดซื้อ และบันทึกข้อมูล

2) เมล็ดพันธุ์ โดยเลือกใช้พันธุ์ที่มีคุณภาพดีตรงกับความต้องการของตลาด เลือกใช้เมล็ดพันธุ์ที่มีคุณภาพ ตรงตามมาตรฐานเมล็ดพันธุ์ มีความต้านทานศัตรูพืชจากแหล่งผลิต เมล็ดพันธุ์ที่มีประวัติการผลิตที่น่าเชื่อถือ หรือเลือกเก็บเมล็ดพันธุ์จากแปลง/ต้น ที่มีคุณภาพดี ถ้าเก็บเมล็ดพันธุ์เอง ต้องเลือกเก็บเมล็ดพันธุ์จากต้นที่ไม่เป็นโรค และหรือถ้าเป็นเมล็ดพันธุ์ที่ซื้อมา ควรคลุกเมล็ดด้วยสารป้องกันกำจัดศัตรูพืช การเตรียมเมล็ดก่อนผลิตให้แช่น้ำอุ่น (อุณหภูมิ 50-55 องศาเซลเซียส นาน 15-20 นาที) หรือคลุกเมล็ดด้วยสารป้องกันกำจัดศัตรูพืช และบันทึกรายละเอียดที่เกี่ยวข้อง เช่น ชื่อพันธุ์ บริษัทจำหน่าย วัน เดือน ปีที่ผลิต หรือแปลงที่เลือกเก็บ

เมล็ดพันธุ์ เป็นต้น การปลูกเมล็ดพันธุ์ด้วยวัตถุอันตรายทางการเกษตร ให้ใช้ตามวิธีการและอัตราที่แนะนำบนฉลากของวัตถุอันตรายทางการเกษตรที่ขึ้นทะเบียนถูกต้องตามกฎหมาย

3) การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ควรมีการจัดการที่ดีที่จะป้องกันไม่ให้เกิดการปนเปื้อนทั้งในด้านจุลินทรีย์ เคมี และกายภาพสู่ผลิตผล ในระดับที่จะทำให้ไม่ปลอดภัยต่อการบริโภค โดยมีแนวทางที่ควรปฏิบัติ ดังนี้

(1) การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ควรผ่านกระบวนการหมัก หรือย่อยสลาย โดยสมบูรณ์หรือกระบวนการอื่นอย่างเพียงพอที่จะลดปริมาณเชื้อจุลินทรีย์ที่ทำให้เกิดโรคต่อคนลงได้ ไม่ใช่สิ่งขับถ่ายของมนุษย์มาเป็นปุ๋ย ไม่ควรใช้ตะกอนน้ำเสียมาเป็นวัตถุดิบผลิตปุ๋ยอินทรีย์ หรือหากใช้ความมีข้อมูลที่แสดงว่าปุ๋ยอินทรีย์นั้น ไม่มีสารปนเปื้อนประเภทโลหะหนักในระดับที่เป็นอันตราย หากซื้อปุ๋ยอินทรีย์ จากผู้จำหน่ายมาใช้ ควรมีข้อมูลประเภทหรือกระบวนการที่ผู้ผลิตปุ๋ยใช้ในการลดเชื้อจุลินทรีย์ และหากเป็นไปได้ควรมีเอกสารยืนยันจากผู้ผลิต แสดงถึงคุณลักษณะ เช่น ผลการตรวจวิเคราะห์ปุ๋ย รายละเอียดคุณลักษณะทางจุลินทรีย์และเคมี วิธีการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ไม่ควรให้ปุ๋ยสัมผัสโดยตรงกับส่วนที่จะเก็บเกี่ยว บริเวณหมัก ย่อยสลาย หรือเก็บรักษาปุ๋ยอินทรีย์ ควรอยู่ห่างจากแปลงพริก และอยู่ในบริเวณที่จะไม่ทำให้เกิดการปนเปื้อนลงสู่แปลงพริกจากการชะล้างของฝน หรือน้ำท่วม และทำการบันทึกรายละเอียดเกี่ยวกับการได้มาและการใช้ปุ๋ยรวมทั้งช่วงระยะเวลาของการผลิตพริกที่มีการใช้ปุ๋ย

(2) การใช้ปุ๋ยเคมี เลือกใช้เฉพาะปุ๋ยเคมีที่ขึ้นทะเบียนอย่างถูกต้องกับกรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เลือกใช้ชนิดที่เหมาะสมต่อพืชที่ผลิตในอัตราตามคำแนะนำบนฉลาก ทั้งนี้ควรใช้ร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์

4) เครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตร โดยมีแนวทางที่ควรปฏิบัติ ดังนี้ จัดทำรายการและการจัดเก็บเครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตร จัดให้มีอุปกรณ์การเกษตรที่เหมาะสมและเพียงพอต่อการปฏิบัติงาน จัดให้มีสถานที่เก็บรักษาเครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตร เป็นสัดส่วน ปลอดภัย ง่ายต่อการนำไปใช้งาน จัดทำแผนการซ่อมบำรุงรักษาเครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตร และมีการบำรุงรักษาเครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตรตามแผนที่กำหนดไว้ พร้อมบันทึกข้อมูลการบำรุงรักษาทุกครั้ง ตรวจสอบสภาพเครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตร ควรมีการตรวจสอบความเที่ยงตรงอย่างสม่ำเสมอ หากพบว่ามีความคลาดเคลื่อนให้ปรับปรุงซ่อมแซมหรือเปลี่ยนใหม่ให้มีประสิทธิภาพ ตามมาตรฐานเมื่อนำมาใช้งาน มีการทำความสะอาดเครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตร รวมทั้งภาชนะที่ใช้ในการบรรจุและขนส่งผลิตผลทุกครั้งก่อนการใช้งานและหลังใช้งานก่อนนำไปเก็บ

5) การจัดการของเสียและวัสดุเหลือใช้ โดยมีแนวทางที่ควรปฏิบัติ ดังนี้ แยกประเภทของขยะให้ชัดเจน เช่น กล่องกระดาษ พลาสติก แก้ว น้ำมัน สารเคมี และเศษซากพืช เป็นต้น รวมทั้งควรมีถังขยะให้เพียงพอ หรือระบุประเภท และจุดทิ้งขยะให้ชัดเจน เผาส่วนของกิ่งพืชที่มีโรคนอกแปลงผลิต เศษพืชหรือกิ่งที่ตัดแต่งจากต้นและไม่มีโรค สามารถนำมาทำเป็นปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยพืชสดได้

3.5 การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังเก็บเกี่ยว

3.5.1 อุปกรณ์การเก็บเกี่ยว โดยมีแนวทางที่ควรปฏิบัติ ดังนี้ อุปกรณ์ที่ใช้เก็บเกี่ยวพริก เช่น มีด ตีอกคมและสะอาด เมื่อใช้งานเสร็จแล้วให้ทำความสะอาดก่อนนำไปเก็บ ภาชนะบรรจุผลิตผลระหว่างเก็บเกี่ยวต้องสะอาด และทำความสะอาดทุกครั้งก่อนการใช้งาน อุปกรณ์และภาชนะที่ใช้ในการเก็บเกี่ยว (ถ้ามีการใช้) เช่น มีด กรรไกร คอวสะอาด และเหมาะสมกับการเก็บเกี่ยว ไม่มีการปนเปื้อนสิ่งอันตรายที่ส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยในการบริโภคและคุณภาพของพริก และควรมีการรักษาความสะอาดอุปกรณ์และภาชนะอย่างถูกสุขลักษณะ ทั้งก่อนและหลังการใช้งาน

3.5.2 วิธีเก็บเกี่ยวพริก ควรเก็บเกี่ยวผลิตผลทั้งก้านอย่างระมัดระวัง ไม่ทำให้ผลิตผลเสียหาย และให้นำพริกเข้าที่ร่ม หรือพักในที่ที่มีการระบายอากาศดี และไม่วางสุ่มทับซ้อน เพราะจะทำให้เกิดการเน่าเสียได้

3.5.3 การปฏิบัติหลังเก็บเกี่ยวพริก ควรปฏิบัติในด้านสุขลักษณะของการเก็บเกี่ยว และการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว ไม่ทำให้เกิดการปนเปื้อนจากวัตถุอันตรายที่ส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยในการบริโภค และคัดแยกพริกที่มีตำหนิหรือด้อยคุณภาพออก คัดแยกชั้นคุณภาพ และขนาดตามข้อกำหนดในมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ เรื่องพริก (มกอช. 1502-2547) หรือตามข้อตกลงที่ทำกับผู้ซื้อ และบันทึกข้อมูลผลการปฏิบัติ

3.6 การพักผลิตผล

การขนย้ายในบริเวณแปลงผลิต การเก็บรักษา และการรวบรวมผลิตผล โดยมีแนวทางที่ควรปฏิบัติ ดังนี้ ภาชนะบรรจุพริกต้องสะอาด ถูกสุขลักษณะ มีคุณสมบัติถ่ายเทอากาศและทนทานต่อการขนส่งปราศจากกลิ่นและวัตถุแปลกปลอม แยกภาชนะที่ใช้ในการบรรจุผลิตผลจากภาชนะที่ใช้ในการขนย้ายหรือขนส่งวัตถุอันตรายทางการเกษตรหรือปุ๋ย เพื่อป้องกันการปนเปื้อน อุปกรณ์และพาหนะในการขนย้ายต้องสะอาด สถานที่เก็บรักษาหรือที่พักชั่วคราวต้องสะอาดถูกสุขลักษณะ ไม่ควรขนย้ายผลิตผลร่วมกับวัตถุอันตราย หากจำเป็นต้องมีการป้องกันไม่ให้เกิดการปนเปื้อน หากยังไม่มีการขนส่งไปถึงผู้รับซื้อ ควรเก็บรักษาพริกในที่ร่มและเย็น ไม่วางสุ่มทับกัน ผลิตผลที่อยู่ระหว่างการเก็บรักษาและขนย้าย ควรมีการติดรหัสหรือเครื่องหมาย

แสดงแหล่งของเกษตรกรและแปลงผลิต หรือวันที่เก็บเกี่ยวในภาชนะบรรจุ เพื่อความสะดวกในการตรวจสอบแหล่งที่มา และการหมุนเวียนผลิตผลอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3.7 สุขลักษณะส่วนบุคคล

โดยมีแนวทางที่ควรปฏิบัติ ดังนี้ ผู้ที่จะสัมผัสกับพริกโดยตรง โดยเฉพาะหลักการเก็บเกี่ยวควรดูแลสุขลักษณะส่วนบุคคลเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการปนเปื้อนสู่ผลิตผล จัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกด้านสุขลักษณะส่วนบุคคลให้เพียงพอและอยู่ใกล้แหล่งผลิตเพื่อให้สามารถจัดของเสียต่างๆ และหลีกเลี่ยงการปนเปื้อนสู่แหล่งเพาะผลิตผลิตผลปัจจัยการผลิต ห้ามบุคคลที่เจ็บป่วยและอาจนำโรคสู่ผลิตผล เช่น โรคติดต่อทางระบบทางเดินอาหาร อุจจาระร่วงบิดเข้าไปในบริเวณที่ปฏิบัติงาน ผู้ประกอบการหรือแรงงานที่เจ็บป่วยให้รายงานให้ผู้จัดการดูแลการผลิตทราบ

3.8 การบันทึกข้อมูล

โดยมีแนวทางที่ควรปฏิบัติ ดังนี้ จัดทำเอกสารขั้นตอนการปฏิบัติงาน รายการเอกสารที่สำคัญต่างๆ และบันทึกข้อมูล แบบบันทึกและเอกสารควรจัดทำให้เป็นปัจจุบันสำหรับการผลิตในฤดูกาลนั้นๆ และในกรณีที่มีแปลงผลิตมากกว่า 1 แปลง ให้มีการแยกบันทึกข้อมูลเป็นรายแปลง ควรลงชื่อผู้ปฏิบัติงานหรือผู้บันทึกทุกครั้งที่มีการบันทึกข้อมูล เก็บบันทึกข้อมูลอย่างน้อย 3 ปี ของการผลิตติดต่อกัน หรือตามที่ผู้ประกอบการคู่ค้าต้องการ เพื่อให้สามารถตรวจสอบได้

สรุป หลักการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพริก ตามมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ มกอช. 2502-2548 ประกอบด้วย 8 ด้าน ได้แก่ แหล่งน้ำ พื้นที่ผลิต การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร กระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังเก็บเกี่ยว การพักผลิตผล การขนย้ายในบริเวณพื้นที่ผลิต การเก็บรักษา และการรวบรวมผลิตผล สุขลักษณะส่วนบุคคล และการบันทึกข้อมูล

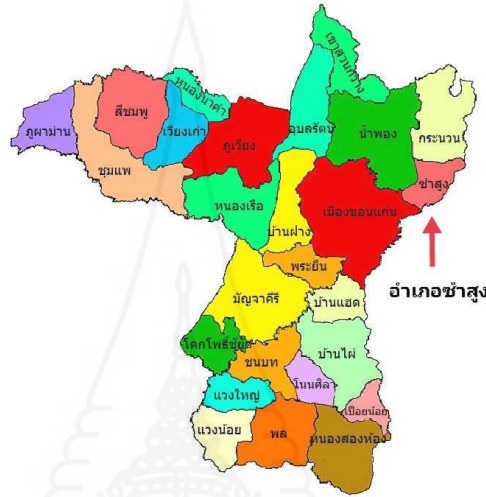
4. ข้อมูลพื้นฐานอำเภอชำสูง จังหวัดขอนแก่น

ข้อมูลพื้นฐานอำเภอชำสูง จังหวัดขอนแก่น ที่นำมากล่าวสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ข้อมูลสภาพทั่วไป และสภาพทรัพยากรทางการเกษตร โดยมีรายละเอียดดังนี้

4.1 ข้อมูลสภาพทั่วไป (สำนักงานเกษตรอำเภอชำสูง, 2561, น. 3-28)

4.1.1 ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง อำเภอชำสูง ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของจังหวัด มีพื้นที่ 197.93 ตารางกิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อกับเขตการปกครองข้างเคียง ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น
 ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอชื่นชม จังหวัดมหาสารคาม
 ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอเชียงยืน จังหวัดมหาสารคาม
 ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น

ภาพที่ 4.1 แสดงที่ตั้ง อาณาเขต อำเภอชำสูง จังหวัดขอนแก่น

ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอชำสูง (2561, น. 1)

อำเภอชำสูงมีการแบ่งการปกครองจำนวน 5 ตำบล ประกอบด้วย ตำบลกระนวน คำแมด คำป่า บ้านโนน และห้วยเตย รวม 35 หมู่บ้าน

4.1.2 สภาพภูมิอากาศ จากสภาพที่ตั้งของอำเภอชำสูง สามารถแบ่งฤดูกาลออกได้ 3 ฤดู คือ ฤดูฝน เริ่มประมาณเดือนพฤษภาคม ถึงเดือนตุลาคม ซึ่งเป็นช่วงที่ได้รับอิทธิพลจากร่องมรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดพาเอาความชื้นมาจากมหาสมุทรอินเดีย ฤดูหนาว เริ่มประมาณเดือนพฤศจิกายน ถึงเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งเป็นช่วงระยะเวลาที่มีอากาศหนาวเย็น ได้รับอิทธิพลมาจากประเทศจีน และฤดูร้อน เริ่มประมาณเดือนมีนาคม ถึงเดือนเมษายน อากาศจะร้อนอบอ้าว อุณหภูมิสูง โดยได้รับอิทธิพลจากร่องมรสุมตะวันออกเฉียงใต้ซึ่งพัดพาเอาอากาศร้อนชื้นมาจากทะเลจีนใต้

4.1.3 ปริมาณน้ำฝน จากข้อมูลสถิติน้ำฝนของส่วนสารสนเทศอุตุนิยมวิทยา ศูนย์อุตุนิยมวิทยาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน พบว่า การกระจายตัวของฝนแตกต่างกันบ้าง โดยในปี พ.ศ. 2563 มีปริมาณน้ำฝน 1,050-1,200 มิลลิเมตร ทั้งนี้ ในปีการผลิตข้าวในปี 2557/58, ปี 2558/59, ปี 2561/62 อำเภอชำสูงได้ประกาศเขตภัยพิบัติฝนทิ้งช่วงและภัยแล้ง ทำให้เกษตรกรที่ผลิตข้าวไม่ได้รับผลผลิต ซึ่งเป็นปีที่ปริมาณน้ำฝนทั้งปี เฉลี่ยอยู่ที่ 900-1,000 มิลลิเมตร ซึ่งทำให้เกิดผลกระทบต่อผลผลิตข้าวเป็นอย่างมาก โดยมีอุณหภูมิต่ำสุดอยู่ที่ 18 องศาเซลเซียส อยู่ในช่วง

เดือนมกราคมและธันวาคม อุณหภูมิสูงสุดอยู่ที่ 36 องศาเซลเซียส อยู่ในช่วงเดือนเมษายน และ อุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปีมีค่า 27 องศาเซลเซียส ความชื้นสัมพัทธ์ร้อยละ 18

4.1.4 สภาพเศรษฐกิจและสังคม

ในปี พ.ศ. 2563 อำเภอชำสูง มีประชากร รวม 23,610 คน เป็นชาย 11,626 คน คิดเป็นร้อยละ 49.3 เป็นหญิง 11,984 คน คิดเป็นร้อยละ 50.7 มีจำนวนครัวเรือน 7,043 ครัวเรือน เฉลี่ย 1 ครัวเรือน มีสมาชิกจำนวน 3.4 คน โดยในช่วงอายุที่มีประชากรมากที่สุด คือ ช่วงอายุ 41-50 ปี มีจำนวน 2,593 คน คิดเป็นร้อยละ 17.5 และช่วงอายุที่มีประชากรน้อยที่สุด คือ ช่วงอายุ 81-100 ปีขึ้นไป มีจำนวน 249 คน คิดเป็นร้อยละ 1.4 จากข้อมูลการจำแนกช่วงอายุ พบว่า ช่วงอายุ 20-60 ปี ซึ่งเป็นวัยที่อยู่ในช่วงของวัยแรงงาน มีจำนวนประชากร 11,282 คน คิดเป็น ร้อยละ 61.8 และช่วงอายุ 60 ปีขึ้นไป มีจำนวนประชากร 2,838 คน คิดเป็นร้อยละ 15.5

จากการสำรวจรายได้ของประชากร พบว่ามีระดับรายได้ต่อปีเฉลี่ย 35,483 บาท ต่อครัวเรือน โดยมีรายได้หลักมาจากการผลิตพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ รายได้จากการเกษตร เฉลี่ย 65,000 บาทต่อปี รายได้นอกภาคการเกษตร เฉลี่ย 95,000 บาทต่อปี มีรายจ่ายในภาคการเกษตรเฉลี่ย 50,000 บาทต่อปี และมีรายจ่ายนอกภาคการเกษตร เฉลี่ย 70,000 บาทต่อปี

4.2 สภาพทรัพยากรทางการเกษตร

4.2.1 ลักษณะภูมิประเทศ มีสภาพภูมิประเทศเป็นที่ดอน ที่ราบสูงลาดเอียงจาก ทิศเหนือลงมาทางทิศใต้ ทางด้านทิศใต้ของตำบลมีสภาพพื้นที่เป็นที่ราบลุ่ม และมีลำห้วย หนองน้ำ กระจายอยู่ทั่วตำบล อำเภอชำสูงมีพื้นที่ป่าไม้จำนวน 9,313 ไร่ อยู่ในเขตพื้นที่ตำบลกระนวน จำนวน 5,114 ไร่ ตำบลคำแมด 20 ไร่ ตำบลคูคำ 350 ไร่ ตำบลบ้านโนน 2,074 ไร่ และตำบล ห้วยเตย 1,753 ไร่

4.2.2 ลักษณะทิศทาง ความลาดชัน พื้นที่บางส่วนลาดเอียงไปทางทิศตะวันออก และตะวันตก ซึ่งที่ราบลุ่มใช้ผลิตข้าว ส่วนที่ราบสูงใช้ผลิตพืชไร่ สภาพเป็นลุ่มๆ ดอนๆ เป็นลูกคลื่นลอนตื้น สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง จุดสูงสุดของตำบลอยู่ที่ระดับ 255 เมตร

4.2.3 ลักษณะดิน โดยทั่วไปที่พบในอำเภอชำสูง เป็นดินทรายถึงดินร่วนปนทราย ซึ่งแบ่งตามสภาพการผลิตพืชออกเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่ กลุ่มชุดดินที่เหมาะสมในการผลิตข้าว หรือกลุ่มดินที่พบในที่ลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มชุดดินที่ 4, 6, 7, 17, 18, 20, 22 และ 24 กลุ่มชุดดิน ที่เหมาะสมสำหรับการผลิตพืชไร่หรือกลุ่มชุดดินที่พบในที่ดอน ได้แก่ กลุ่มชุดดินที่ 35, 36, 40, 41, 49 และ 56

4.2.4 แหล่งน้ำและระบบชลประทาน อำเภอชำสูงเป็นพื้นที่อาศัยน้ำฝน และมีพื้นที่ในเขตชลประทาน โดยมีแหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญ ได้แก่ ห้วยสายบาตร หนองสิม บึงกะชา หนองบึงใหม่ และหนองคำ

4.2.5 การใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอชำสูงมีพื้นที่ทั้งหมด 123,706 ไร่ มีการใช้ประโยชน์จากการทำการเกษตร 90,102 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 72.8 ที่อยู่อาศัยเนื้อที่ 5,040 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 4.1 และพื้นที่อื่นๆ 28,564 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 23.1

4.2.6 สภาพปัญหาและความต้องการ ภายในพื้นที่อำเภอชำสูง พบปัญหาเกี่ยวกับ 1) การขาดแคลนน้ำในการผลิต เนื่องจากในบางปีมีปริมาณน้ำฝนลดน้อยลง หรือเกิดภาวะฝนแล้ง และปริมาณน้ำที่จะได้จากแหล่งน้ำธรรมชาติและชลประทานมีไม่เพียงพอ 2) ปัญหาขาดแคลนแรงงาน เนื่องจากค่านิยมของเกษตรกรในปัจจุบันเปลี่ยนไป ไม่ส่งเสริมให้บุตรหลานทำการเกษตร เพราะคิดว่าการทำการเกษตรเป็นงานหนักจึงปลูกฝังบุตรหลานให้เรียนสูงๆ เพื่อที่จะได้ทำงานสบายทำให้ขาดผู้สืบทอดอาชีพการเกษตร และ 3) ปัญหาดินขาดความอุดมสมบูรณ์สภาพดินส่วนใหญ่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

กล่าวโดยสรุป อำเภอชำสูงจังหวัดขอนแก่น ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออก เฉียงเหนือของจังหวัด มีพื้นที่ 197.93 ตารางกิโลเมตร มีการปกครองแบ่งเป็น 5 ตำบล รวม 35 หมู่บ้าน มีประชากรรวม 23,610 คน เป็นชาย 11,626 คน เป็นหญิง 11,984 คน สภาพพื้นที่เป็นที่ดอน ทางด้านทิศใต้เป็นที่ราบลุ่ม มีลำห้วยสายบาตร และหนองน้ำ ได้แก่ หนองสิม บึงกะชา หนองบึงใหม่ และหนองคำ มีพื้นที่ป่าไม้จำนวน 9,313 ไร่ ลักษณะดินเหมาะที่พบในที่ลุ่มเหมาะแก่การผลิตพริก

5. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 สภาพทางสังคมของเกษตรกรผู้ผลิตพริก

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในด้านสภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ปลูกพริกในอำเภอชำสูง จังหวัดขอนแก่น ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน การเป็นสมาชิกสถาบัน การรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการผลิตพริก ดังรายละเอียดต่อไปนี้

5.1.1 เพศ

ขวัญกมล สระทองฮ่วม (2553, น. 114) ศึกษา พบว่า เกษตรกรผู้ผลิตพริก เป็นเพศชายและเพศหญิงเท่ากัน กัทรนันท์ พิชะ (2556, น. 203) ศึกษา พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย สุดาทิพย์ รันคำภา (2556, น. 61) ศึกษา พบว่า เกษตรกรผู้ผลิตพริกมากกว่าครึ่งเป็นเพศ

หญิง สุภาพร ศรีวิชัย (2557, น. 40-41) ศึกษา พบว่า เกษตรกรผู้ผลิตพริกส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ตรี
 นุช เขียวดี (2559, น. 83) ศึกษา พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย

5.1.2 อายุ

ขวัญกมล สระทองฮ่วม (2553, น. 114) ศึกษาพบว่า เกษตรกรมีอายุเฉลี่ย
 46.75 ปี กัทธนันท์ พิยะ (2556, น. 203) ศึกษา พบว่า เกษตรกรมีอายุเฉลี่ย 49.14 ปี สุดาทิพย์ รันคำ
 ภา (2556, น. 61) ศึกษา พบว่า เกษตรกรมีอายุเฉลี่ย 49.56 ปี สุภาพร ศรีวิชัย (2557, น. 40-41) ศึกษา
 พบว่า เกษตรกรผู้ผลิตมี อายุเฉลี่ย 36.6 ปี ตรีนุช เขียวดี (2559, น. 83) ศึกษาพบว่า เกษตรกรมีอายุ
 เฉลี่ย 51.34 ปี

5.1.3 ระดับการศึกษา

ขวัญกมล สระทองฮ่วม (2553, น. 114) ศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่จบการศึกษา
 ระดับประถมศึกษา กัทธนันท์ พิยะ (2556, น. 203) ศึกษา พบว่า เกษตรกรจบการศึกษาระดับ
 ประถมศึกษา สุดาทิพย์ รันคำภา (2556, น. 61) ศึกษา พบว่า เกษตรกรจบการศึกษาระดับ
 สุภาพร ศรีวิชัย (2557, น. 40-41) ศึกษา พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่จบชั้นประถมศึกษา ตรีนุช เขียวดี
 (2559, น. 83) ศึกษาพบว่า เกษตรกร จบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษา

5.1.4 สมาชิกในครัวเรือน

สุดาทิพย์ รันคำภา (2556, น. 61) ศึกษาพบว่า เกษตรกรมีจำนวนสมาชิกใน
 ครัวเรือนเฉลี่ย 4.03 คน กัทธนันท์ พิยะ (2556, น. 203) ศึกษาพบว่า เกษตรกรมีจำนวนสมาชิก
 ครัวเรือนเฉลี่ย 4.07 คน สุภาพร ศรีวิชัย (2557, น. 40-41) ศึกษาพบว่า เกษตรกรมีจำนวนสมาชิก
 ในครัวเรือนเฉลี่ย 5.99 คน ตรีนุช เขียวดี (2559, น.83) ศึกษาพบว่า เกษตรกรมีจำนวนสมาชิกใน
 ครัวเรือนเฉลี่ย 3.70 คน

5.1.5 การรับรู้ข่าวสารด้านการผลิตพริก

ขวัญกมล สระทองฮ่วม (2553, น. 54) พบว่า เกษตรกรได้รับความรู้เรื่องการ
 ผลิตพริกจากบรรพบุรุษ เพื่อนบ้าน และหน่วยงานภาครัฐเป็นหลัก

กองพันธ์ ยศกิจ สมจิต โยชะคง และลีนินุช คุรุทเมือง แสนเสริม (2555, น. 6-7)
 ศึกษาการผลิตและการตลาดพริกขี้นุใหญ่ฤดูแล้งของเกษตรกรในอำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัด
 ชัยภูมิ พบว่า เกษตรกรผู้ผลิตพริกส่วนใหญ่ได้รับความรู้ในการผลิตพริกจากญาติ พี่น้อง เพื่อนบ้าน
 รองลงมา เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร และเจ้าหน้าที่กรมวิชาการเกษตร

สุภาพร ศรีวิชัย (2557, น. 95-96) พบว่า เกษตรกรได้รับความรู้ในการผลิตพริก
 มากที่สุด คือ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร รองลงมา เจ้าหน้าที่รัฐของหน่วยงานอื่น อาสาสมัคร

เกษตร เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล/เทศบาล ผู้นำท้องถิ่นและญาติพี่น้อง และเพื่อนบ้าน ตามลำดับ

นภาพร เวชกามา แพรพลอย บุญโสม และพีรพันธ์ แก้วมี (2559, น. 609) ศึกษาความต้องการการส่งเสริมการผลิตและการตลาดของเกษตรกรผู้ปลูกพริกในตำบลโคกก่อ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้ครอบครัวและญาติพี่น้อง รองลงมา เพื่อนบ้าน มีเพียงส่วนน้อยใช้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร เป็นแหล่งความรู้ที่สำคัญในการผลิตพริก อนุรักษ์ ชื่นจิต (2562, น. 114-115) พบว่า แหล่งความรู้ที่เกษตรกรได้รับรู้เป็นประจำ ได้แก่ จากประสบการณ์ของเกษตรกรเอง รองลงมา ญาติพี่น้อง พ่อแม่ และเพื่อนบ้าน ทั้งนี้พบว่า เกษตรกรไม่เคยได้รับความรู้ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร และห้องสมุดชุมชน

5.2 สภาพทางเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ผลิตพริก

5.2.1 ประสบการณ์ในการผลิตพริก

ลำเยาว์ วงษ์สุขสิน (2551, น. 50-55) ศึกษาการใช้เทคโนโลยีในการผลิตพริกของเกษตรกรในตำบลบ้านขาม อำเภอจตุรัส จังหวัดชัยภูมิ พบว่า เกษตรกรมีประสบการณ์ในการผลิตพริกเฉลี่ย 9.94 ปี ทองใบ อินวิเชียร (2555, น. 65-70) ศึกษาศักยภาพของเกษตรกรในการปลูกพริกเพื่อความปลอดภัยในอำเภอพิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า เกษตรกรมีประสบการณ์ในการผลิตพริกเฉลี่ย 4.89 ปี สุดาทิพย์ รันคำภา (2556, น. 62-64) พบว่า เกษตรกรมีประสบการณ์ในการผลิตพริกเฉลี่ย 12.50 ปี สุภาพร ศรีวิชัย (2557, น. 90) พบว่า เกษตรกรมีประสบการณ์ในการผลิตพริกเฉลี่ย 15.62 ปี ตรีนุช เขียวดี (2559, น. 34-38) พบว่า เกษตรกรมีประสบการณ์ในการผลิตพริกเฉลี่ย 7.57 ปี อนุรักษ์ ชื่นจิต (2562, น. 41-50) ศึกษาพบว่า เกษตรกรมีประสบการณ์ในการผลิตพริกเฉลี่ย 4.73 ปี

5.2.2 **พื้นที่ถือครอง** ลำเยาว์ วงษ์สุขสิน (2551, น. 50-55) ศึกษาพบว่าส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ของตนเอง ภัทรนันท์ พิชะ (2556, น. 63-66) พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ของตนเอง สุภาพร ศรีวิชัย (2557, น. 90) พบว่าส่วนใหญ่มีสภาพการถือครองที่ดินเป็นของตนเอง ตรีนุช เขียวดี (2559, น. 34-38) พบว่าส่วนใหญ่มีสภาพการถือครองที่ดินเป็นของตนเอง อนุรักษ์ ชื่นจิต (2562, น. 41-50) ศึกษาพบว่าส่วนใหญ่สภาพถือครองที่ดินเป็นของตนเอง

5.2.3 **พื้นที่ผลิตในการผลิตพริก** ลำเยาว์ วงษ์สุขสิน (2551, น. 50-55) ศึกษาพบว่า มีพื้นที่ในการผลิตพริกเฉลี่ย 1.83 ไร่ ทองใบ อินวิเชียร (2555, น. 65-70) ศึกษาพบว่า มีพื้นที่ผลิตพริกเฉลี่ย 2.19 ไร่ ภัทรนันท์ พิชะ (2556, น. 63-66) พบว่ามีพื้นที่ผลิตพริกเฉลี่ย 2.33 ไร่ สุดาทิพย์ รันคำภา (2556, น. 62-64) พบว่ามีพื้นที่ผลิตพริกเฉลี่ย 1.73 ไร่ สุภาพร ศรีวิชัย (2557, น. 90) พบว่า

มีพื้นที่ผลิตพริกเฉลี่ย 7.45 ไร่ ตรีนุช เขียวดี (2559, น. 34-38) พบว่ามีพื้นที่ผลิตพริกเฉลี่ย 2.31 ไร่ อนุรักษ์ ชื่นจิต (2562, น. 41-50) ศึกษาพบว่ามีพื้นที่ผลิตพริกเฉลี่ย 2.70 ไร่

5.2.4 ต้นทุนการผลิตในการผลิตพริก ลำเยาว์ วงษ์สุขสิน (2551, น. 50-55) ศึกษาพบว่าต้นทุนในการผลิตพริกเฉลี่ย 1,969 บาทต่อไร่ ทองใบ อินวิเชียร (2555, น. 65-70) ศึกษาพบว่าใช้ต้นทุนการผลิตพริกเฉลี่ย 7,636.02 บาทต่อไร่ สุดาทิพย์ รันคำภา (2556, น. 62-64) พบว่าต้นทุนในการผลิตพริกเฉลี่ย 8,750 บาทต่อไร่ อนุรักษ์ ชื่นจิต (2562, น. 41-50) ศึกษาพบว่ามีต้นทุนในการผลิตพริกเฉลี่ย 61,261.45 บาทต่อปี

5.2.5 ผลผลิตพริก ลำเยาว์ วงษ์สุขสิน (2551, น. 50-55) ศึกษาพบว่าผลผลิตพริกเฉลี่ย 411.53 กิโลกรัมต่อไร่

5.2.6 รายได้การผลิตพริก สุภาพร ศรีวิชัย (2557, น. 90) พบว่ารายได้จากการจำหน่ายพริกเฉลี่ย 7,675.47 บาทต่อไร่ ตรีนุช เขียวดี (2559, น. 34-38) พบว่ามีรายได้จากการผลิตพริกเฉลี่ย 37,600 บาทต่อไร่ต่อปี อนุรักษ์ ชื่นจิต (2562, น. 41-50) ศึกษาพบว่ามีรายได้จากการผลิตพริกเฉลี่ย 51,583.97 บาทต่อปี

5.2.7 แหล่งเงินทุน ลำเยาว์ วงษ์สุขสิน (2551, น. 50-55) ศึกษาพบว่าแหล่งเงินทุนเป็นของตนเอง และกองทุนเงินล้าน ทองใบ อินวิเชียร (2555, น. 65-70) ศึกษาพบว่าส่วนใหญ่ใช้ทุนเองในการผลิต ภัทรนันท์ พิชะ (2556, น. 63-66) พบว่ามีแหล่งเงินทุนกู้ยืมจาก ธ.ก.ส. สุดาทิพย์ รันคำภา (2556, น. 62-64) พบว่าส่วนใหญ่ใช้เงินทุนของตนเอง สุภาพร ศรีวิชัย (2557, น. 90) พบว่าแหล่งเงินทุนเป็นของตนเอง ตรีนุช เขียวดี (2559, น. 34-38) พบว่าแหล่งเงินทุนส่วนใหญ่กู้เงินจาก ธ.ก.ส.

5.2.8 แรงงานในการผลิตพริก ลำเยาว์ วงษ์สุขสิน (2551, น. 50-55) ศึกษาพบว่ามีแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2.67 คน ทองใบ อินวิเชียร (2555, น. 65-70) ศึกษาพบว่ามีแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2.53 คน และจ้างแรงงานผลิตพริกเฉลี่ย 3.44 คน ภัทรนันท์ พิชะ (2556, น. 63-66) พบว่ามีจำนวนแรงงาน ในครัวเรือนเฉลี่ย 2.20 คน สุดาทิพย์ รันคำภา (2556, น. 62-64) พบว่ามีแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2.24 คน และแรงงานจ้างเฉลี่ย 2.80 คน สุภาพร ศรีวิชัย (2557, น. 90) พบว่ามีแรงงานในการผลิตพริกเฉลี่ย 4.17 คน ตรีนุช เขียวดี (2559, น. 34-38) พบว่ามีแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2.50 คน และแรงงานจ้างเฉลี่ย 3.41 คน อนุรักษ์ ชื่นจิต (2562, น. 41-50) ศึกษาพบว่ามีแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 3.00 คน

5.3 ความรู้ในการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

จำเลียง หมื่นวัน (2556, น. 70-73) ศึกษาการยอมรับการผลิตผักปลอดภัยจากสารพิษของเกษตรกรในจังหวัดปทุมธานี พบว่า เกษตรกรมีความรู้เกี่ยวกับขั้นตอนการปฏิบัติ

ที่ดีสำหรับพืชอาหาร GAP แหล่งน้ำร้อยละ 98.7 รู้ว่าแหล่งน้ำในเรื่องน้ำที่ใช้ในกิจกรรมเพาะปลูก ต้องสะอาดไม่เสี่ยงต่อการปนเปื้อน พื้นที่ปลูก ร้อยละ 92.9 รู้ว่าต้องมีการจัดทำรหัสแปลงปลูก และ ข้อมูลแปลง การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร ร้อยละ 94.8 รู้ว่าการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช ตามคำแนะนำ/ฉลากที่ขึ้นทะเบียน และมีหลักการใช้สารเคมี “ถูกต้อง ถูกเวลา และถูกวิธี” การจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิต ร้อยละ 98.1 รู้ว่าต้องมีการวางแผนการผลิตการดูแลรักษา พืชที่เหมาะสม การเก็บเกี่ยว และการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว ร้อยละ 94.2 รู้ว่าต้องมีการแยกภาชนะ ที่ใช้บรรจุกับวัตถุอันตรายเพื่อป้องกันการปนเปื้อน การพักผลผลิตการขนย้ายในบริเวณ แปลงเพาะปลูก การเก็บรักษา ร้อยละ 96.1 รู้ว่าต้องมีการใช้วัสดุรองพื้นเพื่อป้องกันการปนเปื้อน สุขลักษณะส่วนบุคคล ร้อยละ 89.0 รู้ว่าต้องมีความรู้เรื่องการใช้วัตถุอันตรายและการปฏิบัติตนในการใช้วัตถุอันตรายและการปฐมพยาบาลเบื้องต้น และการจดบันทึก ร้อยละ 80.5 รู้ว่าต้องมีการจัดเก็บเอกสารเป็นหมวดหมู่ สะดวกในการตรวจสอบและนำมาใช้

ภัทรนันท์ พิชะ (2556, น. 204-205) พบว่า เกษตรกรที่ได้รับ GAP มีความรู้ มากที่สุดในด้านพื้นที่ปลูก รองลงมา ด้านการบันทึกข้อมูล ด้านการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการ เก็บเกี่ยว การพักผลผลิต การขนย้ายในบริเวณแปลงปลูก การเก็บรักษา และการรวบรวมผลผลิต ด้านการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร และด้านแหล่งน้ำ มีความรู้น้อยที่สุดในด้านกระบวนการ ก่อนเก็บเกี่ยว และสุขลักษณะส่วนบุคคล ตามลำดับ ทั้งนี้เกษตรกรที่ได้รับ GAP กว่าหนึ่งในสาม มีความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพริกในระดับมาก

สุภาพร ศรีวิชัย (2557, น. 58) พบว่า ความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับการผลิตพริก กะเหรี่ยง ประเด็นที่เกษตรกรตอบถูกสูงสุด คือ เก็บเกี่ยวพริกโดยคัดแยกเมล็ดที่เป็นโรค ไม่สมบูรณ์ทิ้ง ประเด็นที่ตอบถูกน้อยที่สุด คือ หากมีการใช้สารเคมีควรใช้ทีเดียวหลายๆ ชนิด เพื่อได้ผลที่ดีและประหยัดเวลา พิจารณาระดับความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับการปลูกพริกกะเหรี่ยง พบว่า มีความรู้อยู่ในระดับมาก

นิตญา อุงพุดชา เฉลิมศักดิ์ ตุ่มหิรัญ และจินดา ขลิบทอง (2562, น. 1353) ศึกษาการ ส่งเสริมการปลูกพริกปลอดภัยตามแนวมาตรฐานเกษตรที่ดีที่เหมาะสมของเกษตรกรในพื้นที่จังหวัด กาญจนบุรี พบว่า ความรู้เกี่ยวกับการปลูกพริกของเกษตรกร ประเด็นที่เกษตรกรตอบถูกสูงสุด คือ เมล็ดพันธุ์พริกมาจากต้นที่แข็งแรงไม่มีโรคและแมลง และการปฏิบัติตามแนวมาตรฐานการปฏิบัติ ทางการเกษตรที่ดีที่เหมาะสมทำให้ได้ผลผลิตพริกที่มีคุณภาพและปลอดภัยต่อผู้บริโภค ประเด็นที่ ตอบถูกน้อยที่สุด คือ การนำเมล็ดพันธุ์แช่น้ำ 1 คืน หรือห่อในผ้าขาวบางหมาดๆ ทิ้งไว้ 2-3 คืนจนมี ตุ่มขาวเล็กๆ จึงนำไปเพาะหรือหว่านทำให้พริกงอกเร็วขึ้น พิจารณาระดับความรู้ของเกษตรกร เกี่ยวกับการผลิตพริก พบว่า มีความรู้อยู่ในระดับมาก

5.4 การผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

ขวัญกมล สระทองฮ่วม (2553, น. 117) พบว่า เกษตรกรมีการปฏิบัติที่สอดคล้องกับการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืช (GAP) ได้แก่ 1) การดูแลรักษาต้นกล้า ด้วยการให้น้ำในแปลงเพาะกล้าอย่างสม่ำเสมอ ป้องกันโรคและแมลงศัตรูตามสภาพการระบอบ 2) การให้น้ำโดยให้น้ำผ่านระบบสปริงเกอร์ ใช้น้ำจากคลองชลประทานเป็นหลัก 3) การป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืช เกษตรกรเลือกใช้สารเคมีได้เหมาะสมตามคำแนะนำ 4) การเก็บเกี่ยวผลผลิต ด้วยการเก็บเกี่ยวตามอายุการเก็บเกี่ยวของพริกแต่ละชนิด และ 5) การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว เกษตรกรเลือกใช้ภาชนะสำหรับบรรจุและขนย้ายผลผลิตได้สอดคล้องตามคำแนะนำ

ทองใบ อินวิเชียร (2555, น. 92-93) พบว่า เกษตรกรมี ศักยภาพในการปฏิบัติเกี่ยวกับการปลูกพริกเพื่อความปลอดภัยตามระเบียบปฏิบัติ GAP (Good Agricultural Practice) ระบบการผลิตพริกระดับเกษตรกรของกรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยจัดเรียงลำดับความสำคัญของการปฏิบัติ จำนวน 9 ประเด็น ดังนี้ เกษตรกรปฏิบัติได้มากในประเด็น แหล่งปลูก/พื้นที่ปลูกพริกที่สำคัญ พันธุ์พริกที่ใช้ การดูแลรักษาพริกที่ปลูก สุขลักษณะหรือความสะอาด การควบคุมศัตรูพริก การเก็บเกี่ยวผลผลิตและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว และการบันทึกข้อมูล ส่วนประเด็น การปลูกพริกและวิทยาการหลังการเก็บเกี่ยว เกษตรกรปฏิบัติได้ปานกลาง

จำเริญ หมื่นวัน (2556, น. 90) พบว่า การปฏิบัติของเกษตรกรเกี่ยวกับการผลิตผักปลอดภัยจากสารพิษ พบว่า เกษตรกรมีการนำไปปฏิบัติมากเกินร้อยละ 90.0 ใน 14 ประเด็น ได้แก่ น้ำที่ใช้ในกิจกรรมการเพาะปลูกต้องสะอาด ไม่เสี่ยงต่อการปนเปื้อน มีการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชตามคำแนะนำ/ฉลากที่ขึ้นทะเบียน มีการวางแผนการผลิตและการดูแลรักษาพืชที่เหมาะสม มีการขนย้ายผลผลิตด้วยความระมัดระวัง ใช้น้ำที่มีคุณสมบัติเหมาะสมกับการเกษตร มีการแยกภาชนะที่ใช้บรรจุสำหรับขนย้ายกับภาชนะที่ใช้วัตถุดิบอันตรายเพื่อป้องกันการปนเปื้อน พื้นที่ปลูกไม่มีวัช木有พิษที่ทำให้ตกค้าง หรือปนเปื้อน ผลผลิตน้ำที่ใช้ในการผลิตมีคุณภาพเหมาะสมกับความต้องการพืช มีหลักการใช้สารเคมี “ถูกต้อง ถูกเวลา และถูกวิธี” ใช้แหล่งน้ำที่ไม่เกิดจากการทำลายสิ่งแวดล้อม มีการวางแผนแปลงหรือปรับปรุงแปลงโดยคำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม มีความรู้เบื้องต้นในการป้องกันตนเองจากสารเคมีและการปฐมพยาบาลเบื้องต้น มีการทำความสะอาดเครื่องมือ อุปกรณ์การเกษตร รวมทั้งภาชนะบรรจุและขนส่งผลผลิต มีการจัดการเรื่องปุ๋ยเพื่อป้องกันการปนเปื้อนผลผลิต มีการใช้วัสดุรองพื้นเพื่อป้องกันการปนเปื้อน มีการทำความสะอาดเครื่องมืออุปกรณ์การเกษตร รวมทั้งภาชนะบรรจุและขนส่งผลผลิต ตามลำดับ และประเด็นที่เกษตรกรยังนำไปปฏิบัติไม่ถึงร้อยละ 60.0 ได้แก่ มีการจัดเก็บเอกสารเป็นหมวดหมู่

สะดวกในการตรวจสอบและนำมาใช้ มีการเก็บรักษาข้อมูลการผลิตไว้อย่างน้อย 2 ปี มีเอกสารหรือบันทึกสำหรับการผลิตที่ครบถ้วน และลงชื่อผู้ปฏิบัติงานทุกครั้ง ตามลำดับ

สุภาพร ศรีวิชัย (2557, น. 59) พบว่า เกษตรกรเห็นด้วยในระดับมากที่สุดต่อการใช้การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพริกในการผลิตพริกกะเหรียง ได้แก่ การเลือกใช้เมล็ดพันธุ์ที่มีคุณภาพมาจากแหล่งที่น่าเชื่อถือหรือเก็บจากต้นที่ไม่เป็นโรค และการใช้ปุ๋ยเคมี เลือกที่ขึ้นทะเบียนอย่างถูกต้องกับกรมวิชาการเกษตร เลือกใช้ชนิดที่เหมาะสมกับพืชตามอัตราที่แนะนำบนฉลากพร้อมใช้ร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์ การยอมรับในเชิงปฏิบัติในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านแหล่งน้ำที่สะอาด พื้นที่ปลูกไม่ก่อให้เกิดการปนเปื้อน การใช้วัตถุอันตรายตามคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร การเลือกใช้เมล็ดพันธุ์ที่มีคุณภาพ สุขลักษณะช่วงการเก็บเกี่ยว อุปกรณ์ภาชนะขนย้ายต้องสะอาดและสุขลักษณะต่อผลผลิตหลังการเก็บเกี่ยว

5.5 ปัญหาในการส่งเสริมการผลิตพริก

ทองใบ อินวิเชียร (2555, น. 93) ปัญหาของเกษตรกรในการปลูกพริกเพื่อความปลอดภัยเกษตรกร ร้อยละ 63.88 ไม่มีปัญหาสภาพพื้นที่ปลูก ร้อยละ 70.37 ไม่มีปัญหาด้านเมล็ดพันธุ์ร้อยละ 52.77 ไม่มีปัญหาด้านการปลูก ร้อยละ 13.88 มีปัญหาขาดแรงงานขาดเงินทุน ร้อยละ 47.22 มีปัญหาบ้างเล็กน้อย เรื่องแรงงานเก็บพริก ร้อยละ 62.03 ไม่มีปัญหาเรื่องแหล่งน้ำ ร้อยละ 54.62 ไม่มีปัญหาด้านคุณภาพผลผลิต ร้อยละ 58.33 มีปัญหาด้านราคาพริกตกต่ำ ร้อยละ 50.92 ไม่มีปัญหาด้านภัยธรรมชาติ และร้อยละ 8.33 มีปัญหาด้านอื่นๆ คือ ด้านไฟฟ้า สาธารณะไม่ถึงสวนพริก

ภัทรนันท์ พิชะ (2556, น. 212) พบว่า เกษตรกรที่ได้รับ GAP มีระดับของปัญหาตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ อันดับ 1 ปัญหาด้านการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร อันดับ 2 ปัญหาด้านการบันทึกข้อมูล อันดับ 3 ปัญหาด้านพื้นที่ปลูก อันดับ 4 ปัญหาด้านแหล่งน้ำ อันดับ 5 ปัญหาด้านกระบวนการก่อนเก็บเกี่ยว อันดับ 6 ปัญหาด้านการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว อันดับ 7 ปัญหาด้านการพักผลผลิต การขนย้ายในบริเวณแปลงปลูก การเก็บรักษา และการรวบรวมผลผลิต และอันดับ 8 ปัญหาด้านสุขลักษณะส่วนบุคคล

สุภาพร ศรีวิชัย (2557, น. 60) พบว่า ระดับความสำคัญของปัญหาในการผลิตพริกกะเหรียงโดยใช้การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี โดยภาพรวมทั้งหมดอยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาที่อยู่ในระดับมากที่สุดมี 2 ประเด็น ได้แก่ 1) เกษตรกรขาดความรู้เรื่องการป้องกันกำจัดโรคและแมลง และ 2) เกษตรกรขาดอุปกรณ์ที่ใช้ในการตากพริก เช่น เครื่องอบ เครื่องตาก ลานตาก และปัญหาที่เกษตรกรให้ความสำคัญในระดับน้อยที่สุดมี 2 ประเด็น ได้แก่ 1) ขาดความรู้เรื่องการผลิตพริก

ระบบการปฏิบัติทางการเกษตรที่เหมาะสม (GAP) และ 2) ขาดอุปกรณ์ที่ใช้ในการเก็บและบรรจุผลผลิตพริกที่ถูกสุขลักษณะ

ตรีณูช เขียววดี (2559, น. 84) พบว่า ในภาพรวมของการผลิตพริกของเกษตรกรพบปัญหาหลักในด้าน โรคแมลงศัตรูพริกและการป้องกันกำจัดด้านเมล็ดพันธุ์ และด้านการตลาดและการจำหน่าย

นิติญา กุญพุดชา เณิมศักดิ์ ตุ่มหิรัญ และจินดา ขลิบทอง (2562, น. 1354) พบว่า ปัญหาของเกษตรกรผู้ผลิตพริกในด้านของหลักปฏิบัติทางการเกษตรที่เหมาะสมในการผลิตพริกพบว่า ปัญหาที่มีความสำคัญในระดับมากของเกษตรกรมี 4 ประเด็น คือ ขาดแคลนน้ำในการปลูกพริก การฝึกอบรมให้ความรู้เกษตรกร การจัดบันทึกข้อมูล และการทบทวนการปฏิบัติงาน ด้านการปฏิบัติทางการเกษตรที่เหมาะสมหรือทบทวนบันทึกข้อมูลปีละ 1 ครั้ง ปัญหาด้านของหลักปฏิบัติทางการเกษตรที่เหมาะสมในการผลิตพริกในระดับปานกลาง คือ แหล่งน้ำมีโอกาสนปนเปื้อนสารเคมี เชื้อจุลินทรีย์ สภาพดินเสื่อมคุณภาพ มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ พื้นที่ปลูกพริกเคยมีการระบาดของโรคและแมลง ขาดความรู้เรื่องการเลือกใช้สารเคมีหรือสารชีวภัณฑ์ในการป้องกันกำจัดโรคและแมลง ขาดความรู้ในการทำลายภาชนะบรรจุสารเคมีที่ใช้แล้ว หรือเสื่อมสภาพ แหล่งจำหน่ายสารเคมี สารชีวภัณฑ์และสารสกัดธรรมชาติมีน้อย มีการแยกภาชนะบรรจุในการเก็บเกี่ยวและภาชนะบรรจุของเสียและวัตถุอันตรายทางการเกษตรอย่างชัดเจน และมีสิ่งอำนวยความสะดวกด้านสุขลักษณะส่วนบุคคลที่เพียงพอ เช่น ห้องน้ำ ที่ล้างมือในพื้นที่ผลิตพืช ปัญหาในด้านของหลักปฏิบัติทางการเกษตรที่เหมาะสมในการผลิตพริกในระดับน้อยมี 5 ประเด็น คือ พบแมลงศัตรูพืชระบาดในพื้นที่ เช่น เพลี้ยไฟ แมลงหิวข้าวเกิดโรครบาดทำลายผลผลิต เช่น โรครากร่อนโคนเน่า โรคแอนแทรคโนส ขาดแคลนภาชนะที่ใช้ในการ เก็บและบรรจุผลผลิตพริกที่ถูกสุขลักษณะ ขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการผลผลิตพริกหลังการเก็บเกี่ยว และมีการแยกผลผลิตด้วยคุณภาพกับผลผลิตที่มีคุณภาพอย่างชัดเจน

อรัญญา ชื่นจิต (2562, น. 132) พบว่า ภาพรวมปัญหาการผลิตพริก ในรอบการผลิตพริกที่ผ่านมามีปัญหาน้อย เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า เกษตรกรประสบปัญหาด้านการกำจัดวัชพืช อยู่ในระดับมาก ปัญหาในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านแมลงศัตรูพืชมด้านโรคพริก และด้านการเก็บเกี่ยว สำหรับปัญหาความรู้ทางด้านวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ขาดการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ ในเรื่องการวางแผนการตลาด วิธีการผลิต การรวมกลุ่มผู้ผลิตและการแปรรูปผลผลิต และทักษะความรู้ด้านการใช้สารเคมีในการป้องกันกำจัดศัตรูพืชกับขาดทักษะความรู้ด้านการใช้สารชีวภาพ

5.6 แนวทางการในการส่งเสริมการผลิตพริก

ทองใบ อินวิเชียร (2555, น. 94) พบว่า ข้อเสนอแนะของเกษตรกรในการปลูกพริก ด้านการผลิตพริกควรสนับสนุนปัจจัยการผลิตที่ราคาถูก และมีคุณภาพที่ดี เช่น เมล็ดพันธุ์ที่ดี ปุ๋ย สารกำจัดศัตรูพืช และควรมีการจัดทำแปลงต้นแบบหรือแปลงเรียนรู้การผลิตพริกปลอดภัย จากสารพิษที่ครบวงจรตั้งแต่เรื่องการผลิตถึงเรื่องการตลาด สนับสนุนการจัดการผลผลิต หลังเก็บเกี่ยวให้มีคุณภาพ เช่น การถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกร เป็นต้น ด้านการปฏิบัติตามหลัก เกษตรดีที่เหมาะสม (GAP) ควรมีเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องในการให้ความรู้และตรวจประเมินแปลง คอยให้คำแนะนำและติดตามผลการดำเนินงานของเกษตรกรให้สม่ำเสมอ พร้อมทั้งให้ความรู้ มีการฝึกปฏิบัติในการจดบันทึกข้อมูลให้ละเอียด พร้อมทั้งมีตัวอย่างประกอบในการจดบันทึก ด้านความรู้ ควรให้มีการนำเกษตรกรไปศึกษาดูงานด้านการผลิตพริกปลอดภัยจากสารพิษที่ประสบความสำเร็จ และมีการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตพริก และการป้องกันกำจัด โรคและแมลงในพริก ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ในการถ่ายทอดความรู้และการมอบปัจจัยการผลิตและ ควรปฏิบัติก่อนฤดูการปลูกพริก การสร้างเครือข่ายกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกพริก

ภัทรนันท์ พิชะ (2556, น. 213) พบว่า เกษตรกรที่ได้รับ GAP มีระดับความคิดเห็น ต่อข้อเสนอแนะตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร เรียงลำดับจากมากไปน้อย โดยให้เจ้าหน้าที่เข้าไปให้ส่งเสริม ได้แก่ อันดับ 1 ด้านการใช้วัตถุดิบอันตรายทางการเกษตร อันดับ 2 ด้านกระบวนการก่อนเก็บเกี่ยว อันดับ 3 ด้านการพักผลผลิต การขนย้ายในบริเวณแปลงปลูก การเก็บรักษา และการรวบรวม ผลผลิต อันดับ 4 ด้านแหล่งน้ำ อันดับ 5 ด้านพื้นที่ปลูก อันดับ 6 ด้านการบันทึกข้อมูล อันดับ 7 ด้านสุขลักษณะส่วนบุคคล และอันดับ 8 ด้านการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว

สุภาพร ศรีวิชัย (2557, น. 62-65) พบว่า ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการผลิตพริก กะเหรี่ยงโดยใช้การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพริกของเกษตรกรแบ่งได้ 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการผลิตพริกกะเหรี่ยง ได้แก่ เกษตรกรต้องการสนับสนุนปัจจัยการผลิตที่ดีมีคุณภาพ เช่น เมล็ดพันธุ์ สารปรับปรุงบำรุงดิน ถ่ายทอดความรู้ด้านการเก็บเมล็ดพันธุ์และการจัดการผลผลิต หลังการเก็บเกี่ยวให้มีคุณภาพและจัดทำแปลงต้นแบบการผลิตพริกกะเหรี่ยงครบวงจร เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ของเกษตรกร 2) ด้านการปฏิบัติตามหลักการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี สำหรับพริก ได้แก่ ต้องการให้ถ่ายทอดการบันทึกข้อมูลตามระบบการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี สำหรับพริกอย่างละเอียด และแบบบันทึกข้อมูล GAP ควรให้มีความกะทัดรัดไม่ยาวเกินไป 3) ด้านความรู้การผลิตพริกกะเหรี่ยง ได้แก่ ต้องการศึกษาดูงานการผลิตพริกกะเหรี่ยงครบวงจร ที่ประสบความสำเร็จและต้องการให้ถ่ายทอดความรู้การป้องกันกำจัด โรคแมลงศัตรูพริก 4) ด้านการ

ส่งเสริมและสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ ได้แก่ ต้องการให้เจ้าหน้าที่ติดตามการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ถ่ายทอดความรู้ด้านการแปรรูป พัฒนาบรรจุภัณฑ์พริกกะเหรียงเพิ่มมูลค่าและต้องการ การสนับสนุนด้านอุปกรณ์ เครื่องมือที่ใช้ในการจัดการผลผลิต เช่น เครื่องอบ เครื่องตาก ลานตาก 5) ด้านอื่นๆ ได้แก่ เกษตรกรต้องการแหล่งสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ และสร้างช่องทางการตลาดพริก GAP ให้เป็นที่ต้องการของตลาดรู้จักอย่างแพร่หลายและราคาสูงกว่าพริกทั่วไป

ตรีนุช เทียวดี (2559, น. 87-88) พบว่า ด้านการส่งเสริมการผลิตพริกของเกษตรกร 1) เกษตรกรผู้ปลูกพริกได้รับความรู้ในการผลิตพริกอยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านการปลูก และ ได้รับความรู้ในระดับน้อย ในด้านการปฏิบัติดูแลรักษา ด้านสภาพพื้นที่ ด้านการเก็บเกี่ยวและการจัดการหลังเก็บเกี่ยว ด้านโรคแมลงศัตรูพริกและการป้องกันกำจัด ด้านการตลาดและการจำหน่าย ตามลำดับ 2) เกษตรกรมีความต้องการเนื้อหาในระดับมากในทุกด้าน ซึ่งมีความต้องการ ด้านพันธุ์ รองลงมา ด้านโรคแมลงศัตรูพริกและการป้องกันกำจัด ด้านการตลาด และการจำหน่าย ด้านการปฏิบัติดูแลรักษา ด้านการปลูก ด้านการเก็บเกี่ยวและการจัดการหลังเก็บเกี่ยว กับ ด้านสภาพพื้นที่ ตามลำดับ

เกษตรกรมีความต้องการวิธีส่งเสริมการผลิตพริกในประเด็นด้านต่างๆ ดังนี้ ด้านสภาพพื้นที่ปลูก ด้านพันธุ์ เกษตรกรมีความต้องการวิธีส่งเสริมในระดับมาก คือ การสาธิต ด้านการปลูก ด้านการปฏิบัติดูแลรักษา ด้านโรคแมลงศัตรูพริกและการป้องกันกำจัด และ ด้านการตลาดและการจำหน่าย คือ การฝึกปฏิบัติ ด้านการเก็บเกี่ยวและการจัดการหลังเก็บเกี่ยว คือ ทักษะศึกษา

อรัญญา ชื่นจิต (2562, น. 132) พบว่า เกษตรกรไม่เคยได้รับวิธีการส่งเสริม การผลิตพริกทั้งแบบรายบุคคล แบบกลุ่ม และแบบมวลชน โดยเกษตรกรจะได้รับความรู้ในการ ผลิตพริก เดือนละ 1 ครั้ง ซึ่งส่วนใหญ่มาจากประสบการณ์ของตนเอง รองลงมา ญาติพี่น้อง พ่อแม่ และเพื่อนบ้าน ตามลำดับ ด้านความต้องการวิธีการส่งเสริมการผลิตพริก เกษตรกรมีความต้องการ วิธีการส่งเสริมแบบรวมกลุ่มอยู่ในระดับต้องการมาก รองลงมา การส่งเสริมแบบรายบุคคล และ การส่งเสริมแบบมวลชน

จากการทบทวนวรรณกรรมในหัวข้องานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้นำข้อมูลจากการทบทวน วรรณกรรมดังกล่าวข้างต้น มาประยุกต์ใช้ในการกำหนดกรอบแนวคิด ซึ่งประกอบด้วยตัวแปร ต่างๆ ได้แก่ สภาพสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ผลิตพริก เกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การผลิตพริก พื้นที่การผลิตพริก ต้นทุนการผลิตพริก รายได้การผลิตพริก และ แหล่งเงินทุน การรับรู้ข่าวสารการผลิตพริก ความรู้ในการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ระดับการปฏิบัติการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ปัญหาในการส่งเสริมการผลิตพริก

และแนวทางการในการส่งเสริมการผลิตพริก ในอำเภอชำสูง จังหวัดขอนแก่น ซึ่งผลการวิจัยเหล่านี้ เป็นแนวทางการส่งเสริมการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรเกษตรที่ดีของเกษตรกร นำไปสู่ การผลิตพริกให้ได้มาตรฐานตามความต้องการของตลาด

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการส่งเสริมการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรในอำเภอชำสูง จังหวัดขอนแก่น เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการวิจัยเกี่ยวกับประชากร กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล รายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร (population) ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการปลูกพริก โดยใช้ตลาดนำการผลิตจังหวัดขอนแก่น ของกรมส่งเสริมการเกษตร ในปี 2564 อำเภอชำสูง จังหวัดขอนแก่น จำนวน 100 คน (สำนักงานเกษตรอำเภอชำสูง 2564, น. 1-2) การวิจัยครั้งนี้ศึกษาจากประชากรทั้งหมด

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีรายละเอียดดังนี้

2.1 ชนิดของเครื่องมือ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์

2.2 ลักษณะของเครื่องมือ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structural interview)

ประกอบด้วย ลักษณะคำถามให้เลือกตอบ หรือคำถามปลายปิด (Closed-ended question) และคำถามที่ให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็น หรือคำถามปลายเปิด (Open-ended question) โดยทำการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎี บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างๆ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์ โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 5 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 สภาพสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน การเป็นสมาชิกสถาบันทางการเกษตร การรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการผลิตพริก การประกอบอาชีพของครัวเรือน รายได้จากการทำการเกษตร รายได้จาก

การขายพริก พื้นที่ในการผลิตพริก แรงงานในการผลิตพริก ต้นทุนการผลิตพริก ผลผลิตพริก
 ประสิทธิภาพการผลิตพริก ลักษณะการถือครองที่ดิน แหล่งเงินทุน และลักษณะการขาย

ตอนที่ 2 ความรู้ของเกษตรกรในการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

เป็นคำถามมีลักษณะเป็นแบบตอบ ข้อใดถูก ข้อใดผิด โดยทำเครื่องหมาย
 ลงในช่องที่กำหนดให้ หากเห็นว่าถูกให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคำตอบและหากเห็นว่าผิด
 ให้ทำเครื่องหมาย ✗ ลงในช่องคำตอบ และมีระดับเกณฑ์คะแนนที่ตอบถูก ดังนี้

0 คะแนน = ตอบผิด

1 คะแนน = ตอบถูก

ตอนที่ 3 การผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร

เป็นคำถามที่มีลักษณะเป็นแบบตอบ ปฏิบัติ/ไม่ปฏิบัติ ประกอบด้วยประเด็น
 ด้านแหล่งน้ำ พื้นที่ปลูก การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร กระบวนการก่อนการเก็บเกี่ยว
 การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว การพักผลผลิต การขนย้ายในแปลงปลูก การเก็บรักษา
 และการรวบรวมผลผลิต สุขลักษณะส่วนบุคคล และบันทึกข้อมูลและการตามสอบ โดยทำเครื่องหมาย
 ✓ ลงในช่องคำตอบที่ท่านปฏิบัติหรือข้อที่ไม่ปฏิบัติ และมีระดับเกณฑ์คะแนนที่ตอบถูก ดังนี้

0 คะแนน = ไม่ปฏิบัติ

1 คะแนน = ปฏิบัติ

ตอนที่ 4 การได้รับการส่งเสริมการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของ เกษตรกร

เป็นคำถามให้เลือกตอบแบบมาตราประมาณค่า (rating scale) กำหนดให้แต่ละข้อ
 มี 5 ระดับ โดยกำหนดคะแนนในแต่ละระดับดังนี้

5 เท่ากับ ได้รับการส่งเสริมในระดับมากที่สุด

4 เท่ากับ ได้รับการส่งเสริมในระดับมาก

3 เท่ากับ ได้รับการส่งเสริมในระดับปานกลาง

2 เท่ากับ ได้รับการส่งเสริมในระดับน้อย

1 เท่ากับ ได้รับการส่งเสริมในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมการผลิตพริกตามการ ปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร

5.1 ปัญหาในการส่งเสริมการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางเกษตรที่ดีของ เกษตรกร

มีคำถามให้เลือกเป็นแบบมาตราประมาณค่า (rating scale) กำหนดให้แต่ละข้อ มี 5 ระดับ โดยกำหนดคะแนนในแต่ละระดับดังนี้

- 1 เท่ากับ มีระดับปัญหาระดับน้อยที่สุด
- 2 เท่ากับ มีระดับปัญหาระดับน้อย
- 3 เท่ากับ มีระดับปัญหาระดับปานกลาง
- 4 เท่ากับ มีระดับปัญหาระดับมาก
- 5 เท่ากับ มีปัญหาระดับมากที่สุด

5.2 ข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร

มีคำถามให้เลือกเป็นแบบมาตราประมาณค่า (rating scale) กำหนดให้แต่ละข้อ มี 5 ระดับ โดยกำหนดคะแนนในแต่ละระดับดังนี้

- 1 เท่ากับ เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด
- 2 เท่ากับ เห็นด้วยในระดับน้อย
- 3 เท่ากับ เห็นด้วยในระดับปานกลาง
- 4 เท่ากับ เห็นด้วยในระดับมาก
- 5 เท่ากับ เห็นด้วยในระดับมากที่สุด

2.3 การสร้างและทดสอบเครื่องมือ มีขั้นตอนและวิธีการดังต่อไปนี้

2.2.1 การตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (content validity) วิเคราะห์ข้อมูลการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) ระหว่างข้อคำถามของร่างแบบสัมภาษณ์ โดยใช้สูตรหาค่าดัชนี IOC แบ่งคะแนนออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้ (สุรวาท ทองบุ, 2550, น. 105-106)

มีความสอดคล้องหรือวัดได้	มีระดับคะแนนเท่ากับ +1
ไม่แน่ใจว่ามีความสอดคล้องหรือวัดได้	มีระดับคะแนนเท่ากับ 0
ไม่มีความสอดคล้องหรือไม่สามารถวัดได้	มีระดับคะแนนเท่ากับ -1

จากนั้นนำคะแนนที่ได้มาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับตัวชี้วัด โดยแทนค่าสูตร ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC หมายถึง ดัชนีความสอดคล้องของความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ

$\sum R$ หมายถึง ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ

N หมายถึง จำนวนของผู้เชี่ยวชาญ

เมื่อได้ทำการคำนวณค่าดัชนี IOC จากสูตรเรียบร้อยแล้วจะนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานความเที่ยงตรง โดยการประเมินผลดัชนี IOC ของแบบจำลองดัชนีวัดผลสำเร็จ มีดังนี้

ค่าเฉลี่ย 0.00-0.49 หมายถึง มีความสอดคล้องในเกณฑ์ต่ำ

ค่าเฉลี่ย 0.50-0.69 หมายถึง มีความสอดคล้องในเกณฑ์ยอมรับ

ค่าเฉลี่ย 0.70-0.79 หมายถึง มีความสอดคล้องในเกณฑ์ดี

ค่าเฉลี่ย 0.80-1.00 หมายถึง มีความสอดคล้องในเกณฑ์ดีมาก

โดยข้อคำถามที่มีค่า IOC มากกว่า 0.70 ขึ้นไป ถือว่าข้อคำถามนั้นมีความเหมาะสม ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ และนำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นไปตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ผลการหาค่าตรงตามเนื้อหาของผู้เชี่ยวชาญพบว่า เครื่องมือมีค่า IOC มากกว่า 0.70 ขึ้นไป โดยค่าดัชนีวัดผลอยู่ระหว่าง 0.865-1.000 (ดังภาคผนวก ข) แสดงว่า ข้อคำถามนั้นวัดได้ตรงจุดประสงค์ หรือตรงตามเนื้อหาที่แสดงว่า ข้อคำถามข้อนั้นใช้ได้

2.2.2 การทดสอบความเที่ยง (reliability) หลังจากแบบสัมภาษณ์ผ่านการตรวจสอบปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ และอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ จากนั้นนำแบบสัมภาษณ์ไปทดสอบกับสมาชิกผู้ผลิตพริกที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อพิจารณาความยากง่าย ความเหมาะสมของภาษา และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากผู้ให้สัมภาษณ์ จากนั้นนำไปคำนวณหาค่าความเที่ยง (Reliability) ด้วยวิธีวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach's alpha) (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2552, น. 223) มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (ดังภาคผนวก ค) ดังนี้

1) การได้รับการส่งเสริมการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.815

2) ปัญหาในการส่งเสริมการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.852

3) ข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.909

สรุปผลการหาค่าความความเที่ยง (reliability) ของแบบสัมภาษณ์ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach's alpha) โดยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาอยู่ระหว่าง 0.815-0.909

มีค่าสูงกว่า 0.70 ผู้วิจัยสามารถนำร่างแบบสัมภาษณ์ไปปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมในส่วนที่ยังไม่สมบูรณ์อีกครั้งก่อนนำไปใช้จริง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองจากประชากรทั้งหมด เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการศึกษาวิจัย โดยมีการกำหนดขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

3.1 เตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จัดเตรียมแบบสัมภาษณ์ ให้เพียงพอต่อจำนวนเกษตรกรที่สัมภาษณ์ในแต่ละครั้ง

3.2 กำหนดช่วงเวลาในการเก็บข้อมูล วางแผนกำหนดการลงเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการเก็บข้อมูลตามแผนที่กำหนดไว้

3.3 เตรียมอุปกรณ์ในการเก็บข้อมูล จัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ที่จำเป็นในการเก็บรวบรวมข้อมูล รวมถึงรายชื่อเกษตรกร และข้อมูลสถานที่

3.4 การประสานงาน นัดหมายประสานผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่ที่ศึกษาในอำเภอชำสูง จังหวัดขอนแก่น ผ่านทางโทรศัพท์ เพื่อแจ้งวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย ความจำเป็นในการสัมภาษณ์เกษตรกร และเก็บข้อมูลในพื้นที่ พร้อมแจ้งแผนการลงพื้นที่เพื่อนัดหมายเกษตรกรผู้ให้ข้อมูล และก่อนลงพื้นที่เก็บข้อมูล 1 วัน โทรนัดหมายกับผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่ที่ศึกษาในพื้นที่อำเภอชำสูง จังหวัดขอนแก่น อีกครั้ง

3.5 ดำเนินการสัมภาษณ์เกษตรกร มีขั้นตอน ดังนี้

3.5.1 แนะนำตัวผู้เก็บข้อมูล โดยแนะนำชื่อ สกุล และแจ้งว่าเป็นนักศึกษาระดับปริญญาโทของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการส่งเสริมการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรในอำเภอชำสูง จังหวัดขอนแก่น และสอบถามพูดคุยกับผู้ให้สัมภาษณ์ ประมาณ 3-5 นาที ก่อนสัมภาษณ์ เพื่อเป็นการสร้างความคุ้นเคยกับผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

3.5.2 ชี้แจงวัตถุประสงค์และการดำเนินการ โดยผู้วิจัยได้ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยว่าเป็นอย่างไร เกี่ยวข้องกับเกษตรกรในอำเภอชำสูง จังหวัดขอนแก่นอย่างไร และเกษตรกรมีความสำคัญอย่างไรต่อการให้ข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์เห็นถึงประโยชน์และความสำคัญในการวิจัยครั้งนี้ และชี้แจงการดำเนินการเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้เข้าร่วมการวิจัยที่ถามในแบบสัมภาษณ์จะถูกเก็บรักษาไว้ ไม่เปิดเผยต่อสาธารณะเป็นรายบุคคล และ

จะรายงานการวิจัยออกมาเป็นข้อมูลในภาพรวม สำหรับข้อมูลรายบุคคลจะมีเพียง ผู้วิจัย
คณะกรรมการสอบปกป้องวิทยานิพนธ์ที่สามารถดูได้

3.5.3 เริ่มดำเนินการสัมภาษณ์ โดยผู้ศึกษาวิจัยทำการสัมภาษณ์เกษตรกรเป็น
รายบุคคล

3.5.4 เมื่อสัมภาษณ์ ครบทุกคนแล้วผู้ศึกษาวิจัยทบทวนความถูกต้อง และ
ความสมบูรณ์ของข้อมูล ผู้วิจัยตรวจสอบข้อมูลว่าครบถ้วนสมบูรณ์

3.5.5 กล่าวขอบคุณ ผู้ศึกษาวิจัยกล่าวขอบคุณเกษตรกร พร้อมมอบเอกสาร
เผยแพร่ความรู้ของกรมส่งเสริมการเกษตร กับผู้ให้ข้อมูลในรูปแบบสัมภาษณ์

3.5.6 เก็บรวบรวม ตรวจสอบจำนวนแบบสัมภาษณ์ ความถูกต้องสมบูรณ์
ครบถ้วนและกล่าวสรุป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาตรวจสอบความถูกต้อง
จัดรหัสหมวดหมู่และลงรหัส เพื่อประมวลผลและใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปวิเคราะห์
ข้อมูล ดังนี้

4.1 ข้อมูลสภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้
สถิติ คือ ค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าต่ำสุด (minimum) ค่าสูงสุด (maximum)
ค่าเฉลี่ย (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation: S.D.) และการจัดอันดับ (ranking)

4.2 ความรู้ของเกษตรกรในการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี เป็นคำถาม
ที่มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (“✓”และ“✗”) ตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน โดยมี
เกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาระดับความรู้ ดังนี้

ตอบถูกได้คะแนน 1-5 คะแนน หมายถึง มีความรู้ในระดับน้อยมาก

ตอบถูกได้คะแนน 6-10 คะแนน หมายถึง มีความรู้ในระดับน้อย

ตอบถูกได้คะแนน 11-15 คะแนน หมายถึง มีความรู้ในระดับปานกลาง

ตอบถูกได้คะแนน 16-20 คะแนน หมายถึง มีความรู้ในระดับดี

ตอบถูกได้คะแนน 21-25 คะแนน หมายถึง มีความรู้ในระดับดีมาก

4.3 การผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร เป็นคำถาม
ที่มีลักษณะเป็นแบบตอบ ปฏิบัติ/ไม่ปฏิบัติ ในด้านแหล่งน้ำ พื้นที่ปลูก การใช้วัตถุอันตราย
ทางการเกษตร กระบวนการก่อนการเก็บเกี่ยว การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว

การพักผลิตผล การขนย้ายในแปลงปลูก การเก็บรักษา และการรวบรวมผลิตผล สุขลักษณะส่วนบุคคล และบันทึกข้อมูลและการตามสอบ โดยพิจารณาจากจำนวนข้อที่ปฏิบัติ ดังนี้

ปฏิบัติ 1-6 ข้อ หมายถึง มีการปฏิบัติตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ในระดับน้อยที่สุด

ปฏิบัติ 7-12 ข้อ หมายถึง มีการปฏิบัติตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ในระดับน้อย

ปฏิบัติ 13-18 ข้อ หมายถึง มีการปฏิบัติตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ในระดับปานกลาง

ปฏิบัติ 19-24 ข้อ หมายถึง มีการปฏิบัติตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ในระดับมาก

ปฏิบัติ 25-30 ข้อ หมายถึง มีการปฏิบัติตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ในระดับมากที่สุด

4.4 การได้รับการส่งเสริมการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร

เป็นคำถามที่มีลักษณะเป็นแบบตอบ ได้รับการส่งเสริมในระดับ 1-5 คะแนน ในด้านแหล่งน้ำ พื้นที่ปลูก การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร กระบวนการก่อนการเก็บเกี่ยว การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว การพักผลิตผล การขนย้ายในแปลงปลูก การเก็บรักษา และการรวบรวมผลิตผล สุขลักษณะส่วนบุคคล และบันทึกข้อมูลและการตามสอบ โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่กำหนดให้ ตามเกณฑ์การประเมินผลระดับความคิดเห็น เป็นการวิเคราะห์ข้อมูล โดยนำคะแนนของแต่ละระดับมาหาค่าน้ำหนักเฉลี่ยและจัดช่วงคะแนนเพื่อให้เป็นเกณฑ์การประเมินผลระดับความคิดเห็น แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

$$\text{ช่วงคะแนน} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับ}}$$

$$\text{ช่วงคะแนน} = \frac{5-1}{5} = 0.8$$

5

ดังนั้น	ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.80	หมายถึง	ได้รับการส่งเสริมในระดับน้อยที่สุด
	ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.81-2.60	หมายถึง	ได้รับการส่งเสริมในระดับน้อย
	ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.61-3.40	หมายถึง	ได้รับการส่งเสริมในระดับปานกลาง
	ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.41-4.20	หมายถึง	ได้รับการส่งเสริมในระดับมาก
	ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.21-5.00	หมายถึง	ได้รับการส่งเสริมในระดับมากที่สุด

4.5 ปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร

4.5.1 ปัญหาในการส่งเสริมการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลโดยนำคะแนนของแต่ละระดับมาหาค่าน้ำหนักเฉลี่ยและจัดช่วงคะแนนเพื่อเป็นเกณฑ์การประเมินผลระดับความคิดเห็น แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.80	หมายถึง	มีปัญหาในระดับน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.81-2.60	หมายถึง	มีปัญหาในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.61-3.40	หมายถึง	มีปัญหาในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.41-4.20	หมายถึง	มีปัญหาในระดับมาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.21-5.00	หมายถึง	มีปัญหาในระดับมากที่สุด

4.5.2 ข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลโดยนำคะแนนของแต่ละระดับมาหาค่าน้ำหนักเฉลี่ยและจัดช่วงคะแนนเพื่อเป็นเกณฑ์การประเมินผลระดับความคิดเห็น แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.80	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.81-2.60	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.61-3.40	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.41-4.20	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับมาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.21-5.00	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับมากที่สุด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเรื่อง แนวทางการส่งเสริมการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรในอำเภอชำสูง จังหวัดขอนแก่น ใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์เป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ผลิตพริกในอำเภอชำสูง จังหวัดขอนแก่น

ตอนที่ 2 ความรู้ของเกษตรกรในการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีในอำเภอชำสูง จังหวัดขอนแก่น

ตอนที่ 3 การผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรผู้ผลิตพริกในอำเภอชำสูง จังหวัดขอนแก่น

ตอนที่ 4 การได้รับการส่งเสริมการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรผู้ผลิตพริกในอำเภอชำสูง จังหวัดขอนแก่น

ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรผู้ผลิตพริกในอำเภอชำสูง จังหวัดขอนแก่น

โดยมีรายละเอียดการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 สภาพสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ผลิตพริกในอำเภอชำสูง จังหวัดขอนแก่น

ผลการวิเคราะห์สภาพสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ผลิตพริก อำเภอชำสูง จังหวัดขอนแก่น โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคลของเกษตรกร

จากการศึกษาสภาพพื้นฐานส่วนบุคคลของเกษตรกร ได้แก่ สภาพทางสังคม และสภาพทางเศรษฐกิจ ปรากฏผลดังตารางที่ 4.1-4.3

1.1.1 สภาพทางสังคมของเกษตรกร ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน และการเป็นสมาชิกกลุ่มสถาบันทางการเกษตร ดังแสดงในตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 สภาพทางสังคมของเกษตรกร

N = 100		
สภาพทางสังคมของเกษตรกร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	20	20.0
หญิง	80	80.0
อายุ (ปี)		
น้อยกว่า หรือเท่ากับ 40	3	3.0
41-50	8	8.0
51-60	41	41.0
61-70	44	44.0
มากกว่า 70	4	4.0
ค่าต่ำสุด 36 ปี ค่าสูงสุด 78 ปี ค่าเฉลี่ย 59.36 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 7.500		
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	90	90.0
มัธยมศึกษาตอนต้น	6	6.0
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวช.	4	4.0
อนุปริญญา/ ปวส.	0	0.0
ปริญญาตรี	0	0.0
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน (คน)		
1-2	17	17.0
3-4	35	35.0
5-6	38	38.0
มากกว่า 6	10	10.0
ค่าต่ำสุด 1 คน ค่าสูงสุด 12 คน ค่าเฉลี่ย 4.56 คน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.909		

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

N = 100

สภาพทางสังคมของเกษตรกร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การเป็นสมาชิกกลุ่มสถาบันทางการเกษตร		
ไม่เป็น	45	45.0
เป็น*	55	55.0
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	17	30.9
กลุ่มยุวเกษตรกร	1	1.8
กลุ่มลูกค้า ธ.ก.ส.	44	80.0
กลุ่มสหกรณ์การเกษตร	0	0.0
กลุ่มออมทรัพย์/กองทุนหมู่บ้าน	20	36.4
กลุ่มวิสาหกิจชุมชน	5	9.1

หมายเหตุ: * เกษตรกรเลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตารางที่ 4.1 สภาพทางสังคมของเกษตรกร ปรากฏผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1) เพศ พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 80.0 เป็นเพศหญิง รองลงมาร้อยละ 20.0 เป็นเพศชาย ตามลำดับ

2) อายุ พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 44.0 มีอายุระหว่าง 61-70 ปี รองลงมาร้อยละ 41.0 มีอายุระหว่าง 51-60 ปี ร้อยละ 8.0 มีอายุ 41-50 ปี ร้อยละ 4.0 มีอายุมากกว่า 70 ปี และร้อยละ 3.0 มีอายุน้อยกว่า หรือเท่ากับ 40 ปี ตามลำดับ โดยมีอายุต่ำสุด 36 ปี อายุสูงสุด 78 ปี อายุเฉลี่ย 59.36 ปี มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 7.500

3) ระดับการศึกษา พบว่า เกษตรกรมากกว่าครึ่ง ร้อยละ 90.0 จบการศึกษาระดับชั้นประถม รองลงมา ร้อยละ 6.0 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และร้อยละ 4.0 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวช. ตามลำดับ

4) จำนวนสมาชิกในครัวเรือน พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 38.0 มีสมาชิก ในครัวเรือน 5-6 คน รองลงมา ร้อยละ 35.0 มีสมาชิกในครัวเรือน 3-4 คน ร้อยละ 17.0 มีสมาชิก ในครัวเรือน 1-2 คน และร้อยละ 10.0 มีสมาชิกในครัวเรือนมากกว่า 6 คน ตามลำดับ โดยมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนต่ำสุด 1 คน สูงสุด 12 คน จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.56 คน มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.909

5) การเป็นสมาชิกกลุ่มสถาบันทางการเกษตร พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 55.0 เป็นสมาชิกกลุ่มสถาบันทางการเกษตร และร้อยละ 45.0 ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มสถาบันทางการเกษตร โดยร้อยละ 80.0 เป็นสมาชิกกลุ่มลูกค้า ช.ก.ศ. รองลงมา ร้อยละ 36.4 กลุ่มออมทรัพย์/กองทุนหมู่บ้าน และร้อยละ 30.9 กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ตามลำดับ

1.1.2 การรับรู้ข่าวสารด้านการผลิตพริก ดังแสดงในตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 การรับรู้ข่าวสารด้านการผลิตพริกของเกษตรกร

N = 100

ประเด็น	การรับรู้ข่าวสาร (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน)	ความหมาย	อันดับ
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด			
1. ผู้นำชุมชน	1 (1.0)	0 (0.0)	15 (15.0)	52 (52.0)	32 (32.0)	4.14 (0.739)	มาก	2
2. เพื่อนบ้าน	1 (1.0)	4 (4.0)	31 (31.0)	54 (54.0)	10 (10.0)	3.68 (0.750)	มาก	3
3. เจ้าหน้าที่ส่งเสริม การเกษตร	1 (1.0)	0 (0.0)	3 (3.0)	65 (65.0)	31 (31.0)	4.25 (0.609)	มากที่สุด	1
4. อาสาสมัครเกษตร	1 (1.0)	14 (14.0)	17 (17.0)	63 (63.0)	5 (5.0)	3.57 (0.832)	มาก	4
5. ประชาชนชาวบ้าน	1 (1.0)	19 (19.0)	15 (15.0)	62 (62.0)	3 (3.0)	3.47 (0.870)	มาก	5

จากตารางที่ 4.2 การรับรู้ข่าวสารด้านการผลิตพริก เกษตรกรที่ได้รับรู้ข่าวสารด้านการผลิตพริก พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.82) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า มีการรับรู้ข่าวสารด้านการผลิตพริกอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 1 แหล่ง คือ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร (ค่าเฉลี่ย 4.25) อยู่ในระดับมาก จำนวน 4 แหล่ง ได้แก่ ผู้นำชุมชน (ค่าเฉลี่ย 4.14) เพื่อนบ้าน (ค่าเฉลี่ย 3.68) อาสาสมัครเกษตร (ค่าเฉลี่ย 3.57) และประชาชนชาวบ้าน (ค่าเฉลี่ย 3.47) ตามลำดับ

1.3 สภาพทางเศรษฐกิจของเกษตรกร

จากการศึกษาสภาพทางเศรษฐกิจของของเกษตรกร ได้แก่ การประกอบอาชีพของครัวเรือน รายได้จากการทำการเกษตร รายได้จากการขายพริก พื้นที่ในการผลิตพริก แรงงาน

ในการผลิตพริก ต้นทุนการผลิตพริก ผลผลิตพริก ประสิทธิภาพการผลิตพริก ลักษณะการถือครองที่ดิน แหล่งเงินทุน และลักษณะการขาย ปรากฏผลดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 สภาพทางเศรษฐกิจของเกษตรกร

N = 100		
การประกอบอาชีพของครัวเรือน*		
ทำนา	97	97.0
ทำไร่	60	60.0
ปลูกผัก	100	100.0
ปลูกผลไม้	7	7.0
เลี้ยงสัตว์	14	14.0
เกษตรผสมผสาน	4	4.0
ค้าขาย	3	3.0
รับจ้างแรงงาน	4	4.0
ธุรกิจส่วนตัว	1	1.0
รายได้จากการทำการเกษตร (บาทต่อปี)		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 10,000	13	13.0
10,001- 50,000	72	72.0
50,001- 100,000	10	10.0
มากกว่า 100,000	5	5.0
ค่าต่ำสุด 5,000 บาทต่อปี ค่าสูงสุด 300,000 บาทต่อปี ค่าเฉลี่ย 39,150.00 บาทต่อปี		
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 38,840.87		
รายได้จากการขายพริก (บาทต่อปี)		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 5,000	18	18.0
5,001- 10,000	27	27.0
10,001- 20,000	29	29.0
มากกว่า 20,000	26	26.0
ค่าต่ำสุด 1,500 บาทต่อปี ค่าสูงสุด 73,000 บาทต่อปี ค่าเฉลี่ย 19,045.00 บาทต่อปี		
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 14,560.23		

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

N = 100

สภาพทางเศรษฐกิจของเกษตรกร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
พื้นที่ผลิตพริก (ไร่)		
0.25-0.50	84	84.0
0.51-0.75	7	7.0
0.76-1.00	8	8.0
1.01-1.25	1	1.0
ค่าต่ำสุด 0.25 ไร่ ค่าสูงสุด 1.25 ไร่ ค่าเฉลี่ย 0.44 ไร่ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.239		
จำนวนแรงงานในการผลิตพริก (คน)		
1	24	24.0
2	65	65.0
3	10	10.0
4	1	1.0
ค่าต่ำสุด 1 คน ค่าสูงสุด 4 คน ค่าเฉลี่ย 1.88 คน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.608		
ต้นทุนการผลิตพริกของเกษตรกร (บาท/งาน)		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 1,000	29	29.0
1,001-2,000	29	29.0
2,001-3,000	22	22.0
3,001-4,000	7	7.0
มากกว่า 4,000	13	13.0
ค่าต่ำสุด 700 บาทต่องาน ค่าสูงสุด 6,666 บาทต่องาน ค่าเฉลี่ย 2,351.49 บาทต่องาน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1,383.256		
ผลผลิตเฉลี่ย (กิโลกรัมต่องาน)		
100-200	19	19.0
201-300	17	17.0
301-400	2	2.0
401-500	59	59.0
มากกว่า 500	3	3.0
ค่าต่ำสุด 100 กิโลกรัมต่องาน ค่าสูงสุด 1,000 กิโลกรัมต่องาน ค่าเฉลี่ย 406.66 กิโลกรัมต่องาน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 162.992		

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

N = 100		
สภาพทางเศรษฐกิจของเกษตรกร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ประสบการณ์ในการผลิตพริก (ปี)		
1-5	64	64.0
6-10	30	30.0
11-15	5	5.0
16-20	1	1.0
ค่าต่ำสุด 1 ปี ค่าสูงสุด 20 ปี ค่าเฉลี่ย 5.74 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.708		
ลักษณะการถือครองที่ดินทางการเกษตร		
พื้นที่ตนเอง	44	44.0
พื้นที่เช่า	3	3.0
พื้นที่ของตนเองและพื้นที่เช่า	53	53.0
แหล่งเงินทุน		
ไม่กู้	78	78.0
กู้*	22	22.0
กองทุนหมู่บ้าน	20	90.9
สหกรณ์การเกษตร	3	13.6
ธ.ก.ส.	3	13.6
ลักษณะการขาย		
ขายเองที่ตลาด	61	61.0
ขายส่งพ่อค้าคนกลาง	39	39.0

หมายเหตุ: * เกษตรกรเลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตารางที่ 4.3 สภาพทางเศรษฐกิจของเกษตรกร ปรากฏผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1.3.1 การประกอบอาชีพของครัวเรือน พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 100.0 ประกอบอาชีพปลูกผัก รองลงมา ร้อยละ 97.0 ประกอบอาชีพทำนา ร้อยละ 60.0 ประกอบอาชีพทำไร่ ร้อยละ 14.0 ประกอบอาชีพเลี้ยงสัตว์ และมีเกษตรกรบางรายประกอบอาชีพปลูกผลไม้ ทำเกษตรผสมผสาน รับจ้างแรงงาน ค้าขาย และทำธุรกิจส่วนตัว ตามลำดับ

1.3.2 รายได้จากการทำการเกษตร พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 72.0 มีรายได้จากการทำการเกษตร 10,001-50,000 บาทต่อปี รองลงมา ร้อยละ 13.0 มีรายได้จากการทำการเกษตรน้อยกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาทต่อปี ร้อยละ 10.0 มีรายได้จากการทำการเกษตร 50,001-100,000 บาทต่อปี และร้อยละ 5.0 มีรายได้จากการทำการเกษตรมากกว่า 100,000 บาทต่อปี ตามลำดับ โดยมีรายได้จากการทำการเกษตรต่ำสุด 5,000 บาทต่อปี รายได้จากการทำการเกษตรสูงสุด 300,000 บาทต่อปี รายได้จากการทำการเกษตรเฉลี่ย 39,150.00 บาทต่อปี มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 38,840.87

1.3.3 รายได้จากการขายพริก พบว่า เกษตรกรร้อยละ 29.0 มีรายได้จากการขายพริก 10,001-20,000 บาทต่อปี รองลงมา ร้อยละ 27.0 มีรายได้จากการขายพริก 5,001-10,000 บาทต่อปี ร้อยละ 26.0 รายได้จากการขายพริกมากกว่า 20,000 บาทต่อปี และร้อยละ 18.0 มีรายได้จากการขายพริกน้อยกว่า หรือเท่ากับ 5,000 บาทต่อปี ตามลำดับ โดยมีรายได้จากการขายพริกต่ำสุด 1,500 บาทต่อปี รายได้จากการขายพริกสูงสุด 73,000 บาทต่อปี รายได้จากการขายพริกเฉลี่ย 19,045.00 บาทต่อปี มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 14,560.23

1.3.4 พื้นที่ผลิตพริก พบว่า เกษตรกรร้อยละ 84.0 มีพื้นที่ผลิตพริก 0.25-0.50 ไร่ รองลงมา ร้อยละ 8.0 มีพื้นที่ผลิตพริก 0.76-1.00 ไร่ ร้อยละ 7.0 มีพื้นที่ผลิตพริก 0.51-0.75 ไร่ มีเพียงร้อยละ 1.0 มีพื้นที่ผลิตพริก 1.01-1.25 ไร่ ตามลำดับ โดยเกษตรกรมีพื้นที่ผลิตพริกต่ำสุด 0.25 ไร่ มีพื้นที่ผลิตพริกสูงสุด 1.25 ไร่ มีพื้นที่ผลิตพริกเฉลี่ย 0.44 ไร่ มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.239

1.3.5 จำนวนแรงงานในการผลิตพริก พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 65.0 มีจำนวนแรงงานในการผลิตพริก 2 คน รองลงมา ร้อยละ 24.0 มีจำนวนแรงงานในการผลิตพริก 1 คน ร้อยละ 10.0 มีจำนวนแรงงานในการผลิตพริก 3 คน มีเพียงร้อยละ 1.0 มีจำนวนแรงงานในการผลิตพริก 4 คน ตามลำดับ โดยเกษตรกรมีจำนวนแรงงานในการผลิตพริกต่ำสุด 1 คน แรงงานในการผลิตพริกสูงสุด 4 คน แรงงานในการผลิตพริกเฉลี่ย 1.88 คน มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.608

1.3.6 ต้นทุนการผลิตพริกของเกษตรกร พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 29.0 ต้นทุนการผลิตพริกของเกษตรกรน้อยกว่า 1,000 บาทต่องาน และต้นทุน 1,001-2,000 บาทต่องาน รองลงมา ร้อยละ 22.0 มีต้นทุนการผลิตพริกของเกษตรกร 2,001-3,000 บาทต่องาน ร้อยละ 13.0 มีต้นทุนการผลิตพริกของเกษตรกรมากกว่า 4,000 บาทต่องาน และร้อยละ 7.0 มีต้นทุนการผลิตพริกของเกษตรกร 3,001-4,000 บาทต่องาน ตามลำดับ โดยเกษตรกรมีต้นทุนการผลิตพริกต่ำสุด 700 บาทต่องาน ต้นทุนการผลิตพริกสูงสุด 6,666 บาทต่องาน ต้นทุนการผลิตพริกเฉลี่ย 2,351.49 บาทต่องาน มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1,383.256

1.3.7 ผลผลิตเฉลี่ย พบว่า เกษตรกรร้อยละ 59.0 มีผลผลิตเฉลี่ย 401-500 กิโลกรัมต่องาน รองลงมา ร้อยละ 19.0 มีผลผลิตเฉลี่ย 100-200 กิโลกรัมต่องาน ร้อยละ 17.0 มีผลผลิตเฉลี่ย

201-300 กิโลกรัมต่องาน ร้อยละ 3.0 มีผลผลิตเฉลี่ย 401-500 กิโลกรัมต่องาน มีเพียงร้อยละ 2.0 มีผลผลิตเฉลี่ย 301-400 กิโลกรัมต่องาน ตามลำดับ โดยเกษตรกรมีผลผลิตพริกเฉลี่ยต่ำสุด 100 กิโลกรัมต่องาน มีผลผลิตพริกเฉลี่ยสูงสุด 1,000 กิโลกรัมต่องาน มีผลผลิตพริกเฉลี่ย 406.66 กิโลกรัมต่องาน มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 162.992

1.3.8 ประสิทธิภาพในการผลิตพริก พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 64.0 มีประสิทธิภาพในการผลิตพริก 1-5 ปี รองลงมา ร้อยละ 30.0 มีประสิทธิภาพในการผลิตพริก 6-10 ปี ร้อยละ 5.0 มีประสิทธิภาพในการผลิตพริก 11-15 ปี มีเพียงร้อยละ 1.0 มีประสิทธิภาพในการผลิตพริก 16-20 ปี ตามลำดับ โดยเกษตรกรมีประสิทธิผลในการผลิตพริกต่ำสุด 1 ปี ประสิทธิภาพในการผลิตพริกสูงสุด 20 ปี ประสิทธิภาพในการผลิตพริกเฉลี่ย 5.74 ปี มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.708

1.3.9 ลักษณะการถือครองที่ดินทางการเกษตร พบว่า ร้อยละ 53 เกษตรกรถือครองที่ดินในพื้นที่ของตนเองและพื้นที่เช่า รองลงมา ร้อยละ 44.0 ถือครองพื้นที่ตนเอง มีเพียงร้อยละ 3.0 ถือครองพื้นที่ในลักษณะเช่า ตามลำดับ

1.3.10 แหล่งเงินทุน พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 78.0 ไม่มีการกู้เงิน และร้อยละ 22.0 มีการกู้เงิน โดยแหล่งเงินทุนส่วนใหญ่ ร้อยละ 90.9 กองทุนหมู่บ้าน และร้อยละ 13.6 กู้เงินจากสหกรณ์การเกษตร และ ธ.ก.ส. เท่ากัน ตามลำดับ

1.3.11 ลักษณะการขาย พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 61.0 ขายเองที่ตลาด และร้อยละ 39.0 ขายส่งให้พ่อค้าคนกลาง ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ความรู้ของเกษตรกรในการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ในอำเภอชำสูง จังหวัดขอนแก่น

การศึกษาความรู้ของเกษตรกรในการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ประกอบด้วย คำถามรวม 25 ข้อ คะแนนเต็มเท่ากับ 25 คะแนน โดยให้คะแนนสำหรับข้อที่ตอบถูกเท่ากับ 1 ข้อที่ตอบผิดเท่ากับ 0 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามรายละเอียดในตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 ความรู้เกี่ยวกับการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร

N=100

ความรู้เกี่ยวกับการผลิตพริกตามการปฏิบัติ ทางการเกษตรที่ดี	เฉลี่ย	ตอบถูก		
		จำนวน (คน)	ร้อยละ	อันดับ
1. แหล่งน้ำ				
1.1 น้ำที่ใช้ในกระบวนการเพาะปลูก ควรเป็นน้ำที่มาจากแหล่งน้ำที่ไม่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่เสี่ยงต่อการปนเปื้อน	ถูก	99	99.0	1
1.2 วิเคราะห์การปนเปื้อนสิ่งอันตรายตามสภาพความเสี่ยงของแหล่งน้ำโดยเก็บตัวอย่างน้ำอย่างน้อย 1 ครั้งส่งห้องปฏิบัติการของทางราชการหรือห้องปฏิบัติการที่ได้รับการรับรอง	ถูก	98	98.0	1
1.3 แหล่งน้ำสำหรับการเกษตรควรเป็นแหล่งน้ำถาวร	ถูก	98	98.0	3
2. พื้นที่ปลูก				
2.1 พื้นที่ปลูกไม่ควรอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ก่อให้เกิดการปนเปื้อนวัตถุหรือสิ่งที่เป็นอันตรายต่อผลิตผลที่กระทบต่อความปลอดภัยของผู้บริโภค	ถูก	99	99.0	1
2.2 กรณีที่มีพื้นที่มีสภาพแวดล้อมที่เสี่ยงต่อการปนเปื้อนจากวัตถุหรือสิ่งที่เป็นอันตราย ต้องเก็บตัวอย่างดิน ส่งห้องปฏิบัติการของทางราชการ	ถูก	99	99.0	1
2.3 พื้นที่ปลูกต้องมีการจัดทำข้อมูลประจำแปลงปลูก โดยระบุชื่อเจ้าของพื้นที่เพาะปลูก	ถูก	98	98.0	3
3. การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร				
3.1 การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร ต้องใช้ตามคำแนะนำ หรืออ้างอิงคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร หรือตามคำแนะนำในฉลากที่ขึ้นทะเบียนกับกรมวิชาการเกษตร	ถูก	100	100.0	1
3.2 การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรควรอ่านคำแนะนำที่ฉลากเพื่อให้ทราบคุณสมบัติ ก่อนนำไปใช้	ถูก	100	100.0	1

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

N=100

ความรู้เกี่ยวกับการผลิตพริกตามการปฏิบัติทาง การเกษตรที่ดี	เฉลี่ย	ตอบถูก		
		จำนวน (คน)	ร้อยละ	อันดับ
3. การใช้วัตถุดิบทรายทางการเกษตร (ต่อ)				
3.3 วัตถุดิบทรายทางการเกษตรที่ยังเหลืออยู่ในภาชนะบรรจุซึ่งใช้ไม่หมดให้ปิดให้สนิทและเก็บในที่ที่สะอาดในการหยิบใช้ เช่น แพลงปลูก หรือเอาไปใส่ใกล้เครื่องมือทางการเกษตรได้เลย	ผิด	7	7.0	4
3.4 หลังการพ่นวัตถุดิบทรายทางการเกษตรทุกครั้งให้อาบน้ำ สระผม และเปลี่ยนเสื้อผ้าทันที	ถูก	99	99.0	3
4. กระบวนการก่อนการเก็บเกี่ยว				
4.1 หากตรวจพบในปริมาณการระบาดของศัตรูพืชในระยะต่างๆ ที่เกิดความเสียหายในระดับเศรษฐกิจให้ป้องกันกำจัดศัตรูพืชนั้นอย่างเหมาะสมตามคำแนะนำของทางราชการ และบันทึกข้อมูล	ถูก	93	93.0	2
4.2 ควรทำความสะอาดเครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตร รวมทั้งภาชนะที่ใช้ในการบรรจุและขนส่งผลิตผลทุกครั้งก่อนการใช้งานและหลังใช้งานเสร็จแล้ว	ถูก	100	100.0	1
4.3 เมล็ดพันธุ์ สามารถหาได้ตามท้องตลาด ไม่จำเป็นต้องมีที่มาหรือประวัติของเมล็ดก็สามารถใช้ได้	ผิด	59	59.0	3
5. การเก็บเกี่ยวและ การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว				
5.1 สามารถใช้ภาชนะบรรจุของเสียและวัตถุดิบทรายทางการเกษตรเป็นภาชนะบรรจุในการเก็บเกี่ยวและการขนย้ายได้	ผิด	66	66.0	3
5.2 การเก็บเกี่ยวมีการปฏิบัติอย่างถูกสุขลักษณะเพื่อป้องกันการปนเปื้อนที่มีผลต่อความปลอดภัยในการบริโภค และไม่ให้อ่างผลพริกที่เก็บเกี่ยวแล้วสัมผัสกับพื้นดิน	ถูก	100	100.0	1
5.3 ควรดูแลรักษาอุปกรณ์และภาชนะบรรจุให้สะอาดเพื่อป้องกันการปนเปื้อนสู่ผลิตผล และตรวจสอบให้มีสภาพพร้อมใช้งาน	ถูก	100	100.0	1

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

N=100

ความรู้เกี่ยวกับการผลิตพริกตามการปฏิบัติทาง การเกษตรที่ดี	เฉลี่ย	ตอบถูก		
		จำนวน (คน)	ร้อยละ	อันดับ
6. การพักผลิตผล การขนย้ายในบริเวณแปลงปลูก การเก็บ รักษา และการรวบรวมผลิตผล				
6.1 ควรจัดวางผลิตผลในบริเวณพักผลิตผลที่เก็บเกี่ยว ในแปลงปลูก ที่สามารถป้องกันการเสื่อมสภาพของ ผลิตผลอันเนื่องจาก ความร้อนและแสงแดดได้	ถูก	98	98.0	1
6.2 สามารถใช้พาหนะที่ขนย้ายหรือขนส่งวัสดุ อันตรายทางการเกษตร หรือปุ๋ยหรือสารปรับปรุงบำรุงดิน ในการขนย้ายหรือขนส่งผลิตผลได้	ผิด	64	64.0	2
7. สุขลักษณะส่วนบุคคล				
7.1 ผู้ที่สัมผัสกับผลิตผลโดยตรง โดยเฉพาะหลังการ เก็บเกี่ยวผลิตผล ที่มีความเสี่ยงต่อการปนเปื้อน ต้องมีการ ดูแลสุขลักษณะส่วนบุคคลและมี วิธีการป้องกันไม่ให้เกิด การปนเปื้อนสู่ผลิตผล	ถูก	100	100.0	1
7.2 จัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกด้านสุขลักษณะ ส่วนบุคคลให้เพียงพอและอยู่ใกล้แหล่งผลิตเพื่อให้ สามารถขจัดของเสียต่างๆ และหลีกเลี่ยงการปนเปื้อน สู่แหล่งเพาะปลูกผลิตผลปัจจัยการผลิต	ถูก	100	100.0	1
7.3 กรณีผู้ปฏิบัติงานเจ็บป่วยไม่จำเป็นต้องรายงานให้ ผู้ดูแลการผลิตทราบ เพื่อตัดสินใจในการปฏิบัติงานที่ไม่ให้ เกิดการปนเปื้อนสู่ผลิตผล	ผิด	63	63.0	3
8. บันทึกข้อมูลและการตามสอบ				
8.1 เกษตรกรควรจัดทำเอกสารขั้นตอนการปฏิบัติงาน รายการเอกสารที่สำคัญต่างๆ และบันทึกข้อมูลเพื่อ ประโยชน์ในการตรวจสอบรับรองระบบการผลิตพริก	ถูก	100	100.0	1
8.2 แบบบันทึกและเอกสารควรจัดทำให้เป็นปัจจุบัน สำหรับการผลิตในฤดูกาลนั้นๆ	ถูก	99	99.0	3

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

N=100

ความรู้เกี่ยวกับการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี	เฉลี่ย	ตอบถูก		
		จำนวน (คน)	ร้อยละ	อันดับ
8. บันทึกข้อมูลและการตามสอบ (ต่อ)				
8.3 กรณีที่พบปัญหาการปฏิบัติในแปลงปลูกที่อาจมีผลต่อความปลอดภัย ให้สืบหาสาเหตุและหาแนวทางแก้ปัญหา เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดขึ้นอีก และให้มีการบันทึกข้อมูล	ถูก	100	100.0	1
8.4 ไม่จำเป็นต้องทบทวนการปฏิบัติงานด้านการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี เพราะผู้ปฏิบัติงาน สามารถทำได้และทำอยู่เสมอเป็นประจำ	ผิด	58	58.0	4

จากตารางที่ 4.4 ความรู้เกี่ยวกับการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร ผลการวิเคราะห์ เมื่อนำผลคะแนนมาพิจารณา พบว่า มีความรู้ความเข้าใจจากคำถามที่ตอบได้ถูกต้องมากที่สุด (ร้อยละ 100.0) ได้แก่

ความรู้เกี่ยวกับการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร ด้านน้ำ พบว่าเกษตรกรร้อยละ 99.0 มีความรู้เรื่องน้ำที่ใช้ในกระบวนการเพาะปลูก ควรเป็นน้ำที่มาจากแหล่งน้ำที่ไม่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่เสี่ยงต่อการปนเปื้อนเกษตรกร รองลงมาร้อยละ 98.0 มีความรู้เรื่องวิเคราะห์การปนเปื้อนสิ่งอันตรายตามสภาพความเสี่ยงของแหล่งน้ำโดยเก็บตัวอย่างน้ำอย่างน้อย 1 ครั้ง ส่งห้องปฏิบัติการของทางราชการหรือห้องปฏิบัติการที่ได้รับการรับรอง และเรื่องแหล่งน้ำสำหรับการเกษตรควรเป็นแหล่งน้ำถาวร

ความรู้เกี่ยวกับการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร ด้านพื้นที่ปลูก พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 99.9 มีความรู้เรื่องพื้นที่ปลูกไม่ควรอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ก่อให้เกิดการปนเปื้อนวัตถุหรือสิ่งที่เป็นอันตรายต่อผลิตผลที่กระทบต่อความปลอดภัยของผู้บริโภค และเรื่องกรณีที่มีพื้นที่มีสภาพแวดล้อมที่เสี่ยงต่อการปนเปื้อนจากวัตถุหรือสิ่งที่เป็นอันตราย ต้องเก็บตัวอย่างดิน ส่งห้องปฏิบัติการของทางราชการ รองลงมาร้อยละ 98.0 มีความรู้เรื่องพื้นที่ปลูกต้องมีการจัดทำข้อมูลประจำแปลงปลูก โดยระบุชื่อเจ้าของพื้นที่เพาะปลูก

ความรู้เกี่ยวกับการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร ด้านการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร พบว่าเกษตรกร ร้อยละ 100.0 มีความรู้เรื่องการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร ต้องใช้ตามคำแนะนำ หรืออ้างอิงคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร หรือตาม

คำแนะนำในฉลากที่ขึ้นทะเบียนกับกรมวิชาการเกษตร และเรื่องการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร ควรอ่านคำแนะนำที่ฉลากเพื่อให้ทราบคุณสมบัติ ก่อนนำไปใช้ รองลงมา ร้อยละ 99.0 มีความรู้เรื่อง หลังการพ่นวัตถุอันตรายทางการเกษตรทุกครั้งให้อาบน้ำ สระผม และเปลี่ยนเสื้อผ้าทันทีและร้อยละ 7 ตอบถูกต้อง เรื่องวัตถุอันตรายทางการเกษตรที่ยังเหลืออยู่ในภาชนะบรรจุซึ่งใช้ไม่หมดให้ปิดให้สนิทและเก็บในที่ที่สะดวกในการหยิบใช้ เช่น แพลงปลูก หรือเอาไว้ใกล้เครื่องมือทางการเกษตรได้เลย

ความรู้เกี่ยวกับการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร ด้านกระบวนการก่อนการเก็บเกี่ยว พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 100.0 มีความรู้เรื่องควรทำความสะอาด เครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตร รวมทั้งภาชนะที่ใช้ในการบรรจุและขนส่งผลิตผลทุกครั้งก่อนการใช้งานและหลังใช้งานเสร็จแล้ว รองลงมา ร้อยละ 93.0 มีความรู้เรื่องหากตรวจพบในปริมาณการระบาดของศัตรูพืชในระยะต่างๆ ที่เกิดความเสียหายในระดับเศรษฐกิจให้ป้องกันกำจัดศัตรูพืชนั้นอย่างเหมาะสมตามคำแนะนำของทางราชการ และบันทึกข้อมูล และร้อยละ 59 ตอบถูกต้อง เรื่องเมล็ดพันธุ์ สามารถหาได้ตามท้องตลาด ไม่จำเป็นต้องมีที่มาหรือประวัติของเมล็ดก็สามารถใช้ได้

ความรู้เกี่ยวกับการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร ด้านการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว พบว่าเกษตรกร ร้อยละ 100.0 มีความรู้เรื่อง การเก็บเกี่ยวมีการปฏิบัติอย่างถูกต้องลักษณะเพื่อป้องกันการปนเปื้อนที่มีผลต่อความปลอดภัยในการบริโภค และไม่ให้อากาศที่เก็บเกี่ยวแล้วสัมผัสกับพื้นดิน และเรื่องควรดูแลรักษาอุปกรณ์และภาชนะบรรจุให้สะอาด เพื่อป้องกันการปนเปื้อนสู่ผลิตผล และตรวจสอบให้มีสภาพพร้อมใช้งาน รองลงมา ร้อยละ 66.0 มีความรู้เรื่องสามารถใช้ภาชนะบรรจุของเสียและวัตถุอันตรายทางการเกษตรเป็นภาชนะบรรจุในการเก็บเกี่ยวและการขนย้ายได้

ความรู้เกี่ยวกับการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร ด้านการพักผลิตผล การขนย้ายในบริเวณแปลงปลูก การเก็บรักษา และการรวบรวมผลิตผล พบว่าเกษตรกร ร้อยละ 98.0 มีความรู้เรื่องควรจัดวางผลิตผลในบริเวณพักผลิตผลที่เก็บเกี่ยวในแปลงปลูกที่สามารถป้องกันการเสื่อมสภาพของผลิตผลอันเนื่องมาจาก ความร้อนและแสงแดดได้ รองลงมา ร้อยละ 64.0 มีความรู้เรื่องสามารถใช้พาหนะที่ขนย้ายหรือขนส่งวัตถุอันตรายทางการเกษตร หรือปุ๋ย หรือสารปรับปรุงบำรุงดิน ในการขนย้ายหรือขนส่งผลิตผลได้

ความรู้เกี่ยวกับการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร ด้าน
สุขลักษณะส่วนบุคคล พบว่าเกษตรกร ร้อยละ 100.0 มีความรู้เรื่องผู้ที่สัมผัสกับผลิตผลโดยตรง โดยเฉพาะหลังการเก็บเกี่ยวผลิตผล ที่มีความเสี่ยงต่อการปนเปื้อน ต้องมีการดูแลสุขลักษณะส่วนบุคคลและมีวิธีการป้องกันไม่ให้เกิดการปนเปื้อนสู่ผลิตผล และ เรื่องจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกด้านสุขลักษณะส่วนบุคคลให้เพียงพอและอยู่ใกล้แหล่งผลิตเพื่อให้สามารถจัดของเสียต่างๆ และหลีกเลี่ยงการปนเปื้อนสู่แหล่งเพาะปลูกผลิตผลปัจจัยการผลิต รองลงมาร้อยละ 63.0 มีความรู้เรื่องกรณีผู้ปฏิบัติงานเจ็บป่วยไม่จำเป็นต้องรายงานให้ผู้ดูแลการผลิตทราบ เพื่อคัดลอกใจในการปฏิบัติงานที่ไม่ให้เกิดการปนเปื้อนสู่ผลิตผล

ความรู้เกี่ยวกับการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร ด้าน
บันทึกข้อมูลและการตามสอบ พบว่าเกษตรกร ร้อยละ 100.0 มีความรู้เรื่องเกษตรกรควรจัดทำเอกสารขั้นตอนการปฏิบัติงาน รายการเอกสารที่สำคัญต่างๆ และบันทึกข้อมูลเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบรับรองระบบการผลิตพริก และ เรื่องกรณีที่พบปัญหาการปฏิบัติในแปลงปลูกที่อาจมีผลต่อความปลอดภัย ให้สืบหาสาเหตุและหาแนวทางแก้ปัญหา เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดขึ้นอีก และให้มีการบันทึกข้อมูล รองลงมาร้อยละ 99.0 มีความรู้เรื่องแบบบันทึกและเอกสารควรจัดทำให้เป็นปัจจุบันสำหรับการผลิตในฤดูกาลนั้นๆ ร้อยละ 58 ตอบถูกต้อง เรื่อง ไม่จำเป็นต้องทบทวนการปฏิบัติงานด้านการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี เพราะผู้ปฏิบัติงาน สามารถทำได้และทำอยู่แล้วเป็นประจำ

ตารางที่ 4.5 สรุปจำนวนข้อระดับความรู้เกี่ยวกับการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร

N = 100

จำนวนข้อที่ตอบได้ ถูกต้อง	จำนวน(คน)	ร้อยละ	ความหมาย
1-5	0	0.0	มีความรู้ในระดับน้อยที่สุด
6-10	0	0.0	มีความรู้ในระดับน้อย
11-15	0	0.0	มีความรู้ในระดับปานกลาง
16-20	35	35.0	มีความรู้ในระดับมาก
21-25	65	65.0	มีความรู้ในระดับมากที่สุด

ค่าต่ำสุด 17 ข้อ ค่าสูงสุด 25 ข้อ ค่าเฉลี่ย 21.97 ข้อ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.320

จากตารางที่ 4.5 ระดับความรู้เกี่ยวกับการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร อำเภอชำสูง จังหวัดขอนแก่น เมื่อนำผลจำนวนข้อที่ตอบได้ถูกต้องมาพิจารณาพบว่า เกษตรกร ร้อยละ 65.0 มีความรู้เกี่ยวกับการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีในระดับมากที่สุด โดยตอบคำถามได้ถูกต้อง 21-25 ข้อ รองลงมา ร้อยละ 35.0 มีความรู้เกี่ยวกับการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีในระดับมาก โดยตอบคำถามได้ถูกต้อง 16-20 ข้อ โดยเกษตรกรตอบคำถามถูกต้องเฉลี่ย 21.97 ข้อ

ตอนที่ 3 การผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรผู้ผลิตพริก ในอำเภอชำสูง จังหวัดขอนแก่น

การศึกษาเกี่ยวกับการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร ประกอบด้วย 8 ประเด็น ได้แก่ ด้านแหล่งน้ำ พื้นที่ปลูก การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร กระบวนการก่อนการเก็บเกี่ยว การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว การพักผลผลิต การขนย้ายในแปลงปลูก การเก็บรักษา และการรวบรวมผลผลิต สุขลักษณะส่วนบุคคล และบันทึกข้อมูลและการตามสอบ โดยให้ตอบคำถามที่มีลักษณะเลือกตอบ ปฏิบัติ-ไม่ปฏิบัติ จำนวน 30 ข้อ หากตอบว่า “ปฏิบัติ” ให้คะแนน 1 คะแนน ตอบว่า “ไม่ปฏิบัติ” ให้คะแนน 0 คะแนน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏผลดังตารางที่ 4.6 และนำผลรวมคะแนนมาจัดลำดับตามเกณฑ์ในการประเมินผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏผลดังตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.6 การผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร

N = 100			
ประเด็น	จำนวนที่ปฏิบัติ (คน)	ร้อยละ	อันดับ
1. แหล่งน้ำ			
1.1 น้ำที่ใช้ในกระบวนการเพาะปลูก ควรเป็นน้ำที่มาจากแหล่งน้ำที่ไม่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่เสี่ยงต่อการปนเปื้อน	97	97.0	1
1.2 เก็บตัวอย่างน้ำอย่างน้อย 1 ครั้ง ในระยะเริ่มจัดระบบการผลิต ส่งห้องปฏิบัติการของทางราชการหรือห้องปฏิบัติการที่ได้รับการรับรองระบบคุณภาพ	71	71.0	3
1.3 แหล่งน้ำสำหรับการเกษตรควรเป็นแหล่งน้ำถาวร	90	90.0	2

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

N = 100				
ประเด็น	จำนวนที่ปฏิบัติ (คน)	ร้อยละ	อันดับ	
2. พื้นที่ปลูก				
2.1 พื้นที่ปลูกไม่อยู่ในสภาพแวดล้อมซึ่งก่อให้เกิดการปนเปื้อน วัตถุหรือ สิ่งที่เป็นอันตรายต่อผลิตผล	97	97.0	2	
2.2 เก็บตัวอย่างดินอย่างน้อย 1 ครั้ง ในระยะเริ่มจัดระบบการ ผลิต ส่งห้องปฏิบัติการของทางราชการ หรือห้องปฏิบัติการที่ได้รับ การรับรองระบบคุณภาพ	71	71.0	3	
2.3 จัดทำข้อมูลประจำแปลงปลูก โดยระบุชื่อเจ้าของพื้นที่ เพาะปลูก	99	99.0	1	
3. การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร				
3.1 เมื่อมีการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร ใช้ตามคำแนะนำ หรืออ้างอิงคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร หรือตามคำแนะนำ ในฉลากที่ขึ้นทะเบียนกับกรมวิชาการเกษตร	100	100.0	1	
3.2 อ่านคำแนะนำที่ฉลากเพื่อให้ทราบคุณสมบัติ และวิธีการใช้ วัตถุอันตรายทางการเกษตรก่อนนำไปใช้	99	99.0	2	
3.3 วัตถุอันตรายทางการเกษตรที่ยังคงเหลืออยู่ในภาชนะบรรจุ ซึ่งใช้ไม่หมดในคราวเดียวให้ปิดให้สนิทและเก็บในสถานที่เก็บ วัตถุอันตรายทางการเกษตร หากมีการเปลี่ยนถ่ายภาชนะบรรจุต้อง ระบุข้อมูลให้ครบถ้วนถูกต้อง	99	99.0	2	
3.4 หลังการพ่นวัตถุอันตรายทางการเกษตรทุกครั้ง ให้อาบน้ำ สระผม และเปลี่ยนเสื้อผ้าทันที เสื้อผ้าที่สวมใส่ขณะพ่นสารควร นำไปซักให้สะอาดทุกครั้ง	98	98.0	4	
4. กระบวนการก่อนการเก็บเกี่ยว				
4.1 ติดตามกระระบาดของศัตรูพืชในระยะต่างๆ หากตรวจพบ ในปริมาณที่เกิดความเสียหายในระดับเศรษฐกิจให้ป้องกันกำจัด ศัตรูพืชนั้นอย่างเหมาะสมตามคำแนะนำของทางราชการ และบันทึก ข้อมูล	68	68.0	5	
4.2 จัดทำรายการและบันทึกข้อมูลปัจจัยการผลิต แหล่งที่มา และ รายละเอียดเฉพาะของปัจจัยการผลิตที่สำคัญ เช่น เมล็ดพันธุ์ ปุ๋ย ธาตุอาหารเสริม วัตถุอันตรายทางการเกษตร ที่ใช้ใน กระบวนการผลิต พร้อมทั้งระบุรายการ ปริมาณ วัน/เดือน/ปีที่จัดซื้อ	59	59.0	6	

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

N = 100			
ประเด็น	จำนวนที่ปฏิบัติ (คน)	ร้อยละ	อันดับ
4.3 เมล็ดพันธุ์ต้องมาจากแหล่งที่เชื่อถือได้ ตรงตามพันธุ์ สามารถตรวจสอบแหล่งที่มาและประวัติของเมล็ดพันธุ์ได้	96	96.0	1
4.4 มีการจัดการที่ดีในการใช้ปุ๋ยและสารปรับปรุงดิน เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการปนเปื้อนทั้งในด้านจุลินทรีย์เคมี และกายภาพ ผู้ผลิตผลใน ระดับที่จะทำให้ไม่ปลอดภัยต่อการบริโภค โดยใช้ปุ๋ย หรือสารปรับปรุงดิน ที่ขึ้นทะเบียนกับกรมวิชาการเกษตร กระทรวง เกษตรและสหกรณ์	70	70.0	4
4.5 จัดให้มีสถานที่เก็บรักษาเครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตร เป็นสัดส่วน ปลอดภัย และง่ายต่อการนำไปใช้งาน	87	87.0	3
4.6 ทำความสะอาดเครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตร รวมทั้ง ภาชนะที่ใช้ในการบรรจุและขนส่งผลิตผลทุกครั้งก่อนการใช้งาน และหลังใช้งาน เสร็จแล้ว	95	95.0	2
4.7 แยกประเภทของขยะให้ชัดเจน เช่น ถังขยะพลาสติก แก้ว น้ำมัน สารเคมี และเศษซากพืชเป็นต้น รวมทั้งควรมีถังขยะ ให้เพียงพอ หรือระบุประเภท และจุดทิ้งขยะให้ชัดเจน	57	57.0	7
5. การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว			
5.1 อุปกรณ์ที่ใช้เก็บเกี่ยวพริก เช่น มีด ต้องคมและสะอาด เมื่อใช้งานเสร็จแล้วให้ทำความสะอาดก่อนนำไปเก็บ	89	89.0	3
5.2 ภาชนะบรรจุผลิตผลระหว่างเก็บเกี่ยวต้องสะอาด และ ทำความสะอาดทุกครั้งก่อนการใช้งาน	69	69.0	4
5.3 เก็บเกี่ยวผลิตผลทั้งก้านอย่างระมัดระวัง ไม่ทำให้ผลิตผล เสียหาย และให้นำพริกเข้าที่ร่ม หรือพักในที่ที่มีการระบายอากาศดี และไม่วางสุ่มทับซ้อน เพราะจะทำให้เกิดการเน่าเสียได้	90	90.0	2
5.4 คัดแยกพริกที่มีตำหนิหรือด้อยคุณภาพออกหรือตาม ข้อตกลงที่ทำกับผู้ซื้อ และบันทึกข้อมูลผลการปฏิบัติ	97	97.0	1

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

N = 100				
ประเด็น	จำนวนที่ปฏิบัติ (คน)	ร้อยละ	อันดับ	
6. การพักผลิตผล การขนย้ายในบริเวณแปลงปลูก การเก็บรักษา และการรวบรวมผลิตผล				
6.1 มีการจัดการด้านสุขลักษณะของสถานที่และวิธีการขนย้ายพักผลิตผล และ/หรือเก็บรักษาผลิตผล เพื่อป้องกันการปนเปื้อนจากอันตรายและสิ่งแปลกปลอมที่มีผลต่อความปลอดภัยในการบริโภค และ คุณภาพของผลิตผล	99	99.0	2	
6.2 ไม่ใช้พาหนะที่ขนย้ายหรือขนส่งวัตถุดิบอันตรายทางการเกษตร หรือ ปุ๋ย หรือสารปรับปรุงบำรุงดิน ในการขนย้ายหรือขนส่งผลิตผล เพื่อ ป้องกันการปนเปื้อนที่เป็นอันตรายต่อการบริโภค	99	99.0	2	
6.3 ในกรณีที่ไม่สามารถแยก พาหนะในการขนย้ายหรือขนส่งได้ต้องทำความสะอาดพาหนะ เพื่อป้องกัน การปนเปื้อนดังกล่าว รวมถึงมีการบันทึกการใช้พาหนะขนส่ง	99	99.0	2	
6.4 ขนส่งผลผลิตด้วยความระมัดระวัง และขนส่งไปยังจุดรวบรวมสินค้าหรือ โรงงานหรือผู้รับซื้อโดยเร็ว	100	100.0	1	
7. สุขลักษณะส่วนบุคคล				
7.1 ผู้ที่จะสัมผัสกับพริก โดยตรง โดยเฉพาะหลังการเก็บเกี่ยว ควรดูแลสุขลักษณะส่วนบุคคลเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการปนเปื้อนสู่ผลิตผล	99	99.0	1	
7.2 จัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกด้านสุขลักษณะส่วนบุคคลให้เพียงพอและอยู่ใกล้แหล่งผลิตเพื่อให้สามารถจัดการของเสียต่างๆ และหลีกเลี่ยงการปนเปื้อนสู่แหล่งเพาะปลูกผลิตผลปัจจัยการผลิต	98	98.0	2	
8. บันทึกข้อมูลและการตามสอบ				
8.1 จัดทำเอกสารขั้นตอนการปฏิบัติงาน รายการเอกสารที่สำคัญต่างๆ และบันทึกข้อมูลเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบรับรองระบบการผลิตพริก	83	83.0	1	
8.2 แบบบันทึกและเอกสารควรจัดทำให้เป็นปัจจุบันสำหรับการผลิตในฤดูกาลนั้นๆ	60	60.0	3	
8.3 เก็บบันทึกข้อมูลอย่างน้อย 3 ปี ของการผลิตติดต่อกัน หรือตามที่อยู่ประกอบการคู่ค้าต้องการ เพื่อให้สามารถตรวจสอบได้	46	46.0	4	

จากตารางที่ 4.6 การผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร อำเภอสูง จังหวัดขอนแก่น ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังนี้

แหล่งน้ำ พบว่า เกษตรกรร้อยละ 97.0 ใช้น้ำในกระบวนการเพาะปลูก ที่มาจากแหล่งน้ำที่ไม่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่เสี่ยงต่อการปนเปื้อน รองลงมา ร้อยละ 90.0 ใช้แหล่งน้ำสำหรับการเกษตรควรเป็นแหล่งน้ำถาวร และร้อยละ 71.0 มีการเก็บตัวอย่างน้ำอย่างน้อย 1 ครั้ง ในระยะเริ่มจัดระบบการผลิต ส่งห้องปฏิบัติการของทางราชการหรือห้องปฏิบัติการที่ได้รับการรับรองระบบคุณภาพ ตามลำดับ

พื้นที่ปลูก พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 99.0 จัดทำข้อมูลประจำแปลงปลูก โดยระบุชื่อเจ้าของพื้นที่เพาะปลูก รองลงมา ร้อยละ 97.0 พื้นที่ปลูกไม่อยู่ในสภาพแวดล้อมซึ่งก่อให้เกิดการปนเปื้อนวัตถุหรือ สิ่งที่เป็นอันตรายต่อผลิตผล และร้อยละ 71.0 เก็บตัวอย่างดินอย่างน้อย 1 ครั้ง ในระยะเริ่มจัดระบบการผลิต ส่งห้องปฏิบัติการของทางราชการ หรือห้องปฏิบัติการที่ได้รับการรับรองระบบคุณภาพ ตามลำดับ

การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 100.0 เมื่อมีการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร ใช้ตามคำแนะนำ หรือ อ้างอิงคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร หรือตามคำแนะนำในฉลากที่ขึ้นทะเบียนกับกรมวิชาการเกษตร รองลงมา ร้อยละ 99.0 อ่านคำแนะนำที่ฉลากเพื่อให้ทราบคุณสมบัติ และวิธีการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรก่อนนำไปใช้ และวัตถุอันตรายทางการเกษตรที่ยังคงเหลืออยู่ในภาชนะบรรจุซึ่งใช้ไม่หมดในคราวเดียวให้ปิดให้สนิทและเก็บในสถานที่เก็บวัตถุอันตรายทางการเกษตร หากมีการเปลี่ยนถ่ายภาชนะบรรจุต้องระบุข้อมูลให้ครบถ้วนถูกต้อง ในจำนวนเท่ากัน และร้อยละ 98.0 หลังการพ่นวัตถุอันตรายทางการเกษตรทุกครั้ง อาบน้ำ สระผม และเปลี่ยนเสื้อผ้าทันที เสื้อผ้าที่สวมใส่ขณะพ่นสารควรนำไปซักให้สะอาดทุกครั้ง ตามลำดับ

กระบวนการก่อนการเก็บเกี่ยว พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 96.0 ใช้ เมล็ดพันธุ์จากแหล่งที่เชื่อถือได้ ตรงตามพันธุ์ สามารถตรวจสอบแหล่งที่มาและประวัติของเมล็ดพันธุ์ได้ รองลงมา ร้อยละ 95.0 ทำความสะอาดเครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตร รวมทั้งภาชนะที่ใช้ในการบรรจุและขนส่งผลิตผลทุกครั้งก่อนการใช้งานและหลังใช้งาน เสร็จแล้ว ร้อยละ 87.0 จัดให้มีสถานที่เก็บรักษาเครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตรเป็นสัดส่วน ปลอดภัย และง่ายต่อการนำไปใช้งาน ร้อยละ 70.0 มีการจัดการที่ดีในการใช้ปุ๋ยและสารปรับปรุงดิน เพื่อป้องกัน ไม่ให้เกิดการปนเปื้อนทั้งในด้านจุลินทรีย์เคมี และกายภาพสู่ผลิตผลใน ระดับที่จะทำให้ไม่ปลอดภัยต่อการบริโภค โดยใช้ปุ๋ยหรือสารปรับปรุงดิน ที่ขึ้นทะเบียนกับกรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ร้อยละ 68.0 ติดตามกระระบาดของศัตรูพืชในระยะต่างๆ หากตรวจพบในปริมาณที่เกิดความเสียหายในระดับ

เศรษฐกิจให้ป้องกันกำจัดศัตรูพืชนั้นอย่างเหมาะสมตามคำแนะนำของทางราชการ และบันทึกข้อมูล ร้อยละ 59.0 จัดทำรายการและบันทึกข้อมูลปัจจัยการผลิต แหล่งที่มา และ รายละเอียดเฉพาะของปัจจัยการผลิตที่สำคัญ เช่น เมล็ดพันธุ์ ปุ๋ย ธาตุอาหารเสริม วัตถุอันตรายทางการเกษตร ที่ใช้ในกระบวนการผลิต พร้อมทั้งระบุรายการ ปริมาณ วัน/เดือน/ปีที่จัดซื้อ และร้อยละ 57.0 แยกประเภทของขยะให้ชัดเจน เช่น ก่อขยะพลาสติก แก้ว น้ำมัน สารเคมี และเศษซากพืชเป็นต้น รวมทั้งควรมีถังขยะให้เพียงพอ หรือระบุประเภท และจุดทิ้งขยะให้ชัดเจน ตามลำดับ

การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 97.0 ถัดแยกพริกที่มีตำหนิหรือด้อยคุณภาพออกหรือตามข้อตกลงที่ทำกับผู้ซื้อ และบันทึกข้อมูลผลการปฏิบัติ รองลงมา ร้อยละ 90.0 เก็บเกี่ยวผลิตผลทั้งก้านอย่างระมัดระวัง ไม่ทำให้ผลิตผลเสียหาย และให้นำพริกเข้าที่ร่ม หรือพักในที่ที่มีการระบายอากาศดี และไม่วางสุ่มทับซ้อน เพราะจะทำให้เกิดการเน่าเสียได้ ร้อยละ 89.0 อุปกรณ์ที่ใช้เก็บเกี่ยวพริก เช่น มีด ต่อกมและสะอาด เมื่อใช้งานเสร็จแล้วให้ทำความสะอาดก่อนนำไปเก็บ และร้อยละ 69.0 ภาชนะบรรจุผลิตผลระหว่างเก็บเกี่ยวต้องสะอาด และทำความสะอาดทุกครั้งก่อนการใช้งาน ตามลำดับ

การพักผลิตผล การขนย้ายในบริเวณแปลงปลูก การเก็บรักษา และการรวบรวมผลิตผล พบว่า เกษตรกรร้อยละ 100.0 ขนส่งผลิตผลด้วยความระมัดระวัง และขนส่งไปยังจุดรวบรวมสินค้าหรือ โรงงานหรือผู้รับซื้อโดยเร็ว รองลงมา ร้อยละ 99.0 มีการจัดการด้านสุขลักษณะของสถานที่และวิธีการขนย้าย พัก ผลิตผล และ/หรือเก็บรักษาผลิตผล เพื่อป้องกันการปนเปื้อนจาก อันตรายและสิ่งแปลกปลอมที่มีผลต่อความปลอดภัยในการบริโภคและ คุณภาพของผลิตผล ไม่ใช่พาหนะที่ขนย้ายหรือขนส่งวัตถุอันตรายทางการ เกษตร หรือ ปุ๋ย หรือ สารปรับปรุงบำรุงดิน ในการขนย้ายหรือขนส่งผลิตผล เพื่อ ป้องกันการปนเปื้อนที่เป็นอันตรายต่อการบริโภค และในกรณีที่ไม่สามารถแยก พาหนะในการขนย้ายหรือขนส่งได้ต้องทำความสะอาดพาหนะ เพื่อป้องกัน การปนเปื้อนดังกล่าว รวมถึงมีการบันทึกการใช้พาหนะขนส่งเท่ากัน ตามลำดับ

สุขลักษณะส่วนบุคคล พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 99.0 ผู้ที่จะสัมผัสกับพริกโดยตรง โดยเฉพาะหลักการเก็บเกี่ยวควรดูแลสุขลักษณะส่วนบุคคลเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการปนเปื้อนสู่ผลิตผล รองลงมา ร้อยละ 98.0 จัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกด้านสุขลักษณะส่วนบุคคลให้เพียงพอและอยู่ใกล้แหล่งผลิตเพื่อให้สามารถล้างของเสียต่างๆ และหลีกเลี่ยงการปนเปื้อนสู่แหล่งเพาะปลูกผลิตผลปัจจัยการผลิต ตามลำดับ

บันทึกข้อมูลและการตรวจสอบ พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 83.0 จัดทำเอกสารขั้นตอนการปฏิบัติงาน รายการเอกสารที่สำคัญต่างๆ และบันทึกข้อมูลเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบรับรอง

ระบบการผลิตพริก รองลงมา ร้อยละ 60.0 แบบบันทึกและเอกสารควรจัดทำให้เป็นปัจจุบันสำหรับการผลิตในฤดูกาลนั้นๆ และร้อยละ 46.0 เก็บบันทึกข้อมูลอย่างน้อย 3 ปี ของการผลิตติดต่อกัน หรือตามที่มีผู้ประกอบการคู่ค้าต้องการ เพื่อให้สามารถตรวจสอบได้ ตามลำดับ

ตารางที่ 4.7 ระดับการปฏิบัติตามการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร

N = 100

จำนวนข้อที่ปฏิบัติ	จำนวน(คน)	ร้อยละ	ความหมาย
1-6	0	0.0	มีการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด
7-12	0	0.0	มีการปฏิบัติในระดับน้อย
13-18	1	1.0	มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง
19-24	45	45.0	มีการปฏิบัติในระดับมาก
25-30	54	54.0	มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด

ค่าต่ำสุด 18 ข้อ ค่าสูงสุด 29 ข้อ ค่าเฉลี่ย 25.03 ข้อ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.471

จากตารางที่ 4.7 ระดับการปฏิบัติตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรอำเภอชำสูง จังหวัดขอนแก่น เมื่อนำผลจำนวนข้อที่เกษตรกรได้นำมาปฏิบัติ พบว่า เกษตรกรผู้ผลิตพริก ร้อยละ 54.0 มีการปฏิบัติตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีในระดับมากที่สุด รองลงมา ร้อยละ 45.0 มีการปฏิบัติตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีในระดับมาก และมีเพียงร้อยละ 1.0 มีการปฏิบัติตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีในระดับปานกลาง ตามลำดับ

ตอนที่ 4 การได้รับการส่งเสริมการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรผู้ผลิตพริกในอำเภอชำสูง จังหวัดขอนแก่น

จากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการได้รับการส่งเสริมการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรทั้ง 8 ด้าน ได้ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 การได้รับการส่งเสริมการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร

N = 100

ประเด็น	ระดับการได้รับการส่งเสริม (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน)	ความ หมาย	อันดับ
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด			
1. ความรู้เรื่องแหล่งน้ำ	40 (40.0)	57 (57.0)	3 (3.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	4.37 (0.525)	มากที่สุด	1
2. ความรู้พื้นที่ปลูก	39 (39.0)	59 (59.0)	2 (2.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	4.37 (0.525)	มากที่สุด	1
3. ความรู้เรื่องวัตถุดิบตรงทาง การเกษตร	35 (35.0)	63 (63.0)	2 (2.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	4.33 (0.514)	มากที่สุด	3
4. ความรู้เรื่องการจัดการคุณภาพ ในกระบวนการผลิตก่อนการ เก็บเกี่ยว	17 (17.0)	80 (80.0)	3 (3.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	4.14 (0.427)	มาก	6
5. ความรู้เรื่องการเก็บเกี่ยวและ การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว	19 (19.0)	78 (78.0)	3 (3.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	4.16 (0.443)	มาก	4
6. ความรู้เรื่องการพักผลผลิต การขนย้ายในบริเวณแปลงปลูก การเก็บรักษา และการรวบรวม ผลผลิต	17 (17.0)	81 (81.0)	2 (2.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	4.15 (0.411)	มาก	5
7. ความรู้เรื่องสุขลักษณะ ส่วนบุคคล	13 (13.0)	85 (85.0)	2 (2.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	4.11 (0.373)	มาก	7
8. ความรู้เรื่องบันทึกข้อมูลและ การตามสอบ	12 (12.0)	86 (86.0)	2 (2.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	4.10 (0.362)	มาก	8
เฉลี่ยรวม						4.22 (0.305)	มากที่สุด	

จากตารางที่ 4.8 การได้รับการส่งเสริมในการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี จากการศึกษาในภาพรวมได้รับการส่งเสริมในการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี อยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.22) โดยเมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละประเด็นที่ได้รับการส่งเสริมของเกษตรกร พบว่า ได้รับความรู้ในเรื่อง แหล่งน้ำและพื้นที่ปลูก เท่ากัน (ค่าเฉลี่ย 4.37) รองลงมา ได้รับความรู้เรื่องวัตถุดิบตรงทางการเกษตร (ค่าเฉลี่ย 4.33) ได้รับความรู้เรื่องการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติ

หลังการเก็บเกี่ยว (ค่าเฉลี่ย 4.16) ได้รับความรู้เรื่องการพักผลิตผล การขนย้ายในบริเวณแปลงปลูก การเก็บรักษา และการรวบรวม (ค่าเฉลี่ย 4.15) ได้รับความรู้เรื่องการจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว (ค่าเฉลี่ย 4.14) ได้รับความรู้เรื่องสุขลักษณะส่วนบุคคล (ค่าเฉลี่ย 4.11) และได้รับความรู้เรื่องบันทึกข้อมูลและการตามสอบ (ค่าเฉลี่ย 4.10) ตามลำดับ

ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรผู้ผลิตพริกในอำเภอช้างสูง จังหวัดขอนแก่น

จากการสัมภาษณ์ปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์ในการเก็บข้อมูลผลการวิเคราะห์ได้ดังนี้

5.1 ปัญหาในการส่งเสริมการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร ประกอบด้วย ปัญหาในด้านการส่งเสริม และปัญหาในด้านวิธีการส่งเสริม ผลการวิเคราะห์ปรากฏในตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 ปัญหาในการส่งเสริมการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร

ประเด็น	ระดับปัญหา (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน)	ความ หมาย	อันดับ
	N = 100							
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มากที่สุด			
1. ปัญหาด้านประเด็น						2.80	ปาน	
การส่งเสริม						(0.797)	กลาง	
1.1 ขาดความรู้เรื่องน้ำ	2	48	31	16	3	2.70	ปาน	8
	(2.0)	(480)	(31.0)	(16.0)	(3.0)	(0.870)	กลาง	
1.2 ขาดความรู้เรื่องพื้นที่ปลูก	2	44	33	20	1	2.74	ปาน	7
	(2.0)	(44.0)	(33.0)	(20.0)	(1.0)	(0.836)	กลาง	
1.3 ขาดความรู้เรื่องวัตถุ	2	34	45	18	1	2.82	ปาน	4
อันตรายทางการเกษตร	(2.0)	(34.0)	(45.0)	(18.0)	(1.0)	(0.783)	กลาง	
1.4 ขาดความรู้เรื่อง	2	27	56	13	2	2.86	ปาน	1
กระบวนการก่อนการเก็บเกี่ยว	(2.0)	(27.0)	(56.0)	(13.0)	(2.0)	(0.739)	กลาง	

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

N = 100

ประเด็น	ระดับปัญหา (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน)	ความ หมาย	อันดับ
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด			
1.5 ขาดความรู้เรื่องการ เก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลัง การเก็บเกี่ยว	2 (2.0)	27 (27.0)	56 (56.0)	13 (13.0)	2 (2.0)	2.86 (0.739)	ปาน กลาง	1
1.6 ขาดความรู้เรื่องการพัก ผลิตผล การขนย้ายในบริเวณ แปลงปลูก การเก็บรักษา และ การรวบรวมผลิตผล	2 (2.0)	30 (30.)	51 (51.0)	15 (15.0)	2 (2.0)	2.85 (0.770)	ปาน กลาง	3
1.7 ขาดความรู้เรื่องสุขลักษณะ ส่วนบุคคล	1 (1.0)	41 (41.0)	41 (41.0)	15 (15.0)	2 (2.0)	2.76 (0.793)	ปาน กลาง	6
1.8 ขาดความรู้เรื่องบันทึก ข้อมูลและการตามสอบการ บันทึกยุ่งยาก	2 (2.0)	40 (40.0)	34 (34.0)	23 (23.0)	1 (1.0)	2.81 (0.849)	ปาน กลาง	5
2. ปัญหาด้านวิธีการส่งเสริม						2.64 (0.808)	ปาน กลาง	
2.1 การส่งเสริมแบบรายบุคคล						2.53 (0.828)	ปาน กลาง	
1) เจ้าหน้าที่ออกติดตาม เยี่ยมแปลงของเกษตรกรได้ ไม่ทั่วถึง	2 (2.0)	49 (49.0)	29 (29.0)	18 (18.0)	2 (2.0)	2.69 (0.861)	ปาน กลาง	1
2) เกษตรกรไม่สะดวก มารับบริการการส่งเสริม ที่สำนักงานได้	2 (2.0)	61 (61.0)	20 (20.0)	16 (16.0)	1 (1.0)	2.53 (0.822)	ปาน กลาง	2
3) เจ้าหน้าที่ไม่สามารถ ให้คำแนะนำเกษตรกรได้	4 (4.0)	69 (69.0)	15 (15.0)	10 (10.0)	2 (2.0)	2.37 (0.800)	น้อย	3
2.2 การส่งเสริมแบบรายกลุ่ม						2.69 (0.760)	ปาน กลาง	
1) ขาดการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ในการประชุม	2 (2.0)	29 (29.0)	55 (55.0)	13 (13.0)	1 (1.0)	2.82 (0.716)	ปาน กลาง	1

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

N = 100

ประเด็น	ระดับปัญหา (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน)	ความ หมาย	อันดับ
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด			
2) การฝึกอบรมหรือสาธิต ไม่ตรงกับความต้องการของ เกษตรกร	3 (3.0)	45 (45.0)	39 (39.0)	12 (12.0)	1 (1.0)	2.63 (0.774)	ปาน กลาง	2
3) ขาดการศึกษาดูงาน นอกสถานที่	2 (2.0)	49 (49.0)	36 (36.0)	11 (11.0)	2 (2.0)	2.62 (0.789)	ปาน กลาง	3
2.3 การส่งเสริมแบบมวลชน						2.70 (0.837)	ปาน กลาง	
1) ขาดเอกสารหรือคู่มือ เกี่ยวกับการผลิตพริกตามการ ปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี	4 (4.0)	35 (35.0)	47 (47.0)	12 (2.0)	2 (2.0)	2.73 (0.802)	ปาน กลาง	1
2) ขาดแผ่นพับเกี่ยวกับ การผลิตพริกตามการปฏิบัติ ทางการเกษตรที่ดี	6 (6.0)	37 (37.0)	41 (41.0)	14 (14.0)	2 (2.0)	2.69 (0.861)	ปาน กลาง	2
3) ขาดการจัดนิทรรศการ เกี่ยวกับการผลิตพริกตามการ ปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี	4 (4.0)	42 (42.0)	37 (37.0)	15 (15.0)	2 (2.0)	2.69 (0.849)	ปาน กลาง	2
3. ปัญหาด้านการสนับสนุน						2.54 (0.794)	ปาน กลาง	
3.1 ขาดการสนับสนุนปัจจัย การผลิตด้านเมล็ดพันธุ์	3 (3.0)	45 (45.0)	39 (39.0)	11 (11.0)	2 (2.0)	2.64 (0.789)	ปาน กลาง	1
3.2 เจ้าหน้าที่ไม่ได้ช่วยในการ ประสานแหล่งสินเชื่อ	3 (3.0)	59 (59.0)	29 (29.0)	9 (9.0)	0 (0.0)	2.44 (0.798)	ปาน กลาง	2

จากตารางที่ 4.9 ปัญหาในการส่งเสริมการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตร
ที่ดีของเกษตรกร ในประเด็นการส่งเสริม และวิธีการส่งเสริม พบว่า

ปัญหาในด้านประเด็นการส่งเสริม เกษตรกรมีปัญหากับประเด็นการส่งเสริม
ภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.80) โดยเมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละประเด็นของปัญหา

ในด้านการส่งเสริมของเกษตรกร โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย พบว่า เกษตรกรมีปัญหากับประเด็นการส่งเสริมดังนี้ มีปัญหาในระดับปานกลาง ทุกประเด็นได้แก่ การขาดความรู้เรื่องกระบวนการก่อนการเก็บเกี่ยว ขาดความรู้เรื่องการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว เท่ากัน (ค่าเฉลี่ย 2.86) รองลงมา ขาดความรู้เรื่องการพักผลผลิต การขนย้ายในบริเวณแปลงปลูก การเก็บรักษา และการรวบรวมผลผลิต (ค่าเฉลี่ย 2.85) ขาดความรู้เรื่องวัตถุดิบอันตรายทางการเกษตร (ค่าเฉลี่ย 2.82) ขาดความรู้เรื่องบันทึกข้อมูลและการตามสอบการบันทึกยุ่งยาก (ค่าเฉลี่ย 2.81) ขาดความรู้เรื่องสัญลักษณ์ส่วนบุคคล (ค่าเฉลี่ย 2.76) ขาดความรู้เรื่องพื้นที่ปลูก (ค่าเฉลี่ย 2.74) และ ขาดความรู้เรื่องน้ำ (ค่าเฉลี่ย 2.70) ตามลำดับ

ปัญหาในด้านวิธีการส่งเสริม เกษตรกรมีปัญหาในด้านวิธีการส่งเสริม ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.64) โดยเมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละประเด็นของปัญหาในด้านวิธีการส่งเสริมของเกษตรกร โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้

การส่งเสริมแบบรายบุคคล พบว่า เกษตรกรมีปัญหาในการส่งเสริมแบบรายบุคคล ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.53) โดยเมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละประเด็นของปัญหาในด้านการส่งเสริมแบบรายบุคคล โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ เจ้าหน้าที่ออกติดตามเยี่ยมแปลงของเกษตรกร ได้ไม่ทั่วถึง (ค่าเฉลี่ย 2.69) รองลงมา เกษตรกรไม่สะดวกมารับบริการการส่งเสริมที่สำนักงานได้ (ค่าเฉลี่ย 2.53) และ เจ้าหน้าที่ไม่สามารถให้คำแนะนำเกษตรกรได้ (ค่าเฉลี่ย 2.37) ตามลำดับ

การส่งเสริมแบบรายกลุ่ม พบว่า เกษตรกรมีปัญหาในการส่งเสริมแบบรายกลุ่ม ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.69) โดยเมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละประเด็นของปัญหาในด้านการส่งเสริมแบบรายกลุ่ม โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ขาดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการประชุม (ค่าเฉลี่ย 2.82) รองลงมา การฝึกอบรมหรือสาธิต ไม่ตรงกับความต้องการของเกษตรกร (ค่าเฉลี่ย 2.63) และ ขาดการศึกษาดูงานนอกสถานที่ (ค่าเฉลี่ย 2.62) ตามลำดับ

การส่งเสริมแบบมวลชน พบว่า เกษตรกรมีปัญหาในการส่งเสริมแบบมวลชน ภาพรวมทั้งหมดอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.70) โดยเมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละประเด็นของปัญหาในด้านการส่งเสริมแบบมวลชน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ขาดเอกสารหรือคู่มือเกี่ยวกับการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (ค่าเฉลี่ย 2.73) รองลงมา ขาดแผนปฏิบัติการเกี่ยวกับการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (ค่าเฉลี่ย 2.69) และ ขาดการจัดนิทรรศการเกี่ยวกับการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (ค่าเฉลี่ย 2.69) ตามลำดับ

ปัญหาในด้านการสนับสนุน ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.54) โดยเมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละประเด็นของปัญหาในด้านการสนับสนุนของเกษตรกร โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ขาดการสนับสนุนปัจจัยการผลิตด้านเมล็ดพันธุ์ (ค่าเฉลี่ย 2.64) รองลงมา เจ้าหน้าที่ไม่ได้ช่วยในการประสานแหล่งสินเชื่อ (ค่าเฉลี่ย 2.44) ตามลำดับ

5.2 ข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร ประกอบด้วย ประเด็นด้านการส่งเสริม และด้านวิธีการส่งเสริม ผลการวิเคราะห์ปรากฏในตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.10 ข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน)	ความ หมาย	อันดับ
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด			
1. ด้านประเด็นการส่งเสริม						4.08	มาก	
						(0.690)		
1.1 เจ้าหน้าที่ควรรู้เรื่องแหล่งน้ำตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี	1 (1.0)	3 (3.0)	10 (10.0)	40 (40.0)	46 (46.0)	4.27 (0.839)	มาก ที่สุด	1
1.2 เจ้าหน้าที่ควรรู้พื้นที่ปลูกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี	1 (1.0)	2 (2.0)	10 (10.0)	45 (45.0)	42 (42.0)	4.25 (0.796)	มาก ที่สุด	2
1.3 เจ้าหน้าที่ควรรู้เรื่องวัตถุดิบทรายทางการเกษตรตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี	1 (1.0)	1 (1.0)	11 (11.0)	57 (57.0)	30 (30.0)	4.14 (0.725)	มาก	3
1.4 เจ้าหน้าที่ควรรู้เรื่องกระบวนการก่อนการเก็บเกี่ยวตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี	1 (1.0)	0 (0.0)	16 (16.0)	58 (58.0)	25 (25.0)	4.06 (0.708)	มาก	4

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน)	ความ หมาย	อันดับ
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด			
	N = 100							
1. ด้านประเด็นการส่งเสริม (ต่อ)								
1.5 เจ้าหน้าที่ควรรู้ เรื่องการเก็บเกี่ยวและ การปฏิบัติ หลังการเก็บเกี่ยว ตามการปฏิบัติทางการเกษตร ที่ดี	1 (1.0)	0 (0.0)	15 (15.0)	61 (61.0)	23 (23.0)	4.05 (0.687)	มาก	5
1.6 เจ้าหน้าที่ควรรู้ เรื่องการพักผลผลิต การขนย้ายในบริเวณแปลงปลูก การเก็บรักษา และการรวบรวม ผลผลิต ตามการปฏิบัติทางการ เกษตรที่ดี	1 (1.0)	0 (0.0)	14 (14.0)	70 (70.0)	15 (15.0)	3.98 (0.619)	มาก	6
1.7 เจ้าหน้าที่ควรรู้ เรื่องสุขลักษณะ ส่วนบุคคล ตามการปฏิบัติ ทางการเกษตรที่ดี	1 (1.0)	0 (0.0)	14 (14.0)	74 (74.0)	11 (11.0)	3.94 (0.583)	มาก	8
1.8 เจ้าหน้าที่ควรรู้ เรื่องบันทึกข้อมูลและการตาม สอบ ตามการปฏิบัติทาง การเกษตรที่ดี	1 (1.0)	0 (0.0)	11 (11.0)	77 (77.0)	11 (11.0)	3.97 (0.559)	มาก	7
2. ด้านวิธีการส่งเสริม						4.06	มาก	
						(0.540)		
2.1 การส่งเสริมแบบรายบุคคล						4.15	มาก	
						(0.548)		
1) เจ้าหน้าที่ออกติดตาม เยี่ยมแปลงของเกษตรกรอย่าง สม่ำเสมอ	0 (0.0)	0 (0.0)	10 (10.0)	65 (65.0)	25 (25.0)	4.15 (0.575)	มาก	2

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน)	ความ หมาย	อันดับ
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด			
2.1 การส่งเสริมแบบรายบุคคล								
2) เกษตรกรควรมารับ บริการการส่งเสริมที่สำนักงาน เกษตรอำเภอ/จังหวัด ตามวัน และเวลาราชการ	0 (0.0)	0 (0.0)	8 (8.0)	68 (68.0)	24 (24.0)	4.16 (0.545)	มาก	1
3) เจ้าหน้าที่ควรจัดการ ศึกษาดูงานนอกสถานที่ให้แก่ เกษตรกร	0 (0.0)	0 (0.0)	8 (8.0)	71 (71.0)	21 (21.0)	4.13 (0.525)	มาก	3
2.2 การส่งเสริมแบบรายกลุ่ม						4.08 (0.556)	มาก	
1) เจ้าหน้าที่ควรจัดการ ประชุม เพื่อให้มีการแลกเปลี่ยน เรียนรู้	0 (0.0)	0 (0.0)	11 (11.0)	67 (67.0)	22 (22.0)	4.11 (0.567)	มาก	1
2) เจ้าหน้าที่ควรจัดการ ฝึกอบรมหรือสาธิตให้ตรงกับ ความต้องการของเกษตรกร	0 (0.0)	0 (0.0)	12 (12.0)	69 (69.0)	19 (19.0)	4.07 (0.555)	มาก	2
3) เจ้าหน้าที่ควรจัดศึกษา ดูงานนอกสถานที่	0 (0.0)	0 (0.0)	12 (12.0)	70 (70.0)	18 (18.0)	4.06 (0.547)	มาก	3
2.3 การส่งเสริมแบบมวลชน						3.95 (0.517)	มาก	
1) เจ้าหน้าที่ควรจัดทำ เอกสารหรือคู่มือเกี่ยวกับการ ผลิตพริกตามการปฏิบัติ ทางการเกษตรที่ดี แจกให้ เกษตรกรเก็บไว้ใช้เป็น แนวปฏิบัติอย่างทั่วถึง	0 (0.0)	0 (0.0)	15 (15.0)	75 (75.0)	10 (10.0)	3.95 (0.500)	มาก	2

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน)	ความ หมาย	อันดับ
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด			
	N = 100							
2.3 การส่งเสริมแบบมวลชน								
2) เจ้าหน้าที่ควรจัดทำ แผ่นพับเกี่ยวกับการผลิตพริก ตามการปฏิบัติทางการเกษตร ที่ดี แจกให้เกษตรกรเก็บไว้ใช้ เป็นแนวปฏิบัติอย่างทั่วถึง	0 (0.0)	0 (0.0)	16 (16.0)	77 (77.0)	7 (7.0)	3.91 (0.473)	มาก	3
3) เจ้าหน้าที่ควรจัด นิทรรศการเกี่ยวกับการผลิตพริก ตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี เพื่อให้เกษตรกรไปเรียนรู้	0 (0.0)	0 (0.0)	17 (17.0)	67 (67.0)	16 (16.0)	3.99 (0.577)	มาก	1
3. ด้านการสนับสนุน						3.87	มาก	
						(0.589)		
3.1 เจ้าหน้าที่ควรสนับสนุน หาแหล่งปัจจัยการผลิต เช่น เมล็ดพันธุ์ที่มีคุณภาพและราคา ที่เหมาะสม	0 (0.0)	0 (0.0)	16 (16.0)	66 (66.0)	18 (18.0)	4.02 (0.586)	มาก	1
3.2 เจ้าหน้าที่ควรสนับสนุน หาแหล่งปัจจัยการผลิต เช่น ปุ๋ยที่มีคุณภาพและราคาที่เหมาะสม	0 (0.0)	0 (0.0)	17 (17.0)	67 (67.0)	16 (16.0)	3.99 (0.577)	มาก	2
3.3 เจ้าหน้าที่ประสานแหล่ง สินเชื่อให้เกษตรกร	0 (0.0)	0 (0.0)	47 (47.0)	47 (47.0)	6 (6.0)	3.59 (0.605)	มาก	3

จากตารางที่ 4.10 ข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร ในประเด็นการส่งเสริม และวิธีการส่งเสริม พบว่า

ข้อเสนอแนะในด้านประเด็นการส่งเสริม เกษตรกรเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะในด้านประเด็นการส่งเสริมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 2.80) โดยเมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละ

ประเด็นของข้อเสนอแนะในด้านการส่งเสริมของเกษตรกร โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ เจ้าหน้าที่ควรอบรมให้ความรู้เรื่องแหล่งน้ำ (ค่าเฉลี่ย 4.27) รองลงมา เจ้าหน้าที่ควรอบรมให้ความรู้พื้นที่ปลูก (ค่าเฉลี่ย 4.25) เจ้าหน้าที่ควรอบรมให้ความรู้เรื่องวัตถุดิบตรงทางการเกษตร (ค่าเฉลี่ย 4.14) เจ้าหน้าที่ควรอบรมให้ความรู้เรื่องกระบวนการก่อนการเก็บเกี่ยว (ค่าเฉลี่ย 4.06) เจ้าหน้าที่ควรอบรมให้ความรู้เรื่องการเก็บเกี่ยวและ การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว (ค่าเฉลี่ย 4.05) เจ้าหน้าที่ควรอบรมให้ความรู้เรื่องการพักผลผลิต การขนย้ายในบริเวณแปลงปลูก การเก็บรักษา และการรวบรวมผลผลิต (ค่าเฉลี่ย 3.98) เจ้าหน้าที่ควรอบรม ให้ความรู้เรื่องบันทึกข้อมูลและการตามสอบ (ค่าเฉลี่ย 3.97) และ เจ้าหน้าที่ควรอบรมให้ความรู้เรื่องสุขลักษณะส่วนบุคคล (ค่าเฉลี่ย 3.94) ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะในด้านวิธีการส่งเสริม เกษตรกรเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะในด้านวิธีการส่งเสริมในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.64) โดยเมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละประเด็นของข้อเสนอแนะในด้านการส่งเสริมของเกษตรกร โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้

การส่งเสริมแบบรายบุคคล พบว่า เกษตรกรเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะในด้านวิธีการส่งเสริมในการส่งเสริมแบบรายบุคคล ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.15) โดยเมื่อพิจารณารายละเอียด แต่ละประเด็นในด้านการส่งเสริมแบบรายบุคคล โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ เกษตรกรควรมารับบริการการส่งเสริมที่สำนักงานเกษตรอำเภอ/จังหวัด ตามวันและเวลาราชการ (ค่าเฉลี่ย 4.16) รองลงมา เจ้าหน้าที่ออกติดตามเยี่ยมแปลงของเกษตรกรอย่างสม่ำเสมอ (ค่าเฉลี่ย 4.15) และ เจ้าหน้าที่ควรจัดการ ศึกษาดูงานนอกสถานที่ให้แก่เกษตรกร (ค่าเฉลี่ย 4.13) ตามลำดับ

การส่งเสริมแบบรายกลุ่ม พบว่า เกษตรกรเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะในด้านวิธีการส่งเสริมในการส่งเสริมแบบรายกลุ่ม ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.08) โดยเมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละประเด็นในด้านการส่งเสริมแบบรายกลุ่ม โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ เจ้าหน้าที่ควรจัดการประชุม เพื่อให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (ค่าเฉลี่ย 4.11) รองลงมา เจ้าหน้าที่ควรจัดการฝึกอบรมหรือสาธิตให้ตรงกับความต้องการของเกษตรกร (ค่าเฉลี่ย 4.07) และ เจ้าหน้าที่ควรจัดศึกษาดูงานนอกสถานที่ (ค่าเฉลี่ย 4.06) ตามลำดับ

การส่งเสริมแบบมวลชน พบว่า เกษตรกรมีเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะในด้านวิธีการส่งเสริมในการส่งเสริมแบบมวลชน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.95) โดยเมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละประเด็นในด้านการส่งเสริมแบบมวลชน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ เจ้าหน้าที่ควรจัดนิทรรศการเกี่ยวกับการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี เพื่อให้เกษตรกรไปเรียนรู้ (ค่าเฉลี่ย 3.99) รองลงมา เจ้าหน้าที่ควรจัดทำเอกสารหรือคู่มือเกี่ยวกับการผลิต

พริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี แจกให้เกษตรกรเก็บไว้ใช้เป็นแนวปฏิบัติอย่างทั่วถึง (ค่าเฉลี่ย 3.95) และ เจ้าหน้าที่ควรจัดทำแผ่นพับเกี่ยวกับการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี แจกให้เกษตรกรเก็บไว้ใช้เป็นแนวปฏิบัติอย่างทั่วถึง (ค่าเฉลี่ย 3.91) ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะในด้านการสนับสนุนเกษตรกรเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะในด้านการสนับสนุนใน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.87) โดยเมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละประเด็นของข้อเสนอแนะในด้านการสนับสนุนของเกษตรกร โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ เจ้าหน้าที่ควรสนับสนุนหาแหล่งปัจจัยการผลิต เช่น เมล็ดพันธุ์ที่มีคุณภาพและราคาที่เหมาะสม (ค่าเฉลี่ย 4.02) รองลงมาเจ้าหน้าที่ควรสนับสนุนหาแหล่งปัจจัยการผลิต เช่น ปุ๋ยที่มีคุณภาพและราคาที่เหมาะสม (ค่าเฉลี่ย 3.99) และ เจ้าหน้าที่ประสานแหล่งสินเชื่อให้เกษตรกร (ค่าเฉลี่ย 3.59) ตามลำดับ

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง แนวทางการส่งเสริมการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรในอำเภอชำสูง จังหวัดขอนแก่น นำข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์มาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยผู้วิจัยได้เสนอประเด็นสำคัญจำแนกเป็น 3 ส่วน คือ สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ มีรายละเอียดดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ผลิตพริกในอำเภอชำสูง จังหวัดขอนแก่น 2) ความรู้ของเกษตรกรในการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรในอำเภอชำสูง จังหวัดขอนแก่น 3) การผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรในอำเภอชำสูง จังหวัดขอนแก่น 4) การได้รับการส่งเสริมการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรในอำเภอชำสูง จังหวัดขอนแก่น และ 5) ปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรในอำเภอชำสูง จังหวัดขอนแก่น

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

1.2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่วิจัย คือ เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการปลูกพริก โดยใช้ตลาดนำการผลิตจังหวัดขอนแก่น ของกรมส่งเสริมการเกษตร ในปี 2564 อำเภอชำสูง จังหวัดขอนแก่น จำนวน 100 คน การวิจัยครั้งนี้ศึกษากับประชากรทั้งหมดจึงไม่มีการสุ่มตัวอย่าง

1.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ใช้แบบสัมภาษณ์ในการเก็บข้อมูล โดยมีลักษณะเป็นคำถามปลายปิด และคำถามปลายเปิด โดยคำถามแบ่งออกเป็น 5 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 สภาพสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ผลิตพริกในอำเภอชำสูง จังหวัดขอนแก่น ตอนที่ 2 ความรู้ของเกษตรกรในการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีในอำเภอชำสูง จังหวัดขอนแก่น ตอนที่ 3 การผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรผู้ผลิตพริกในอำเภอชำสูง จังหวัด

ขอนแก่น ตอนที่ 4 การได้รับการส่งเสริมการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรผู้ผลิตพริกในอำเภอชำสูง จังหวัดขอนแก่น ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรผู้ผลิตพริกในอำเภอชำสูง จังหวัดขอนแก่น แล้ววิเคราะห์ข้อมูลหาดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างข้อกำหนดร่างแบบสัมภาษณ์ โดยดัชนีวัดผลอยู่ระหว่าง 0.865-1.000 ทดสอบความเชื่อมั่นจากกลุ่มตัวอย่าง 30 คน ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น (reliability) ตอนที่ 4 การส่งเสริมการผลิตพริก เท่ากับ 0.815 ตอนที่ 5 ปัญหาการส่งเสริมการผลิตพริก เท่ากับ 0.852 และข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมการผลิตพริก เท่ากับ 0.909

1.2.3 เก็บรวบรวมข้อมูล เก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน

1.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติพรรณนา ได้แก่ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด และการจัดอันดับ

1.3 สรุปผลการวิจัย

1.3.1 สภาพสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ผลิตพริกในอำเภอชำสูง จังหวัดขอนแก่น

1) *สภาพทางสังคมของเกษตรกรผู้ผลิตพริก* พบว่า เกษตรกรผู้ผลิตพริก ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย 59.36 ปี จบระดับการศึกษาประถมศึกษา มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.56 คน ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มลูกค้า ช.ก.ส. และเกษตรกรได้รับรู้ข่าวสารด้านการผลิตพริกจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรอยู่ในระดับมากที่สุด

2) *สภาพทางเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ผลิตพริก* พบว่า เกษตรกรผู้ผลิตพริก ทั้งหมดมีอาชีพปลูกผัก มีรายได้จากการทำการเกษตรเฉลี่ย 39,150.00 บาทต่อปี มีรายได้จากการขายพริกเฉลี่ย 19,045.00 บาทต่อปี พื้นที่ผลิตพริกเฉลี่ย 0.44 ไร่ แรงงานในการผลิตพริกเฉลี่ย 1.88 คน มีต้นทุนการผลิตพริกเฉลี่ย 2,351.49 บาทต่องาน ผลผลิตพริกเฉลี่ย 406.66 กิโลกรัมต่องาน ประสบการณ์ในการผลิตพริกเฉลี่ย 5.74 ปี ส่วนใหญ่ลักษณะการถือครองที่ดินเป็นพื้นที่ของตนเอง และพื้นที่เช่า เกษตรกรใช้เงินทุนของตนเองในการผลิตพริก และมีการขายพริกเองที่ตลาด

1.3.2 ความรู้ของเกษตรกรในการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ในอำเภอชำสูง จังหวัดขอนแก่น

เกษตรกร ร้อยละ 65.0 มีความรู้เกี่ยวกับการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีในระดับมากที่สุด รองลงมา ร้อยละ 35.0 มีความรู้เกี่ยวกับการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีในระดับมาก โดยเกษตรกรประเด็นที่เกษตรกรมีความรู้สูงสุด 9 ประเด็น คือ

(1) การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร ต้องใช้ตามคำแนะนำ หรืออ้างอิงคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร หรือ ตามคำแนะนำในฉลากที่ขึ้นทะเบียนกับกรมวิชาการเกษตร (2) การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรควรอ่านคำแนะนำที่ฉลากเพื่อให้ทราบคุณสมบัติ ก่อนนำไปใช้ (3) ควรทำความสะอาดเครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตร รวมทั้งภาชนะที่ใช้ในการบรรจุและขนส่งผลิตภัณฑ์ทุกครั้งก่อนการใช้งานและหลังใช้งานเสร็จแล้ว (4) การเก็บเกี่ยวมีการปฏิบัติอย่างถูกต้องลักษณะ เพื่อป้องกันการปนเปื้อนที่มีผลต่อความปลอดภัยในการบริโภค และไม่ให้อาหารสัตว์ที่เก็บเกี่ยวแล้วสัมผัสกับพื้นดิน (5) ควรดูแลรักษาอุปกรณ์และภาชนะบรรจุให้สะอาด เพื่อป้องกันการปนเปื้อนสู่ผลิตภัณฑ์ และตรวจสอบให้มีสภาพพร้อมใช้งาน (6) ผู้ที่สัมผัสกับผลิตภัณฑ์โดยตรง โดยเฉพาะหลังการเก็บเกี่ยวผลิตภัณฑ์ที่มีความเสี่ยงต่อการปนเปื้อน ต้องมีการดูแลสุขลักษณะส่วนบุคคลและมีวิธีการป้องกันไม่ให้เกิดการปนเปื้อนสู่ผลิตภัณฑ์ (7) จัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกด้านสุขลักษณะส่วนบุคคลให้เพียงพอและอยู่ใกล้แหล่งผลิตเพื่อให้สามารถจัดการของเสียต่างๆ และหลีกเลี่ยงการปนเปื้อนสู่แหล่งเพาะปลูกผลิตภัณฑ์ปัจจัยการผลิต (8) เกษตรกรควรจัดทำเอกสารขั้นตอนการปฏิบัติงาน รายการเอกสารที่สำคัญต่างๆ และบันทึกข้อมูลเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบรับรองระบบการผลิตพริก และ (9) กรณีที่พบปัญหาการปฏิบัติในแปลงปลูกที่อาจมีผลต่อความปลอดภัย ให้สืบหาสาเหตุและหาแนวทางแก้ปัญหา เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดขึ้นอีก และให้มีการบันทึกข้อมูลตามลำดับ

1.3.3 การผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรผู้ผลิตพริก

ในอำเภอชำสูง จังหวัดขอนแก่น

พบว่า เกษตรกรผู้ผลิตพริก ร้อยละ 54.0 มีการปฏิบัติตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีในระดับมากที่สุด รองลงมา ร้อยละ 45.0 มีการปฏิบัติตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีในระดับมาก และมีเพียงร้อยละ 1.0 มีการปฏิบัติตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีในระดับปานกลางตามลำดับ เกษตรกรมีการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีเกี่ยวกับการผลิตพริก โดย

แหล่งน้ำ พบว่า ร้อยละ 97.0 พื้นที่ใช้ในกระบวนการเพาะปลูก ควรเป็นน้ำที่มาจากแหล่งน้ำที่ไม่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่เสี่ยงต่อการปนเปื้อน

พื้นที่ปลูก พบว่า ร้อยละ 99.0 จัดทำข้อมูลประจำแปลงปลูก โดยระบุชื่อเจ้าของพื้นที่เพาะปลูก

การใช้วัตถุอันตราย พบว่า ร้อยละ 100.0 เมื่อมีการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร ใช้ตามคำแนะนำ หรืออ้างอิงคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตรหรือตามคำแนะนำในฉลากที่ขึ้นทะเบียนกับกรมวิชาการเกษตร

กระบวนการหลังการเก็บเกี่ยว พบว่า ร้อยละ 96.0 เมล็ดพันธุ์ต้องมาจากแหล่งที่เชื่อถือได้ ตรงตามพันธุ์ สามารถตรวจสอบแหล่งที่มาและประวัติของเมล็ดพันธุ์ได้

การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว พบว่า ร้อยละ 97.0 คัดแยกพริกที่มีตำหนิหรือค้อยคุณภาพออกหรือตามข้อตกลงที่ทำกับผู้ซื้อ และบันทึกข้อมูลผลการปฏิบัติ

การพักผลิตผล การขนย้ายในบริเวณแปลงปลูก การเก็บรักษา และการรวบรวมผลิตผล พบว่า ร้อยละ 100.0 ขนส่งผลิตผลด้วยความระมัดระวัง และขนส่งไปยังจุดรวบรวมสินค้าหรือโรงงานหรือผู้รับซื้อโดยเร็ว

สุขลักษณะส่วนบุคคล พบว่า ร้อยละ 99.0 ผู้ที่จะสัมผัสกับพริกโดยตรง โดยเฉพาะหลังการเก็บเกี่ยวควรดูแลสุขลักษณะส่วนบุคคลเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการปนเปื้อนสู่ผลิตผล

บันทึกข้อมูลและการตามสอบ พบว่า ร้อยละ 83.0 จัดทำเอกสารขั้นตอนการปฏิบัติงาน รายการเอกสารที่สำคัญต่างๆ และบันทึกข้อมูลเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบรับรองระบบการผลิตพริก

สำหรับประเด็นที่เกษตรกรยังนำไปปฏิบัติไม่ถึงร้อยละ 60.0 มี 3 ประเด็น ได้แก่ (1) จัดทำรายการและบันทึกข้อมูลปัจจัยการผลิต แหล่งที่มา และ รายละเอียดเฉพาะของปัจจัยการผลิตที่สำคัญ เช่น เมล็ดพันธุ์ ปุ๋ย ธาตุอาหารเสริม วัตถุอันตรายทางการเกษตรที่ใช้ในกระบวนการผลิต พร้อมทั้งระบุรายการ ปริมาณ วัน/เดือน/ปีที่จัดซื้อ (2) แยกประเภทของขยะ ให้ชัดเจน เช่น กล่องกระดาษ พลาสติก แก้ว น้ำมัน สารเคมี และเศษซากพืชเป็นต้น รวมทั้งควรมีถังขยะให้เพียงพอ หรือระบุประเภท และจุดทิ้งขยะให้ชัดเจน และ (3) เก็บบันทึกข้อมูลอย่างน้อย 3 ปี ของการผลิตติดต่อกัน หรือตามที่ผู้ประกอบการคู่ค้าต้องการ เพื่อให้สามารถตรวจสอบได้ ตามลำดับ

1.3.4 การได้รับการส่งเสริมการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางเกษตรที่ดีของ

เกษตรกรผู้ผลิตพริกในอำเภอชำสูง จังหวัดขอนแก่น

พบว่า เกษตรกรได้รับการส่งเสริมจากเจ้าหน้าที่ในการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ภาพรวมทั้งหมดยังอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ มีการส่งเสริมให้ความรู้เรื่องแหล่งน้ำ และด้านพื้นที่ปลูก เท่ากัน รองลงมาให้ความรู้เรื่องวัตถุอันตรายทางการเกษตร การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว การพักผลิตผล การขนย้ายในบริเวณแปลงปลูก การเก็บรักษา และการรวบรวมผลิตผล การจัดการคุณภาพในกระบวนการ ผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว สุขลักษณะส่วนบุคคล และบันทึกข้อมูลและการตามสอบ ตามลำดับ

1.3.5 ปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรผู้ผลิตพริกในอำเภอชำสูง จังหวัดขอนแก่น

1) ปัญหาในการส่งเสริมการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร

(1) ปัญหาในด้านการส่งเสริม พบว่า ปัญหาในด้านการส่งเสริมในการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ภาพรวมทั้งหมดอยู่ในระดับปานกลาง โดยเมื่อพิจารณาในประเด็นย่อยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ พบปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ขาดความรู้เรื่องกระบวนการก่อนการเก็บเกี่ยว ขาดความรู้เรื่องการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยวเท่ากัน รองลงมา ขาดความรู้เรื่องการพักผลผลิต การขนย้ายในบริเวณแปลงปลูก การเก็บรักษา และการรวบรวมผลผลิต ขาดความรู้เรื่องวัตถุดิบตราขายทางการเกษตร ขาดความรู้เรื่องบันทึกข้อมูลและการตามสอบการบันทึกยุ่งยาก ขาดความรู้เรื่องสุขลักษณะส่วนบุคคล ขาดความรู้เรื่องพื้นที่ปลูกและขาดความรู้เรื่องน้ำ ตามลำดับ

(2) ปัญหาในด้านวิธีการส่งเสริม ปัญหาในด้านวิธีการส่งเสริมในการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ภาพรวมทั้งหมดอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละประเด็นของปัญหาในด้านวิธีการส่งเสริมของเกษตรกร มีดังนี้

ก. การส่งเสริมแบบรายบุคคล เกษตรกรมีปัญหาในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเมื่อพิจารณาในประเด็นย่อยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ เจ้าหน้าที่ออกติดตามเยี่ยมแปลงของเกษตรกรได้ไม่ทั่วถึง รองลงมา เกษตรกรไม่สะดวกมารับบริการการส่งเสริมที่สำนักงานได้ และเจ้าหน้าที่ไม่สามารถให้คำแนะนำเกษตรกรได้ ตามลำดับ

ข. การส่งเสริมแบบรายกลุ่ม เกษตรกรมีปัญหาในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเมื่อพิจารณาในประเด็นย่อยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ขาดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการประชุม รองลงมา การฝึกอบรมหรือสาธิต ไม่ตรงกับความต้องการของเกษตรกร และขาดการศึกษาดูงานนอกสถานที่ ตามลำดับ

ค. การส่งเสริมแบบมวลชน เกษตรกรมีปัญหาในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเมื่อพิจารณาในประเด็นย่อยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ขาดเอกสารหรือคู่มือเกี่ยวกับการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี รองลงมา ขาดแผนปฏิบัติการเกี่ยวกับการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี และขาดการจัดนิทรรศการเกี่ยวกับการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ตามลำดับ

(3) ปัญหาในด้านการสนับสนุน ปัญหาในด้านการสนับสนุนในการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ภาพรวมทั้งหมดอยู่ในระดับปานกลาง โดยเมื่อพิจารณา

ในประเด็นย่อยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ขาดการสนับสนุนปัจจัยการผลิตด้านเมล็ดพันธุ์ รองลงมา เจ้าหน้าที่ไม่ได้ช่วยในการประสานแหล่งสินเชื่อ ตามลำดับ

2) ข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร

(1) ข้อเสนอแนะในด้านการส่งเสริม พบว่า ข้อเสนอแนะในด้านการส่งเสริมในการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ภาพรวมทั้งหมดอยู่ในระดับมาก โดยเมื่อพิจารณาในประเด็นย่อยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ พบข้อเสนอแนะอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ เจ้าหน้าที่ควรอบรมให้ความรู้เรื่องแหล่งน้ำ รองลงมา พื้นที่ปลูก ตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี พบข้อเสนอแนะในระดับมาก ได้แก่ เจ้าหน้าที่ควรอบรมให้ความรู้เรื่องวัตถุดิบทรายทางการเกษตรเรื่องกระบวนการก่อนการเก็บเกี่ยว เรื่องการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว เรื่องการพักผลิตผล การขนย้ายในบริเวณแปลงปลูก การเก็บรักษา และการรวบรวมผลิตผล เรื่องบันทึกข้อมูลและการตามสอบ และเรื่องสุขลักษณะส่วนบุคคล ตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ตามลำดับ

(2) ข้อเสนอแนะในด้านวิธีการส่งเสริม ข้อเสนอแนะในด้านวิธีการส่งเสริมในการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ภาพรวมทั้งหมดอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละประเด็นของข้อเสนอแนะในด้านวิธีการส่งเสริมของเกษตรกร มีดังนี้

ก. การส่งเสริมแบบรายบุคคล เกษตรกรมีความคิดเห็นในการส่งเสริมแบบรายบุคคล ภาพรวมทั้งหมดอยู่ในระดับมาก โดยเมื่อพิจารณาในประเด็นย่อยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ เกษตรกรควรมารับบริการการส่งเสริมที่สำนักงานเกษตรอำเภอ/จังหวัด ตามวันและเวลาราชการ รองลงมา เจ้าหน้าที่ออกติดตามเยี่ยมแปลงของเกษตรกรอย่างสม่ำเสมอ และเจ้าหน้าที่ควรจัดการศึกษาดูงานนอกสถานที่ให้แก่เกษตรกร ตามลำดับ

ข. การส่งเสริมแบบรายกลุ่ม พบว่า เกษตรกรมีความคิดเห็นในการส่งเสริมแบบรายกลุ่ม ภาพรวมทั้งหมดอยู่ในระดับมาก โดยเมื่อพิจารณาในประเด็นย่อยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ เจ้าหน้าที่ควรจัดการประชุม เพื่อให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ รองลงมา เจ้าหน้าที่ควรจัดการฝึกอบรมหรือสาธิตให้ตรงกับความต้องการของเกษตรกร และเจ้าหน้าที่ควรจัดศึกษาดูงานนอกสถานที่ ตามลำดับ

ค. การส่งเสริมแบบมวลชน พบว่า เกษตรกรมีความคิดเห็นในการส่งเสริมแบบมวลชน ภาพรวมทั้งหมดอยู่ในระดับมาก โดยเมื่อพิจารณาในประเด็นย่อยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ เจ้าหน้าที่ควรจัดนิทรรศการเกี่ยวกับการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี เพื่อให้เกษตรกรไปเรียนรู้ รองลงมา เจ้าหน้าที่ควรจัดทำเอกสารหรือคู่มือเกี่ยวกับ

การผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี แจกให้เกษตรกรเก็บไว้ใช้เป็นแนวปฏิบัติอย่างทั่วถึง และเจ้าหน้าที่ควรจัดทำแผ่นพับเกี่ยวกับการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี แจกให้เกษตรกรเก็บไว้ใช้เป็นแนวปฏิบัติอย่างทั่วถึง ตามลำดับ

(3) ข้อเสนอแนะในด้านการสนับสนุน ข้อเสนอแนะในด้านการสนับสนุน ในการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ภาพรวมทั้งหมดอยู่ในระดับมาก โดยเมื่อพิจารณา ในประเด็นย่อยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ เจ้าหน้าที่ควรสนับสนุนหาแหล่งปัจจัยการผลิต เช่น เมล็ดพันธุ์ที่มีคุณภาพและราคาที่เหมาะสม รองลงมา เจ้าหน้าที่ควรสนับสนุนหาแหล่งปัจจัย การผลิต เช่น ปุ๋ยที่มีคุณภาพและราคาที่เหมาะสม และเจ้าหน้าที่ประสานแหล่งสินเชื่อให้เกษตรกร ตามลำดับ

2. อภิปรายผล

2.1 สภาพสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ผลิตพริกในอำเภอชำสูง จังหวัดขอนแก่น

2.1.1 สภาพทางสังคมของเกษตรกรผู้ผลิตพริก พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย 59.36 ปี จบระดับการศึกษาประถมศึกษา มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.56 คน ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มลูกค้า ธ.ก.ส. สอดคล้องกับ ขวัญกมล สระทองฮ่วม (2553, น. 114) ศึกษาการพัฒนาการจัดการการผลิตพริกของเกษตรกรในตำบลบ้านยาง อำเภอเมือง จังหวัด นครปฐม พบว่า เกษตรกรผู้ผลิตพริกเป็นเพศชายและเพศหญิงเท่ากัน มีอายุเฉลี่ย 46.75 ปี ส่วนใหญ่ จบการศึกษาระดับประถมศึกษา จบการศึกษาระดับประถมศึกษา สอดคล้องกับ สุดาทิพย์ รันคำภา (2556, น. 61) ศึกษาแนวทางการจัดการการผลิตพริกตามหลักเกษตรที่ดีที่เหมาะสมของเกษตรกร ในตำบลหัวเรือ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า เกษตรกรผู้ผลิตพริกมากกว่าครึ่ง เป็นเพศหญิง มีอายุเฉลี่ย 49.56 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.03 คน จะเห็นว่า เกษตรกรเป็นเพศหญิงส่วนใหญ่ เนื่องจากเกษตรกรที่ตอบแบบ สัมภาษณ์เป็นเพศหญิง ประกอบกับการผลิตพริกต้องอาศัยความประณีตและเอาใจใส่และเกษตรกร มีความรู้ในระดับชั้นประถมศึกษา เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ได้ส่งลูกเรียนหนังสือ เพราะต้องการแรงงานในการทำการเกษตรภายในครัวเรือน

เกษตรกรได้รับรู้ข่าวสารด้านการผลิตพริกจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับ สุภาพร ศรีวิชัย (2557, น. 95-96) ศึกษาการผลิตพริกกะเหรี่ยง โดยใช้การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพริกของเกษตรกร จังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่า เกษตรกร ได้รับความรู้ในการผลิตพริกมากที่สุด คือ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร รองลงมา เจ้าหน้าที่รัฐ

ของหน่วยงานอื่น อาสาสมัครเกษตร เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล/เทศบาล ผู้นำท้องถิ่น และญาติพี่น้อง และเพื่อนบ้าน ตามลำดับ สอดคล้องกับ สุกัญญา บุญสวัสดิ์ (2562, น. 80-84) ศึกษาการผลิตผักของเกษตรกรในจังหวัดชลบุรีตามมาตรฐานความปลอดภัย พบว่า เกษตรกรได้รับความรู้จากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเข้ามาเยี่ยมชมและสนับสนุนเกษตรกรที่ทำการเกษตรดีที่เหมาะสมอย่างจริงจัง แต่ไม่สอดคล้องกับ กองพันธ์ ชศกิจ สมจิต โยธะคง และสินินุช กระจูเมือง แสนเสริม (2555, น. 6-7) ศึกษาการผลิตและการตลาดพริกชี้หนูใหญ่ฤดูแล้งของเกษตรกรในอำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ พบว่า เกษตรกรผู้ผลิตพริกส่วนใหญ่ได้รับความรู้ในการผลิตพริกจากญาติ พี่น้อง เพื่อนบ้าน รองลงมา เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร และเจ้าหน้าที่กรมวิชาการเกษตร เช่นเดียวกับ นภาพร เวชกามา แพรพลอย บุญโฮม และพีรพันธ์ แก้วมี (2559, น. 609) ศึกษาความต้องการการส่งเสริมการผลิตและการตลาดของเกษตรกรผู้ปลูกพริกในตำบลโคกก่อ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้ครอบครัวและญาติพี่น้อง รองลงมา เพื่อนบ้าน มีเพียงส่วนน้อยใช้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร เป็นแหล่งความรู้ที่สำคัญในการผลิตพริก และ อรัญญา ชื่นจิต (2562, น. 114-115) ศึกษาความต้องการวิธีการส่งเสริมการผลิตพริกของเกษตรกรในอำเภอร่อนนวด จังหวัดสงขลา พบว่า แหล่งความรู้ที่เกษตรกรได้รับรู้เป็นประจำ ได้แก่ จากประสบการณ์ของเกษตรกรเอง รองลงมา ญาติพี่น้อง พ่อแม่ และเพื่อนบ้าน ทั้งนี้พบว่า เกษตรกรไม่เคยได้รับความรู้ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร และห้องสมุดชุมชน

จะเห็นว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ได้รับรู้ข่าวสารในการผลิตพริก เนื่องจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรทุกตำบลจะมีเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติงานในพื้นที่ เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการถ่ายทอดความรู้ในการผลิตพริกตามปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีไปสู่เกษตรกร เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อเกษตรกร ช่วยให้การศึกษาค้นคว้า ปัญหา การตัดสินใจ การวางแผน และเกิดการปฏิบัติด้านการเกษตรให้กับเกษตรกร

2.1.2 สภาพทางเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ผลิตพริก

เกษตรกรมีประสบการณ์ในการผลิตพริกเฉลี่ย 5.74 ปี สอดคล้องกับ ทองใบ อินวิเชียร (2555, น. 65-70) ศึกษาศักยภาพของเกษตรกรในการปลูกพริกเพื่อความปลอดภัยในอำเภอพิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า เกษตรกรมีประสบการณ์ในการผลิตพริกเฉลี่ย 4.89 ปี เช่นเดียวกับ อรัญญา ชื่นจิต (2562, น. 41-50) พบว่า เกษตรกรมีประสบการณ์ในการผลิตพริกเฉลี่ย 4.73 ปี จะเห็นว่า เกษตรกรมีประสบการณ์ในการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีไม่ค่อนมาก เนื่องจากเพิ่งเริ่มเข้าสู่ระบบการผลิตทางการเกษตรที่ได้มาตรฐาน

เกษตรกรมีรายได้จากการขายพริกเฉลี่ย 19,045.00 บาทต่อปี และมีผลผลิตพริกเฉลี่ย 406.66 กิโลกรัมต่องาน (เฉลี่ย 1,626.64 กิโลกรัมต่อไร่) สอดคล้องกับ สุภาพร ศรีวิชัย

(2557, น. 90) พบว่า เกษตรกรมีรายได้จากการจำหน่ายพริกเฉลี่ย 7,675.47 บาทต่อไร่ เช่นเดียวกับ ตริษฐา เขียวดี (2559, น. 34-38) มีรายได้จากการผลิตพริกเฉลี่ย 37,600 บาทต่อไร่ต่อปี และอรัญญา ชื่นจิต (2562, น. 41-50) มีรายได้จากการผลิตพริกเฉลี่ย 51,583.97 บาทต่อปี จะเห็นว่า รายได้จากการจำหน่ายพริกของเกษตรกรที่เข้าสู่ระบบการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีจะได้ผลผลิตที่ดีมีคุณภาพ และมีรายได้สูงกว่า

เกษตรกรมีต้นทุนการผลิตพริกเฉลี่ย 2,351.49 บาทต่องาน (เฉลี่ย 9,405.96 บาทต่อไร่) และมีพื้นที่ผลิตพริกเฉลี่ย 0.44 ไร่ ส่วนใหญ่ใช้เงินทุนของตนเองในการผลิตพริก มีแรงงานในการผลิตพริกเฉลี่ย 1.88 คน สอดคล้องกับ สุดาทิพย์ รันคำภา (2556, น. 62-64) พบว่า มีพื้นที่ผลิตพริกเฉลี่ย 1.73 ไร่ ต้นทุนในการผลิตพริกเฉลี่ย 8,750 บาทต่อไร่ ส่วนใหญ่ใช้เงินทุนของตนเอง มีแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2.24 คน จะเห็นว่า เกษตรกรผู้ผลิตพริกที่เข้าสู่ระบบการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีมีต้นทุนต่ำ เนื่องจากมีการจัดการที่ดีในแต่ละด้าน ส่วนใหญ่มีพื้นที่ผลิตไม่ค่อยมาก พื้นที่ถือครองเป็นของตนเอง แหล่งเงินทุนใช้เงินลงทุนของตนเอง และเป็นแรงงานในครัวเรือนมีเพียงพ่อแม่เป็นหลัก

2.2 ความรู้ของเกษตรกรในการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีในอำเภอ ชำสูง จังหวัดขอนแก่น

พบว่า เกษตรกรมีความรู้ในการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีความรู้เกี่ยวกับการผลิตพริกของเกษตรกรในประเด็นที่ตอบถูกสูงสุด ได้แก่ การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรใช้ตามคำแนะนำ หรืออ้างอิงจากกรมวิชาการเกษตร หรือ ตามฉลาก การใช้วัตถุอันตรายควรอ่านคำแนะนำก่อนใช้ เก็บเกี่ยวผลผลิตต้องปฏิบัติอย่างถูกต้อง สุขลักษณะ ควรทำความสะอาดเครื่องมืออุปกรณ์ก่อนและหลังใช้งาน ผู้ที่สัมผัสผลผลิตโดยตรง ต้องดูแลสุขลักษณะ ไม่ให้เกิดปนเปื้อนสู่ผลผลิต จัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกด้านสุขลักษณะส่วนบุคคลให้เพียงพอ จัดทำเอกสารบันทึกข้อมูล เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบรับรองระบบการผลิตพริก และกรณีที่พบปัญหาการปฏิบัติในแปลงปลูก ให้สืบสาเหตุและแนวทางในการแก้ปัญหา เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดขึ้นอีก และให้มีการบันทึกข้อมูล สอดคล้องกับ จำเลียง หมั่นวัน (2556, น. 70-73) พบว่า เกษตรกรมีความรู้เกี่ยวกับขั้นตอนการปฏิบัติที่ดีสำหรับพืชอาหาร GAP ในด้านแหล่งน้ำในเรื่องน้ำที่ใช้ในกิจกรรมเพาะปลูกต้องสะอาดไม่เสี่ยงต่อการปนเปื้อน มีการจัดทำรหัสแปลงปลูก และข้อมูลแปลง การใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชตามคำแนะนำ/ฉลากที่ขึ้นทะเบียน และมีหลักการใช้สารเคมี “ถูกต้อง ถูกเวลา และถูกวิธี” การจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิต มีการวางแผนการผลิตการดูแลรักษาพืชที่เหมาะสม มีการแยกภาชนะที่ใช้บรรจุกับวัตถุอันตรายเพื่อป้องกันการปนเปื้อน มีการใช้วัสดุคลุมดินเพื่อป้องกันการปนเปื้อน

เช่นเดียวกับ ภัทรนันท์ พิชะ (2556, น. 204-205) ศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนในการผลิตพริก ตามการปฏิบัติทางการ เกษตรที่ดีของเกษตรกรในตำบลยม อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน พบว่า เกษตรกรที่ได้รับ GAP มีความรู้มากที่สุดในด้านพื้นที่ปลูก รองลงมา ด้านการบันทึกข้อมูล ด้านการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว การพักผลผลิต การขนย้ายในบริเวณแปลงปลูก การเก็บรักษา และการรวบรวมผลผลิต ด้านการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร และด้านแหล่งน้ำ จะเห็นว่า เกษตรกรมีความรู้ในการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี เนื่องจากเกษตรกร ให้ความสำคัญในการผลิตพริกที่ได้ตามมาตรฐานและปลอดภัย ได้รับการส่งเสริมความรู้ จากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี และปฏิบัติ เป็นประจำในการผลิตพริกของเกษตรกร

2.3 การผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรผู้ผลิตพริกในอำเภอ ชำสูง จังหวัดขอนแก่น

พบว่า เกษตรกรมีการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีเกี่ยวกับการผลิตพริก โดยเกษตรกรปฏิบัติมากที่สุดในแต่ละประเด็น ได้แก่ แหล่งน้ำ น้ำที่มาจากแหล่งน้ำที่ไม่อยู่ใน สภาพแวดล้อมที่เสี่ยงต่อการปนเปื้อน พื้นที่ปลูก การจัดทำข้อมูลประจำแปลงปลูก โดยระบุชื่อ เจ้าของพื้นที่ การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร ใช้ตาม คำแนะนำ หรืออ้างอิงคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร หรือตามคำแนะนำในฉลากที่ขึ้นทะเบียน กับกรมวิชาการเกษตร กระบวนการก่อนการเก็บเกี่ยว เมล็ดพันธุ์ต้องมาจากแหล่งที่เชื่อถือได้ ตรงตามพันธุ์ สามารถตรวจสอบแหล่งที่มาและประวัติของเมล็ดพันธุ์ได้ การเก็บเกี่ยวและ การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว คัดแยกพริกที่มีตำหนิหรือด้อยคุณภาพออกหรือตามข้อตกลงที่ทำกับ ผู้ซื้อ และบันทึกข้อมูลผลการปฏิบัติ การพักผลผลิต การขนย้ายในบริเวณแปลงปลูก การเก็บรักษา และการรวบรวมผลผลิต ขนส่งผลผลิตด้วยความระมัดระวัง และขนส่งไปยังจุดรวบรวมสินค้าหรือ โรงงานหรือผู้รับซื้อ โดยเร็ว สุขลักษณะส่วนบุคคล ผู้ที่จะสัมผัสกับพริกโดยตรง โดยเฉพาะ หลังการเก็บเกี่ยวควรดูแลสุขลักษณะส่วนบุคคลเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการปนเปื้อนสู่ผลผลิต บันทึก ข้อมูลและการตามสอบ จัดทำเอกสารขั้นตอนการปฏิบัติงาน รายการเอกสารที่สำคัญต่างๆ และ บันทึกข้อมูลเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบรับรองระบบการผลิตพริก ซึ่งเป็นในทิศทางเดียวกับการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร คือ เกษตรกรให้ความสำคัญกับการนำน้ำมาใช้ในการ รดผัก จัดทำป้ายประจำแปลงปลูกวันเดือนปีที่น่าเมล็ดมาปลูก ใช้สารเคมีตามคำแนะนำของ เจ้าหน้าที่ หรือในปริมาณที่ไม่ให้เกิดสารตกค้าง เลือกซื้อเมล็ดพันธุ์จากแหล่งที่น่าเชื่อถือ มีการเก็บ และคัดเลือกเมล็ดพันธุ์ไว้ผลิตในรอบถัดไป มีการคัดแยกขนาดพริกให้ตรงตามมาตรฐาน ตามข้อตกลงของผู้ซื้อ ทำการบรรจุผลผลิตอย่างมิดชิดแล้วขนส่งผลผลิตไปยังผู้ซื้อตามระยะเวลา

ที่กำหนด เกษตรกรที่เก็บเกี่ยวพริกมีการดูแลสุขอนามัยที่ดี เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการปนเปื้อนในผลผลิต และมีการจัดเตรียมเอกสารที่สำคัญไว้เพื่อขอรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพริก สอดคล้องกับ ขวัญกมล สระทองฮ่วม (2553, น. 117) พบว่า เกษตรกรมีการปฏิบัติที่สอดคล้องกับการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพริก (GAP) ได้แก่ 1) การดูแลรักษาต้นกล้าด้วยการให้น้ำในแปลงเพาะกล้าอย่างสม่ำเสมอ ป้องกันโรคและแมลงศัตรูตามสภาพการระบาค 2) การให้น้ำ โดยให้น้ำผ่านระบบสปริงเกอร์ ใช้น้ำจากคลองชลประทานเป็นหลัก 3) การป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืช เกษตรกรเลือกใช้สารเคมีได้เหมาะสมตามคำแนะนำ 4) การเก็บเกี่ยวผลผลิตด้วยการเก็บเกี่ยวตามอายุการเก็บเกี่ยวของพริกแต่ละชนิด และ 5) การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว เกษตรกรเลือกใช้ภาชนะสำหรับบรรจุและขนย้ายผลผลิตได้สอดคล้องตามคำแนะนำ เช่นเดียวกับ ทองใบ อินวิเชียร (2555, น. 92-93) พบว่า เกษตรกรมีศักยภาพในการปฏิบัติเกี่ยวกับการปลูกพริก เพื่อความปลอดภัยตามระเบียบปฏิบัติ GAP ได้ในระดับมากในประเด็น แหล่งปลูก/พื้นที่ปลูกพริกที่สำคัญ พันธุ์พริกที่ใช้ การดูแลรักษาพริกที่ปลูก สุขลักษณะหรือความสะอาด การควบคุมศัตรูพริก การเก็บเกี่ยวผลผลิตและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว เช่นเดียวกับ จำเริญ หมั่นวัน (2556, น. 90) ศึกษาการยอมรับการผลิตผักปลอดภัยจากสารพิษของเกษตรกรในจังหวัดปทุมธานี พบว่า เกษตรกรมีการนำไปปฏิบัติมากเกินร้อยละ 90.0 ทั้งในด้านน้ำที่ใช้ในกิจกรรมต้องไม่ปนเปื้อน พื้นที่ปลูกไม่มีสารทำให้ตกค้างหรือปนเปื้อนผลผลิต มีการใช้สารเคมีตามคำแนะนำ มีการวางแผนการผลิต มีการเก็บเกี่ยวผลผลิตตามอายุ พันธุ์ แหล่งปลูก มีการแยกภาชนะที่ใช้บรรจุกับภาชนะที่ใช้กับวัตถุดิบอื่น มีการขนย้ายผลผลิตด้วยความระมัดระวัง และมีความรู้เรื่องการปฏิบัติตนในการใช้วัตถุดิบอื่น เช่นเดียวกับ สุภาพร ศรีวิชัย (2557, น. 59) พบว่า เกษตรกรเห็นด้วยในระดับมากที่สุดต่อการใช้การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพริกในการผลิตพริกกะเหรี่ยง ได้แก่ การเลือกใช้เมล็ดพันธุ์ที่มีคุณภาพมาจากแหล่งที่น่าเชื่อถือหรือเก็บจากต้นที่ไม่เป็นโรค และการใช้ปุ๋ยเคมีเลือกที่ขึ้นทะเบียนอย่างถูกต้องกับกรมวิชาการเกษตร เลือกใช้ชนิดที่เหมาะสมกับพืชตามอัตราที่แนะนำบนฉลากพร้อมใช้ร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์ การยอมรับในเชิงปฏิบัติในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านแหล่งน้ำ ที่สะอาด พื้นที่ปลูกไม่ก่อให้เกิดการปนเปื้อน การใช้วัตถุดิบตามคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร การเลือกใช้เมล็ดพันธุ์ที่มีคุณภาพ สุขลักษณะช่วงการเก็บเกี่ยว อุปกรณ์ภาชนะขนย้ายต้องสะอาดและสุขลักษณะต่อผลผลิตหลังการเก็บเกี่ยว

แต่ทั้งนี้พบประเด็นที่เกษตรกรยังนำไปปฏิบัติไม่ถึงครึ่ง คือ เก็บบันทึกข้อมูลอย่างน้อย 3 ปี ของการผลิตติดต่อกัน หรือตามที่มีผู้ประกอบการคู่ค้าต้องการ เพื่อให้สามารถตรวจสอบสอดคล้องกับ สมยนต์ บุญลี (2550, น. 93-94) ศึกษาการยอมรับเกษตรที่ดีที่เหมาะสมสำหรับการผลิตพริกของเกษตรกรตามโครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรที่ปลอดภัยและได้มาตรฐาน

ในจังหวัดศรีสะเกษ พบว่า การบันทึกข้อมูลมีการปฏิบัติปานกลาง เนื่องจากเกษตรกรไม่สนใจ ทั้งนี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่นเดียวกับ จำเลียง หมื่นวัน (2556, น. 90) พบว่า การปฏิบัติของเกษตรกรเกี่ยวกับการผลิตผักปลอดภัยจากสารพิษ พบว่า ประเด็นที่เกษตรกรยังนำไปปฏิบัติไม่ถึงร้อยละ 60.0 ได้แก่ มีการจัดเก็บเอกสารเป็นหมวดหมู่ สะดวกในการตรวจสอบและนำมาใช้ มีการเก็บรักษาข้อมูลการผลิตไว้อย่างน้อย 2 ปี มีเอกสารหรือบันทึกสำหรับการผลิตที่ครบถ้วน และลงชื่อผู้ปฏิบัติงานทุกครั้ง เช่นเดียวกับ สุภาพร ศรีวิชัย (2557, น. 73) พบว่า เกษตรกรมีการปฏิบัติน้อยในเรื่องการบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน การสำรวจ และการป้องกันกำจัดศัตรูพืช การได้มาและการใช้ปุ๋ย แต่แตกต่างกับ ทองใบ อินวิเชียร (2555, น. 92-93) พบว่า เกษตรกรมีการปฏิบัติตามระเบียบปฏิบัติ GAP ได้ในระดับมากในประเด็นการบันทึกข้อมูล จะเห็นว่า เกษตรกรมีการบันทึกข้อมูลค่อนข้างน้อย เนื่องจากมีรายละเอียดที่มากและไม่ค่อยเข้าใจ ทำให้เกษตรกรไม่สนใจหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กรมส่งเสริมการเกษตร สำนักงานสหกรณ์จังหวัด ควรส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการจดบันทึกข้อมูล บัญชีครัวเรือน ให้เหมาะสมกับความรู้ของเกษตรกร

2.4 การได้รับการส่งเสริมการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางเกษตรที่ดีของเกษตรกรใน

อำเภอข่าสูง จังหวัดขอนแก่น

พบว่า เกษตรกรได้รับการส่งเสริมจากเจ้าหน้าที่ในการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ภาพรวมทั้งหมดอยู่ในระดับมากที่สุด ในด้านความรู้เรื่องแหล่งน้ำ และด้านพื้นที่ปลูก เท่ากัน รองลงมา ให้ความรู้เรื่องวัตถุดิบอันตรายทางการเกษตร การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว การพักผลผลิต การขนย้ายในบริเวณแปลงปลูก การเก็บรักษา และการรวบรวมผลผลิต สุขลักษณะส่วนบุคคล และบันทึกข้อมูลและการตามสอบ ตามลำดับ สอดคล้องกับ จำเลียง หมื่นวัน (2556, น. 84) พบว่า เกษตรกรมีความต้องการให้เจ้าหน้าที่บุคคลจากราชการเข้ามาส่งเสริมความรู้ในเรื่อง การเตรียมดิน บำรุงดิน ปุ๋ย ระบบการให้น้ำ การขยายพันธุ์พืช การป้องกัน โรค แมลง วัชพืช สารชีวภาพ การผลิตผักคุณภาพดี การรวมกลุ่มเกษตรกร และการจัดทำบัญชี เช่นเดียวกับ สุภาพร ศรีวิชัย (2557, น. 92) พบว่า เจ้าหน้าที่ควรมีการกำหนดหลักสูตรการเก็บเมล็ดเพื่อทำพันธุ์ การจัดการผลผลิตหลังการเก็บเกี่ยว การป้องกันกำจัด โรคแมลง การตรวจสอบคุณภาพและการแปรรูปพัฒนาเพิ่มมูลค่าพริกพร้อมฝักปฏิบัติให้กับเกษตรกร เช่นเดียวกับ อรัญญา ชื่นจิต (2562, น. 132) พบว่า เกษตรกรมีความต้องการให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเข้ามาส่งเสริมความรู้ทางด้านวิชาการในเรื่องการวางแผนการตลาด วิธีการผลิต การรวมกลุ่มผู้ผลิตและการแปรรูปผลผลิต และการใช้สารเคมีในการป้องกันกำจัดศัตรูพืช และการใช้สารชีวภาพ จะเห็นว่า เกษตรกรมีความต้องการที่จะให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเข้ามาให้ความรู้ในการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับการผลิตพริกอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจาก

การเข้าถึงของหน่วยงานภาครัฐซึ่งมีเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรของแต่ละตำบลให้ความรู้ในการฝึกอบรม ทำให้เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติที่เหมาะสม รวมถึงหลักเกณฑ์ของการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีมีข้อบังคับที่ค่อนข้างรัดกุม เข้มงวด มีการตรวจสอบด้านการผลิตให้ได้มาตรฐานอยู่ตลอดทุกปี หากเกษตรกรไม่ปฏิบัติตามก็อาจถูกยกเลิกในการต่อไปรับรองในครั้งต่อไป หรืออาจทำให้เสียเวลาเมื่อจะต้องมาจัดการต่อไปรับรองเริ่มใหม่ ดังนั้น เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรทำหน้าที่ให้คำแนะนำปรึกษาซ่อมส่งผลต่อความรู้ของเกษตรกร และเป็นช่องทางหนึ่งที่ย่อยต่อการได้รับข้อมูลข่าวสารได้อย่างรวดเร็วทันต่อเหตุการณ์ ทำให้เกษตรกรมีความรู้เพิ่มขึ้นพร้อมนำไปปฏิบัติได้ทันที

2.5 ปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรผู้ผลิตพริกในอำเภอชำสูง จังหวัดขอนแก่น

2.5.1 ปัญหาในการส่งเสริมการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร

1) ปัญหาในด้านการส่งเสริม พบว่า ปัญหาในด้านการส่งเสริมในการผลิตพริก ภาพรวมทั้งหมดอยู่ในระดับปานกลาง พบปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ขาดความรู้เรื่องกระบวนการก่อนการเก็บเกี่ยว ขาดความรู้เรื่องการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยวเท่ากัน สอดคล้องกับ ภัทธนันท์ พิชะ (2556, น. 212) พบว่า เกษตรกรที่ได้รับ GAP มีระดับของปัญหาตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ได้แก่ ปัญหาด้านการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร ปัญหาด้านการบันทึกข้อมูล ปัญหาด้านพื้นที่ปลูก ปัญหาด้านแหล่งน้ำ ปัญหาด้านกระบวนการก่อนเก็บเกี่ยว ปัญหาด้านการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว ปัญหาด้านการพักผลผลิต การขนย้ายในบริเวณแปลงปลูก การเก็บรักษา และการรวบรวมผลผลิต และปัญหาด้านสุขลักษณะส่วนบุคคล เช่นเดียวกับ สุภาพร ศรีวิชัย (2557, น. 60) พบว่า ระดับความสำคัญของปัญหาในการผลิตพริกกะเหรี่ยงโดยใช้การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี โดยภาพรวมทั้งหมดอยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาที่อยู่ในระดับมากที่สุดมี 2 ประเด็น ได้แก่ เกษตรกรขาดความรู้เรื่องการป้องกันกำจัดโรคและแมลง และเกษตรกรขาดอุปกรณ์ที่ใช้ในการตากพริก เช่น เครื่องอบ เครื่องตาก และลานตาก จะเห็นว่า เกษตรกรขาดการส่งเสริมความรู้เรื่องกระบวนการก่อนการเก็บเกี่ยว เนื่องจากเกษตรกรบางรายไม่ได้มีการแยกประเภทของขยะให้ชัดเจน เช่น ก่องกระดาศ พลาสติก แก้ว น้ำมัน สารเคมี และเศษซากพืช เป็นต้น รวมทั้งมีถังขยะไม่เพียงพอ หรือระบุประเภท และจุดทิ้งขยะ ไม่ชัดเจนและด้านการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว เกษตรกรบางรายไม่มีการใช้ภาชนะบรรจุผลิตผลระหว่างเก็บเกี่ยวที่สะอาด และไม่ได้ทำความสะอาดทุกครั้งก่อนการใช้งาน ทำให้ไม่ปฏิบัติตามหลักการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีในการผลิตพริก ดังนั้น เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

ควรแนะนำในการรวบรวมที่เก็บเกี่ยวแล้วใส่ตะกร้าพลาสติก หรือถุงพลาสติก หรือกระสอบปุ๋ยที่สะอาด เพื่อป้องกันการกระแทกซ้ำ จากนั้นขนย้ายไปยังโรงเรือน หรือในที่ร่ม ด้วยความระมัดระวังทันทีที่เก็บเกี่ยวเสร็จ เป็นไปตามคำแนะนำตามหลักการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

2) ปัญหาในด้านวิธีการส่งเสริม พบว่า ปัญหาในด้านวิธีการส่งเสริมในการผลิตพริก ภาพรวมทั้งหมดอยู่ในระดับปานกลาง มีดังนี้

(1) การส่งเสริมแบบรายบุคคล เกษตรกรมีปัญหาในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยพบปัญหาเจ้าหน้าที่ออกติดตามเยี่ยมแปลงของเกษตรกรได้ไม่ทั่วถึง สอดคล้องกับ ธรรมนูญ ชันจิต (2562, น. 111) พบว่า การได้รับการส่งเสริมการผลิตพริกแบบรายบุคคล มีระดับความถี่ในการได้วิธีการส่งเสริมอยู่ในระดับไม่เคย ได้แก่ การเยี่ยมเยียนที่บ้านหรือสวนพริก เกษตรกร การใช้ Social network เช่น E-mail, Line, Facebook เป็นต้น เจ้าหน้าที่ส่งเสริมได้พบเจอเกษตรกรโดยบังเอิญได้พูดคุยซักถามปัญหากัน เกษตรกรติดต่อที่สำนักงาน การติดต่อทางโทรศัพท์ และการติดต่อทางจดหมาย ตามลำดับ จะเห็นว่า การที่เจ้าหน้าที่ออกไปเยี่ยมแปลงไม่ทั่วถึงเนื่องจากมีข้อจำกัดในด้านกำลังคนค่อนข้างน้อยในแต่ละพื้นที่ ทำให้เจ้าหน้าที่ออกไปตรวจได้ไม่ทั่วถึง ทั้งนี้เกษตรกรสามารถเลือกช่องทางในการติดต่อสื่อสารกับเจ้าหน้าที่ผ่านการโทรศัพท์ การใช้โปรแกรมสื่อสังคมออนไลน์ เช่น Line Facebook เป็นต้น เพิ่มความถี่ในการติดต่อกับเกษตรกร เพื่อให้คำแนะนำวิธีการต่างๆ ในการผลิตพริกตามปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

(2) การส่งเสริมแบบรายกลุ่ม เกษตรกรมีปัญหาในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยพบปัญหาขาดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการประชุม สอดคล้องกับ ธรรมนูญ ชันจิต (2562, น. 111) พบว่า การได้รับการส่งเสริมการผลิตพริกแบบกลุ่ม มีระดับความถี่ในการได้วิธีการส่งเสริมอยู่ในระดับไม่เคย ได้แก่ การฝึกอบรม การถ่ายทอดผ่านผู้นำชุมชนหรือผู้นำกลุ่มทางการเกษตร การจัดตั้งกลุ่มปลูกพริก การจัดทำแปลงเรียนรู้ และการศึกษาดูงาน กับการสาธิต ตามลำดับ

(3) การส่งเสริมแบบมวลชน เกษตรกรมีปัญหาในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยพบปัญหาขาดเอกสารหรือคู่มือเกี่ยวกับการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี สอดคล้องกับ ธรรมนูญ ชันจิต (2562, น. 112) พบว่า ภาพรวมการได้รับการส่งเสริมการผลิตพริกแบบมวลชน มีระดับความถี่ในการได้วิธีการส่งเสริมอยู่ในระดับไม่เคย ได้แก่ อินเทอร์เน็ต เช่น Google YouTube และเว็บไซต์ หน่วยงานต่างๆ เป็นต้น หอกระจายข่าวชุมชน โทรทัศน์ แผ่นพับ และภาพโฆษณา หรือโปสเตอร์กับวิทยุ ตามลำดับ

(4) ปัญหาในด้าน การสนับสนุน พบว่า ปัญหาในด้าน การสนับสนุนในการผลิตพริก ภาพรวมทั้งหมดอยู่ในระดับปานกลาง โดยพบปัญหาขาดการสนับสนุนปัจจัยการผลิต

ด้านเมล็ดพันธุ์ สอดคล้องกับ สุคาทิพย์ รันคำภา (2556, น. 57) พบว่า เกษตรกรมีปัญหาด้าน เมล็ดพันธุ์ราคาแพง คุณภาพไม่ดี ความงอกต่ำ มีการกลายพันธุ์ อยู่ในระดับมาก

2.5.2 ข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการ เกษตรที่ดีของเกษตรกร

1) ข้อเสนอแนะในด้านการส่งเสริม พบว่า ข้อเสนอแนะในด้านการส่งเสริม ในการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ภาพรวมทั้งหมดอยู่ในระดับมาก พบข้อเสนอแนะ อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ เจ้าหน้าที่ควรอบรมให้ความรู้เรื่องแหล่งน้ำ และพื้นที่ปลูก ตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี สอดคล้องกับ ภัทรนันท์ พิยะ (2556, น. 174-176) พบว่า เกษตรกร ที่ได้รับ GAP มีข้อเสนอแนะในด้านแหล่งน้ำ โดยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรทำการตรวจสอบ คุณภาพของแหล่งน้ำที่ใช้ในการผลิต และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดหาแหล่งน้ำที่ใช้ ในการเกษตรให้เพียงพอ และด้านพื้นที่ปลูก โดยเจ้าหน้าที่ควรให้ความรู้ในเรื่องการปรับปรุงบำรุงดิน มีการจัดทำข้อมูลประจำแปลงปลูกเพื่อทำประวัติการใช้ของตนเอง จะเห็นว่า เจ้าหน้าที่ควรอบรม ให้ความรู้ด้านแหล่งน้ำ โดยพื้นที่ผลิตควรอยู่ใกล้แหล่งน้ำ สะดวกต่อการนำมาใช้ ไม่เป็นแหล่งน้ำ ที่ท่วมขัง ด้านพื้นที่ปลูก พริกปลูกในดินได้แทบทุกชนิดที่มีความอุดมสมบูรณ์ มีการระบายน้ำและ อากาศดี เกษตรกรควรเตรียมแปลงปลูก โดยการเก็บตัวอย่างดินก่อน เพื่อวิเคราะห์หาความเป็นกรด เป็นด่างของดิน ปรับปรุงดินก่อนและหลังเก็บเกี่ยวผลผลิต ปลูกพืชตระกูลถั่ว เพื่อปรับปรุงบำรุงดิน เพิ่มธาตุอาหารในดิน ทำให้ดินอุดมสมบูรณ์

2) ข้อเสนอแนะในด้านวิธีการส่งเสริม ข้อเสนอแนะในด้านวิธีการส่งเสริม ในการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ภาพรวมทั้งหมดอยู่ในระดับปานกลางมีดังนี้

(1) การส่งเสริมแบบรายบุคคล เกษตรกรมีความคิดเห็นในภาพรวม อยู่ในระดับมาก โดยเกษตรกรควรมารับบริการการส่งเสริมที่สำนักงานเกษตรอำเภอ/จังหวัด ตามวันและเวลาราชการ และเจ้าหน้าที่ออกติดตามเยี่ยมแปลงของเกษตรกรอย่างสม่ำเสมอ สอดคล้องกับ จำเริญ หมื่นวัน (2556, น. 84-86) พบว่า เกษตรกรมีความต้องการส่งเสริมการเกษตร ผ่านบุคคลจากราชการ ในด้านการเตรียมดิน บำรุงดิน ปุ๋ย ระบบการให้น้ำ การขยายพันธุ์พืชผัก การป้องกันกำจัดโรค แมลง วัชพืช สารชีวภาพ การผลิตผักคุณภาพดี การรวมกลุ่ม และการจัดทำ บัญชี เช่นเดียวกับ ตรีนุช เขียวดี (2559, น. 73-75) พบว่า เกษตรกรมีความต้องการช่องทาง การส่งเสริมการเกษตรให้สื่อบุคคลทางราชการเข้ามาส่งเสริมในด้านสภาพพื้นที่ ด้านเมล็ดพันธุ์ ด้านวิธีการปลูก ด้านการปฏิบัติดูแลรักษา ด้านโรคแมลงและการป้องกันกำจัด ด้านการเก็บเกี่ยว และการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว ด้านการตลาดและการจำหน่าย สอดคล้องกับ สอดคล้องกับ พงษ์ศักดิ์ อังกลีทธิ (2551, น. 200-210) กล่าวว่า วิธีการส่งเสริมการเกษตรโดยอิงบุคคล หรือ

ผู้รับสารเป็นเกณฑ์นั้นแบ่งออกตามจำแนก 3 แบบ วิธีการส่งเสริมการเกษตรโดยอิงบุคคลเป้าหมายเป็นเกณฑ์ เป็นการถ่ายทอดเทคโนโลยีโดยเอาจำนวนเกษตรกรที่จะรับการถ่ายทอดเป็นหลัก แบ่งได้ 3 กลุ่ม ได้แก่ วิธีการส่งเสริมแบบบุคคลต่อบุคคล โดยการเยี่ยมชม การสนทนา จดหมาย เป็นต้น วิธีการส่งเสริมโดยกลุ่มบุคคล โดยการประชุม การฝึกอบรม การสาธิต หรือศึกษาดูงาน เป็นต้น และวิธีการส่งเสริมแบบมวลชน โดยวิทยุกระจายเสียง วิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ สิ่งพิมพ์ เว็บไซต์ต่างๆ ทางอินเทอร์เน็ต

(2) *การส่งเสริมแบบรายกลุ่ม* เกษตรกรมีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเจ้าหน้าที่ควรจัดการประชุม เพื่อให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สอดคล้องกับ ธรรมนูญ ชื่นจิต (2562, น. 116-117) พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีความต้องการวิธีการส่งเสริมแบบกลุ่มอยู่ในระดับมาก เช่น การฝึกอบรม การถ่ายทอดผู้นำชุมชน หรือผู้นำกลุ่มทางการเกษตร อาจเนื่องจากเกษตรกรต้องการให้มีการส่งเสริมแบบกลุ่มในการผลิตพริกในพื้นที่ เกษตรกรจึงต้องการมีเพื่อนหรือบุคคลอื่นๆ รวมกลุ่มกันในการได้รับการส่งเสริมการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

(3) *การส่งเสริมแบบมวลชน* เกษตรกรมีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเจ้าหน้าที่ควรจัดนิทรรศการเกี่ยวกับการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี เพื่อให้เกษตรกรไปเรียนรู้ และจัดทำเอกสารหรือคู่มือเกี่ยวกับการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี แจกให้เกษตรกรเก็บไว้ใช้เป็นแนวปฏิบัติอย่างทั่วถึง สอดคล้องกับ ตรีนุช เขียววัด (2559, น. 79-81) พบว่า เกษตรกรมีความต้องการวิธีการส่งเสริมการเกษตรในการสาธิตในด้านสภาพพื้นที่ และด้านเมล็ดพันธุ์ สอดคล้องกับ พบว่า นาวิรินทร์ แก้วดวง (2558, น. 75) ศึกษาการผลิตผักตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรในจังหวัดหนองคาย พบว่า เกษตรกรเสนอแนะให้มีการจัดอบรมหรือศึกษาดูงานให้ความรู้มากขึ้น เพื่อเพิ่มความรู้ความชำนาญให้กับเกษตรกร เช่นเดียวกับ ธรรมนูญ ชื่นจิต (2562, น. 118-119) พบว่า ภาพรวมความต้องการวิธีการส่งเสริมการผลิตพริกแบบมวลชน เกษตรกรมีความต้องการได้รับการส่งเสริมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาวิธีการส่งเสริมที่เกษตรกรมีความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ แผ่นพับ อินเทอร์เน็ต เช่น Google YouTube และเว็บไซต์หน่วยงานต่าง ๆ เป็นต้น และโทรทัศน์

(4) *ข้อเสนอแนะในด้านการสนับสนุน* พบว่า ข้อเสนอแนะในด้านการสนับสนุนในการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ภาพรวมทั้งหมดอยู่ในระดับมาก โดยเจ้าหน้าที่ควรสนับสนุนหาแหล่งปัจจัยการผลิต เช่น เมล็ดพันธุ์ที่มีคุณภาพและราคาที่เหมาะสม สอดคล้องกับ จำเริญ หมื่นวัน (2556, น. 87) พบว่า เกษตรกรมีข้อเสนอแนะให้รัฐ/ราชการช่วยเหลือปัจจัยการผลิตแก่เกษตรกร เช่นเดียวกับ นภาพร เวชกามา แพรพลอย บุญโสม และ

พีรพันธ์ แก้วมี (2559, น. 610) พบว่า เกษตรกรควรได้รับความรู้เกี่ยวกับวิธีการเตรียมต้นกล้า ที่ถูกต้อง วิธีการคัดเมล็ดพันธุ์พริกคุณภาพดี การทำความสะอาดเมล็ดพันธุ์ การสังเกตอาการ โรคของต้นพริก และการแปรรูปผลผลิต ทั้งนี้เพราะเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่เคยได้รับการฝึกอบรม เกี่ยวกับการปลูกพริกมาก่อน ดังนั้น การส่งเสริมในประเด็นดังกล่าวอาจช่วยให้เกษตรกรสามารถ พัฒนาเมล็ดพันธุ์ผลิตไว้ใช้เอง และมีศักยภาพในการผลิตได้มากยิ่งขึ้น

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์

3.1.1 ข้อเสนอแนะต่อเกษตรกร

1) เกษตรกรมีประสบการณ์ในการผลิตพริกอยู่ระหว่าง 1-5 ปี มีพื้นที่ในการ ผลิตอยู่ระหว่าง 0.25-0.50 ไร่ ซึ่งมีพื้นที่น้อย มีพื้นที่ถือครองทางการเกษตรเป็นของตนเอง สามารถ ตัดสินใจในการลงทุนเอง การใช้วิธีการส่งเสริมแบบเฉพาะเจาะจงตามความต้องการของเกษตรกร น่าจะทำได้ง่ายและเกิดประสิทธิภาพ โดยการเข้าไปส่งเสริมด้านการผลิตพริกตามการปฏิบัติ ทางการเกษตรที่ดี ต้องเป็นขั้นตอนง่าย ไม่ยุ่งยาก ได้ทดลองและฝึกปฏิบัติได้จริง และมีช่องทาง ในการติดต่อสื่อสารกับเกษตรกรผ่านสื่อสังคมออนไลน์ แอปพลิเคชัน ในการติดตามสื่อสาร ผลและค้นคว้าความรู้เพิ่มเติมของเกษตรกร

2) เกษตรกรต้องพัฒนาตนเองและมีความมุ่งมั่นในการผลิตพริกตามการ ปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่มีการปฏิบัติที่ดีเกือบทุกด้าน และมีความรู้ ในการผลิตตามหลักการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีอยู่ในระดับมาก โดยการประสานกับเจ้าหน้าที่ ส่งเสริมการเกษตรขอรับการถ่ายทอดความรู้เพิ่มเติมในเรื่องกระบวนการก่อนการเก็บเกี่ยว และ การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว พร้อมนำไปปฏิบัติ เพื่อขอรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตร ที่ดี สำหรับพริก ตามสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ กระทรวงเกษตรและ สหกรณ์

3) เกษตรกรที่ปฏิบัติตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพริก พบว่า เกษตรกรยังมีการปฏิบัติในเรื่องการเก็บบันทึกข้อมูลอย่างน้อย 3 ปี ของการผลิตติดต่อกัน หรือ ตามที่ผู้ประกอบการคู่ค้าต้องการ เพื่อให้สามารถตรวจสอบได้เกินครึ่งยังไม่มีมีการปฏิบัติ อาจเป็น เพราะเกษตรกรส่วนใหญ่มีอายุ การเขียนค่อนข้างไม่ถนัด แบบฟอร์มมีรายละเอียดมากและไม่ค่อย เข้าใจ ทั้งนี้ควรออกแบบฟอร์มที่ทำให้เกษตรกรกรอกข้อมูลได้ง่าย รวมถึงการฝึกให้กับเกษตรกร

ที่มีอายุไม่มากนักมาเป็นตัวแทนครูพี่เลี้ยงร่วมกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเป็นที่ปรึกษาและออกเยี่ยมเยือน เพื่อให้เกษตรกรสามารถนำไปปฏิบัติได้ดียิ่งขึ้น

4) เกษตรกรมีระดับความต้องการวิธีการส่งเสริมแบบรายบุคคลและรายกลุ่มมาก ดังนั้น ในการส่งเสริมการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ควรใช้วิธีการจัดประชุม การอบรมเชิงปฏิบัติการ การสาธิต และการศึกษาดูงาน ร่วมกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ออกมาเยี่ยมเยือนให้คำแนะนำกับเกษตรกรในการผลิตพริกเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกษตรกรได้มีความรู้ความเข้าใจในการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีเป็นไปตามหลักเกณฑ์เพิ่มขึ้น

3.1.2 ข้อเสนอแนะต่อกรมส่งเสริมการเกษตร

1) เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรจัดทำแผนการเยี่ยมแปลงเกษตรกรและปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เกษตรกรตระหนักการจัดการที่ถูกต้องตามหลักการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ทั้งการใช้สารเคมีในการป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืชอย่างถูกต้องและเหมาะสม และวิธีการผลิตพริกที่ดี

2) เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรจัดทำเอกสารหรือคู่มือเกี่ยวกับการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีที่เข้าใจง่าย เน้นข้อปฏิบัติหลักๆ แจกให้เกษตรกรได้นำไปศึกษาและบันทึกในสิ่งที่เกษตรกรยังจัดทำไม่ได้ครบ ไว้ใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมอย่างทั่วถึง

3) เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมหรือรวมกลุ่มเกษตรกรที่ทำ GAP และทำแปลงสาธิตการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี เพื่อเป็นตัวอย่างให้กับเกษตรกร

4) เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการส่งเสริมหรือสร้างแรงจูงใจในด้านราคา ตลาดรับซื้อ เมล็ดพันธุ์ และแหล่งเงินทุน เพื่อให้เกษตรกรหันมาผลิตพริกให้ได้มาตรฐาน

3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

3.2.1 ควรศึกษาเปรียบเทียบการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีในพื้นที่และต่างอำเภอ เพื่อให้ทราบถึงต้นทุนและผลตอบแทนในการผลิตพริก ช่วยลดต้นทุนการผลิต และเพิ่มประสิทธิภาพคุณภาพผลผลิตของพริกได้

3.2.2 ควรศึกษาเกษตรกรต้นแบบถึงปัจจัยที่ส่งต่อความสำเร็จในการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีภายในพื้นที่ เพื่อเป็นแนวทางในส่งเสริมการดำเนินงานของเกษตรกรให้เกิดความสำเร็จอย่างยั่งยืนต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมล เลิศรัตน์. (2550). การผลิต การตลาดของพริก และ ผลิตภัณฑ์พริกในประเทศไทย. *วารสารเพื่อการส่งออก*, 7, 20-29.
- กรมการค้าภายใน. (2563). *ตลาดกลาง*. สืบค้นจาก <https://mwsc.dit.go.th/>
- กรมส่งเสริมการเกษตร. (2560). *ระบบส่งเสริมการเกษตร (T&V System)*. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมการเกษตร.
- _____. (2564ก). *พริก*. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมการเกษตร.
- _____. (2564ข). *รายงานข้อมูลการผลิตพืชผัก อำเภอชำสูง จังหวัดขอนแก่น*. สืบค้นจาก <https://production.doae.go.th/service/site/login>
- กองพันธ์ ษศกิจ, สมจิต โยชะคง, และสินีนุช ครุฑเมือง แสนเสริม. (2555). การผลิตและการตลาดพริกชี้หนูใหญ่ฤดูแล้งของเกษตรกรในอำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ. ใน *การประชุมเสนอผลการวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 2* (น. 1-11). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพริก. (2548, 20 ตุลาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. หน้า 1-30.
- ขวัญกมล สระทองฮ่วม. (2553). *การพัฒนาการจัดการการผลิตพริกของเกษตรกรในตำบลบ้านยาง อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต, ไม่ได้ตีพิมพ์) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- คมชัดลึก. (2562). *จากดินเค็ม...สู่แหล่งปลูกพริกหุบเปอร์ฮอทส่งออก*. สืบค้นจาก <https://www.komchadluek.net/news/388404>
- จำเริญ หมื่นวัน. (2556). *การยอมรับการผลิตผักปลอดภัยจากสารพิษของเกษตรกรในจังหวัดปทุมธานี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต, ไม่ได้ตีพิมพ์) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- เฉลิมศักดิ์ คู่่มหิรัญ. (2553). “วิธีการส่งเสริมการเกษตร” ใน *ประมวลสาระชุดวิชาความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร (หน่วยที่ 8)*. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ชัยชาญ วงศ์สามัญ. (2538). *รูปแบบของวิธีการส่งเสริมการเกษตร*. สืบค้นจาก <http://rivermool.exteen.com/page/2>

- ชุนนุพพร มงคล. (2560). *การใช้แอปพลิเคชันไลน์เพื่อสนองต่อความต้องการด้านการทำงานของกลุ่มผู้ปฏิบัติงานราชการ*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- ตรีณัฐ เขียวดี. (2559). *การส่งเสริมการผลิตพริกของเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดน่าน*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต, ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.
- เต็มศักดิ์ คทวนิช. (2546). *จิตวิทยาทั่วไป*. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- ทศพล ถาวร. (2554). *การประเมินและพัฒนาศาสตร์ความร่วมมือทางวิชาการกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศศึกษาเปรียบเทียบ: คณะรัฐศาสตร์ และคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*. (การค้นคว้าอิสระปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต, ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ปทุมธานี.
- ทองใบ อินวิเชียร. (2555). *ศักยภาพของเกษตรกรในการปลูกพริกเพื่อความปลอดภัยในอำเภอพิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต, ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.
- เทคโนโลยีชาวบ้าน. (2561). “ม่วงสามสิบ” แหล่งปลูก “พริกอินทรีย์”. สืบค้นจาก https://www.technologychaoban.com/agricultural-technology/article_75237
- นภาพร เวชกามา, แพรพลอย บุญโสม, และพีรพันธ์ แก้วมี. (2559). *ความต้องการการส่งเสริมการผลิตและการตลาดของเกษตรกรผู้ปลูกพริกในตำบลโคกก่อ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม*. *แก่นเกษตร*, 44(1), 607-611.
- นาวิินทร์ แก้วดวง. (2558). *การผลิตผักตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรในจังหวัดหนองคาย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต, ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.
- นิตญา อุงพุดชา, เฉลิมศักดิ์ คุ้มหิรัญ, และจินดา ขลิบทอง. (2562). *การส่งเสริมการปลูกพริกปลอดภัยตามแนวมาตรฐานเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี*. ใน *การประชุมเสนอผลการวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ครั้งที่ 9* (น. 1349-1363). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2547). *จิตวิทยาการบริหารงานบุคคล*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี จำกัด.
- พงษ์ศักดิ์ อังกสิทธิ์. (2551). “แนวคิดเชิงวิเคราะห์เกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร” ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการส่งเสริมการเกษตรเพื่อการพัฒนา (หน่วยที่ 4)*. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

- พงษ์ศักดิ์ อังกสิทธิ์ และสุรพล เศรษฐบุตร. (2553). “แนวคิดและหลักการส่งเสริมการเกษตร”
ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาการส่งเสริมการเกษตร (หน่วยที่ 3)*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมมาธิราช.
- พรชูลย์ นิลวิเศษ. (2554). “สื่อที่ใช้ในงานส่งเสริมการเกษตร” ใน *เอกสารการสอนชุดวิชา
สารสนเทศและสื่อที่ใช้ในงานส่งเสริมการเกษตร ฉบับปรับปรุง (หน่วยที่ 8)*.
นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- พรทิพย์ อุดมสิน. (2556). “การรับรู้การจูงใจและจิตวิทยาการเรียนรู้ในงานส่งเสริมการเกษตร”
ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาการเป็นผู้นำมนุษยสัมพันธ์และจิตวิทยาสำหรับเกษตรกร
(หน่วยที่ 10)*. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- พีระพัฒน์ อนุรักษ. (2557). *สภาพปัจจุบันในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของบุคลากรที่ปฏิบัติงาน
ในแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดนครพนม*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต,
ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- ภรณ์ ต่างวิวัฒน์. (2555). “การจัดการความรู้เพื่องานส่งเสริมการเกษตร” ใน *เอกสารการสอน
ชุดวิชาการจัดการความรู้เพื่องานส่งเสริมการเกษตร (หน่วยที่ 1)*. นนทบุรี: สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ภัทรนันท์ พิชะ. (2556). *ต้นทุนและผลตอบแทนในการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ของ
เกษตรกรในตำบลยม อำเภอน้ำโง จังหวัดน่าน*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตร
มหาบัณฑิต, ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.
- ลำเขาว์ วงศ์สุขสิน. (2551). *การใช้เทคโนโลยีในการผลิตพริกของเกษตรกรในตำบลบ้านขาม
อำเภอจตุรัส จังหวัดชัยภูมิ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต, ไม่ได้
ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.
- วิจิตร อาวะกุล. (2535). *หลักการส่งเสริมการเกษตร*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- วีระ ภาคอุทัย. (2553). *รายงานวิจัยเรื่อง การศึกษาสถานภาพการตลาดการแปรรูปและผลิตภัณฑ์
พริกในเขตพื้นที่จังหวัดอุดรธานี นครราชสีมา ขอนแก่น เลย ชัยภูมิ กรุงเทพฯ และ
ปริมณฑล*. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2552). *ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม*. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์.
สมจิต โยชะคง และเฉลิมศักดิ์ ตุ่มหิรัญ. (2553). “รูปแบบการส่งเสริมการเกษตร” ใน *เอกสารการ
สอนชุดวิชาความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร (หน่วยที่ 7)*. นนทบุรี:
สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

- สมยนต์ บุญลี. (2550). การยอมรับเกษตรกรดีที่เหมาะสมสำหรับการผลิตพริกของเกษตรกรตามโครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรที่ปลอดภัยและได้มาตรฐานในจังหวัดศรีสะเกษ. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต, ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.
- สยามรัฐ. (2562). ชูความสำเร็จ วิสาหกิจชุมชนทุ่งเมืองเพี้ย ฟื้นฟูดินเค็ม สร้างอาชีพปลูกพริก. สืบค้นจาก <https://siamrath.co.th/n/103908>
- สำนักงานเกษตรอำเภอชำสูง. (2561). แผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ อำเภอชำสูง จังหวัดขอนแก่น พ.ศ. 2561-2564. ขอนแก่น: สำนักงานเกษตรอำเภอชำสูง. _____ . ข้อมูลเกษตรกรผู้ผลิตพริกในอำเภอชำสูง จังหวัดขอนแก่น. [ไฟล์ข้อมูล]. ขอนแก่น: สำนักงานเกษตรอำเภอชำสูง.
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2563). ปฏิทินผลผลิตสินค้าเกษตรรายเดือนระดับจังหวัด ปี 2563/64. สืบค้นจาก https://www.oae.go.th/assets/portals/1/files/journal/BIAE_calendar/calendar-biae-63-64.pdf
- สุกัญญา บุญสวัสดิ์. (2562). การผลิตผักของเกษตรกรในจังหวัดชลบุรีตามมาตรฐานความปลอดภัย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต, ไม่ได้ตีพิมพ์) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.
- สุชีลา เตชะวงศ์เสถียร, นุชรีย์ ศิริ, สังคม เตชะวงศ์เสถียร, และธนาภรณ์ อธิปัญญากุล. (2558). รายงานวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุมชนต้นแบบในการจัดการการผลิตพริกแห้งปลอดภัยและผลิตภัณฑ์จากพริกแห้งปลอดภัยเพื่ออุตสาหกรรมอาหาร. กรุงเทพฯ: สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร.
- สุดาทิพย์ รัตนคำภา. (2556). แนวทางการจัดการการผลิตพริกตามหลักเกษตรกรดีที่เหมาะสมของเกษตรกรในตำบลหัวเรือ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต, ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.
- สุนันท์ สีสังข์. (2555). “แนวคิดและทฤษฎีการส่งเสริมการเกษตรกับการบริหารการส่งเสริมการเกษตร” ใน เอกสารการสอนชุดวิชาหลักการบริหารการส่งเสริมการเกษตร หน่วยที่ 5. นนทบุรี: สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและ สหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สุภาพร ศรีวิชัย. (2557). การผลิตพริกกะเหรี่ยงโดยใช้การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพริกของเกษตรกร จังหวัดแม่ฮ่องสอน. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต, ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.
- สุรวาท ทองบุ. (2550). การวิจัยทางการศึกษา. มหาสารคาม: อภิชาติการพิมพ์.

อรุณญา ชื่นจิต. (2562). ความต้องการวิธีการส่งเสริมการผลิตพริกของเกษตรกรในอำเภอระโนด
จังหวัดสงขลา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, ไม่ได้ตีพิมพ์).
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชา, นนทบุรี.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัย

สกลนครราชภัฏ

ภาคผนวก ก
แบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์

**เรื่อง แนวทางการส่งเสริมการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร
ในอำเภอชำสูง จังหวัดขอนแก่น**

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์ชุดนี้ต้องการศึกษาวิจัยและสำรวจข้อมูลของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการตลาดนำการผลิต ของเกษตรกรผู้ผลิตพริกในอำเภอชำสูง จังหวัดขอนแก่นเท่านั้น ไม่มีเงื่อนไขผูกพันอื่นและไม่ทำให้เกิดผลเสียหากกับผู้ใด

2. คำตอบจากการสัมภาษณ์จะใช้เป็นข้อมูลในการศึกษาวิจัยเท่านั้น ขอความร่วมมือเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการตลาดนำการผลิต ของเกษตรกรผู้ผลิตพริกในอำเภอชำสูง จังหวัดขอนแก่น กรุณาให้ความอนุเคราะห์และให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในครั้งนี้นี้ด้วย

3. แบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ผลิตพริก อำเภอชำสูง จังหวัดขอนแก่น

ตอนที่ 2 ความรู้ของเกษตรกรในการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร อำเภอชำสูง จังหวัดขอนแก่น

ตอนที่ 3 การผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร อำเภอชำสูง จังหวัดขอนแก่น

ตอนที่ 4 การได้รับการส่งเสริมการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรอำเภอชำสูง จังหวัดขอนแก่น

ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร อำเภอชำสูง จังหวัดขอนแก่น

4. เมื่ออ่านคำถามแล้วให้ผู้ตอบทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หรือเติมข้อความลงในช่องว่างที่กำหนดให้

ขอขอบพระคุณที่กรุณาตอบแบบสัมภาษณ์และให้ความร่วมมืออย่างดีในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้

ตอนที่ 1 สภาพเศรษฐกิจและสังคมของผู้ผลิตพริกในอำเภอชำสูง จังหวัดขอนแก่น

1.1 สภาพทางสังคมของเกษตรกร

- 1) เพศ
 - () ชาย
 - () หญิง
- 2) อายุ ปี
- 3) ระดับการศึกษา
 - () ไม่ได้ศึกษา
 - () ประถมศึกษา
 - () มัธยมศึกษาตอนต้น
 - () มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.
 - () อนุปริญญา/ปวส.
 - () ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า
- 4) จำนวนสมาชิกในครัวเรือน.....คน
- 5) การเป็นสมาชิกกลุ่มสถาบันทางการเกษตร
 - () ไม่เป็น
 - () เป็นสมาชิกกลุ่ม/สถาบันทางการเกษตรใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 - () กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร
 - () กลุ่มยุวเกษตรกร
 - () กลุ่มลูกค้า ธ.ก.ส
 - () กลุ่มสหกรณ์การเกษตร
 - () กลุ่มออมทรัพย์/กองทุนหมู่บ้าน
 - () กลุ่มวิสาหกิจชุมชน
 - () อื่นๆ (โปรดระบุ).....
- 6) การรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร

แหล่งข้อมูลข่าวสาร	ระดับการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1) ผู้นำชุมชน					
2) เพื่อนบ้าน					
3) เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร					
4) อาสาสมัครเกษตร					
5) ปราชญ์ชาวบ้าน					
6) อื่นๆ (โปรดระบุ)					

1.2 สภาพทางเศรษฐกิจของเกษตรกร

1) การประกอบอาชีพของครัวเรือนท่าน

- () ทำนา () ทำไร่ () ผลิตผัก
 () ผลิตผลไม้ () เลี้ยงสัตว์ () เกษตรผสมผสาน
 () ค้าขาย () รับจ้างแรงงานทั่วไป () ธุรกิจส่วนตัว
 () รับราชการ () อื่นๆ (โปรดระบุ)

2) รายได้จากการทำการเกษตร ปีการผลิต 2563/64 จำนวน.....บาท

3) รายได้จากการขายพริก ปีการผลิต 2563/64 จำนวน.....บาท

4) พื้นที่ผลิตพริก จำนวน.....ไร่.....งาน.....ตารางวา

5) จำนวนแรงงาน.....คน

6) ต้นทุนการผลิตพริกของเกษตรกร จำนวน.....บาท/ไร่

7) ผลผลิตเฉลี่ย จำนวน..... กิโลกรัม/ไร่

8) ประสิทธิภาพการผลิตพริก จำนวน.....ปี

9) ลักษณะการถือครองที่ดินทางการเกษตร

- () ที่ดินของตนเอง () ที่ดินเช่า () ทั้งที่ดินของตนเองและที่ดินเช่า

10) แหล่งเงินทุน

- () ไม่กู้
 () กู้ (โปรดระบุแหล่งเงินทุน เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)
 () ญาติพี่น้อง () เพื่อนบ้าน
 () กองทุนหมู่บ้าน () สหกรณ์การเกษตร
 () เงินกู้ในระบบ
 () ธนาคาร (ระบุ).....

11) ลักษณะการขาย

- () ขายเองที่ตลาด () ขายส่งพ่อค้าคนกลาง

ตอนที่ 2 ความรู้ของเกษตรกรในการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร
ในอำเภอสูง จังหวัดขอนแก่น

คำชี้แจง: ใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในข้อที่เห็นว่าถูก และใส่เครื่องหมาย ✗ ลงในข้อที่เห็นว่าผิด
ในช่องคำตอบ

ประเด็น	คำตอบ
1. แหล่งน้ำ	
1.1 น้ำที่ใช้ในกระบวนการเพาะผลิต ควรเป็นน้ำที่มาจากแหล่งน้ำที่ไม่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่เสี่ยงต่อการปนเปื้อน	
1.2 วิเคราะห์การปนเปื้อนสิ่งอันตรายตามสภาพความเสี่ยงของแหล่งน้ำ โดยเก็บตัวอย่างน้ำอย่างน้อย 1 ครั้ง ส่งห้องปฏิบัติการของทางราชการหรือห้องปฏิบัติการที่ได้รับการรับรอง	
1.3 แหล่งน้ำสำหรับการเกษตรควรเป็นแหล่งน้ำถาวร	
2. พื้นที่ผลิต	
2.1 พื้นที่ผลิตไม่ควรอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ก่อให้เกิดการปนเปื้อนวัตถุหรือสิ่งที่เป็นอันตรายต่อผลิตผลที่กระทบต่อความปลอดภัยของผู้บริโภค	
2.2 กรณีที่มีพื้นที่ที่มีสภาพแวดล้อมที่เสี่ยงต่อการปนเปื้อนจากวัตถุหรือสิ่งที่เป็นอันตราย ต้องเก็บตัวอย่างดิน ส่งห้องปฏิบัติการของทางราชการ	
2.3 พื้นที่ผลิตต้องมีการจัดทำข้อมูลประจำแปลงผลิต โดยระบุชื่อเจ้าของพื้นที่เพาะผลิต	
3. การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร	
3.1 การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร ต้องใช้ตามคำแนะนำ หรือ อ้างอิงคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร หรือตามคำแนะนำในฉลากที่ขึ้นทะเบียนกับกรมวิชาการเกษตร	
3.2 การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรควรอ่านคำแนะนำที่ฉลากเพื่อให้ทราบคุณสมบัติก่อนนำไปใช้	
3.3 วัตถุอันตรายทางการเกษตรที่ยังเหลืออยู่ในภาชนะบรรจุซึ่งใช้ ไม่หมดปิดให้สนิท และเก็บในที่ที่สะดวกในการหยิบใช้ เช่น แปลงผลิต หรือเอาไว้ใกล้เครื่องมือทางการเกษตร	
3.4 หลังการพ่นวัตถุอันตรายทางการเกษตรทุกครั้ง ให้อาบน้ำ สระผม และเปลี่ยนเสื้อผ้าทันที	

ประเด็น	คำตอบ
4. กระบวนการก่อนการเก็บเกี่ยว	
4.1 หากตรวจพบในปริมาณการระบาดของศัตรูพืชในระยะต่างๆ ที่เกิดความเสียหายในระดับเศรษฐกิจให้ป้องกันกำจัดศัตรูพืชนั้นอย่างเหมาะสมตามคำแนะนำของทางราชการและบันทึกข้อมูล	
4.2 ควรทำความสะอาดเครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตร รวมทั้งภาชนะที่ใช้ในการบรรจุและขนส่งผลิตผลทุกครั้งก่อนการใช้งานและหลังใช้งาน เสร็จแล้ว	
4.3 เมล็ดพันธุ์ สามารถหาได้ตามท้องตลาด ไม่จำเป็นต้องมีที่มาหรือประวัติของเมล็ดก็สามารถใช้ได้	
5. การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว	
5.1 สามารถใช้ภาชนะบรรจุของเสียและวัตถุอันตรายทางการเกษตรเป็นภาชนะบรรจุในการเก็บเกี่ยวและการขนย้ายได้	
5.2 การเก็บเกี่ยวมีการปฏิบัติอย่างถูกสุขลักษณะ เพื่อป้องกันการ ปนเปื้อนที่มีผลต่อความปลอดภัยในการบริโภค และไม่ให้อาหารสัตว์ที่เก็บเกี่ยวแล้วสัมผัสกับพื้นดิน	
5.3 ควรดูแลรักษาอุปกรณ์และภาชนะบรรจุให้สะอาด เพื่อป้องกันการปนเปื้อนสู่ผลิตผล และตรวจสอบให้มีสภาพพร้อมใช้งาน	
6. การพักผลิตผล การขนย้ายในบริเวณแปลงผลิต การเก็บรักษา และการรวบรวมผลิตผล	
6.1 ควรจัดวางผลิตผลในบริเวณพักผลิตผลที่เก็บเกี่ยวในแปลงผลิตที่สามารถป้องกันการเสื่อมสภาพของผลิตผลอันเนื่องจาก ความร้อนและแสงแดดได้	
6.2 สามารถใช้พาหนะที่ขนย้ายหรือขนส่งวัตถุอันตรายทางการเกษตร หรือปุ๋ย หรือสารปรับปรุงบำรุงดิน ในการขนย้ายหรือขนส่งผลิตผลได้	
7. สุขลักษณะส่วนบุคคล	
7.1 ผู้ที่สัมผัสกับผลิตผลโดยตรง โดยเฉพาะหลังการเก็บเกี่ยวผลิตผล ที่มีความเสี่ยงต่อการปนเปื้อน ต้องมีการดูแลสุขลักษณะส่วนบุคคลและมี วิธีการป้องกันไม่ให้เกิดการปนเปื้อนสู่ผลิตผล	
7.2 จัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกด้านสุขลักษณะส่วนบุคคลให้เพียงพอและอยู่ใกล้แหล่งผลิตเพื่อให้สามารถล้างชำระร่างกายและหลีกเลี่ยงการปนเปื้อนสู่แหล่งเพาะผลิตผล ปัจจัยการผลิต	

ประเด็น	คำตอบ
7.3 กรณีผู้ปฏิบัติงานเจ็บป่วยไม่จำเป็นต้องรายงานให้ผู้ดูแลการผลิตทราบ เพื่อตัดสนใจในการปฏิบัติงานที่ไม่ให้เกิดการปนเปื้อนสู่ผลิตภัณฑ์	
8. บันทึกข้อมูลและการตามสอบ	
8.1 เกษตรกรควรจัดทำเอกสารขั้นตอนการปฏิบัติงาน รายการเอกสารที่สำคัญต่างๆ และบันทึกข้อมูลเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบรับรองระบบการผลิตฟริก	
8.2 แบบบันทึกและเอกสารควรจัดทำให้เป็นปัจจุบันสำหรับการผลิตในฤดูกาลนั้นๆ	
8.3 กรณีที่พบปัญหาการปฏิบัติในแปลงผลิตที่อาจมีผลต่อความปลอดภัย ให้สืบหาสาเหตุและหาแนวทางแก้ปัญหา เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดขึ้นอีก และให้มีการบันทึกข้อมูล	
8.4 ไม่จำเป็นต้องทบทวนการปฏิบัติงานด้านการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี เพราะผู้ปฏิบัติงานสามารถทำได้และทำอยู่แล้วเป็นประจำ	

ตอนที่ 3 การผลิตฟริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรในอำเภอชำสูง

จังหวัดขอนแก่น

คำชี้แจง: ใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคำตอบที่ท่านปฏิบัติ หรือข้อที่ไม่ปฏิบัติ

ประเด็น	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ
1. แหล่งน้ำ		
1.1 น้ำที่ใช้ในกระบวนการเพาะผลิต ควรเป็นน้ำที่มาจากแหล่งน้ำที่ไม่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่เสี่ยงต่อการปนเปื้อน		
1.2 เก็บตัวอย่างน้ำอย่างน้อย 1 ครั้ง ในระยะเริ่มจัดระบบการผลิต ส่งห้องปฏิบัติการของทางราชการหรือห้องปฏิบัติการที่ได้รับการรับรองระบบคุณภาพ		
1.3 แหล่งน้ำสำหรับการเกษตรควรเป็นแหล่งน้ำถาวร		
2. พื้นที่ผลิต		
2.1 พื้นที่ผลิตไม่อยู่ในสภาพแวดล้อมซึ่งก่อให้เกิดการปนเปื้อนวัตถุหรือสิ่งที่เป็นอันตรายต่อผลิตภัณฑ์		
2.2 เก็บตัวอย่างดินอย่างน้อย 1 ครั้ง ในระยะเริ่มจัดระบบการผลิต ส่งห้องปฏิบัติการของทางราชการ หรือห้องปฏิบัติการที่ได้รับการรับรองระบบคุณภาพ		

ประเด็น	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ
2.3 จัดทำข้อมูลประจำแปลงผลิต โดยระบุชื่อเจ้าของพื้นที่เพาะผลิต		
3. การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร		
3.1 เมื่อมีการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร ใช้ตามคำแนะนำ หรือ อ่างอิงคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร หรือตามคำแนะนำในฉลากที่ขึ้น ทะเบียนกับกรมวิชาการเกษตร		
3.2 อ่านคำแนะนำที่ฉลากเพื่อให้ทราบคุณสมบัติ และวิธีการใช้วัตถุ อันตรายทางการเกษตรก่อนนำไปใช้		
3.3 วัตถุอันตรายทางการเกษตรที่ยังคงเหลืออยู่ในภาชนะบรรจุ ซึ่งใช้ไม่หมดในคราวเดียวให้ปิดให้สนิทและเก็บในสถานที่เก็บวัตถุ อันตรายทางการเกษตร หากมีการเปลี่ยนถ่ายภาชนะบรรจุต้องระบุข้อมูล ให้ครบถ้วนถูกต้อง		
3.4 หลังการพ่นวัตถุอันตรายทางการเกษตรทุกครั้ง ให้อาบน้ำ สระผม และเปลี่ยนเสื้อผ้าทันที เสื้อผ้าที่สวมใส่ขณะพ่นสารควรนำไปซักให้สะอาด ทุกครั้ง		
4. กระบวนการก่อนการเก็บเกี่ยว		
4.1 ติดตามกระระบาดของศัตรูพืชในระยะต่างๆ หากตรวจพบ ในปริมาณที่เกิดความเสียหายในระดับเศรษฐกิจให้ป้องกันกำจัดศัตรูพืชนั้น อย่างเหมาะสมตามคำแนะนำของทางราชการ และบันทึกข้อมูล		
4.2 จัดทำรายการและบันทึกข้อมูลปัจจัยการผลิต แหล่งที่มา และ รายละเอียดเฉพาะของปัจจัยการผลิตที่สำคัญ เช่น เมล็ดพันธุ์ ปุ๋ย ธาตุอาหาร เสริม วัตถุอันตรายทางการเกษตร ที่ใช้ในกระบวนการผลิต พร้อมทั้งระบุ รายการ ปริมาณ วัน/เดือน/ปีที่จัดซื้อ		
4.3 เมล็ดพันธุ์ต้องมาจากแหล่งที่เชื่อถือได้ ตรงตามพันธุ์ สามารถ ตรวจสอบแหล่งที่มาและประวัติของเมล็ดพันธุ์ได้		
4.4 มีการจัดการที่ดีในการใช้ปุ๋ยและสารปรับปรุงดิน เพื่อป้องกัน ไม่ให้เกิดการปนเปื้อนทั้งในด้านจุลินทรีย์เคมี และกายภาพสู่ผลิตผลใน ระดับที่จะทำให้ไม่ปลอดภัยต่อการบริโภค โดยใช้ปุ๋ยหรือสารปรับปรุงดิน ที่ขึ้นทะเบียนกับกรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์		

ประเด็น	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ
4.5 จัดให้มีสถานที่เก็บรักษาเครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตรเป็นสัดส่วน ปลอดภัย และง่ายต่อการนำไปใช้งาน		
4.6 ทำความสะอาดเครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตร รวมทั้งภาชนะที่ใช้ในการบรรจุและขนส่งผลิตผลทุกครั้งก่อนการใช้งานและหลังใช้งานเสร็จแล้ว		
4.7 แยกประเภทของขยะให้ชัดเจน เช่น กล่องกระดาษ พลาสติก แก้ว น้ำมัน สารเคมี และเศษซากพืชเป็นต้น รวมทั้งควรมีถังขยะให้เพียงพอหรือระบุประเภท และจุดทิ้งขยะให้ชัดเจน		
5. การเก็บเกี่ยวและ การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว		
5.1 อุปกรณ์ที่ใช้เก็บเกี่ยวพริก เช่น มีด ตีอกคมและสะอาด เมื่อใช้งานเสร็จแล้วให้ทำความสะอาดก่อนนำไปเก็บ		
5.2 ภาชนะบรรจุผลิตผลระหว่างเก็บเกี่ยวต้องสะอาด และทำความสะอาดทุกครั้งก่อนการใช้งาน		
5.3 เก็บเกี่ยวผลิตผลทั้งก้านอย่างระมัดระวัง ไม่ทำให้ผลิตผลเสียหาย และให้นำพริกเข้าที่ร่ม หรือพักในที่ที่มีการระบายอากาศดี และไม่วางสุ่มทับซ้อน เพราะจะทำให้เกิดการเน่าเสียได้		
5.4 คัดแยกพริกที่มีตำหนิหรือด้อยคุณภาพออกหรือตามข้อตกลงที่ทำกับผู้ซื้อ และบันทึกข้อมูลผลการปฏิบัติ		
6. การพักผลิตผล การขนย้ายในบริเวณแปลงผลิต การเก็บรักษา และการรวบรวมผลิตผล		
6.1 มีการจัดการด้านสุขลักษณะของสถานที่และวิธีการขนย้าย พักผลิตผล และ/หรือเก็บรักษาผลิตผล เพื่อป้องกันการปนเปื้อนจาก อันตรายน และสิ่งแปลกปลอมที่มีผลต่อความปลอดภัยในการบริโภคและ คุณภาพของผลิตผล		
6.2 ไม่ใช้พาหนะที่ขนย้ายหรือขนส่งวัตถุดิบอันตรายทางการเกษตร หรือ ปุ๋ย หรือสารปรับปรุงบำรุงดิน ในการขนย้ายหรือขนส่งผลิตผล เพื่อป้องกันการปนเปื้อนที่เป็นอันตรายต่อการบริโภค		
6.3 ในกรณีที่ไม่สามารถแยก พาหนะในการขนย้ายหรือขนส่งได้ ต้องทำความสะอาดพาหนะ เพื่อป้องกัน การปนเปื้อนดังกล่าว รวมถึงมีการบันทึกการใช้พาหนะขนส่ง		

ประเด็น	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ
6.4 ขนส่งผลผลิตด้วยความระมัดระวัง และขนส่งไปยังจุดรวบรวมสินค้าหรือ โรงงานหรือผู้รับซื้อ โดยเร็ว		
7. สุขลักษณะส่วนบุคคล		
7.1 ผู้ที่จะสัมผัสกับพริกโดยตรง โดยเฉพาะหลักการเก็บเกี่ยวควรดูแลสุขลักษณะส่วนบุคคลเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการปนเปื้อนผู้ผลิตผล		
7.2 จัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกด้านสุขลักษณะส่วนบุคคลให้เพียงพอและอยู่ใกล้แหล่งผลิตเพื่อให้สามารถขจัดของเสียต่างๆ และหลีกเลี่ยงการปนเปื้อนสู่แหล่งเพาะผลผลิตผลป้จจัยการผลิต		
8. บันทึกข้อมูลและการตามสอบ		
8.1 จัดทำเอกสารขั้นตอนการปฏิบัติงาน รายการเอกสารที่สำคัญต่างๆ และบันทึกข้อมูลเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบรับรองระบบการผลิตพริก		
8.2 แบบบันทึกและเอกสารควรจัดทำให้เป็นปัจจุบันสำหรับการผลิตในฤดูกาลนั้นๆ		
8.3 เก็บบันทึกข้อมูลอย่างน้อย 3 ปี ของการผลิตติดต่อกัน หรือตามที่ผู้ประกอบการคู่ค้าต้องการ เพื่อให้สามารถตรวจสอบได้		

ตอนที่ 4 การได้รับการส่งเสริมการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรใน

อำเภอชำสูง จังหวัดขอนแก่น

คำชี้แจง: ให้ใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับการได้รับการส่งเสริมของท่าน ในแต่ละหัวข้อ

- 5 = ระดับได้รับการส่งเสริมมากที่สุด 3 = ระดับได้รับการส่งเสริมปานกลาง
 4 = ระดับได้รับการส่งเสริมมาก 2 = ระดับได้รับการส่งเสริมน้อย
 1 = ระดับได้รับการส่งเสริมน้อยที่สุด

ประเด็น	ได้รับการส่งเสริม				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1) ความรู้เรื่องแหล่งน้ำ					
2) ความรู้พื้นที่ปลูก					
3) ความรู้เรื่องวัตถุดิบตรงทางการเกษตร					
4) ความรู้เรื่องการจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว					
5) ความรู้เรื่องการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว					
6) ความรู้เรื่องการผลิตผล การขนย้ายในบริเวณแปลงปลูก การเก็บรักษา และการรวบรวมผลิตผล					
7) ความรู้เรื่องสุขลักษณะส่วนบุคคล					
8) ความรู้เรื่องบันทึกข้อมูลและการตามสอบ					

ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการ

เกษตรที่ดีของเกษตรกรในอำเภอชำสูง จังหวัดขอนแก่น

5.1 ปัญหาในการส่งเสริมการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางเกษตรที่ดีของเกษตรกรใน

อำเภอชำสูง จังหวัดขอนแก่น

คำแนะนำ: ให้ใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับประเด็นปัญหาของท่าน ในแต่ละหัวข้อ

- 5 = ระดับปัญหามากที่สุด 4 = ระดับปัญหามาก 3 = ระดับปัญหาปานกลาง
 2 = ระดับปัญหาน้อย 1 = ระดับปัญหาน้อยที่สุด

ที่	ประเด็นปัญหา	ระดับปัญหา				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1.	ปัญหาด้านประเด็นการส่งเสริม					
	1.1 ขาดความรู้เรื่องน้ำ					
	1.2 ขาดความรู้เรื่องพื้นที่ปลูก					
	1.3 ขาดความรู้เรื่องวัตถุดิบทรายทางการเกษตร					
	1.4 ขาดความรู้เรื่องกระบวนการก่อนการเก็บเกี่ยว					
	1.5 ขาดความรู้เรื่องการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว					
	1.6 ขาดความรู้เรื่องการพักผลผลิต การขนย้ายในบริเวณแปลงผลิต การเก็บรักษา และการรวบรวมผลผลิต					
	1.7 ขาดความรู้เรื่องสุขลักษณะส่วนบุคคล					
	1.8 ขาดความรู้เรื่องบันทึกข้อมูลและการตามสอบการบันทึกข้อมูล					
2.	ปัญหาประเด็นด้านวิธีการส่งเสริม					
	2.1 การส่งเสริมแบบรายบุคคล					
	1) เจ้าหน้าที่ออกติดตามเยี่ยมแปลงของเกษตรกรได้ไม่ทั่วถึง					
	2) เกษตรกรไม่สะดวกมารับบริการการส่งเสริมที่สำนักงานได้					
	3) เจ้าหน้าที่ไม่สามารถให้คำแนะนำเกษตรกรได้					
	2.2 การส่งเสริมแบบรายกลุ่ม					
	1) ขาดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการประชุม					
	2) การฝึกอบรมหรือสาธิตไม่ตรงกับความต้องการของเกษตรกร					
	3) ขาดการศึกษาดูงานนอกสถานที่					

ที่	ประเด็นปัญหา	ระดับปัญหา				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
2.3 การส่งเสริมแบบมวลชน						
	1) ขาดเอกสารหรือคู่มือเกี่ยวกับการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี					
	2) ขาดแผ่นพับเกี่ยวกับการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี					
	3) ขาดการจัดนิทรรศการเกี่ยวกับการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี					
3. ปัญหาประเด็นด้านการสนับสนุน						
	3.1 ขาดการสนับสนุนปัจจัยการผลิตด้านเมล็ดพันธุ์					
	3.2 เจ้าหน้าที่ไม่ได้ช่วยในการประสานแหล่งสินเชื่อ					

5.2 ข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรในอำเภอชำสูง จังหวัดขอนแก่น

คำชี้แจง: ให้ใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับประเด็นข้อเสนอแนะของท่าน ในแต่ละหัวข้อ

5 = เห็นด้วยในระดับมากที่สุด 4 = เห็นด้วยในระดับมาก 3 = เห็นด้วยในระดับปานกลาง

2 = เห็นด้วยในระดับน้อย 1 = เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด

ที่	ประเด็นข้อเสนอแนะ	เห็นด้วยในระดับ				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1. ด้านประเด็นการส่งเสริม						
	1.1 เจ้าหน้าที่ควรให้ความรู้เรื่องแหล่งน้ำ ตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี					
	1.2 เจ้าหน้าที่ควรให้ความรู้พื้นที่ผลิตตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี					

ที่	ประเด็นข้อเสนอแนะ	เห็นด้วยในระดับ				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
ด้านประเด็นการส่งเสริม (ต่อ)						
	1.3 เจ้าหน้าที่ควรให้ความรู้เรื่องวัตถุดิบตรายทางการเกษตรตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี					
	1.4 เจ้าหน้าที่ควรให้ความรู้เรื่องกระบวนการก่อนการเก็บเกี่ยวตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี					
	1.5 เจ้าหน้าที่ควรให้ความรู้เรื่องการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยวตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี					
	1.6 เจ้าหน้าที่ควรให้ความรู้เรื่องการพักผลผลิต การขนย้ายในบริเวณแปลงผลิต การเก็บรักษา และการรวบรวมผลผลิตตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี					
	1.7 เจ้าหน้าที่ควรให้ความรู้เรื่องสุขลักษณะส่วนบุคคล ตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี					
	1.8 เจ้าหน้าที่ควรให้ความรู้เรื่องบันทึกข้อมูลและการตามสอบตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี					
2.	ด้านวิธีการส่งเสริม					
	2.1 การส่งเสริมแบบรายบุคคล					
	1) เจ้าหน้าที่ออกติดตามเยี่ยมแปลงของเกษตรกรอย่างสม่ำเสมอ					
	2) เกษตรกรควรมารับบริการการส่งเสริมที่สำนักงานเกษตรอำเภอ/จังหวัด ตามวันและเวลาราชการ					
	3) เจ้าหน้าที่ควรจัดการศึกษาดูงานนอกสถานที่ให้แก่เกษตรกร					

ที่	ประเด็นข้อเสนอแนะ	เห็นด้วยในระดับ				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
2.2 การส่งเสริมแบบรายกลุ่ม						
	1) เจ้าหน้าที่ควรจัดการประชุมเพื่อให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้					
	2) เจ้าหน้าที่ควรจัดการฝึกอบรมหรือสาธิต ให้ตรงกับความต้องการของเกษตรกร					
	3) เจ้าหน้าที่ควรจัดศึกษาดูงานนอกสถานที่					
2.3 การส่งเสริมแบบมวลชน						
	1) เจ้าหน้าที่ควรจัดทำเอกสารหรือคู่มือเกี่ยวกับการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี แจกให้เกษตรกรเก็บไว้ใช้เป็นแนวปฏิบัติอย่างทั่วถึง					
	2) เจ้าหน้าที่ควรจัดทำแผ่นพับเกี่ยวกับการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี แจกให้เกษตรกรเก็บไว้ใช้เป็นแนวปฏิบัติอย่างทั่วถึง					
	3) เจ้าหน้าที่ควรจัดนิทรรศการเกี่ยวกับการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี เพื่อให้เกษตรกรไปเรียนรู้					
3. ด้านการสนับสนุน						
	3.1 เจ้าหน้าที่ควรสนับสนุนหาแหล่งปัจจัยการผลิต เช่น เมล็ดพันธุ์ที่มีคุณภาพและราคาที่เหมาะสม					
	3.2 เจ้าหน้าที่ควรสนับสนุนหาแหล่งปัจจัยการผลิต เช่น ปุ๋ยที่มีคุณภาพและราคาที่เหมาะสม					
	3.2 เจ้าหน้าที่ประสานแหล่งสินเชื่อให้เกษตรกร					

ข้อเสนอแนะด้านอื่น ๆ

- 1).....
- 2).....
- 3).....

ขอขอบคุณในการตอบแบบสัมภาษณ์

ภาคผนวก ข

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือ จำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย

1) นายไพบุลย์ ทองป้อม	หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการผลิต สำนักงานเกษตร
จังหวัดขอนแก่น
2) นางสาวกฤตยาภรณ์ สำราญพัฒน์	เกษตรอำเภอเปือยน้อย จังหวัดขอนแก่น
3) นายวันที เนื่องชุมพล	เกษตรอำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น

แบบสรุปผลวิเคราะห์การประเมินผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรื่อง แนวทางการส่งเสริมการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร

ในอำเภอชำสูง จังหวัดขอนแก่น

คำชี้แจง : แบบประเมินความเที่ยงตรง (IOC) ของเครื่องมือการวิจัย เรื่อง แนวทางการส่งเสริมการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรในอำเภอชำสูง จังหวัดขอนแก่น เพื่อประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อข้อคำถาม มีความเหมาะสมในการนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย โดยได้กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาความเที่ยงตรง ดังนี้

1. การตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity)

ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา แล้วนำผลการตรวจสอบมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามแต่ละข้อกับวัตถุประสงค์ (Index of Item-Objective Congruence: IOC) แสดงดัง ตารางภาคผนวกที่

ตารางภาคผนวกที่ 1 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากการประเมินแบบสัมภาษณ์

ประเด็นคำถาม	คะแนน การประเมินของ ผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC	การแปล ผล
	1	2	3			
ตอนที่ 2 ความรู้ของเกษตรกรในการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร ในอำเภอชำสูง จังหวัดขอนแก่น						
1. แหล่งน้ำ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
1.1 น้ำที่ใช้ในกระบวนการเพาะผลิต ควรเป็นน้ำที่มาจากแหล่งน้ำที่ไม่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่เสี่ยงต่อการปนเปื้อน						
1.2 วิเคราะห์การปนเปื้อนสิ่งอันตรายตามสภาพความเสี่ยงของแหล่งน้ำโดยเก็บตัวอย่างน้ำอย่างน้อย 1 ครั้ง ส่งห้องปฏิบัติการของทางราชการหรือห้องปฏิบัติการที่ได้รับการรับรอง	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
1.3 แหล่งน้ำสำหรับการเกษตรควรเป็นแหล่งน้ำถาวร	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้

ตารางภาคผนวกที่ 1 (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	คะแนน การประเมินของ ผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC	การแปล ผล
	1	2	3			
2. พื้นที่ผลิต	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2.1 พื้นที่ผลิตไม่ควรอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ก่อให้เกิดการปนเปื้อนวัตถุหรือสิ่งที่เป็นอันตรายต่อผลิตภัณฑ์ที่กระทบต่อความปลอดภัยของผู้บริโภค						
2.2 กรณีที่มีพื้นที่มีสภาพแวดล้อมที่เสี่ยงต่อการปนเปื้อนจากวัตถุหรือสิ่งที่เป็นอันตราย ต้องเก็บตัวอย่างดิน ส่งห้องปฏิบัติการของทางราชการ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2.3 พื้นที่ผลิตต้องมีการจัดทำข้อมูลประจำแปลงผลิต โดยระบุชื่อเจ้าของพื้นที่เพาะผลิต	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3. การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3.1 การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร ต้องใช้ตามคำแนะนำหรือ อ้างอิงคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร หรือตามคำแนะนำในฉลากที่ขึ้นทะเบียนกับกรมวิชาการเกษตร						
3.2 การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรควรอ่านคำแนะนำที่ฉลากเพื่อให้ทราบคุณสมบัติ ก่อนนำไปใช้	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3.3 วัตถุอันตรายทางการเกษตรที่ยังเหลืออยู่ในภาชนะบรรจุซึ่งใช้ไม่หมดปิดให้สนิทและเก็บในที่ที่สะดวกในการหยิบใช้ เช่น แปลงผลิต หรือเอาไว้ใกล้เครื่องมือทางการเกษตร	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3.4 หลังการพ่นวัตถุอันตรายทางการเกษตรทุกครั้ง ให้อาบน้ำสระผม และเปลี่ยนเสื้อผ้าทันที	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้

ตารางภาคผนวกที่ 1 (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	คะแนน การประเมินของ ผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC	การแปล ผล
	1	2	3			
4. กระบวนการก่อนการเก็บเกี่ยว	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
4.1 หากตรวจพบในปริมาณการระบาดของศัตรูพืชในระยะต่างๆ ที่เกิดความเสียหายในระดับเศรษฐกิจให้ป้องกันกำจัดศัตรูพืชนั้นอย่างเหมาะสมตามคำแนะนำของทางราชการ และบันทึกข้อมูล						
4.2 ควรทำความสะอาดเครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตร รวมทั้งภาชนะที่ใช้ในการบรรจุและขนส่งผลิตผลทุกครั้งก่อนการใช้งานและหลังใช้งานเสร็จแล้ว	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
4.3 เมล็ดพันธุ์ สามารถหาได้ตามท้องตลาด ไม่จำเป็นต้องมีที่มาหรือประวัติของเมล็ดก็สามารถใช้ได้	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
5. การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
5.1 สามารถใช้ภาชนะบรรจุของเสียและวัตถุดิบทรายทางการเกษตรเป็นภาชนะบรรจุในการเก็บเกี่ยวและการขนย้ายได้						
5.2 การเก็บเกี่ยวมีการปฏิบัติอย่างถูกต้องลักษณะ เพื่อป้องกันการปนเปื้อนที่มีผลต่อความปลอดภัยในการบริโภค และไม่ให้อาหารผลพริกที่เก็บเกี่ยวแล้วสัมผัสกับพื้นดิน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
5.3 ควรดูแลรักษาอุปกรณ์และภาชนะบรรจุให้สะอาด เพื่อป้องกันการปนเปื้อนสู่ผลิตผล และตรวจสอบให้มีสภาพพร้อมใช้งาน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้

ตารางภาคผนวกที่ 1 (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	คะแนน การประเมินของ ผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC	การแปล ผล
	1	2	3			
<p>6. การพักผลิตผล การขนย้ายในบริเวณแปลงผลิต การเก็บรักษา และการรวบรวมผลิตผล</p> <p>6.1 ควรจัดวางผลิตผลในบริเวณพักผลิตผลที่เก็บเกี่ยวในแปลงผลิตที่สามารถป้องกันการเสื่อมสภาพของผลิตผลอันเนื่องจากความร้อนและแสงแดดได้</p>	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
<p>6.2 สามารถใช้พาหนะที่ขนย้ายหรือขนส่งวัตถุดิบตรงทาง การเกษตร หรือป้อน หรือสารปรับปรุงบำรุงดิน ในการขนย้ายหรือขนส่งผลิตผลได้</p>	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
<p>7. สุขลักษณะส่วนบุคคล</p> <p>7.1 ผู้ที่สัมผัสกับผลิตผลโดยตรง โดยเฉพาะหลังการเก็บเกี่ยวผลิตผล ที่มีความเสี่ยงต่อการปนเปื้อน ต้องมีการดูแลสุขลักษณะส่วนบุคคลและมี วิธีการป้องกัน ไม่ให้เกิดการปนเปื้อนสู่ผลิตผล</p>	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
<p>7.2 จัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกด้านสุขลักษณะส่วนบุคคลให้เพียงพอและอยู่ใกล้แหล่งผลิตเพื่อให้สามารถจัดของเสียต่างๆ และหลีกเลี่ยงการปนเปื้อนสู่แหล่งเพาะผลิตผลปัจจัยการผลิต</p>	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
<p>7.3 กรณีผู้ปฏิบัติงานเจ็บป่วยไม่จำเป็นต้องรายงานให้ผู้ดูแลการผลิตทราบเพื่อตัดสินใจในการปฏิบัติงานที่ไม่ให้เกิดการปนเปื้อนสู่ผลิตผล</p>	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้

ตารางภาคผนวกที่ 1 (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	คะแนน การประเมินของ ผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC	การแปล ผล
	1	2	3			
8. บันทึกข้อมูลและการตามสอบ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
8.1 เกษตรกรควรจัดทำเอกสารขั้นตอนการปฏิบัติงาน รายการเอกสารที่สำคัญต่างๆ และบันทึกข้อมูลเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบรับรองระบบการผลิตพริก						
8.2 แบบบันทึกและเอกสารควรจัดทำให้เป็นปัจจุบันสำหรับการผลิตในฤดูกาลนั้นๆ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
8.3 กรณีที่พบปัญหาการปฏิบัติในแปลงผลิตที่อาจมีผลต่อความปลอดภัย ให้สืบหาสาเหตุและหาแนวทางแก้ปัญหา เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดขึ้นอีก และให้มีการบันทึกข้อมูล	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
8.4 ไม่จำเป็นต้องทบทวนการปฏิบัติงานด้านการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี เพราะผู้ปฏิบัติงานสามารถทำได้และทำอยู่แล้วเป็นประจำ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
ตอนที่ 3 การผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรในอำเภอชำสูง จังหวัดขอนแก่น						
1. แหล่งน้ำ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
1.1 น้ำที่ใช้ในกระบวนการเพาะผลิต ควรเป็นน้ำที่มาจากแหล่งน้ำที่ไม่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่เสี่ยงต่อการปนเปื้อน						
1.2 เก็บตัวอย่างน้ำอย่างน้อย 1 ครั้งในระยะเริ่มจัดระบบการผลิต ส่งห้องปฏิบัติการของทางราชการหรือห้องปฏิบัติการที่ได้รับการรับรองระบบคุณภาพ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
1.3 แหล่งน้ำสำหรับการเกษตรควรเป็นแหล่งน้ำถาวร	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้

ตารางภาคผนวกที่ 1 (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	คะแนน การประเมินของ ผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC	การ แปลผล
	1	2	3			
2. พื้นที่ผลิต	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2.1 พื้นที่ผลิต ไม่อยู่ในสภาพแวดล้อมซึ่งก่อให้เกิดการปนเปื้อน วัตถุหรือสิ่งที่เป็นอันตรายต่อผลิตผล						
2.2 เก็บตัวอย่างดินอย่างน้อย 1 ครั้ง ในระยะเริ่มจัดระบบการ ผลิตส่งห้องปฏิบัติการของทางราชการ หรือห้องปฏิบัติการที่ ได้รับ การรับรองระบบคุณภาพ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2.3 จัดทำข้อมูลประจำแปลงผลิต โดยระบุชื่อเจ้าของพื้นที่เพาะ ผลิต	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3. การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3.1 เมื่อมีการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร ใช้ตามคำแนะนำ หรือ อ้างอิงคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร หรือตาม คำแนะนำในฉลากที่ขึ้นทะเบียนกับกรมวิชาการเกษตร						
3.2 อ่านคำแนะนำที่ฉลากเพื่อให้ทราบคุณสมบัติ และวิธีการใช้ วัตถุอันตรายทางการเกษตรก่อนนำไปใช้	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3.3 วัตถุอันตรายทางการเกษตรที่ยังคงเหลืออยู่ในภาชนะบรรจุ ซึ่งใช้ไม่หมดในคราวเดียวให้ปิดให้สนิทและเก็บในสถานที่เก็บ วัตถุอันตรายทางการเกษตร หากมีการเปลี่ยนถ่ายภาชนะบรรจุ ต้องระบุข้อมูล ให้ครบถ้วนถูกต้อง	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้

ตารางภาคผนวกที่ 1 (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	คะแนน การประเมินของ ผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC	การแปล ผล
	1	2	3			
3.4 หลังการพันวัตถุอันตรายทางการเกษตรทุกครั้ง ให้อาบน้ำ สระผม และเปลี่ยนเสื้อผ้าทันที เสื้อผ้าที่สวมใส่ขณะพันสารควร นำไปซักให้สะอาดทุกครั้ง	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
4. กระบวนการก่อนการเก็บเกี่ยว	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
4.1 ติดตามกระระบาดของศัตรูพืชในระยะต่างๆ หากตรวจพบ ในปริมาณที่เกิดความเสียหายในระดับเศรษฐกิจ ให้ป้องกันกำจัด ศัตรูพืชนั้นอย่างเหมาะสมตามคำแนะนำของทางราชการ และ บันทึกข้อมูล	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
4.2 จัดทำรายการและบันทึกข้อมูลปัจจัยการผลิต แหล่งที่มา และ รายละเอียดเฉพาะของปัจจัยการผลิตที่สำคัญ เช่น เมล็ด พันธุ์ ปุ๋ย ธาตุอาหารเสริม วัตถุอันตรายทางการเกษตร ที่ใช้ใน กระบวนการผลิต พร้อมทั้งระบุรายการ ปริมาณ วัน/เดือน/ปีที่ จัดซื้อ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
4.3 เมล็ดพันธุ์ต้องมาจากแหล่งที่เชื่อถือได้ ตรงตามพันธุ์ สามารถตรวจสอบแหล่งที่มาและประวัติของเมล็ดพันธุ์ได้	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
4.4 มีการจัดการที่ดีในการใช้ปุ๋ยและสารปรับปรุงดิน เพื่อ ป้องกัน ไม่ให้เกิดการปนเปื้อนทั้งในด้านจุลินทรีย์เคมี และ สภาพาสู่ผลิตผลใน ระดับที่จะทำให้ไม่ปลอดภัยต่อการบริโภค โดยใช้ปุ๋ยหรือสารปรับปรุง	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
4.5 จัดให้มีสถานที่เก็บรักษาเครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตร เป็น สัดส่วน ปลอดภัย และง่ายต่อการนำไปใช้งาน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้

ตารางภาคผนวกที่ 1 (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	คะแนน การประเมินของ ผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC	การ แปลผล
	1	2	3			
4.6 ทำความสะอาดเครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตร รวมทั้ง ภาชนะที่ใช้ในการบรรจุและขนส่งผลิตภัณฑ์ทุกครั้งก่อนการใช้ งานและหลังใช้งาน เสร็จแล้ว	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
4.7 แยกประเภทของขยะให้ชัดเจน เช่น กล่องกระดาษ พลาสติก แก้ว น้ำมัน สารเคมี และเศษซากพืชเป็นต้น รวมทั้งควรมีถังขยะ ให้เพียงพอ หรือระบุประเภท และจุดทิ้งขยะให้ชัดเจน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
5. การเก็บเกี่ยวและ การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
5.1 อุปกรณ์ที่ใช้เก็บเกี่ยวพริก เช่น มีด ต้องคมและสะอาด เมื่อ ใช้งานเสร็จแล้วให้ทำความสะอาดก่อนนำไปเก็บ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
5.2 ภาชนะบรรจุผลิตภัณฑ์ระหว่างเก็บเกี่ยวต้องสะอาด และทำ ความสะอาดทุกครั้งก่อนการใช้งาน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
5.3 เก็บเกี่ยวผลผลิตทั้งก้านอย่างระมัดระวัง ไม่ทำให้ผลผลิต เสียหาย และให้นำพริกเข้าที่ร่ม หรือพักในที่ที่มีการระบายอากาศ ดี และไม่วางสุ่มทับซ้อน เพราะจะทำให้เกิดการเน่าเสียได้	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
5.4 คัดแยกพริกที่มีตำหนิหรือคือยคุณภาพออกหรือตามข้อตกลง ที่ทำกับผู้ซื้อ และบันทึกข้อมูลผลการปฏิบัติ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้

ตารางภาคผนวกที่ 1 (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	คะแนน การประเมินของ ผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC	การแปล ผล
	1	2	3			
6. การพักผลิตผล การขนย้ายในบริเวณแปลงผลิต การเก็บรักษา และการรวบรวมผลิตผล 6.1 มีการจัดการด้านสุขลักษณะของสถานที่และวิธีการขนย้าย พัก ผลิตผล และ/หรือเก็บรักษาผลิตผล เพื่อป้องกันการปนเปื้อน จาก อันตรายและสิ่งแปลกปลอมที่มีผลต่อความปลอดภัยในการ บริโภคและ คุณภาพของผลิตผล	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
6.2 ไม่ใช้พาหนะที่ขนย้ายหรือขนส่งวัตถุดิบอันตรายทางการเกษตร หรือ ปุ๋ย หรือสารปรับปรุงบำรุงดิน ในการขนย้ายหรือขนส่ง ผลิตผล เพื่อป้องกันการปนเปื้อนที่เป็นอันตรายต่อการบริโภค	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
6.3 ในกรณีที่ไม่สามารถแยก พาหนะในการขนย้ายหรือขนส่ง ได้ต้องทำความสะอาดพาหนะ เพื่อป้องกัน การปนเปื้อน ดังกล่าว รวมถึงมีการบันทึกการใช้พาหนะขนส่ง	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
6.4 ขนส่งผลิตผลด้วยความระมัดระวัง และขนส่งไปยังจุด รวบรวมสินค้าหรือ โรงงานหรือผู้รับซื้อโดยเร็ว	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
7. สุขลักษณะส่วนบุคคล 7.1 ผู้ที่จะสัมผัสกับพริกโดยตรง โดยเฉพาะหลักการเก็บเกี่ยว ควรดูแลสุขลักษณะส่วนบุคคลเพื่อป้องกัน ไม่ให้เกิดการ ปนเปื้อนสู่ผลิตผล	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้

ตารางภาคผนวกที่ 1 (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	คะแนน การประเมินของ ผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC	การแปล ผล
	1	2	3			
7.2 จัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกด้านสุขลักษณะส่วนบุคคลให้เพียงพอและอยู่ใกล้แหล่งผลิตเพื่อให้สามารถจัดการของเสียต่างๆ และหลีกเลี่ยงการปนเปื้อนสู่แหล่งเพาะผลิตผลิตผลปัจจัยการผลิต	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
8. บันทึกข้อมูลและการตามสอบ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
8.1 จัดทำเอกสารขั้นตอนการปฏิบัติงาน รายการเอกสารที่สำคัญต่างๆ และบันทึกข้อมูลเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบรับรองระบบการผลิตพริก	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
8.2 แบบบันทึกและเอกสารควรจัดทำให้เป็นปัจจุบันสำหรับการผลิตในฤดูกาลนั้นๆ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
8.3 เก็บบันทึกข้อมูลอย่างน้อย 3 ปี ของการผลิตติดต่อกัน หรือตามที่มีผู้ประกอบการคู่ค้าต้องการ เพื่อให้สามารถตรวจสอบได้	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
ตอนที่ 4 การได้รับการส่งเสริมการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรในอำเภอสูง จังหวัดขอนแก่น						
1) ความรู้เรื่องแหล่งน้ำ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2) ความรู้พื้นที่ปลูก	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3) ความรู้เรื่องวัตถุดิบตราทางการเกษตร	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
4) ความรู้เรื่องการจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
5) ความรู้เรื่องการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
6) ความรู้เรื่องการพักผลิตผล การขนย้ายในบริเวณแปลงปลูก การเก็บรักษา และการรวบรวมผลิตผล	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
7) ความรู้เรื่องสุขลักษณะส่วนบุคคล	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
8) ความรู้เรื่องบันทึกข้อมูลและการตามสอบ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้

ตารางภาคผนวกที่ 1 (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	คะแนน การประเมินของ ผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC	การแปล ผล
	1	2	3			
ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรในอำเภอชำสูง จังหวัดขอนแก่น						
ตอนที่ 5.1 ปัญหาในการส่งเสริมการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางเกษตรที่ดีของเกษตรกรในอำเภอชำสูง จังหวัดขอนแก่น						
1. ปัญหาด้านประเด็นการส่งเสริม	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
1.1 ขาดความรู้เรื่องน้ำ						
1.2 ขาดความรู้เรื่องพื้นที่ปลูก	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
1.3 ขาดความรู้เรื่องวัตถุดิบอันตรายทางการเกษตร	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
1.4 ขาดความรู้เรื่องกระบวนการก่อนการเก็บเกี่ยว	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
1.5 ขาดความรู้เรื่องการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
1.6 ขาดความรู้เรื่องการพักผลผลิต การขนย้ายในบริเวณแปลงผลิต การเก็บรักษา และการรวบรวมผลผลิต	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
1.7 ขาดความรู้เรื่องสุขลักษณะส่วนบุคคล	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
1.8 ขาดความรู้เรื่องบันทึกข้อมูลและการตามสอบการบันทึก ยุ่งยาก	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2. ปัญหาด้านวิธีการส่งเสริม	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2.1 การส่งเสริมแบบรายบุคคล						
1) เจ้าหน้าที่ออกติดตามเยี่ยมแปลงของเกษตรกรได้ไม่ทั่วถึง						
2) เกษตรกรไม่สะดวกมารับบริการการส่งเสริมที่สำนักงานได้	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3) เจ้าหน้าที่ไม่สามารถให้คำแนะนำเกษตรกรได้	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2.2 การส่งเสริมแบบรายกลุ่ม	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
1) ขาดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการประชุม						
2) การฝึกอบรมหรือสาธิตไม่ตรงกับความต้องการของเกษตรกร	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3) ขาดการศึกษาดูงานนอกสถานที่	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้

ตารางภาคผนวกที่ 1 (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	คะแนน การประเมินของ ผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC	การแปล ผล
	1	2	3			
2.3 การส่งเสริมแบบมวลชน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
1) ขาดเอกสารหรือคู่มือเกี่ยวกับการผลิตพริกตามการปฏิบัติ ทางการ เกษตรที่ดี						
2) ขาดแผนพับเกี่ยวกับการผลิตพริกตามการปฏิบัติทาง การเกษตรที่ดี	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3) ขาดการจัดนิทรรศการเกี่ยวกับการผลิตพริกตามการปฏิบัติ ทางการ เกษตรที่ดี	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3. ปัญหาด้านการสนับสนุน						
3.1 ขาดการสนับสนุนปัจจัยการผลิตด้านเมล็ดพันธุ์	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3.2 เจ้าหน้าที่ไม่ได้ช่วยในการประสานแหล่งสินเชื่อ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
ตอนที่ 5.2 ข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรในอำเภอ ชำสูง จังหวัดขอนแก่น						
1. ด้านประเด็นการส่งเสริม	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
1.1 เจ้าหน้าที่ควรให้ความรู้เรื่องแหล่งน้ำ ตามการปฏิบัติทางการ เกษตรที่ดี						
1.2 เจ้าหน้าที่ควรให้ความรู้พื้นที่ผลิต ตามการปฏิบัติทางการ เกษตรที่ดี	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
1.3 เจ้าหน้าที่ควรให้ความรู้เรื่องวัตถุดิบอันตรายทางการเกษตร ตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
1.4 เจ้าหน้าที่ควรให้ความรู้เรื่องกระบวนการก่อนการเก็บเกี่ยว ตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
1.5 เจ้าหน้าที่ควรให้ความรู้เรื่องการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติ หลังการเก็บเกี่ยวตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
1.6 เจ้าหน้าที่ควรให้ความรู้เรื่องการพักผลิตผล การขนย้าย ในบริเวณแปลงผลิต การเก็บรักษา และการรวบรวมผลิตผลตาม การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้

ตารางภาคผนวกที่ 1 (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	คะแนน การประเมินของ ผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC	การแปล ผล
	1	2	3			
1.7 เจ้าหน้าที่ควรให้ความรู้เรื่องสัญลักษณ์ส่วนบุคคล ตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
1.8 เจ้าหน้าที่ควรให้ความรู้เรื่องบันทึกข้อมูลและการตามสอบตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2. ด้านวิธีการส่งเสริม	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2.1 การส่งเสริมแบบรายบุคคล						
1) เจ้าหน้าที่ออกติดตามเปลี่ยนแปลงของเกษตรกรอย่างสม่ำเสมอ						
2) เกษตรกรควรมารับบริการการส่งเสริมที่สำนักงานเกษตรอำเภอ/จังหวัด ตามวันและเวลาราชการ	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3) เจ้าหน้าที่ควรจัดการศึกษาดูงานนอกสถานที่ให้แก่เกษตรกร	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2.2 การส่งเสริมแบบรายกลุ่ม	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
1) เจ้าหน้าที่ควรจัดการประชุม เพื่อให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้						
2) เจ้าหน้าที่ควรจัดการฝึกอบรมหรือสาธิต ให้ตรงกับความต้องการของเกษตรกร	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2.3 การส่งเสริมแบบมวลชน	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
1) เจ้าหน้าที่ควรจัดทำเอกสารหรือคู่มือเกี่ยวกับการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี แจกให้เกษตรกรเก็บไว้ใช้เป็นแนวปฏิบัติอย่างทั่วถึง						
2) เจ้าหน้าที่ควรจัดทำแผ่นพับเกี่ยวกับการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี แจกให้เกษตรกรเก็บไว้ใช้เป็นแนวปฏิบัติอย่างทั่วถึง	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3) เจ้าหน้าที่ควรจัดนิทรรศการเกี่ยวกับการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี เพื่อให้เกษตรกรไปเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3. ด้านการสนับสนุน						
3.1 เจ้าหน้าที่ควรสนับสนุนหาแหล่งปัจจัยการผลิต เช่น เมล็ดพันธุ์ที่มีคุณภาพและราคาที่เหมาะสม	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้

ตารางภาคผนวกที่ 1 (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	คะแนน การประเมินของ ผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC	การแปล ผล
	1	2	3			
3.2 เจ้าหน้าที่ควรสนับสนุนหาแหล่งปัจจัยการผลิต เช่น ปุ๋ยที่มี คุณภาพและราคาที่เหมาะสม	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3.2 เจ้าหน้าที่ประสานแหล่งสินเชื่อให้เกษตรกร	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้

ภาคผนวก ค
การทดสอบความเที่ยง

การทดสอบความเที่ยง (Reliability) ของเครื่องมือแบบสัมภาษณ์ โดยนำแบบสัมภาษณ์ที่ได้ไปทดสอบความเข้าใจของเกษตรกรผู้ผลิตพริกที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ราย เพื่อทดสอบความเข้าใจของเกษตรกร ความถูกต้องและความเหมาะสมของเนื้อหาและนำมาวิเคราะห์ตรวจสอบความน่าเชื่อถือได้ของการวัด โดยคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อถือได้จากวิธี Cronbach's Alpha Coefficient ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปได้ค่าสัมประสิทธิ์ของแบบสัมภาษณ์ในแต่ละตอน ดังนี้

ตอนที่ 4 การได้รับการส่งเสริมการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรในอำเภอชำสูง จังหวัดขอนแก่น เท่ากับ 0.815

ตอนที่ 5.1 ปัญหาในการส่งเสริมการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรในอำเภอชำสูง จังหวัดขอนแก่น เท่ากับ 0.852

ตอนที่ 5.2 ข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรในอำเภอชำสูง จังหวัดขอนแก่น เท่ากับ 0.909

เกณฑ์ในการพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ของแอลฟา (Alpha Coefficient) มากกว่า 0.7 ถือได้ว่าแบบสัมภาษณ์ฉบับนี้มีความน่าเชื่อถือผู้วิจัยสามารถนำไปเก็บข้อมูลได้

ตารางภาคผนวกที่ 1 ตอนที่ 4 การได้รับการส่งเสริมการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรในอำเภอชำสูง จังหวัดขอนแก่น เท่ากับ 0.815

ประเด็น		Alpha if item Deleted
1	ความรู้เรื่องแหล่งน้ำ	0.811
2	ความรู้พื้นที่ปลูก	0.811
3	ความรู้เรื่องวัตถุดิบทรายทางการเกษตร	0.812
4	ความรู้เรื่องการจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว	0.753
5	ความรู้เรื่องการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว	0.752
6	ความรู้เรื่องการพักผลิตผล การขนย้ายในบริเวณแปลงปลูก การเก็บรักษา และการรวบรวมผลิตผล	0.807
7	ความรู้เรื่องสุขลักษณะส่วนบุคคล	0.710
8	ความรู้เรื่องบันทึกข้อมูลและการตามสอบ	0.774
Cronbach's Alpha		0.815

ตารางภาคผนวกที่ 1 ตอนที่ 5.1 ปัญหาในการส่งเสริมการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรในอำเภอชำสูง จังหวัดขอนแก่น เท่ากับ 0.852

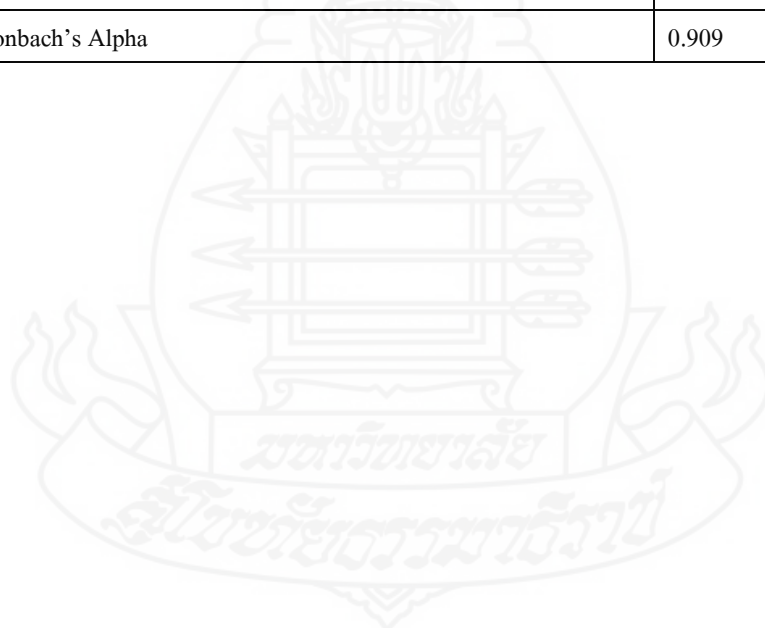
ประเด็น		Alpha if item Deleted
ประเด็นการส่งเสริม		
1	ขาดความรู้เรื่องน้ำ	0.834
2	ขาดความรู้เรื่องพื้นที่ปลูก	0.839
3	ขาดความรู้เรื่องวัตถุดิบทรายทางการเกษตร	0.843
4	ขาดความรู้เรื่องกระบวนการก่อนการเก็บเกี่ยว	0.848
5	ขาดความรู้เรื่องการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว	0.848
6	ขาดความรู้เรื่องการพักผลิตผล การขนย้ายในบริเวณแปลงผลิต การเก็บรักษา และการรวบรวมผลิตผล	0.842
7	ขาดความรู้เรื่องสุขลักษณะส่วนบุคคล	0.842
8	ขาดความรู้เรื่องบันทึกข้อมูลและการตามสอบการบันทึกข้อมูล	0.839

ประเด็น		Alpha if item Deleted
	ประเด็นด้านวิธีการส่งเสริม	
	1. การส่งเสริมแบบรายบุคคล	
1	เจ้าหน้าที่ออกติดตามเยี่ยมแปลงของเกษตรกร ได้ไม่ทั่วถึง	0.844
2	เกษตรกรไม่สะดวกมารับบริการการส่งเสริมที่สำนักงานได้	0.853
3	เจ้าหน้าที่ไม่สามารถให้คำแนะนำเกษตรกรได้	0.856
	2. การส่งเสริมแบบรายกลุ่ม	
1	ขาดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการประชุม	0.850
2	การฝึกอบรมหรือสาธิตไม่ตรงกับความต้องการของเกษตรกร	0.842
3	ขาดการศึกษาดูงานนอกสถานที่	0.845
	3. การส่งเสริมแบบมวลชน	
1	ขาดเอกสารหรือคู่มือเกี่ยวกับการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการ เกษตรที่ดี	0.845
2	ขาดแผ่นพับเกี่ยวกับการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี	0.847
3	ขาดการจัดนิทรรศการเกี่ยวกับการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการ เกษตรที่ดี	0.851
	ประเด็นด้านการสนับสนุน	
1	ขาดการสนับสนุนปัจจัยการผลิตด้านเมล็ดพันธุ์	0.842
2	เจ้าหน้าที่ไม่ได้ช่วยในการประสานแหล่งสินเชื่อ	0.848
	Cronbach's Alpha	0.852

ตารางภาคผนวกที่ 1 ตอนที่ 5.2 ข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมการผลิตพริกตาม
การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรในอำเภอชำสูง จังหวัดขอนแก่น เท่ากับ 0.909

ประเด็น		Alpha if item Deleted
ด้านประเด็นการส่งเสริม		
1	เจ้าหน้าที่ควรให้ความรู้เรื่องแหล่งน้ำ ตามการปฏิบัติทางการ เกษตรที่ดี	0.901
2	เจ้าหน้าที่ควรให้ความรู้พื้นที่ผลิต ตามการปฏิบัติทางการ เกษตรที่ดี	0.901
3	เจ้าหน้าที่ควรให้ความรู้เรื่องวัตถุดิบทรายทางการเกษตร ตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี	0.900
4	เจ้าหน้าที่ควรให้ความรู้เรื่องกระบวนการก่อนการเก็บเกี่ยว ตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี	0.903
5	เจ้าหน้าที่ควรให้ความรู้เรื่องการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยวตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี	0.898
6	เจ้าหน้าที่ควรให้ความรู้เรื่องการพักผลผลิต การขนย้ายในบริเวณแปลงผลิต การเก็บรักษา และการรวบรวมผลผลิตตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี	0.902
7	เจ้าหน้าที่ควรให้ความรู้เรื่องสุขลักษณะส่วนบุคคล ตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี	0.897
8	เจ้าหน้าที่ควรให้ความรู้เรื่องบันทึกข้อมูลและการตามสอบ ตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี	0.899
ด้านวิธีการส่งเสริม		
1. การส่งเสริมแบบรายบุคคล		
1	เจ้าหน้าที่ออกติดตามเยี่ยมชมแปลงของเกษตรกรอย่างสม่ำเสมอ	0.912
2	เกษตรกรควรมารับบริการการส่งเสริมที่สำนักงานเกษตรอำเภอ/จังหวัด ตามวันและเวลาราชการ	0.911
3	เจ้าหน้าที่ควรจัดการศึกษาดูงานนอกสถานที่ให้แก่เกษตรกร	0.908
2. การส่งเสริมแบบรายกลุ่ม		
1	เจ้าหน้าที่ควรจัดการประชุม เพื่อให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้	0.903
2	เจ้าหน้าที่ควรจัดการฝึกอบรมหรือสาธิต ให้ตรงกับความต้องการของเกษตรกร	0.899
3	เจ้าหน้าที่ควรจัดศึกษาดูงานนอกสถานที่	0.902

ประเด็น		Alpha if item Deleted
	3 การส่งเสริมแบบมวลชน	
1	เจ้าหน้าที่ควรจัดทำเอกสารหรือคู่มือเกี่ยวกับการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี แจกให้เกษตรกรเก็บไว้ใช้เป็นแนวปฏิบัติอย่างทั่วถึง	0.901
2	เจ้าหน้าที่ควรจัดทำแผ่นพับเกี่ยวกับการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี แจกให้เกษตรกรเก็บไว้ใช้เป็นแนวปฏิบัติอย่างทั่วถึง	0.900
3	เจ้าหน้าที่ควรจัดนิทรรศการเกี่ยวกับการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี เพื่อให้เกษตรกรไปเรียนรู้	0.903
	ด้านการสนับสนุน	
1	เจ้าหน้าที่ควรสนับสนุนหาแหล่งปัจจัยการผลิต เช่น เมล็ดพันธุ์ที่มีคุณภาพและราคาที่เหมาะสม	0.912
2	เจ้าหน้าที่ควรสนับสนุนหาแหล่งปัจจัยการผลิต เช่น ปุ๋ยที่มีคุณภาพและราคาที่เหมาะสม	0.911
3	เจ้าหน้าที่ประสานแหล่งสินเชื่อให้เกษตรกร	0.917
	Cronbach's Alpha	0.909

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวสุภักษญา เครือศิริกุล
วัน เดือน ปีเกิด	19 พฤศจิกายน 2524
ที่อยู่ปัจจุบัน	71/26 หมู่ 3 ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น
ประวัติการศึกษา	วิทยาศาสตรบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) มหาวิทยาลัยขอนแก่น
สถานที่ทำงาน	สำนักงานเกษตรอำเภอซำสูง อำเภอซำสูง จังหวัดขอนแก่น
ตำแหน่ง	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

